

[Baadsgaard]

han agtede også at forringe økonomien for tæt-lavt byggeri.

Jeg vil gerne her udtrykke tilfredshed med, at det under udvalgsarbejdet er lykkedes at få boligministerens erklæring om, at han ikke agter at gennemføre disse bebudede ændringer i rammebeløb og lejlighedsstørrelse i det almen-nyttige boligbyggeri. Vi mener, at det ville være helt urimeligt at presse lejlighedsstørrelsen yderligere ned. Vi mener også, at det ville være forkert at forringe vilkårene for at bygge tæt-lavt.

Disse bebudede ændringer har givet anledning til uro og usikkerhed ud over landet, og nu har vi så boligministerens erklæring om, at de ikke vil blive gennemført. Det vil jeg gerne takke boligministeren for; så kan der igen arbejdes rundt omkring uden utryghed.

Der er også grund til at rose de borgerlige partier for, at de har erkendt, at der er et behov for at hæve boligkvoten i 1988. Boligministeren viste først denne forståelse ved at hæve kvoten til 9.000 fra de 8.000, som hans forgænger havde foreslået i finanslovsforslaget. Det er så yderligere lykkedes Socialdemokratiet i aftalen om finansloven at få ekstra 1.000.

Jeg synes, at det er en rigtig og fornuftig udvikling, der nu er bred tilslutning til. I det hele taget synes jeg, at vedtagelsen af dette lovforslag bebuder en ny linje, som vi ser frem til med glæde. Vi håber, at boligministeren vil fortsætte ad den vej.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 132 stemmer (S, KF, SF, V, RV, CD, KRF, FK og Steenholdt (Grønl.)) mod 9 (FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

21) Tredje behandling af lovforslag nr. L 55:

Forslag til lov om plantenyheder.

Af landbrugsministeren (Tørnæs).

(Fremsat 28/10 87. Første behandling 3/11 87. Betænkning 9/12 87. Anden behandling 15/12 87).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 141 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den sidste sag på dagsordenen var:

22) Fortsættelse af tredje behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 1988.

Af finansministeren (Palle Simonsen).

(Fremsat 6/10 87. Første behandling 15/10 87. Betænkning 28/10 87. Anden behandling 24/11 87. Tillægsbetænkning 25/11 87. Bilags-hæfte nr. 1, 2 og 3 til tillægsbetænkningen. Foregående del af tredje behandling (forhandling og afstemning om ændringsforslagene) 16/12 87.

Lovforslaget som helhed sattes til forhandling.

Forhandling

Formanden:

Vi har først mundtlig indstilling ved Finansudvalgets formand, hr. Ivar Hansen.

Ivar Hansen (V):

Efter afstemningerne om ændringsforslagene i aftes har Finansudvalget holdt endnu et møde om finanslovsforslaget, og jeg kan på udvalgets vegne meddele, at behandlingen i går og afstemningsresultaterne vedrørende ændringsforslagene ikke giver Finansudvalget anledning til at fremkomme med yderligere ændringsforslag. Det vil sige, at Finansudvalget i

[Ivar Hansen]

enighed til Folketinget indstiller lovforslaget til fortsat behandling og endelig afstemning, som lovforslaget foreligger nu.

Jeg skulle måske knytte en enkelt bemærkning til. Forholdet er jo det, at behandlingen af finanslovsforslaget i år har haft ret så korte tidsperioder som følge af folketingsvalget. Alligevel mener jeg at kunne sige på hele udvalgets vegne, at lovforslaget har fået en forsvarlig behandling. Det gælder også de over 800 ændringsforslag, der er blevet stillet, og som også er blevet behandlet i udvalget. Det lykkedes jo også i går gennem de godt og vel 140 afstemninger at komme igennem, uden at der skete egentlige tekniske fejl.

Når det lykkedes, så mener jeg, at det er resultatet af et godt og tillidsfuldt samarbejde, som det tidligere har været tilfældet i Finansudvalget mellem alle repræsenterede partier dér. Der har været arbejdet som et godt hold under et betydeligt tidspres.

Men det skyldes også, at der har været et tæt og tillidsfuldt samarbejde mellem Finansudvalget og først og fremmest finansministeren og Finansministeriets embedsmænd. Det takker vi meget for. Det skyldes selvfølgelig også, at der i Finansudvalgets sekretariat, ligeledes som det har været tilfældet tidligere, er blevet udført et meget stort arbejde.

Svend Auken (S):

Den finanslov, som vi ved afslutningen af denne debat skal tage stilling til, er en finanslov, der efter afstemningerne i går er blevet en væsentlig bedre finanslov end det forslag, regeringen oprindeligt lagde frem. Den er et brud med den triste nedskæringslinje, der har præget de sidste 5 års borgerlige finanspolitik. Ikke mindst når det drejer sig om det sociale, om det menneskelige, er der sket betydelige fremskridt.

I den nye finanslov viser samfundet igen sin solidaritet med de dårligst stillede. Det er vi Socialdemokrater naturligvis godt tilfredse med. Vi har hele tiden arbejdet på, at dette ikke skulle blive regeringens, den svækkede borgerlige regerings finanslov, men at det skulle blive Folketingets finanslov, og vi mener, at den operation er lykkedes.

Med vedtagelsen af finansloven i dag er der ikke længere tale om en nulløsning for de svageste grupper i vores samfund. Vi hjælper

tværtimod de mest udsatte familier, samtidig med at vi i kraft af andre beslutninger, der også er aftalt, giver den økonomiske politik et perspektiv i retning af beskæftigelse og konkurrenceevneforbedring, vi helt har savnet i de seneste år.

Vi Socialdemokrater er ikke indgået i nogen finanslovaftale med regeringen i klassisk forstand. Afstemningerne i går viste, at på mangfoldige områder har der ikke været enighed mellem os og regeringen. Mange triste nederlag måtte vi lide på vigtige områder, men på nogle helt centrale punkter har vi i kraft af aftale med regeringen ændret profilen i finansloven, fået en god finanslov.

Vi har brugt det udtryk, at vi har sat vores tydelige fingeraftryk på finansloven. Det blev i går udlagt – jeg tror, det var af hr. Henning Andersen og andre borgerlige ordførere – som om dette med at afsætte tydelige fingeraftryk var noget, halvkriminelle eksistenser gjorde, noget, forbrydere gør. Som gammel læser – jeg kender ikke miljøet fra andet end læsningen – vil jeg gerne sige til hr. Henning Andersen, at det er mit indtryk, at det, kriminelle forsøger at gøre, er at undgå at efterlade fingeraftryk. Det, hæderlige folk gør, er, at de sætter deres præg på tingene, og så står de ved det, de har sat deres præg på. De sætter deres fingeraftryk.

Jeg vil gerne nævne nogle nøgleområder i denne forbindelse. For det første vil jeg gerne sige, at i kraft af ændringerne på finansloven afsættes der nu 10 pct. til efterlønsmodtagerne, til modtagerne af arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge, barseldagpenge osv. Det er en simpel retfærdighedshandling i forhold til de grupper, som jo af ideologiske grunde er blevet holdt nede af de borgerlige i de sidste 5 år. Det er ikke småpenge, vi taler om. I forhold til disse familiers økonomi er det et væsentligt fremskridt, der sker, forbedringer på helt op til knap 11.000 kr. om året for efterlønsfamilien, for familien på dagpenge. For modtagere af disse ydelser er det et fremskridt, der kan mærkes.

Der sker for det andet gode fremskridt for den almindelige folkepensionist og for den almindelige førtidspensionist. Der sker for hver af ægtefællerne i et pensionistægtepar, som har ret til fuldt pensionisttillæg, en forbedring på 3.200 kr. om året; det vil altså sige, at ægtepar tilsammen får 6.400 kr. For den enlige bliver der givet et tillæg til pensionstillægget på 2.400

[Svend Auken]

kr. om året, og vi giver begge grupperne, fordi begge grupper trænger til hjælp. Den myte, nogle har prøvet at udbrede om, at pensionisterne i dette land har en så høj levestandard, at de ikke skal have forbedringer, den opfattelse deler vi ikke, men vi er af den opfattelse, at pensionistægteparrene er kommet lidt mere bagud end de enlige.

Samtidig sker der det fra 1. januar 1989, altså om et år, at grænserne for, hvor meget pensionisterne kan tjene ved siden af pensionen uden at skulle opleve, at det hele forsvinder i nedskæring i pensionstillæg og skat osv., bliver forhøjet. Efter det, der nu gennemføres, vil den enlige pensionist kunne tjene 15.000 kr. ved siden af i arbejdsindtægt eller renteindtægt uden at få nedskåret sine tillæg, og pensionistægteparret vil få mulighed for at kunne tjene 30.000 kr. ved siden af. Det er et godt, det er et solidt, det er et opsparingsfremmende, det er et socialt retfærdigt fremskridt i bunden af vores samfund.

Det tredje, jeg skal nævne, er, at i kraft af den aftale, vi har indgået med regeringen, er der nu afsat den fornødne økonomi til den SU-reform, som de unge under uddannelse med spænding og glæde har set frem til, men som vi endnu ikke på Folketingets bord har modtaget forslag fra regeringen om. Der er nu afsat penge, sådan at den kan træde i kraft 1. august, således som et flertal, Det Radikale Venstre, SF og Socialdemokratiet, i sin tid besluttede det.

For det fjerde – og det skal jeg ikke skjule er noget af det, der har gjort os allermost glade i Socialdemokratiet – sker der nu det ved finanslovsændringen, at den skamlet, der har været på den danske arbejdsmarkedspolitik, nemlig den grimme lov om de langtidsarbejdsløse, nu fjernes. Det skal ikke længere være sådan, at folk, der efter første arbejdstilbud ikke kan fastholde deres tilknytning til arbejdsmarkedet, selv om de gør sig deres ihærdige anstrengelser, skal tvinges ned på 70 pct. og 55 pct. af dagpengesatsen. Tværtimod er regeringen nu forpligtet til at komme med et forslag til Folketinget efter forhandling med såvel fagbevægelsen som arbejdsgiverne, der sikrer de fornødne tilbud til, at folk ikke kommer dernel.

Vi har i arbejderbevægelsen – når jeg siger arbejderbevægelsen, er det, fordi Socialdemokratiet og fagbevægelsen i denne sag har arbejdet meget tæt sammen – for længst fremlagt vort forslag til, hvordan man kan sikre uddan-

nelses- og beskæftigelsestilbud til de langtidsledige. Det forslag står vi stadig væk ved, men vi afventer naturligvis med spænding resultatet af regeringens forhandlinger på dette punkt med arbejdsmarkedets parter.

Der er mange, der vil sige, at disse forbedringer lyder velkendte, dem har man hørt før. Det er egentlig ikke overraskende, at man har hørt dem før. Disse forslag var med i den plan, Socialdemokratiet lagde frem i april sidste år. De var med i vort regeringsforslag til et program for en socialdemokratisk regering, »Danmark for hele folket«, som vi lagde frem før valget. De indgik som hovedtemaer i den socialdemokratiske valgkamp.

Ikke så snart var valget overstået, før vi lagde dem ned i Folketinget, og derfor er vi selvfølgelig glade for, at de nu også gennemføres.

Vi foreslog 10 pct. mere til efterløns- og dagpengemodtagerne. Det blev 10 pct. Vi foreslog 2 mia. kr. mere på årsbasis til de almindelige pensionister. Det blev 2 mia. kr. Vi foreslog 300 mio. kr. til SU-reformens gennemførelse. Det blev disse penge. Vi foreslog, at den grimme lov med lave understøttelser for de langtidsarbejdsløse skulle ophæves, og nu bliver den ophævet.

Midt i en politisk kompliceret og økonomisk besværlig periode er det lykkedes os – og det er vi glade for – at udnytte en gunstig forhandlingsposition til fuldt ud at leve op til de løfter, vi har afgivet. Hvad vi sagde før valget, det sagde vi også efter valget, og nu er det blevet gennemført.

Mange hævder, at disse forslag er kostbare, og at landet ikke har råd til at give mere til de ældre, til de uddannelsessøgende og til de arbejdsløse. Den bekymring må man naturligvis tage alvorligt, men man kommer ikke uden om, hvis man eksempelvis tager efterløns- og dagpengeområdet, at det selvfølgelig koster noget, hvis man bare tilnærmelsesvis skal skaffe retfærdighed efter 5 års nedskæringspolitik i forhold til denne gruppe. Det er en engangsinvestering, som selvfølgelig er stor.

4 mia. kr. mere i løft på det sociale område er selvfølgelig mange penge, men det er vor opfattelse, at de penge bliver brugt dér, hvor der er mest brug for dem. I øvrigt understreger vi jo også, at i kraft af beskætningsregler osv. er det jo ikke sådan, at købekraften forøges tilsvarende.

[Svend Auken]

I øvrigt er de beløb, der nu gives til pensionister, efterlønsmodtagere, dagpengemodtagere osv. for intet at regne i forhold til den enorme vækst, der har været – og som i øvrigt har ødelagt dansk økonomi – i det kreditfinansierede forbrug i perioden 1983–86.

Og så vil jeg i øvrigt sige, at jeg mener, det er en god investering også økonomisk set, ikke bare menneskeligt set, at bruge penge på disse områder. Hvordan får man folkelig forståelse eksempelvis for en stram indkomstpolitik, hvis ikke de dårligst stillede grupper føler sig retfærdigt behandlet, hvis ikke der er et minimum af retfærdighed i fordelingen af byrderne?

Ud over de store sociale og menneskelige forbedringer er vi også glade for, at det på andre områder lykkedes os – ikke fuldt ud – at trænge igennem med forbedringer. Det gælder f.eks. kvoten for almennyttigt boligbyggeri, som der er et kæmpebehov for, ikke mindst i betragtning af hvordan parcelhusbyggeriet er ved at gå i stå. Her har vi opnået i fællesskab med andre partier, at kvoten nu ikke bliver de 8.000, men 10.000 nye almennyttige boliger.

Ja, det var en fortaelse at tale om nye almennyttige boliger. Kvoten bliver forhøjet til 10.000, men desværre lykkedes det os ikke i forhold til regeringen at trænge igennem med det helt rimelige krav, at man skulle holde alle udgifter til renovering i forbindelse med betonskader osv. uden for kvoten. Det er vores opfattelse, at der er et sådant behov for boligbyggeri i dette land, at denne kvote burde være ren, men alligevel glæder vi os over, at det ikke blev 8.000, men 10.000 almennyttige boliger.

Vi er også glade for, at der kommer flere penge til arbejdsmarkedsuddannelser, til forskning, til erhvervsuddannelser. Det er også fint, at der bliver en pulje for systemeksport, afsat penge til samarbejdsprojekter mellem den private og den offentlige sektor. Vi mener, at disse resultater er opnået på områder, hvor regeringens politik hidtil har svigtet, og vi er glade for selv små signaler i den rigtige retning.

For at opnå disse resultater på finansloven – er der enkelte, der har sagt – har Socialdemokratiet givet indrømmelser, når det drejer sig om konkurrenceevneforbedringspolitikken. Jeg er nødt til at sige til dem, der har hævdet dette synspunkt, at det ikke er korrekt; tværtimod. Allerede i april sidste år foreslog vi i vores S-plan, at konkurrenceevneforbedringer var

helt nødvendige, og at den bedste måde at gennemføre dem på var i en trepartsdrøftelse med arbejdsmarkedets parter. Vi sagde også, at det var helt nødvendigt – og vi gjorde det under en forespørgselsdebat i øvrigt rejst sammen med Socialistisk Folkeparti – at gøre noget mere for eksporten. Hvad fik vi at vide af regeringen dengang? Der var ikke behov for konkurrenceevneforbedringer, det gik jo fint, og eksporten udviklede sig strålende, og hvis det ikke lige gjorde det i april, så ville det i hvert fald gøre det, når vi så majtallene osv.

Sandheden er den modsatte af den, der er blevet fremstillet som sandheden. Det er os, der har presset på for at få trepartsdrøftelser om konkurrenceevneforbedring. Det er os, der har presset på for at få gennemført foranstaltninger til støtte for eksporten. Vi gennemfører nu tingene i fællesskab, og det er jeg selvfølgelig tilfreds med.

Jeg skal imidlertid lægge vægt på ét forhold. Netop fordi trepartsstrukturen er blevet valgt – jeg synes, regeringen har optrådt klogt og fornuftigt undervejs i disse trepartsdrøftelser – er det selvsagt også regeringens ansvar, at de forudsætninger, der blev stillet op for arbejdsmarkedets parter, også rent faktisk indfries. Her vil jeg gerne understrege én ganske væsentlig forudsætning, som regeringen har stillet i forholdet til arbejdsmarkedets parter, og som har været en forudsætning for, at arbejdsmarkedets parter har tilsluttet sig det, der nu sker, nemlig at priserne i gennemsnit for forbrugerne ikke stiger. Vi har spurgt regeringen: Behøver I så i den forbindelse ikke øget kontrol med priser og avancer osv.? Nej, siger man, det vil slå igennem. Vi vil gerne ved denne lejlighed fastholde, at det er regeringens ansvar at sikre, at priserne i gennemsnit ikke stiger, og at de 3 mia. kr., der bruges, rent faktisk fører til det resultat, man har stillet parterne og offentligheden i udsigt.

Selv om der er opnået gode resultater, selv om vi får forbedret konkurrenceevnen, er det desværre ikke nok til at rette op på, at den efter vores opfattelse forføjede økonomiske politik, der har været ført de sidste 5 år, og som ikke mindst finansredegørelsen fra finansministeren er et deprimerende bevis for, har slået fejl.

Det, der sker nu, er for svagt og alt for sent. Vi vil i de kommende måneder se, hvordan arbejdsløsheden vil vokse, hvordan virksomhed

[Svend Auken]

efter virksomhed i dette land vil lukke og tomme fabriksbygninger stå som triste mindesmærker over 5 års mislykket borgerlig politik. Det retter vi naturligvis ikke op her ved finansloven eller ved de aftaler, der er. Ansvar for den fejlslagne politik er, at man i 5 år har ført blokpolitik, at man har villet holde lønmodtagernes organisationer og Socialdemokratiet uden for indflydelse. Vi er tilfreds med, at denne blokpolitik nu er umulig at fortsætte. Vi tror, det er til fordel for samfundet, også for regeringen, også for regeringen.

Så længe landet har den regering, vi har, må vi naturligvis alle være interesseret i – det kan jo blive småt for enhver – at det trods alt går ordentligt for landet.

Jeg vil gerne sige, at valgeresultatet desværre ikke gav Socialdemokratiet den fremgang, der kunne have givet landet en anden regering. I den situation havde vi naturligvis en mulighed for at vælge, om vi skulle sætte os hen i en krog eller lægge os op i en hængekøje, for nu at bruge et af tidens billeder, eller om vi skulle gå aktivt ind og præge udviklingen. Vi valgte det sidste.

Jeg er glad for, at vi valgte den aktive linje. Jeg er glad for, at vi gik ind og valgte at præge resultaterne, uden at det er skjult for nogen, at vi naturligvis er modstykket til den borgerlige regering, og at vi naturligvis er parat til, og den tid nærmer sig jo med stormskridt, når som helst at overtage regeringsansvaret.

Men så længe der er 90 mandater bag den nuværende regering – jeg lyttede meget nøje til debatten i går, og jeg vil lytte meget nøje til debatten i dag, om der fortsat er 90 mandater bag regeringen – har regeringen et flertal for sin eksistens, om ikke for sin politik, og så er det selvfølgelig den regering, som landet skal have efter de parlamentariske spilleregler.

Tænk, hvis vi havde lurepasset i den situation. Tænk hvis vi havde kastet os ud i en taktisk efterårsmanøvre. Tænk, hvis det ikke var lykkedes at skabe resultater for efterlønsmodtagerne, for folkepensionisterne osv. Det havde efter min opfattelse været en taktisk optræden, som i høj grad kunne have været kritiseret.

Vi ønsker resultater, vi ønsker retfærdighed, vi ønsker en økonomisk politik med perspektiv, vi ønsker forbedret konkurrenceevne, styrket eksport, styrket beskæftigelse, udvikling for vores virksomheder.

Selvfølger er der også minusser ved det, der nu er sket. Vi er kede af, at man fra regeringens side har sagt nej til alle vore indtægtsforslag, til alle vores forslag om at stoppe hullerne i skatte-lovgivningen. Vi er kede af, at man har nedstemt vort forslag om at standse straffeaktionerne over for kommunerne. Vi er kede af, at det danske samfund er så elendigt forberedt over for arbejdsløsheden, som tilfældet er. Vi møder jo den stigende arbejdsløshed, alle frygter, men som alle desværre også imødeser, helt uforberedt. Tag de kommunale budgetter, hvor der ikke er afsat én krone rundt omkring til at imødegå denne situation.

Endelig for det fjerde er vi kede af, at det ikke er lykkedes for os at trænge igennem, og vi tror ikke, at det med den nuværende regering og det nuværende flertal i Folketinget er muligt med virkelig banebrydende nytænkning og reformer. Det lykkedes til en vis grad med ATP/LD. Det lykkedes til en vis grad at få startet BFU-reformen, men ellers tror vi ikke, at det er muligt, før der er sket et regeringsskifte i Danmark, at gennemføre de nødvendige reformer med tryk i arbejdslivet, bedre ydre og indre miljø, demokrati i det økonomiske liv, en solidarisk arbejdsmarkedspension osv. Alle disse store reformer tror vi ikke at det er muligt at gennemføre med det nuværende flertal og den nuværende regering.

Vores bud på fremtiden er derfor social retfærdighed, samarbejde og nytænkning. Med den sociale retfærdighed og med hensyn til samarbejde mener vi, vi har gjort gode fremskridt, men når det drejer sig om nytænkningen, er der desværre stadig mange fordomme, meget modstand mod vor tankegang, som skal overvindes.

I fem år har konservative kræfter søgt at vise, at Danmark kan regeres uden hensyntagen til Socialdemokratiet. Det forsøg er mislykkedes totalt, og det er godt, at den borgerlige blokpolitik har spillet fallit. Men en egentlig åbning for den nødvendige nytænkning sker først, når en socialdemokratisk ledet regering skal overtage styret efter den nuværende svage borgerlige regering. Det er selvsagt ikke nogen let opgave. Det er en vanskelig opgave, men vi er parat til at løse den.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

[Jørgen Tved]

Jeg lyttede naturligvis meget opmærksomt til det, hr. Svend Auken sagde, og jeg vil godt stille et enkelt spørgsmål i denne omgang til den socialdemokratiske ordfører.

I dette Folketing er der et klart udtalt flertal for at nedsætte militæruddgifterne. Socialdemokraterne kunne, hvis de havde villet, ved denne finanslov i hvert tilfælde have fået nedskåret militæruddgifterne med 10 pct. Jeg vil godt spørge hr. Svend Auken, om han ikke føler, at der er en sådan afspændingsperiode i gang, at der er så mange positive signaler, så man også fra dansk side burde have påbegyndt en nedskæring af militæruddgifterne. Hvorfor skal hr. Svend Auken over til den højre side af salen, for at vi kan fastholde, at der skal smides så mange milliarder kroner ud til et fuldkommen nytteløst militær?

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Det var med en vis forventning, man hørte den mand, der har bestået sin svendep prøve ved nogle fantastiske forhandlinger med regeringen, fremlægge det gunstige resultat, der kom ud af svendep prøven. I en bemærkning fra hr. Svend Auken blev der sagt, at efter 5 år med nedskæringspolitik er det nu lykkedes for Socialdemokratiet at ændre ved det forhold. Så kom der en opremsning bl.a. af pensionerne. Hvori består egentlig det fantastiske resultat?

Den regering, man rejser kritikken imod, en kritik, som vi deler, sikrede pensionisterne en dyrtidsreguleringsordning, mens de havde pensionerne. Nu har man efter den forhandling med Socialdemokratiet medvirket til at nulstille dyrtidsreguleringsordningen. Hvis man beregner det, der her foreligger, betyder det i realiteten, at vores ældre ikke får det, man giver udtryk for at de skal have.

Dertil kommer en bemærkning, og den vil jeg gerne have en forklaring på, hvori man fra hr. Svend Aukens side gør meget ud af at forklare, at man fra 1. januar 1989 har lov til at have en indtægt på 30.000 kr. Det er jo ikke det, vi forhandler her, men finansloven for 1988. Det vil sige, at der er ikke sket nogen forbedringer for pensionisterne i den sag i 1988. Det, vi har beregnet, og det, vi fik bekræftet i går, vil jeg gerne have at hr. Svend Auken bekræfter: at den ydelse, som vores pensionister får, har virkning fra 1. juli 1988 og drejer sig om 265 kr.

om måneden for gifte og 200 kr. for ugifte. Det er bruttoudgiften, det vil sige, at der kommer modregning hele vejen igennem, der betyder, at pensionisterne får 2,50 kr. om dagen.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg skal bare sige til hr. Jørgen Tved, at vi på forsvarsområdet har opnået det resultat, Socialdemokratiet ønskede, nemlig en nulløsning.

Jeg skal sige til hr. Preben Møller Hansen, at vi har ønsket at få 2 mia. kr.'s løft for pensionisterne på årsbasis, og der er givet 2 mia. kr. i løft. Det fører både til en forbedring i reglerne om, hvor mange penge man må tjene ved siden af pensionen og i et almindeligt løft til pensionerne. Havde vi haft en bedre økonomi, ville jeg da gerne have været med til, at vi havde givet endnu mere. Men der er sket et løft på 2 mia. kr., og det, der bliver sagt om pristalsregulering, er helt urigtigt. Pristalsreguleringen fortsætter som nu, og pristallet bliver stillet til 100, og tilsvarende bliver portionerne større. Det er sikret, at der under alle omstændigheder efter det gamle pristal sker en udløsning af pristalsportionen til 1. juli. I stedet for at skælde ud over en eller anden lille bitte frynse, man kan finde et eller andet lille bitte sted, synes jeg, at vi i fællesskab skulle glæde os over, at det trods et borgerligt flertal i Folketinget er lykkedes at gøre noget positivt for efterlønsmodtagerne, dagpengemodtagerne og pensionisterne.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hr. Jørgen Tved for sin sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Jeg har ved mange lejligheder hørt socialdemokratiske politikere fortælle både herfra og andre steder, at vi befinder os i en afspændingsperiode og internationalt i en meget positiv situation. Derfor vil jeg spørge hr. Svend Auken én gang til: Mener Socialdemokratiet ikke, at denne udvikling er så positiv, at man også fra dansk side skulle tage et initiativ? Er en nulløsning virkelig det eneste svar, Socialdemokratiet kan give på denne afspænding? Skal vi fortsætte med at øse milliarder af kroner ud til et vanvittigt militær? En nulløsning kan da ikke være

[Jørgen Tved]

tilfredsstillende, når vi er inde i en periode, der er så positiv for alt, hvad der hedder fred og fremtid for os alle sammen.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hr. Preben Møller Hansen for sin sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg fik bekræftet, at man er gået ind på en nulstilling af dyrtidsreguleringsordningen for vores pensionister. Det er rigtigt, som hr. Svend Auken siger, at beløbet bliver højere, men det tager unægtelig også længere tid, før det udløses. Hr. Svend Auken ved lige så godt som jeg – ellers kan han spørge sin forhenværende formand, som har stået på mangen en talerstol og forklaret det – hvad det betyder, når man nulstiller dyrtidsreguleringsordningen. Alt andet lige betyder det en forringelse af dyrtidsreguleringsordningen, selv om man får et større beløb.

Så giver hr. Svend Auken udtryk for, at vi i hvert tilfælde skulle glæde os i fællesskab over, at der alligevel var sket et lille fremskridt. Det har vi også gjort. Vi har stemt for dette lille fremskridt, men det betyder selvfølgelig ikke, at vi af den grund vil stille os tilfredse. Men det, hr. Svend Auken burde erkende, var, at man i denne folketingsaal har et markant flertal for at give vores ældre et fornuftigt løft. Derfor burde Socialdemokratiet ikke have sluttet forlig med borgerskabet om de småkrummer, som der reelt er tale om.

Henning Andersen (KF):

Et vanskeligt sammensat Folketing, en umulig arbejdsplads. Det var barske udlægninger af valgresultatet den 8. september 1987. De fleste var kritiske, da firkløverregeringen efter folketingsvalget blev gendannet ud fra den synsvinkel, at manøremulighederne i dette Folketing ville være begrænsede. Mange stillede spørgsmålstegn ved, om regeringen overhovedet ville være i stand til at videreføre den nødvendige økonomiske politik. I dag kender vi svaret på dette. Danmark har fortsat en handlekraftig regering, der er i stand til at gennemføre en samlet økonomisk politik, som er ansvarlig.

Den 8. december 1987 var en historisk dag. Det lykkedes for regeringen at få trepartsforhandlingerne mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter til at falde på plads, samtidig med at der blev indgået en forståelse om finansloven for 1988 mellem regeringen, Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet. De to aftaler har mange åbenlyse fordele, som vi i den konservative folketingsgruppe er tilfredse med. For det første sikrer forståelsen med Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet en rolig vedtagelse af finansloven for 1988. Den politiske stabilitet er hermed genoprettet. At den politiske stabilitet er sikret, er af uvurderlig betydning for såvel det danske samfund som for vort erhvervsliv. Vi ved jo, at politisk usikkerhed altid resulterer i rentestigning, faldende investeringer og pessimisme. Nu hvor både finansloven og forbedringen af konkurrenceevnen er en kendsgerning, vil virksomhederne igen kunne iværksætte investeringer og produktionsudvidelser uden frygt for store politiske omvæltninger.

For det andet sikrer den samlede forståelse med hensyn til de økonomisk-politiske foranstaltninger for 1988 en meget stor engangsforbedring af konkurrenceevnen, som peger fremad mod en varig løsning af balanceproblemerne i dansk økonomi.

Forbedringen af konkurrenceevnen er ganske enkelt en livsnerve for det danske samfund. Det er virksomhedernes produktion og eksport, som er fundamentet for, at vi kan have det velfærdssamfund, som vi kender i dag. Derfor er det også af helt afgørende betydning, at virksomhederne får mulighed for at producere og eksportere. Omlægningen af arbejdsgiverudgifterne og regeringens eksportpakke betyder, at konkurrenceevnen alene for det første år forbedres med 8-9 pct. Det vil give op til 70.000 nye arbejdspladser i løbet af de næste 3-4 år.

Dansk økonomi har behov for, at eksportinvesteringerne og opsparingen stiger markant. I den konservative folketingsgruppe ser vi derfor med stor sympati på, at der under trepartsforhandlingerne blev enighed om at iværksætte et udvalgsarbejde, som skal se på mulighederne for at forbedre arbejdsmarkedspensionerne for de grupper, som alene har folkepensionen og ATP.

Vi er også tilfredse med, at arbejdsmarkedets parter er enige med regeringen i, at omkost-

[Henning Andersen]

ningsudviklingen i Danmark skal holdes under udlandets. Det er vejen frem, hvis vi skal skabe flere arbejdspladser og vel at mærke varige arbejdspladser, og det skal vi jo.

Omlægningen af arbejdsgiverafgifterne og eksportpakken har givet erhvervslivet en øjeblikkelig saltvandsindsprøjtning. Hertil kommer så, at der er opnået forståelse om, hvorledes de store arbejdsmarkedsfonde må investere aktivt i erhvervslivet. Fra konservativ side kan der kun være tilfredshed med de nye investeringsregler for ATP og LD. Fondene får mulighed for at investere deres midler aktivt i produktion, beskæftigelse og eksport, men får aldrig mulighed for at få den afgørende indflydelse på den enkelte virksomhed. Det er i den forbindelse meget vigtigt, at både Socialdemokratiet og LO også har accepteret dette.

Nogle har bebrejdet regeringen, at den indgik fondsforliget, men man glemmer, at der for nylig viste sig et spændende alternativt flertal på dette område, da Fremskridtspartiet var klar til at give frit løb for fondene. Uden et fondsforlig havde vi nu været i en situation, hvor fondene kunne opkøbe alle de virksomheder, de havde lyst til. Det havde vist ikke givet virkelig virkelyst og initiativ i dansk erhvervsliv.

Det er rigtigt, at fondene ikke skal have bestemmende indflydelse, men man skal heller ikke gå i den anden grøft og henvise dem til kun at investere i byggeriets obligationer. Det kan ikke give dækning for fremtidens pensioner. Det kan kun et moderne erhvervsliv. Derfor mener jeg, at fondsforliget er endt temmelig nær ved det ideelle.

Der er ikke råd til, at vi giver los over for de offentlige udgifter. Den økonomiske vækst skal nødvendigvis reserveres den private sektor. Har regeringen så forladt den stramme udgiftspolitik med den finanslov, vi vedtager i dag? Svaret er nej. Ganske vist har vi accepteret forhøjelser af totalrammeudgifterne på ca. 2,4 mia. kr. fordelt på udgifter til forhøjelse af pensioner, dagpengeregulering, teknologi og uddannelsesformål, men en stor del af udgifterne hentes dog hjem igen ved, at arbejdsløsheden allerede i 1988 nu skønnes at blive 15.000 mindre end hidtil antaget.

Hele udgiftsstigningen kan stort set henføres til de såkaldte indkomstoverførsler. Der bliver altså ikke ansat én eneste medarbejder mere i staten i forbindelse med denne finanslov.

Tværtimod holder vi fast i de aftalte flerårige produktivitetsforbedringer, som sikrer systematisk frigørelse af ressourcer på i gennemsnit 2,5 pct. om året.

Balancen på statsfinanserne sættes ej heller afgørende over styr med finansloven for 1988. I mandags fik vi den gode nyhed, at der også i 1987 bliver overskud på statsfinanserne på ca. 2 mia. kr. I 1986 blev overskuddet på ikke mindre end 8 mia. kr. Hermed er det danske samfund kommet meget langt væk fra den statsbankerot, som faktisk bankede på døren i 1982. Dengang var der udsigt til et statsunderskud på næsten 80 mia. kr. i 1983. Det lille overskud i 1987 skønnes at vende til et lille underskud på 2,5 mia. kr. i 1988. I forhold til finanslovsforslaget set under ét er der dog tale om meget små forskydninger.

Regeringens økonomiske politik indebærer, at ligevægten på statsfinanserne stadig kan bevares. I den konservative folketingsgruppe vil vi aldrig tillade, at statsfinanserne kommer ud af kontrol, som tilfældet var i starten af 1980'erne.

En bibeholdelse af de store statsunderskud fra perioden 1978-82 ville nemlig have medført en kolossal inflation. Al erfaring viser, at en hastig forøgelse af en stor indenlandsk statsgæld før eller senere frister staten til at skabe inflation for at klare tilbagebetalingen. Derfor er det et helt afgørende element i regeringens antiinflationspolitik, at den har vendt et kolossalt underskud på statsfinanserne til en balance, som oven i købet to år i træk har givet sig udtryk i overskud.

Statsfinanserne forringes altså kun med en lille milliard kroner i forhold til det finanslovsforslag, som finansministeren fremsatte i august 1987. Vi vil dermed fortsat være blandt de meget få OECD-lande, som har overskud på budgetterne for den samlede sektor. Forbedringen af statsfinanserne de sidste fem år resulterer nu i, at statsgælden som andel af produktionen er faldende. I 1985 udgjorde den samlede statsgæld 70,5 pct. af det danske nationalprodukt. I 1988 vil denne andel være reduceret til 58,7 pct. Denne linje skal fortsættes. Det kræver, at en stram offentlig udgiftspolitik fastholdes. Vi kan derfor ikke acceptere, at udgifterne stiger i de kommende år. Stigningen i overførselsindkomsterne må ikke smitte af på drifts- og anlægsudgifterne. Det er også nødvendigt,

[Henning Andersen]

at såvel kommuner som amter holder igen med deres udgifter. At holde de offentlige udgifter i ro er jo ikke alene gjort ved at holde statens udgifter uændret. Man kan altså fastslå, at den finanslov, vi vedtager i dag, hverken er grumset eller umulig. Det er den bedst opnåelige finanslov i det Folketing, vælgerne har sammensat.

Det har været klart længe, at der var et folketingsflertal uden om regeringen for at sætte såvel dagpenge som pensioner op. Regeringen kunne altså vælge imellem selv at spille ud og gennem et aktivt handlingsforløb påvirke tingene eller sidde tilbage som passive tilskuere, til de andre trak deres løsningsforslag ned over hovedet på os. Vi valgte den aktive rolle. Det tror jeg virksomhederne og holdningerne kan være godt tilfredse med. Socialdemokratiet, SF og Fremskridtspartiet kunne næppe have gennemført noget, som trak i retning af at løse Danmarks problemer.

Det politiske danmarksbillede er blevet ændret med aftalerne den 8. december 1987. Et svendestykke, kaldte fru Ritt Bjerregaard hr. Svend Aukens debut som ny afdelingschef. Hvis man skal tage de ord til indtægt for den fremtidige linje og tone fra Socialdemokratiets side, åbner der sig måske, måske, nye spændende perspektiver for det fremtidige samarbejde i Folketinget. De romantiske drømme om et socialistisk Danmark repræsenteret ved Socialdemokratiet og SF er måske nu ved at visne. Det må gøre ondt på SF at se det såkaldte arbejderflertal smuldre, alt imens man selv står toltalt uden for indflydelse, men sådan bør det også være. Men spørgsmålet er selvfølgelig, om Socialdemokratiet virkelig igen er blevet politisk modnet og realistisk, eller om der kun er tale om en enlig svale.

Hr. Henning Rasmussen sagde i går til mig, at jeg nok på dette område måske blev lidt klogere, og det var måske en melding om, at hr. Svend Auken må nøjes med et svendestykke og ikke et mesterstykke. Det er selvfølgelig noget, Socialdemokratiet afgør og ikke Det Konservative Folkeparti, men det er noget af det, vi hørte i går og måske også lidt i dag, der kan karakteriseres ved flikflakkurs, og så er det spørgsmålet, om det i dag er flik og i januar er flak.

Der har været nogle negative røster fremme om regeringens eftergivenhed og manglende borgerlige profil i forbindelse med finanslova-

talen. Til det er der kun to ting at sige: Alternativet til den nuværende aftale ville have været et nyt folketingsvalg blot fire måneder efter det sidste. Den livsvigtige forbedring af konkurrenceevnen ville dermed være blevet udskudt på ubestemt tid. Det ville have sat en bølge af afskedigelser og konkurser i gang på vore arbejdspladser. Samtidig er det indlysende, at den meget omfattende lovgivning om forbedring af konkurrenceevnen nødvendigvis må vedtages af et bredt flertal i Folketinget og naturligtvis accepteres af arbejdsmarkedets parter.

Sammenfattende vil jeg generelt sige om finanslovsforslaget for 1988 og om regeringens politik, at den simpelt hen er forudsætningen for, at vi kan videreføre den økonomiske udvikling, som medfører, at arbejdsløsheden mindskes og velfærden forbedres og ikke mindst, at vi kan tilvejebringe de økonomiske midler, som kræves for, at Danmark kan tilbagebetale både sin indenlandske og sin udenlandske gæld.

Der er ikke noget seriøst alternativ til regeringens økonomiske politik. Den finansredegørelse, som finansministeren netop har fremlagt, understreger denne kendsgerning. Selv om finansloven og trepartsforhandlingerne bevirker bl.a., at vi får 50.000-70.000 flere i arbejde end ellers, er situationen ingenlunde lys. Der er ingen sikkerhed for, at vi uden videre slipper af med betalingsbalanceunderskuddet, selv om det vil blive betydelig mindre i år og næste år, end det var i fjor.

Det forbedrede ledighedstal i forhold til, hvad vi ellers kunne vente, betyder heller ikke, at vi løser dette problem. Tværtimod må vi vente flere ledige næste år end i år.

Heraf kan vi drage to slutninger. For det første ville landet have stået i en umulig situation, hvis regeringen havde ladet fem og syv være lige i stedet for at samle trådene i form af finanslovsforliget og trepartsdrøftelserne. For det andet ville det være særlig nødvendigt, at vi i de kommende år får en forøget opsparing. Kun ved selv at spare op til de store investeringer kan vi undgå at låne pengene hertil i udlandet. Her ligger løsningen på vort betalingsbalanceproblem, og dette problem kan vi ikke lade ligge uløst.

Vi vil derfor alle se frem til fortsættelsen af trepartsforhandlingerne og til udviklingen i den private individuelle opsparing, der længe

[Henning Andersen]

har været for lille. Vi må hele tiden have for øje, at vi indretter vor lovgivning efter, at opsparingen skal vokse endnu mere, end den har gjort på det allerseneste.

Skattereformen bragte os et stykke af vejen, men der er andre anstødsstene. Jeg kan blot her nævne formueskatten, som i høj grad lægger sten i vejen for en livsvigtig større privat opsparing og investering.

Endelig vil det være af den allerstørste betydning for en sund udvikling, at samfundet ikke tager ansvaret fra den enkelte. Hvis man tænkte sig, at vi fik et andet politisk styre her i landet, ville det næsten med sikkerhed give sig udslag i en sådan udvikling. Tænk blot på, hvor nær vi var ved, at de store fonde fik bestemmende indflydelse over for erhvervslivet! Det er af afgørende betydning for opsparingen og dermed for hele vor økonomi, at vi fortsat har en borgerlig ledelse her i landet.

Selv kritikere må få stof til eftertanke i den kendsgerning, at den private økonomis andel af hele vor økonomi vokser i Danmark. Vi kunne have ønsket, at tingene var lykkedes endnu bedre på dette område, og det vil vi fortsat arbejde for. Det havde sandelig ikke været tilfældet, hvis landet havde haft en socialdemokratisk ledelse, der ville kunne finde flertal for sine ideer på en række områder selv i det nuværende Folketing; det viste situationen op til finansloven jo.

Det Konservative Folkeparti ønsker, at regeringen fortsat skal føre en målbevidst økonomisk politik på det grundlag, der her tegner sig: en voksende privat sektor finansieret gennem en øget privat opsparing. En sådan politik vil give fremgang for den enkeltes indflydelse, udfoldelsesmuligheder og personlige ansvar.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Et par bemærkninger til hr. Henning Andersens indlæg, for det første vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt fondene skulle have bestemmende indflydelse. Det forslag, der kom fra Socialdemokratiet, og som Fremskridtspartiet gav sin tilslutning, var et forslag om at forhøje procenten fra de nuværende 20 til 40, men regeringen har accepteret at gå med til ikke bestemmende indflydelse op til f.eks. 49 pct. af en virksomhed. Det er altså 9 pct. mere, end de 40 pct., som Fremskridtspartiet var villig til i første omgang at tilslutte sig.

Det andet spørgsmål, jeg vil kommentere, var, hvorvidt Fremskridtspartiet kunne være med i det, hr. Henning Andersen kaldte et spændende flertal her i Folketinget. Når regeringen har nægtet at indgå egentlige aftaler med Fremskridtspartiet, er det da klart, at Fremskridtspartiet vil anerkende samtlige mandater her i salen som værende gode nok, når der skal stemmes om foranstaltninger, vi mener trækker i den rigtige retning, og vi har ingen specielle aversioner, hverken mod Socialdemokratiet eller SF, hvis de vil stemme for gode tiltag her i salen.

Så er der spørgsmålet om de 2,4 mia., forståelsen – eller måske misforståelsen – med Socialdemokratiet har kostet. Hvorfor den melding, vi fik fra finansministeren, at det ikke måtte koste en krone ekstra, hvis man skulle indgå forlig med Fremskridtspartiet, når man var villig til at ofre 2,4 mia. på at få Socialdemokratiet ind i varmen?

Endelig sagde hr. Henning Andersen, at der i 1988 med det finanslovsforslag, vi har til endelig behandling nu, ikke ville blive ansat én eneste mere i den offentlige sektor. Jeg var enig i hr. Ivar Hansens tidligere bemærkning om, at vi har haft et godt arbejde med hensyn til den tekniske side af sagen i Finansudvalget, men hr. Henning Andersen må have sovet lidt i timen, for der er stribevis af konti i det finanslovsforslag, vi har til behandling nu, hvor der bliver ansat flere mennesker i 1988 – det kommer man ikke uden om.

Endelig er der spørgsmålet om, at De Konservative aldrig ville slippe kontrollen med de offentlige finanser, som det skete i 1970'erne og i starten af 1980'erne. Jeg skal lige minde om, at De Konservative stemte for alle de socialdemokratiske finanslovsforslag op igennem 1970'erne. Det er og bliver tom tale.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Hr. Henning Andersens tale faldt ligesom i to dele. Den ene var en politisk analyse af forholdet mellem S og SF, den anden gennemgik den økonomiske situation. Hvad angår det første, var det spændende at høre, hvordan hr. Henning Andersen rystede betydelig mere på hånden i dag, end han gjorde i går. I går blev der triumferende sagt, at nu er der slået en kile ned mellem S og SF; i dag var det en mere vak-

[Jes Lunde]

lende tale. Hr. Henning Andersen var allerede lidt usikker med hensyn til, om han var blevet klogere i henseende til det, hr. Henning Rasmussen sagde på Socialdemokratiets vegne i går. Det er selvfølgelig spændende at få det diskuteret i dag, og vi er også spændt på de signaler, der vil komme fra Socialdemokratiets side. Vi håber at få en bekræftelse af den linie, der blev lagt i går, med en klar afstandtagen fra De Konservatives omfavnelser.

Hr. Henning Andersen bekymrede sig for, om ikke det var et problem for SF at stå helt uden for indflydelse. Dertil må jeg sige: Nej, det er det ikke, for vi føler bestemt, at vi har haft en indflydelse. Vi mener, at SF's størrelse har haft en afgørende betydning for de indrømmelser, regeringen har måttet give Socialdemokratiet på finanslovsforslaget. Så vi synes bestemt ikke, vi er uden en rolle at spille i denne sammenhæng.

Den anden del drejede sig som sagt om den økonomiske situation, og jeg forstod, at hr. Henning Andersen var meget tilfreds med, hvordan det hele gik. Det synes jeg ikke der er nogen som helst grund til. Vi har lige fået en finansredegørelse på bordet, som viser, at arbejdsløsheden vil stige med 25.000 næste år, og at arbejdsløsheden vil ligge på et niveau på knap 250.000 dette årti ud.

I den forbindelse vil jeg gerne spørge hr. Henning Andersen: Føler Det Konservative Folkeparti, at det er en tilfredsstillende udvikling? Vil man bare sætte sig hen og sige: Nuvel, sådan bliver det; vi får knap 250.000 arbejdsløse dette her årti ud, og det er der såmænd ikke noget at gøre ved? Er det virkelig regeringspartiets bud? Jeg synes, det er skammeligt.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Jeg skal ikke klandre hr. Henning Andersen for, at han glæder sig over det finanslovsforslag, som nu er kommet i hus. Der er en afgrundsdyb kløft mellem de synspunkter, som Det Konservative Folkeparti har, og dem, jeg repræsenterer. Men til trods for, at hr. Henning Andersen har sørget for, at arbejdsgivere i dette land får juleboller, så det forsår noget, mens der kun er blevet pebernødder til andre, forsøger Det Konservative Folkeparti at fremstille sig som et meget menneskeligt og folkeligt parti.

For nylig stillede vi det spørgsmål her i salen til statsministeren, om det ikke var rimeligt, at man sendte en hilsen til ANC's kongres. Statsministeren svarede, at den danske ambassadør ville være til stede, og vi ved fra vore delegerede på kongressen, at han udtalte sig ganske fornuftigt.

Nu vil jeg gerne spørge Det Konservative Folkeparti, om det ikke er De Konservatives opfattelse, at man skal undersøge den kamp, der foregår mod det modbydelige system, man har i Sydafrika, og om man ikke skal forsøge at få skabt menneskelige forhold også i denne del af verden? Når jeg spørger, er det på baggrund af de afstemninger, vi oplevede i går, hvor De Konservative – for øvrigt sammen med De Radikale – nedstemte forslaget om støtte til ANC's kontor her i København. Der må være en klar linie: enten er man for det fascistiske diktatur, der er i Sydafrika, eller også er man imod; man kan ikke sidde på to stole i denne sag.

(Kort bemærkning).

Berlau (FK):

Det var ikke mange ord, der blev overladt til de arbejdsløse i den konservative ordførers indlæg. Faktisk blev det kun til en enkelt sætning, hvor der blev sagt: Der vil blive flere arbejdsløse til næste år. Ikke en beklagelse – ikke engang, at det er et problem, blev der sagt noget om. Til gengæld gentog ordføreren den fuldstændig upålidelige påstand, som man er kommet med den ene gang efter den anden herinde i Folketinget, hver gang man har lavet nye forlig, at der er nok mulighed for at skaffe flere arbejdspladser.

Jeg har sagt det tidligere, og jeg vil gerne gentage det: Hvis man lægger tallene ammen for alle de forlig, der er blevet lavet de sidste fem år herinde i Folketinget, havde vi ikke noget beskæftigelsesproblem. Men man har lojet over for befolkningen den ene gang efter den anden, når man har sagt: Med dette forlig har vi klaret problemerne. Nu bliver der 70.000 nye arbejdspladser – ganske vist hen over nogle år, så ingen nogen sinde kan kontrollere den løgnagtige påstand. Men man fortsætter frejdigt nu med at hævde, at man på toppen af denne finanslov vil kunne få en masse nye arbejdspladser.

15 kr., det er, hvad man overlader til de arbejdsløse om dagen i stigning oven på denne

[Berlau]

magre finanslov. Det er altså 15 kr., som skal få de arbejdsløse til at juble over denne finanslov. Ja, hr. Svend Auken, 15 kr. er, hvad der bliver i hånden, når man udregner, hvad der bliver tilbage af finansloven, og det kan du formodentlig købe to knæpølser for ved en pølsevogn – uden brød. Det er det, man har tilovers for dem, og ikke en krone mere.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg kan supplere den forrige taler med at sige, at der end ikke er nogen, der får to knæpølser, for de er døde af sult inden den tid.

Men i øvrigt ville jeg spørge hr. Henning Andersen, hvad der menes med det, som blev sagt, nemlig at der nu var skabt politisk stabilitet ved forliget med Socialdemokratiet om finansloven. Hvordan skal det forstås, at der er skabt politisk stabilitet? Indgår trepartsforhandlingerne også i De Konservatives bedømmelse af den politiske stabilitet?

(Kort bemærkning).

Henning Andersen (KF):

Der var noget, hr. Behnke ikke kunne forstå i forbindelse med de samtaler, hr. Behnke og andre Fremskridtsfolk har haft med finansministeren. Det er svært at vurdere, når man også går ind i debatten om fondene. Hr. Behnke taler om »de forslag, som Fremskridtspartiet har stillet«, men bortset fra to små papirer for 2-3 uger siden har vi faktisk ikke fået nogen forslag fra Fremskridtspartiet. Dets medlemmer har udtalt sig om mangt og meget, men der har ikke været nogen konkrete forslag på bordet.

Hvis jeg skal svare hr. Behnke meget kort, kan jeg sige det på den måde, at de tal, man har skrevet i de breve, man har sendt frem, har været af en sådan størrelse og sammenhæng, at man på forhånd i Fremskridtspartiet vidste, man kunne være helt rolig: der var ikke ét parti, der kunne bruge det til noget som helst.

Til hr. Jes Lunde, der spurgte om arbejdsløsheden – det gjorde hr. Berlau og hr. Jørgen Tved også – må jeg sige, at jeg i mit indlæg pegede på, at vi igennem de kommende 3-4 år kan få 60.000–70.000 arbejdspladser, og sagde, at det ikke var nok. Man kan godt sige, at man ikke i dag kan bevise, at det vil gå sådan. Nej, men man satte også spørgsmålstejn ved det for

år tilbage, da regeringen talte om, at vi ville skaffe nogle hundredetusinde arbejdspladser. Og der er ikke én, der har sat spørgsmålstejn ved, at vi har skaffet 200.000 nye arbejdspladser i de sidste fem år.

Det kan godt være, at vi ikke når 50.000, og vi vil også gerne have 100.000 nye arbejdspladser, men det ville forudsætte en væsentlig anden finanslov. Den kan vi ikke få med det flertal, der er i Folketinget. Så det er den realisme, der ligger bag ved det, jeg har sagt. Dette er mit svar på de spørgsmål, der er stillet.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hr. Behnke får ordet for sin sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Det Konservative Folkeparti betegner tilsyneladende Fremskridtspartiets korrespondance med finansministeren som værende det rene vanvid og fuldstændig uden realisme, skønt det i sidste omgang var besparelsesforslag på 7,1 mia. kr. Jamen i 1981, da der blev behandlet finanslov for 1982, stillede Det Konservative Folkeparti besparelsesforslag på 10 mia. kr. Er det så 3 mia. gange mere vanvid end det, Fremskridtspartiet har foreslået denne gang? Er det sådan, det skal forstås?

Fremskridtspartiet har fremsat et konkret forslag om forhøjelse af folkepensionen, så det passer ikke, når hr. Henning Andersen påstår, at man ikke har set noget papir. Men den melding, vi fik fra finansministeren om det, var: I får ikke en øre til forhøjelse af folkepensionen. Men nu har man givet Socialdemokratiet 2,4 mia. kr. for at få dem til at stemme for finanslovsforslaget. Velbekomme!

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hr. Jes Lunde får ordet for sin sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Det Konservative Folkeparti er jo meget optaget af ansvarligheden over for de økonomiske størrelser: statsfinanserne, betalingsbalancen osv. Det forstår vi såmænd udmærket. Det gør, at en konservativ regering umuligt kan

[Jes Lunde]

fremlægge en finansredegørelse, som viser, at betalingsbalanceunderskuddet bliver ved med at være lige stort. Man er nødt til at vise, at tallene bevæger sig i den rigtige retning, uanset at det er opnået ved at lave nogle forudsætninger, som er mildt sagt overdrevent optimistiske, som bygger på en udlandsvækst, der ligger langt over, hvad OECD skønner, osv.

Men det interessante i den forbindelse er, at De Konservative, selv om de har det sådan med betalingsbalancen, sagtens kan leve med at fremlægge en finansredegørelse, som viser, at arbejdsløshedsniveauet bliver uændret dette årti ud. Der føler man ikke nogen ansvarlighed længere; man føler ikke noget som helst for at få løst det problem.

Derfor må jeg igen efterlyse en konservativ plan for afvikling af arbejdsløsheden. Hvornår regner man med at kunne få fjernet arbejdsløsheden med De Konservatives egen økonomiske politik? For det må vel være målet trods alt, eller er det bare simpelt hen glemt?

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hr. Jørgen Tved for sin sidste korte bemærkning i denne omgang.

Jørgen Tved (FK):

Det kan måske være svært at holde rede på de spørgsmål, der bliver stillet, men papir og kuglepen er jo opfundet, så man kan skrive dem ned. I hvert tilfælde havde jeg ikke stillet spørgsmål om de ting, som hr. Henning Andersen svarede mig på. Det kunne jeg godt have gjort, men det var der en anden der gjorde.

Det, jeg spurgte om, var, om der var nogen sammenhæng i den konservative politik, når statsministeren den ene dag her i Tinget giver udtryk for, at man lader den danske ambassadør hilse ANC's kongres, og når De Konservative den næste dag sammen med De Radikale nedstemmer et fornuftigt forslag, der var stillet af Socialdemokratiet, om, at man skulle understøtte ANC ved at yde en bevilling til deres oplysningsvirksomhed osv.

Jeg vil gerne vide, om De Konservative mener, at det fascistiske styre med dets modbydelige raceadskillelse er det rigtige styre at opretholde i Sydafrika, eller om Det Konservative Folkeparti ligesom os andre mener, at man skal understøtte kampen for at få bragt demokrati også i det hjørne af verden. Jeg har ikke spurt

om noget med arbejdsløshed; jeg spurgte om dette helt konkrete problem.

(Kort bemærkning).

Henning Andersen (KF):

Jeg kan godt forstå, at økonomien optager hr. Jes Lunde temmelig meget – den optager også mig – men hr. Jes Lundes udtalelse herom, at vi er for optimistiske med hensyn til den baggrund, vi bedømmer tingene på, må være hr. Jes Lundes mening. Nu er det altid rart at være optimistisk – det er meget rarere end at være pessimistisk. Men så siger hr. Jes Lunde: Kan vi leve med den store arbejdsløshed, vi har? Det fremgik meget klart af mit første indlæg, at det er noget, denne regering tager meget alvorligt på. Vi ville gerne gå meget længere for at få endnu flere i arbejde, men hr. Jes Lunde må som økonom også være klar over, at der skal nogle ingredienser ind, for at det kan lade sig gøre, og i den henseende har vi nok to forskellige opfattelser af, hvordan man kan nå det mål. Vi har ikke kunnet få flertal for at gå længere i de tiltag, vi gerne ville, for vi tager det lige så alvorligt som Socialistisk Folkeparti.

Endelig spurgte hr. Jes Lunde: Hvornår får vi fjernet arbejdsløsheden? Ja, det var da et godt spørgsmål! Det kan jeg selvfølgelig ikke give en dato på, men det er et af de vigtigste punkter i denne regerings økonomiske politik at få det tal så lille som muligt. Jeg husker, at en forhenværende statsminister, Jens Otto Krag, engang sagde, at 5 pct.s arbejdsløshed var fuld beskæftigelse, men det var for en del år tilbage.

Ingerlise Koefoed (SF):

Efterårsvalget fik et mærkeligt udfald. Der er nogle, der har kaldt det grumset, men i det udtryk synes jeg der ligger en mistænkeliggørelse af vælgerne, for der må jo være en grund til, at vælgerne valgte at sætte deres kryds sådan, som de gjorde.

Statsministeren har i overensstemmelse med sine interesser fortolket det sådan, at vælgerne ønskede et samarbejde hen over midten.

I SF udlægger vi valget anderledes. Vi ser det som et udtryk for en helt forståelig utilfredshed med regeringen og en voksende mistillid til statsministerens evigt smilende forsikringer om, at alting går så godt. Det, at SF blev styrket ved valget, ser vi som et udtryk for, at vælgerne ønsker at trække os her i folketingsalen og klimaaet i Danmark længere til venstre.

[Ingerlise Koefoed]

Derudover kan man ud af valgresultatet læse en dyb frustration hos mange af dem, der fysisk og psykisk har måttet bære resultaterne af nedskæringerne. Nogle har valgt at finde en synde-buk i flygtninge og indvandrere, og de har sat deres kryds ved det mest fremmedhadiske parti, vi har her i Folketinget, Fremskridtspartiet. Andre, der er blevet trætte af det udviklede politiske liv, af de mange brudte løfter, af de mange tal, som ikke er til at få sammenhæng i, har valgt den enkle, den lette udvej: de har valgt at sætte deres kryds ved det mest demagogiske parti, vi har her i Folketinget, Fælles Kurs.

Efter valget gik hele finanslovsspillet i gang. Ganske vist gjorde hr. Anker Jørgensen først et forsøg på at samle et flertal af de tre af og til alternative partier om et regeringsalternativ til den firkantede regering.

Derefter kom De Radikale med det såkaldte frihedsbrev og deres afvisning af et samarbejde med Fremskridtspartiet om finansloven. Og så stod vel den reducerede regering med den formelle magt, men temmelig alene og ensom, uden støtte og måske også uden håb.

Så fik Folketinget foræret en chance, der ikke blev udnyttet, men som er blevet omtalt meget, også her i dag af hr. Svend Auken. Vi skulle prøve noget nyt, vi skulle skabe en Folketingets finanslov, og det lød da flot og også som lidt af et eventyr. Vi skulle føre finanslovforhandlingerne ned i Folketinget. Det lød af åbne forhandlinger, kontrolleret af Folketinget og måske endda af folket.

Men det, vi fik, var jo det, som vi så tit har fået, nemlig en lang række forhandlinger, fortrinsvis mellem regeringen og Socialdemokratiet og også af og til mellem regeringen, Socialdemokratiet og De Radikale. Ingen Folketingets finanslov i år heller, men en finanslov, der med få undtagelser var gennemforhandlet og urørlig for dem, der ikke havde været med til at forhandle regeringens finanslov og ikke havde været med til at bære regeringen over den finanslovskrise, som valgnederlaget og uenigheden mellem de to partier, der skulle være regeringens parlamentariske basis, De Radikale og Fremskridtspartiet, lagde op til.

I forbindelse med drøftelsen af ændringsforslagene til finanslovsforslaget i går har vi udtalt os om resultatet af forhandlingerne, »forståelsen« eller det, som jo ikke må kaldes forliget. Vi har stemt for den del af ændringsforslagene,

som betød en støtte til dem, der har fået det ringere år for år under de borgerliges raseren.

Vi synes også, at en del af de forbedringer, som Socialdemokratiet har fadderskabet til, er i orden. Vi er meget tilfredse med, at det nu efter mange års protest også fra vores side er lykkedes at få sat en stopper for den nedværdigende behandling af de langtidsledige, for nedtrapningen af dagpengene.

Om resten af ændringsforslagene vil vi sige, at Socialdemokratiet naturligvis har måttet sælge noget for at komme igennem med noget, og sådan går det vel ved ethvert forlig.

Men hvorfor skulle vi skjule, at vi synes, man har solgt lidt rigeligt ud inden for finanslovens rammer? Forbedringen af dagpengene, af pensionerne osv. er meget længe om at træde i kraft, og så må de mennesker, som har øvet sig i bitterhed og resignation og tålmodighed alt for længe, altså øve sig endnu et halvt års tid, men der sker noget, og det er da et fremskridt for dem.

Men så må vi spørge; Var det ikke også nok? Var det så forfærdelig nødvendigt at gå videre end til selve finansloven med samarbejdsønskerne? Var det nødvendigt at binde sig yderligere ud over de forbedringer, som man fik på forventet efterbevilling, og de andre forbedringer, som man fik bl.a. sammen med SF og De Radikale? Vi er nødt til at spørge: Hvor langt har Socialdemokratiet på deres vælgeres vegne bundet sig til at fortsætte samarbejdet med den borgerlige side af salen, når det drejer sig om økonomi? Og hvor meget vil de økonomiske enigheder komme til at betyde for de områder, som ligger uden for det økonomiske, og som lige så vel som finansloven er med til at skabe mulighederne for et godt liv med indflydelse, selvforvaltning og tryghed for alle de mennesker, som er afhængige af Folketingets og de kommunale råds beslutninger?

Vi har lige nu hørt hr. Henning Andersen bekræfte, hvad de borgerlige partier har sagt i går, at vel får fondene bedre mulighed for at investere, men de skal aldrig få indflydelse med deres investeringer. Jeg vil bede hr. Svend Auken om endnu en gang at sige heroppe fra talerstolen, at det ikke er hr. Svend Aukens opfattelse.

Vi er også interesserede i at høre lidt om, hvor langt Socialdemokraterne vil gå for at gengive kommuner og amtskommuner deres handlefrihed og deres ret til selv at planlægge

[Ingerlise Koefoed]

livet for børn og voksne i kommunerne, hvis regering vifter med økonomiske besparelser i kommunerne fulgt op af en eller anden form for indflydelse på nogle andre beslutninger.

Endelig er vi meget interesserede i at få at vide, hvornår Socialdemokratiet igen vil optage det forslag, som blev taget ud af finanslovsforslaget i går, om uddannelser til de langtidsledige – det forslag, der især kunne have skaffet mange langtidsledige kvinder arbejde.

SF gik til valg på en arbejderflertalsparole, på en holdning og på en overbevisning, som vi har arbejdet os frem til gennem mange debatter og samtaler i vores parti.

Arbejderflertallet er for os andet og mere end nogle ord, som vi tager frem til valget for at få støtte fra bestemte dele af vælgerne. Vi er overbeviste om, at samarbejde mellem arbejderpartierne og ikke mindst mellem Socialdemokratiet og SF er den eneste mulighed for at sikre en stabil udvikling til gavn for de mange.

Vi er overbeviste om, at kun arbejderflertallet vil kunne være grundlag for en politik, der giver samfundet de rigtige udviklingsmuligheder, en politik, der udbygger demokratiet og de demokratiske frihedsrettigheder og bl.a. gennem uddannelsespolitik og kulturpolitik giver mennesker den indsigt, den viden og den selv-tillid, som er nødvendig for dem, der skal kunne overtage ansvaret for ledelsen og fordelingen af arbejdet og for en politik, der stiller mennesker lige og giver de dårligst stillede den positive særbehandling, som deres særpræg måtte lægge op til.

Vi er ikke romantikere. Vi tror ikke på undere, men vi tror på det lange, seje politiske arbejde for at ændre tingene. Det seje arbejde sammen med fredsbevægelserne og miljøbevægelserne og i mange andre folkelige sammenhænge har lært os, at tingene ikke sker fra dag til dag eller alene på grund af flotte og uigen-nemtænkte slagord. Men det har også lært os, at det betaler sig at blive ved. Den stadig stærkere miljøbevidsthed, den voksende afstand-tagen fra blind vækst, protesten mod pamperiet og ikke mindst den lykkelige aftale mellem Gorbatsjov og Reagan har befæstet vores overbevisning om, at det nytter at blive ved og blive ved.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at vi står lidt uforstående over for nogle af de skridt, som Socialdemokratiet har følt sig tvunget til eller har

ønsket at tage i den sidste tid. Vi ønsker meget at fortsætte det gode samarbejde, som vi har haft med Socialdemokratiet. Vi ønsker at fortsætte vores fælles kamp for det arbejderflertal, som er helt nødvendigt for, at dette land skal kunne komme helskindet over kriserne.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Jeg har forstået på SF's ordfører, at SF både er gået til valg på en parole om arbejderflertal, holder studiekreds med Socialdemokratiet om et arbejderflertal og vil fortsætte i studiekredsen. Hvad der så kommer ud af det, må fremtiden vise.

Jeg vil godt helt konkret spørge SF: Tror man på, at der kan laves en fornuftig arbejderpolitik på basis af tilslutning til fællesmarkedet og til NATO? Er det SF's opfattelse, at der kan bygges noget levedygtigt sammen med et parti, som i den grad har underkastet sig oprustningspolitikken i Europa, og som har underkastet sig monopolernes sammenrotning? Kan der laves arbejderpolitik på det grundlag?

(Kort bemærkning).

Berlau (FK):

Om det var generalprøven på talen i går, vi fik at høre, eller det var den oprindelige tale, vi fik nu, ved jeg ikke. I hvert fald var der en gang i fru Ingerlise Koefoeds tale vedrørende Fælles Kurs, nemlig at vi i Fælles Kurs skulle være demagogiske.

Jeg forstår godt, at SF er blevet kry, men jeg forstår også, at de har problemer, for Fælles Kurs er vel nok dem, som herinde i Folketinget har benyttet lejligheden til at oplyse befolkningen og især folk, der stemmer på venstrefløjnen, om, at SF er ude på en glidebane, hvor de er ved at glide over i armene på Socialdemokratiet – ja, man kan nærmest snakke om et lille Socialdemokrati og et stort Socialdemokrati efterhånden. For hvad var det, vi så herinde i går? Da der blev behandlet ændringsforslag til finansloven om afskaffelse af Arbejdsretten, sagde SF: Nej, det vil vi ikke være med til.

Alle ved, at i Arbejdsretten bliver folk fra SF's egen medlemsskare tæsket igennem hvert eneste år, hver gang arbejderne protesterer imod uretfærdighed.

[Berlau]

Det samme gjorde sig gældende vedrørende Forlingsinstitutionen, som i dag alene bruges til at tvinge overenskomster, som folk ikke vil arbejde under, ned over hovedet på dem. Alligevel sagde SF: Den kan vi ikke være med til at afskaffe, for vi ved ikke, hvad der kommer i stedet.

Det er ikke demagogi at afsløre den slags ting, det er reelt. Det er at afsløre, at et parti er begyndt at søge over på en forkert side, og derfor skal det, som det blev sagt i går, betragtes måske ikke som et broderligt klap på kinden, men nærmere som et spark et vist sted og i hvert fald som en opmærksomhedshenledning på, at den er gal, og at I skal se at komme hjem igen!

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Det er egentlig ret fantastisk at høre fru Ingerlise Koefoed. Nu stiger mit blodtryk altid, når jeg hører SF-talere og specielt fru Ingerlise Koefoed, for hun ser jo så uskyldig og så rar og venlig ud, men ikke desto mindre er fru Ingerlise Koefoed i stand til at uddele karakterer i denne folketingsaal. Der var i hvert fald to partier, der var værre end fanden selv, og deraf var mit parti det ene. Vi var menneskefjendske, vi havde ført hetz mod flygtninge, og jeg ved ikke alt det, som fru Ingerlise Koefoed fik sig selv til at sige.

Og så sagde fru en også, at hun skam ikke var romantisk, hun var meget jordbunden. Ja, det er muligt, at fru Ingerlise Koefoed er jordbunden, men befolkningen er romantisk, for den stemmer jo på SF.

Når SF synes, man kan give karakterer, vil jeg også godt give SF karakter, for aldrig har jeg hørt magen til hykleri og overbudspolitik. Og så dette: Vi er det arbejdende folk, og nu skal vi have et arbejderflertal.

Hvad er fiskere, hvad er landmænd, hvad er købmænd, hvad er alle de andre i de produktive erhverv? Er de ikke arbejdere? Men det er måske kun børnepædagoger, bibliotekarer og den slags, der er arbejdere, for det er jo dem, fru Ingerlise Koefoed forgylder i alle ender og kanter netop på det arbejdende folks vegne.

Vi siger, at vi vil hjælpe mennesker i nød, og vi har aldrig stemt imod en bevilling, hvor der var tale om nød. Det ved fru Ingerlise Koefoed, og hun ved også, hvordan vi har stemt vedrørende bløderne og vedrørende pensionisterne.

Men vi synes, det er en uforskammethed, at folk, der ikke har den mindste tilknytning til Danmark, kan komme herop og hæve over 200.000 kr. ved kasse 1, når vi spiser vore pensionister af med nogle helt andre beløb. Hvis det er menneskefjendsk, er jeg stolt af at tilhøre et parti, der er menneskefjendsk.

Så vil jeg også godt spørge fru Ingerlise Koefoed, om hun mener, at hele Finlands befolkning består af menneskefjender. Finland har en flygtningekvote på 200. De er fornuftige deroppe i Finland, derfor går det godt, men de har heller ikke noget SF til at ødelægge det.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Tiderne skifter. Før i tiden var det sådan, at det var manden, der friede til kvinden, men nu har vi set en kvindelig bejler ligge på knæ og trygle og tigge Socialdemokratiet om at komme i kanen med sig. Det var nærmest uhyggeligt, at noget sådant skulle opleves blandt mennesker, der i realiteten slås for den klasse, vi repræsenterer.

Det, der blev lagt op til her fra fru Ingerlise Koefoeds side, var en fordømmelse af nogle af de krav, der var stillet, idet de efter hendes mening ikke var relevante. Hvad var det for krav i de ændringsforslag til finansloven, som Fælles Kurs havde stillet, Socialistisk Folkeparti ikke kunne stemme for i går? Det var jo nøjagtig de samme krav, der tidligere var kendetegnet for SF's forslag. Vi har tilladt os den frihed at se i de forskellige annaler, hvad man tidligere har sagt fra SF's side, og vi har for så vidt bare brugt nøjagtig den samme argumentation.

Nu er der så sket det, at nogle i SF har ændret signaler, ikke alle, det ved vi, idet der naturligvis er forskellige opfattelser. Nu kan man ikke stemme for nogen af de ting, for det behager ikke Socialdemokratiet.

Jeg har deltaget i utallige møder med fagbevægelsens folk, og jeg har hørt den store rorfører holde brandtaler om, at klassesdomstolen, Arbejdsretten, skulle fjernes. Her stiller vi et forslag om at få fjernet Arbejdsretten, men SF'erne slår hælene sammen, for de samfundsbevarende, arbejderne, skal knokles ned, når de strejker for at få deres ret, og derfor kunne SF ikke stemme for, at Arbejdsretten blev fjernet. Det er nye toner, og derfor kan man godt sige, at tiderne også skifter på det område.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Det er jo i høj grad op til det enkelte medlem at sætte niveauet for debatten.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Hr. Jørgen Tved stillede mig det spørgsmål, om et arbejderflertalssamarbejde kan gennemføres, når ét parti klart går ind for NATO og gennemgående også for EF. Jeg vil sige, at det har vi selvfølgelig også diskuteret meget i SF, og vi er nået frem til, at vi synes, Socialdemokratiet gør sig flere overvejelser i sin NATO-politik end før. Vi har også sammen med Socialdemokratiet – og såmænd af og til på Socialdemokratiets initiativ – fået vedtaget udenrigspolitiske og forsvarspolitiske dagsordener her i Folketinget, som vi synes vi alle har kunnet være bekendt. Og vi vurderer det indenrigspolitiske samarbejde højt, vi vurderer angreb på den krise, der er i samfundet, meget højt, og derfor har vi sagt: Vi vil forsøge – og vi vil forsøge meget – at få ændret på situationen her i landet, og det mener vi man kun kan gøre ved et samarbejde mellem de partier, som er arbejderpartierne, og først og fremmest i et samarbejde mellem Socialdemokratiet og SF.

Hr. Berlau spurgte mig, hvorfor vi i går undlod at stemme til Arbejdsretten og Forligsinstitutionen, og hr. Berlau gav selv svaret: SF vil se, hvad vi kan få i stedet, før vi helt afskaffer de institutioner, der findes. Det svar fik hr. Berlau også i går.

Hr. Poulsgaard var meget ophidset over, at den uskyldige fru Ingerlise Koefoed kunne sige, at Fremskridtspartiet var et fremmedhadske parti. Det er min opfattelse, og den står jeg ved. Dermed vil jeg ikke sige, at Fremskridtspartiet ikke på andre områder har vist stor forståelse for de svage i samfundet, for det mener jeg Fremskridtspartiet har gjort, og det respekterer jeg Fremskridtspartiet for, men jeg respekterer det ikke for den holdning, som det har over for flygtninge. At Finland kun har en flygtningekvotepå 200, kan skyldes Finlands særlige forhold, særlige beliggenhed. Jeg blander mig i øvrigt ikke i andre landes holdninger på den måde.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hr. Jørgen Tved for sin sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Jeg kan forstå, at bemærkningen om, at Socialdemokratiet har bevæget sig i forbindelse med NATO-politikken, er der ikke ret mange socialdemokrater der ønsker at få serveret; det må jo være derfor, de stort set alle sammen har forladt salen. Det kan være, at de ikke ønsker at besvare spørgsmål i den forbindelse.

Men jeg vil godt spørge fru Ingerlise Koefoed igen: Mener hun, at man kan føre en politik i dette land, der er uafhængig af de direktiver, vi får fra EF, og af den NATO-politik, som et flertal endnu går ind for? Kan man føre en reel arbejderpolitik, der tilgodeser arbejderne, når vi får direktiverne fra storkapitalens sammenslutning i Bruxelles?

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg forstod, at hr. Berlau var bekymret over de problemer, vi har i SF, og det er da rigtigt, at vi har problemer, større, end man har i Fælles Kurs. Jeg har lige set den sidste meningsmåling, som var i dag i Børsen, og som bringer SF op på 30 mandater. Det er selvfølgelig et spørgsmål, hvordan man skal administrere alle disse mandater, og hvis det er det, man fra Fælles Kurs' side mener kan give SF problemer, så: Nå ja da! Men lad mig sige, at det er et problem, vi gerne lever med.

Men vi har også et andet problem, og det er værre. Børsen konstaterer nemlig, at med den meningsmåling, der er offentliggjort i dag, er der rødt flertal eller arbejderflertal, og så må statsministeren gå af, hvis det omsættes ved et valg. Dette røde flertal består af 30 SF'ere, et antal socialdemokrater og 4 Fælles Kurs'ere. Men de toner, jeg hører fra Fælles Kurs, giver mig ikke indtryk af, at det er det borgerlige Danmark, der interesserer dem særlig meget. Derimod er hovedfjende nr. 1 Socialistisk Folkeparti og hovedfjende nr. 2 Socialdemokratiet, og så er jeg da meget betænkelig ved, hvordan vi får et sådant arbejderflertal til at fungere.

Det første, der vil ske, er jo, at når de fire mandater fra Fælles Kurs ikke kan få deres vilje, vælter de arbejderflertallet, og så kommer der en ny depression i befolkningen, blandt vælgerne og blandt arbejderne. Så får vi et nyt

[Gert Petersen]

valg, og så kommer de borgerlige tilbage til magten.

Fælles Kurs har i det hele taget, som de har optrådt herinde, skuffet mig, for jeg havde ventet noget andet. Det er blevet sagt, at man ville være resultatorienteret, men som Fælles Kurs faktisk har optrådt herinde, har man gjort borgerskabet enorme tjenester. Vil man blive ved med det, hvis vi får situationen med de 90 mandater, hvoraf Fælles Kurs altså er de fire? Kan vi forvente et samarbejde, eller vil Fælles Kurs sige: Socialdemokratiet? Aldrig nogen sinde! Sådan et parti! Hvad bilder SF sig ind, at de bejler til dem? Dem kan vi ikke samarbejde med.

Og kan man forvente, at Fælles Kurs vil samarbejde med SF, som de skælder ud for at være et parti, der bejler til Socialdemokratiet, på flugt fra det ene og det andet og det tredje? Jeg tvivler på det. Jeg bliver nødt til at advare vælgerne – arbejdervælgerne især – mod at stole på Fælles Kurs eller holde sig til dem.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hr. Preben Møller Hansen for sin sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Nu kan hr. Gert Petersen jo godt løfte pegefingeren truende og sige: Jeg skal fortælle vælgerne! Normalt deltager hr. Gert Petersen i 1. maj-møder, men må han sende talen, fordi han lægger sig syg, er det jo ikke så let at tale til vælgerne om dette.

Men lad os nu gå tilbage til, at det var Fælles Kurs, der pegede på Gert Petersen som statsminister – det var ikke Socialdemokratiet – idet vi erkendte, at SF var valgets sejrherre. Vi har også gjort det helt klart, at vi naturligvis er resultatsøgende. Derfor har Fælles Kurs stemt for samtlige forslag, der betød blot det mindste fremskridt, også for dem, SF har fremsat, og det vil da sige, at vi er resultatsøgende. Vi har også stemt for alle ændringsforslag til finansloven af positiv karakter. Så dér kan man ikke sige os noget på.

Men når man indleder en politisk dialog og ønsker forhandling, skal man ikke sælge ud og optræde splitternøgen for dem, man skal forhandle med. Dér gælder det om, at man har nogle sikre forhandlingspositioner, således at

man tager stikkene hjem i slutfasen. Det, det gælder om for ethvert parti – også dem, der skal indlede et samarbejde – er at få prioriteret de ting, de står for, højest muligt. Det er det, det kommer an på, og jeg tror ikke, at nogen i dette land vil påstå, at SF har fået ét eneste af de forslag, de har prioriteret højt, igennem, ikke ét. Alt, hvad der er sket, er, at SF har accepteret de piskeslag, det har fået af Socialdemokratiet, og nu støtter Socialdemokratiet i alle dets forslag.

Bare tag spørgsmålet om det, vi behandler her: finansloven. Her har Socialdemokratiet rigtigt sagt, at de har stillet forslag om en 10 pct.s forhøjelse af arbejdsløshedsdagpengene, til trods for, at vi ved, at de arbejdsløse har mistet 19,3 pct. Det havde været bedre, om man havde fastholdt det og indledt en forhandling; så var resultatet måske blevet 12 pct. SF havde da været en dygtig forhandler og opnået et resultat. Her lægger man sig bare i halen på Socialdemokratiet, og Socialdemokratiet er bare dygtigt.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Hr. Preben Møller Hansen må jo sande, at utak er verdens løn, efter at han pegede på hr. Gert Petersen som statsministerkandidat, men fordi han føler sig afvist dér, behøver han jo ikke at lade det gå ud over Folketinget.

Jeg har – inspireret af debattens forløb i går – ført lidt statistik i formiddag og kan oplyse mine kolleger om, at partiet Fælles Kurs nu, efter at vi har hørt tre ordførere, har haft 13 korte bemærkninger, hvilket i tid svarer til halvanden ordførertale.

Jeg mener, det må få os alle til at overveje at fremsætte et forslag – dog ikke et, der ligner det, Fælles Kurs selv har stillet – om en ændring af forretningsordenen. Der må være måde med tingene. For lidt og for meget fordærver alt, og jeg synes, at der er en fordærvelse i gang, og at man misbruger talerstolen. Men det kan vi komme tilbage til.

Jeg vil gerne samtidig udtale min skuffelse over hr. Gert Petersens korte bemærkning, ikke at han tog den, men hvad han benyttede den til, nemlig til at gøre et stort nummer ud af en meningsmåling fra et nyt meningsmålingsinstitut, der selv oplyser, at grundlaget er 856 telefoninterview, mens man i teksten kan læse, at Kristeligt Folkeparti, der i selve resultatlisten er ude,

[Arne Melchior]

er så nær ved at komme ind, at det slet ikke vil give noget rødt flertal.

Sådan en tilfældig måling ud af de 4-5, vi har hver måned, giver altså hr. Gert Petersen anledning til at skue ind i fremtiden, og han har helt overset den artikel, der står lige nedenunder, og hvori der står, at de samme vælgere siger, at forliget – altså det, vi drøfter her i dag – kvalte et 1988-valg. Der er altså ikke noget valg forude, og derfor er der ikke så megen grund til frierier mellem hr. Gert Petersen og hr. Preben Møller Hansen.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Medlemmerne gør det ikke nemmere for formanden, når de går ind i en debat med medlemmer, som jeg har sagt har haft deres sidste korte bemærkning.

Nu er det fru Ingerlise Koefoed for en kort bemærkning, og derefter er de korte bemærkninger slut i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil godt sige til hr. Jørgen Tved, at selvfølgelig tror jeg da ikke, at man kan føre dansk indenrigspolitik fuldkommen uafhængigt af de direktiver, man får fra EF, og af, hvad der sker i NATO, og vores parti gør jo også, hvad det kan, både her i Folketinget og uden for Folketinget for at få Danmark mere og mere fjernet fra NATO og for at ændre på den afhængighed af EF, som vi ikke har ønsket at være i.

Men vi tror – det sagde jeg også i min tale – ikke på undere, vi tror ikke på, at alting kan ske på én gang. Vi tror på de små skridts politik, og vi har haft glæde af en del af de skridt, vi har taget, bl. a. i samarbejde med fredsbevægelsen.

Hr. Jørgen Tved må jo også tro på, at man kan gøre noget for at ændre tingene, også når der drejer sig om EF og NATO, bl.a. ved at gå ind i Folketinget, for jeg kan da ikke forestille mig, at han bare vil sidde her og sige, at alting skyldes EF og NATO. Grunden til, at man sidder her, må vel være, at man vil prøve at modarbejde de forhold, man er utilfreds med, både herinde og udenfor. Hvorfor skulle hr. Jørgen Tved ellers gøre sig og Folketinget den ulejlighed at være her?

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg sad bare et øjeblik og undrede mig over, at SF tilsyneladende mener, at det overhovedet lønner sig at argumentere med Fælles Kurs og appellere til noget så fjerntliggende som dets samvittighed.

Jeg må sige for mit eget vedkommende, at jeg betragter Fælles Kurs som et kynisk sammenkrab af folk med fordomme, vrangforestillinger og hang til mistænkeliggørelse af alt og alle. Jeg mener ikke, partiet tilhører den venstre fløj i dansk politik. Jeg ved ikke, om det tilhører nogen anden fløj end netop fløjen med fordomme og vrangforestillinger, og jeg mener, at partiets eneste formål med at være herinde er at gabe op, endeløst, tøjlesløst og forvrøvlet; det er ikke for at gøre noget som helst nyttigt for det arbejdende folk.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.56

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Gert Petersen (SF):

Jeg vil godt gå noget dybere ind i de problemer, fru Ingerlise Koefoed berørte her til sidst inden alle de korte bemærkninger.

Godt nok skal vi jo stemme om finanslovforslaget, men for det kommende års økonomiske politik spiller de lovkomplekser, som i morgen bliver vedtaget af regeringspartierne og Socialdemokratiet og vel også De Radikale, en afgørende rolle, og det har da også politisk betydning, hvad der sker.

Baggrunden for det hele er den økonomiske fallit og den sociale nedtur, som de borgerlige har hovedansvaret for. Den voldsomt stigende arbejdsløshed er der ikke taget højde for. Man forudser, at den fortsat vil stige, og hvis omlægningen af arbejdsgiverafgifterne virker positivt – det tvivler jeg på – bliver det kun med meget ringe effekt i forhold til den truende stigning i arbejdsløsheden. Der er udlandsgælden, som

[Gert Petersen]

er blevet katastrofalt høj, og uanset om vi er medlem af det ene eller det andet internationale organ, vil det hæmme vor handlefrihed på en forfærdelig måde, hvis ikke vi ser at få den gæld nedbragt.

Det er i øvrigt tankevækkende, at vi over finansloven bevilger udgifter til gode formål, samtidig med at man på kommunalt plan skærer ned på de samme områder. F.eks. ser det ud til, at voksenuddannelserne har det ganske godt, hvis man kun ser på finansloven, men i amtskommunerne spares der på disse uddannelser i et større omfang, end vi herinde bevilger penge til dem. Den ene hånd giver, den anden hånd tager, og der bliver mindre tilbage til dem, der har behov.

I den situation vil man altså redde gamle Danmark på ny ved en økonomisk lovgivning, som finansloven så at sige er en del af, og til denne økonomiske lovgivning hører en omlægning af arbejdsgiverafgifterne.

Også efter SF's opfattelse er der meget, der taler for det grundlæggende princip at beregne afgifterne af omsætningen i stedet for af antallet af ansatte. I SF's egen model for økonomisk demokrati er det i øvrigt netop denne model, vi foreslår til finansiering af den kollektive lønmodtagerkapital.

Men lad os så se på, hvordan man gør det, måden, det gøres på. Man vil jo samtidig fremme eksporten, og det er et rimeligt formål. Så griber man til en bedøvende traditionel metode: forøget offentlig støtte til erhvervslivet, denne gang på 3 mia. kr. Det er, hvad vi altid har kaldt at forgyldte erhvervslivet. Det er en prøvet metode, må man sige. Hver gang har den gavnet samfundet lige lidt. Alligevel skal de hårdt prøvede skatteydere nu atter punge ud, denne gang med 3 mia. kr.

Man ved, at omlægningen vil medføre prisstigninger på nogle varer, og man håber, at den vil medføre prisfald på andre varer, så den alt i alt er neutral. Jeg tror ikke på det. Jeg tror givet, at den vil medføre prisstigninger, det har vi allerede fået at vide, men prisfaldet vil jeg se, før jeg tror det.

Man regner også med, at ordningen fører til nye arbejdspladser og mere eksport. Hvorfor regner man med det? Jo, for det her tilskud på de 3 mia. kr. og den dér lettelse for eksport-erhvervene bliver vel brugt til fornuftige investeringer herhjemme eller til prisnedsættelser

på eksportmarkedet. Hvorfor egentlig? Har man nogen som helst garanti for, at pengene ikke bliver brugt til luksusforbrug eller til investeringer i udlandet eller spekulative valutatransaktioner? Det har man ikke. Man har tillid. Det er jo ikke sociale klienter, det drejer sig om her. Hvis det er sociale klienter, bliver de undersøgt i hoved og forneden – når jeg nu taler fra denne talerstol – for tænk dog, hvis de misbrugte det tilskud, de fik fra det offentlige. Men her drejer det sig om pæne erhvervsdrivende. Så kan man ikke forestille sig andet, end at de bruger pengene efter hensigten.

Jeg er vant til, at den borgerlige regering udviser blind tillid til det private erhvervsliv. Derfor alle de økonomiske ulykker i de senere år trods til tider gode internationale konjunkturer. Tidligere, for år tilbage, har jeg oplevet Socialdemokratiet optræde på samme måde, men det er nogle år siden, og jeg troede, at man var blevet klogere. Alligevel er man med i et forlig, der bygger på dette gamle, ikke hæderkronede, men udtrådte princip, og det er trist.

Den anden store lovgivning, der bestemmer den økonomiske politik i den nære fremtid, drejer sig om det forhøjede investeringsloft for ATP og Lønmodtagernes Dyrtdsfond. Af samfundsøkonomiske og principielle grunde finder vi det godt, at loftet hæves. Vi synes såmænd ikke, at der skulle være noget loft overhovedet, så selvfølgelig støtter vi, at det bliver så højt som muligt.

Men over for dette fremskridt står et regulært tilbageskridt, nemlig at disse investeringer uanset størrelse ikke må opnå bestemmende indflydelse, og hvad bestemmende indflydelse er, afgøres af det stedlige orakel i Delfi, nemlig noget, man kalder Finanstilsynet.

Uanset hvilke afgørelser oraklet måtte galdre, er der tale om en klar diskriminering af lønmodtagerfondene i forhold til den private kapital. Den private kapital kan godt, selv om den er i mindretal, få bestemmende indflydelse, men lønmodtagerpenge er åbenbart mindre værdige i forhold til privatkapitalistiske penge. Det er, om jeg så må sige, det ideologiske indhold i denne uværdige bestemmelse.

Dertil kommer så hele spørgsmålet om at uddelegere den indflydelse, bestemmende eller ikke bestemmende, der opnås i kraft af investeringerne, til medarbejderne selv. Det er ikke berørt i lovgivningen. Det skal vi nok være tak-

[Gert Petersen]

nemlige for, når man tænker på det elendige kompromis, som kunne være kommet ud af det.

Vi i SF vedkender os vore socialistiske mål, som vi vil nå ad demokratisk vej. Jo større indflydelse lønarbejderne, dvs. arbejdere, teknikere og funktionærer, opnår på produktionen, og jo større indflydelse den brede befolkning opnår på de afgørende økonomiske beslutninger, også i erhvervslivet, desto mere fuldkomment bliver demokratiet, desto bedre fungerer samfundet. Og jo mere samfundet må støtte erhvervslivet – det må samfundet åbenbart – desto mere må erhvervslivets ejendomsformer og ledelsesstruktur demokratiseres. Det er indlysende for os som socialister.

En styrkelse af lønmodtagerfondene er én blandt flere veje til at nå disse mål. Men hvis man på forhånd giver afkald på at opnå bestemmende indflydelse, er vejen jo blokeret, så er der ikke lys for enden af tunnelen.

Nuvel, et lille lys er der nok alligevel. Vi havde jo en debat i går, og heraf fremgik, at Socialdemokratiet ikke har bundet sig til, at det skal være sådan for tid og evighed, men at det tværtimod er indstillet på at få ophævet denne bestemmelse, så snart der er skabt et nyt flertal. Og jeg garanterer for, at det arbejderflertal skal blive skabt, og at denne bestemmelse skal blive ophævet.

Hvor befinder vi os så nu politisk? Det er spørgsmålet. Har Socialdemokratiet brudt med arbejderflertalslinjen og allieret sig med den borgerlige regering? Socialdemokraterne siger nej, men de borgerlige siger faktisk næsten ja, når de har ordet heroppefra.

I hvert tilfælde: Socialdemokratiet har forhandlet med regeringen og opnået nogle pæne resultater for nogle af de dårligst stillede på selve finansloven. Det er godt. Men de har altså også indgået nogle bedøvende traditionelle aftaler med regeringen om den økonomiske politik, og det er mindre godt, synes vi. Ja, vi synes, at en del af det er skidt. Alternativet til det borgerlige styre er vel ikke at trække videre i bedøvende traditionelle baner. Det er det i hvert tilfælde ikke for Socialistisk Folkeparti.

Derfor spørger vi, om Socialdemokratiet er på vej væk fra det perspektiv, der hedder et arbejderflertal og dermed den alternative politik. Det behøver ikke at være tilfældet. Måske er motivet det enkle, at man vil undgå et valg nu

og så få det bedst mulige – som man siger, og det er ikke altid særlig godt – ud af situationen.

Når den socialdemokratiske næstformand Nyrup Rasmussen siger, at nu er vi på banen – som om det var noget nyt – så er det svært at tolke det som andet end et tilsagn om fortsat banesamarbejde med den regering, der også befinder sig på banen. Men heroverfor står partiformand Svend Auken om, at Socialdemokratiet stadig er i klar opposition. Jeg vil da også sige, at de mange forsikringer, der efterhånden er afgivet om, at Socialdemokratiet ikke er bundet ud over næste valg af de aftaler, der er indgået, peger i den retning. Jeg håber, at det er den rigtige tolkning.

Under alle omstændigheder får vi syn for sagn i den nærmeste fremtid. Jeg har forstået, at Socialdemokratiet er indstillet på, at vi skal bruge alternative flertal i sager som betalt frihed til uddannelse og medarbejderforvaltning og lønmodtagerinvesteringer. Det tager jeg som et positivt tegn. Vi får så se, om Socialdemokratiet også er indstillet på at samarbejde med os om andre store sager, f.eks. tryghedsreformen, uddannelses tilbud til de arbejdsløse, fastholdelse af den alternative sikkerhedspolitik og måske også på lidt længere sigt en regulær nedrustningsproces.

Det er vores ufravigelige mål, at der skabes et andet flertal, som skal præstere en politik, der er et reelt alternativ til den borgerlige, herunder også ændre en række nugældende love, indbefattet nogle af dem, der vedtages i morgen.

Det er ikke en partiegoistisk hensigt. Jeg er overbevist om, at denne målsætning svarer til holdningen i meget store dele af befolkningen, inklusive de fleste socialdemokrater. De vil, at vi skal fastholde målsætningen: et andet flertal, en anden politik, og at vi skal styre uden om bindinger til den borgerlige klassepolitik, hvis inderste væsen er uforanderligt.

Derfor er SF, så længe det alternative flertal ikke er skabt, i klar opposition til regeringen. Det er Socialdemokratiet også, siger hr. Svend Auken. Jeg synes, at hans oppositionsrolle er blevet lidt uklar i disse dage. Men jeg håber, at der er tale om en parentes. Jeg vil hellere tage hr. Svend Auken på ordet, når han siger: Vi er fortsat i klar opposition. Og derfor: Lad os i de kommende måneder vise, at denne opposition i fællesskab kan præstere konstruktive og overbevisende modspil til det borgerlige styre.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

De borgerlige ordførere i denne sal har kun ét ønske, én retningsplanke, og det er et hundeslagsmål mellem Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti. Jeg synes, der var overraskende mange passager i fru Ingerlise Koefoeds og desværre også i hr. Gert Petersens indlæg, der kunne give de borgerlige ordførere håb om, at et sådant slagsmål ville foregå her i dag.

Jeg skal gerne på Socialdemokratiets vegne sige, at det ikke vil ske på vores foranledning. Vi har intet at skamme os over i forbindelse med de resultater, der er opnået i forhandlinger med den borgerlige regering. Ligesom på arbejdsmarkedet, hvor fagbevægelsen jo heller ikke behøver at være allieret med arbejdsgiverparten, men godt kan være stolt af resultater, man opnår i en forhandlingssituation, er vi godt tilfredse med, at det til trods for, at der for en række af de ting, vi er kommet igennem med, ikke på forhånd var flertal, alligevel er lykkedes os at presse resultater igennem.

Lad mig bare nævne ét eksempel: efterlønsordningen. Hvis ikke Socialdemokratiet var gået til forhandlingsbordet for at skaffe resultater, var der ikke blevet bevilget mere end 3 pct. til efterlønsmodtagerne i det kommende år. Der kan nævnes andre eksempler. Det skammer vi os ikke over. Vi Socialdemokrater synes, det er fint, når vi kan skaffe resultater hjem til folkepensionister, når vi kan skaffe resultater hjem til efterløns- og dagpengemodtagere, osv. Der er ingen grund til at have dårlig samvittighed i den forbindelse.

Jeg synes heller ikke, at der er grund til at have dårlig samvittighed i forbindelse med noget, der ikke har været prøvet før, og som SF i øvrigt var de første der overhovedet foreslog, nemlig en omlægning af arbejdsgiverafgifterne. Det eneste, hr. Gert Petersen har at kritisere i den forbindelse, er det tilskud i forbindelse med omlægningen, der er givet for at forhindre, at priserne stiger. Fulgte man SF's forslag uden at give dette tilskud, ville virkningen naturligvis blive, at priserne generelt ville stige som følge af omlægningen. Det er jo selve deres natur.

Vi har altså fra socialdemokratisk side ikke nogen nye meldinger i forhold til samarbejdsmulighederne i Folketinget. Vi har intet at skamme os over, og vi ønsker ikke at deltage i nogen form for hundeslagsmål med Socialistisk Folkeparti i dag.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Når man ikke har noget at skamme sig over, ved jeg ikke, hvorfor man absolut skal op at sige det. Der må jo være et eller andet, der er galt.

Jeg er glad for, at der er fjernsyn på i dag, for så har vi lejlighed til at hilse på hr. Gert Petersen her, den store rorgænger, der åbenbart styrer sit parti ved hjælp af fjernstyring.

Hr. Gert Petersen kom med nogle bemærkninger om demokratiet. Nu blev talen meget hurtigt blæst af, jeg forstår, at den er afleveret til pressen, og så skal man jo også helst kunne sige, at den er holdt, og det blev den da også.

Jeg vil godt spørge hr. Gert Petersen, som taler meget om demokrati og medbestemmelse, om socialisme og mange af disse smukke begreber: Hvorfor stemte SF i går imod, at man nedlagde Arbejdsretten? Jeg ved, at SF i sin tid stemte for, at den skulle indføres, men hverken hr. Gert Petersen eller andre i SF's gruppe kan vel med føje komme herop og sige, at det er en ret – jeg mener: uret – der har været til fordel for arbejderne. Den har altid været brugt imod arbejderklassen.

Hvorfor skal vi ikke have afskaffet denne uret, der altid tager parti for arbejdsgiverne og altid er en pisk over nakken på dem, der står på arbejdspladserne? (*Klapsalver fra tilhørerpladserne*).

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Det er ikke tilladt at tilkendegive bifalds- og mishagsyttringer, ej heller fra tilhørerpladserne.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg vil først lige korrigere min aldeles udmærkede kammerat hr. Jørgen Tved. Han påstod fra denne talerstol, at SF havde stemt for indførelse af Arbejdsretten. Den blev indført i 1908, og da var SF faktisk ikke noget parti her i landet. De stemte for arbejdsretsloven i 1973. Det er noget andet. Så er det sagt.

Jeg synes, at selv om hr. Gert Petersens kritik var blidt formuleret, var den alligevel spids og skarp mod Socialdemokratiet og det forlig, der var indgået. Men det fremgik også, at SF havde forhåbninger om, at der stadig væk var mulighed for skabelsen af et såkaldt arbejderflertal, og derfor ønskede hr. Gert Petersen klaring på,

[Preben Møller Hansen]

om Socialdemokratiet havde bundet sig helt og aldeles til den borgerlige regering.

Jeg mener, det er rart at have et håb, og håbets farve er lysegrøn, men jeg tror ikke på, at det håb går i opfyldelse, idet der er bindinger mellem Socialdemokratiet og den borgerlige regering om denne finanslov og dermed også om den lovgivning, der er en konsekvens af den aftale, der er indgået. Det vil sige, at bindingen er til stede for hele 1988, og på en lang række områder gælder den, så lang tid denne regering sidder ved regeringsmagten.

Jeg beklager, men sådan er det, og det tror jeg at hr. Gert Petersen ved lige så godt som Fælles Kurs.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil godt sige til hr. Svend Auken, at der er heller ikke nogen af os, der har ønsket at kaste os ind i det, hr. Svend Auken kalder et hundeslagsmål med Socialdemokratiet.

Vi, der har talt heroppefra i disse dage, hr. Jes Lunde i går, hr. Gert Petersen og jeg selv i dag, har alle sammen anerkendt, at Socialdemokratiet har opnået nogle resultater i forhandlingerne om finansloven. Jeg har tilladt mig at gøre opmærksom på, at det havde været rart, om de var trådt i kraft med det samme i stedet for om et halvt år, og det må vel være min ret at vurdere det sådan.

Vi har hele tiden sagt, at vi ønskede et arbejderflertal. Vi har hele tiden sagt, at vi ville gå ind i det arbejderflertal med åbne øjne og have ret til at have vore egne synspunkter.

Derfor har vi følt, at vi må spørge. Vi føler, at vores bagland også ønsker af os, at vi stiller nogle spørgsmål. Jeg finder, at en del af de svar, vi har fået i går og i dag, er gode. Jeg synes, det er vigtigt, at vi spørger, og at vi ikke går herfra med tvivl om, hvor Socialdemokratiet står over for SF og over for arbejderflertallet, og hvordan Socialdemokratiet vil bevæge sig i fremtiden.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg har lyttet med stor interesse både til hr. Gert Petersen og hr. Svend Auken. Jeg synes, at fru Ingerlise Koefoed har fuldstændig ret i, at der er nogle ting, der bør afklares her. Der er

nogle spørgsmål, der bør stilles. Derfor synes jeg også, det er rigtigt, at SF stiller de spørgsmål til Socialdemokratiet. Men på den anden side har vi andre jo også interesse i at stille nogle spørgsmål til Socialdemokratiet.

Som hr. Svend Auken var inde på, har Socialdemokratiet og de borgerlige partier intet at skamme sig over, når vi kigger på den finanslov, vi nu endeligt skal stemme igennem. Vi har intet at skamme os over, når vi kigger på de konkurrenceforbedrende tiltag, vi har vedtaget her i Folketinget i de seneste dage.

Socialdemokratiet og SF har jo her i efteråret deltaget i et studiekredssamarbejde, og nu har de så her i de sidste uger arbejdet sammen med de borgerlige partier om finanslovsforslaget og de andre ting, jeg nævnte.

Mit spørgsmål til hr. Svend Auken går så på: I hvilken udstrækning finder hr. Svend Auken at det er muligt at arbejde med SF om et realpolitisk tiltag på det økonomiske område, og i hvilken udstrækning finder han at det er muligt at arbejde med de borgerlige partier?

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg vil da godt give hr. Svend Auken ret i, at de borgerliges højeste ønske er at skyde en kile ind mellem Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti. Jo kraftigere den kile bliver, jo ringere er udsigterne til at få et virkeligt alternativ til det nuværende borgerlige styre. Det har hr. Svend Auken fuldkommen ret i.

Jeg bemærkede i går, at den borgerlige ordfører netop gjorde det forsøg, og der er givet anledning til det, når der indgås et stort, jeg må ikke sige forlig, men så en stor serie aftaler mellem Socialdemokratiet og den borgerlige regering. Det er da naturligt, at de borgerlige ordførere så gør det forsøg. Det er naturligt, at man ude i befolkningen spørger sig: Hvad er det egentlig, der sker?

Jeg bemærkede også, at den socialdemokratiske finanslovsordfører, hr. Henning Rasmussen, i går klart afviste disse forsøg. Det er vi meget tilfredse med.

Jeg tror, det er meget vigtigt for klimaet at få at vide, hvor man er henne, at en afvisning af disse borgerlige forsøg virkelig er klar og utvetydig både fra hr. Henning Rasmussens side og fra partiformandens side, altså fra hr. Svend Aukens side.

[Gert Petersen]

Når hr. Svend Auken mener, at der er visse passager i det, jeg sagde, og som fru Ingerlise Koefoed sagde, som kunne give de borgerlige et vist håb, så er jeg ikke enig. Det skal jeg komme tilbage til om et øjeblik.

Når hr. Svend Auken videre sagde – sådan forstod jeg det – at det ikke vil blive på vores, altså Socialdemokratiets, foranledning, dette håb går i opfyldelse, så er jeg naturligvis tilfreds. Så mener jeg, at situationen er den, at vi må sige: O.k., vi i SF er uenige med Socialdemokratiet på nogle områder i de aftaler, som er indgået. Man ville ikke kunne indgå tilsvarende aftaler med os, det kan jeg godt sige helt klart.

Jeg kan ikke forstå, at man fra socialdemokratisk side overhovedet ikke har noget at skamme sig over. Når man indgår et forlig, så er det med en modpart, så giver man noget, og man får noget. Der må da også være noget, I er mindre tilfredse med! Jeg ville da, hvis jeg var socialdemokrat, være mindre tilfreds med den dér med den helt bestemmende indflydelse og også den måde, dele af arbejdsgiverafgiftsomlægningen er skruet sammen på. Det ville jeg da være mindre tilfreds med, hvis jeg havde været socialdemokrat. Jeg ville være meget tilfreds med de 10 pct.s forhøjelse.

Jeg kan ikke forstå, hvorfor man negligerer, at der er ting, man bør være, må være mindre tilfreds med, og som vi altså fra SF's side er toltalt uenige i. Og det kan vi sige, og vi siger det: Vi vil ikke med i forliget.

Så spørger hr. Jørgen Tved om Arbejdsretten. Må jeg lige korrigerer hr. Preben Møller Hansen: Det var i 1910 og ikke i 1908, Arbejdsretten blev etableret. Hr. Jørgen Tved spørger: Hvorfor stemte SF i går imod nedlæggelse af Arbejdsretten? SF stemte ikke imod; vi undlod at stemme. Det er – det vil jeg sige til hr. Preben Møller Hansen, tror jeg det var, som spurgte, hvordan SF stemte tidligere – SF's afstemningsmønster 1970'erne igennem, at vi undlod. Vi vil også af med den ret, men vi er klar over, at den ikke bare kan afskaffes over finansloven, vi skal have andre ting i stedet. Sådan er det.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Det er et svar til hr. Kent Kirk, der spørger, hvem Socialdemokraterne vil samarbejde med.

Vi vil samarbejde med alle i denne sal, så vi har mulighed for at trænge igennem med klare socialdemokratiske forbedringer. Det vil vi gøre. Vi har opnået gode resultater under disse forhandlinger.

Jeg har sagt i min tale i dag, at jeg er pesimistisk med hensyn til de borgerlige, når det drejer sig om de grundlæggende reformer, der er behov for, nytænkning osv. Dér er jeg pessimistisk over for et samarbejde med de borgerlige. Jeg har også beklaget, at det var komplet umuligt at standse straffeaktionerne over for kommunerne. Jeg har beklaget, at lokalsamfundene står helt uforberedt, når det drejer sig om arbejdsløshedens vækst i de kommende måneder, at vi intet har gjort for at sikre trygheden og alt det dér. Hr. Kent Kirk ved udmærket godt, at dér har Socialdemokraterne fremsat forslag, og de er blevet stemt ned af de borgerlige.

Derfor er der desværre ikke noget håb om at opnå et flertal i det nuværende Folketing, og derfor har jeg som andre knyttet mine forhåbninger til et andet flertal efter et valg.

Jeg er godt tilfreds med de bemærkninger, fru Ingerlise Koefoed og hr. Gert Petersen har gjort her i dag. Men jeg vil gerne sige, at der er stor forskel på at være mindre tilfreds med noget, men stadig væk tilfreds, og så at skamme sig, selv i dette lutheranismens land.

Skrumsager Skau (V):

Det er sjette gang under denne regering, vi skal vedtage en finanslov, siden regeringen kom til i 1982.

Der er sket betydelige ændringer med det finanslovsforslag, regeringen fremsatte i august 1987 på basis af den første udvikling i 1987, og det er kommet til at se temmelig anderledes ud efter gårdsdagens afstemninger over de forskellige ændringsforslag.

Hvorfor nu det? Jo, der er sket to væsentlige ting. Der er dels sket en væsentlig forringelse af vores konkurrenceevne, dels har vi haft et valg den 8. september, som medfører, at der kræves et andet flertal i Tinget nu end tidligere. Derfor vil det også være passende at komme med nogle generelle betragtninger vedrørende finanslovsforslaget.

Balancen på statsbudgettet udvikler sig fortsat gunstigt. Vi har nemlig fået det forventede underskud på 80 mia. kr. i 1983 ændret til et lille overskud i år, hvis vi altså ser bort fra statens afdragsbyrder.

[Skrumsager Skau]

Det skyldes, at vores arbejdsløshed er blevet mindre end forventet, og det skyldes også, at statens indtægter fra virksomheder og fra skatteydere er blevet betydelig højere end forventet. Hvorfor nu det?

En væsentlig årsag til denne udvikling er desværre de kraftige lønstigninger, som alle erkender har øget forbruget af varer og dermed øget beskæftigelsen i serviceerhvervene.

Det havde unægtelig været at foretrække, at den positive udvikling i lønningerne og i beskæftigelsen havde haft bund i en stærk og stabil eksportforøgelse. Sådan er det imidlertid ikke, hvilket med al tydelighed fremgår af finansredegørelsen for 1988. Der er sket et brud på den positive linje.

Derudover er der sket et alvorligt brud på den tidligere positive opgangslinje med hensyn til erhvervsinvesteringer, der fra 1982 til 1987 viste en fortsat stigende tendens. Den nedgang i erhvervsinvesteringerne, vi har hørt forlydender om nu, er alarmerende. Derfor har Venstre presset på i arbejdet for at forbedre konkurrenceevnen og vilkårene for det primære og det eksporterende erhvervsliv, det, der nu ligger til endelig vedtagelse i Folketinget under navnet erhvervspakken.

Eksporten af industri- og landbrugsprodukter er gået frem, men vi ser nu en vigende tendens, og det kan både på kort og på lang sigt ødelægge vores muligheder for at løse vores betalingsbalanceproblemer og dermed betale den regning til udlandet, vi i de sidste 25 år har oparbejdet.

Hvad er årsagerne til denne udvikling? Ja, de er selvskabte. Det skyldes det, jeg vil kalde en usolidarisk lønpolitik. Venstre har ofte påpeget hovedårsagerne til, at vores problemer er selvskabte. Det er ligeledes blevet slået fast af Det Økonomiske Råd. En af årsagerne er – for at skære det ud i pap – den usolidariske lønpolitik, der i alt for lang tid har ført til, at arbejdsmarkedets parter, især LO og SiD, er vendt direkte mod deres egne medlemmer. Det er en politik, der især rammer de svage, dvs. de ufaglærte. Det er dem, som bliver arbejdsløse i vores samfund, når lønningerne stiger for meget. Det kan ikke være rigtigt, at især de løngrupper, der har deres job på det tørre, jobber lønøkonomstigningerne endnu højere op, så endnu flere bliver arbejdsløse i vores samfund. Nej, vi må alle sammen hjælpe med til, at endnu flere

kan få arbejde, og det er derfor, at den politik, som man er blevet enig om, er den rigtige på dette område.

Vi må også i den forbindelse huske på, at Danmark er et lønmodtagersamfund. O.k., vi har en række mindre og vigtige erhvervsvirksomheder, især mindre virksomheder som landmænd, håndværkere og butikker, som også må være med, det erkender vi. Vi må alle sammen være med til at trække det nødvendige læs for den fremgang, som skal give øget beskæftigelse, øget produktion og dermed også øget eksport.

I 1987 har vi haft en forringelse af den danske lønkonkurrenceevne på 5–6 pct. i forhold til konkurrenterne på verdensmarkedet. Derfor støtter Venstre selvfølgelig målet for og resultatet af trepartsforhandlingerne, nemlig at sikre den danske lønkonkurrenceevne, hvilket jo glædeligvis også er en del af aftalen mellem regeringen, Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre om finansloven, om erhvervspakken. Og her lægger Venstre afgørende vægt på den del, der vedrører den fremtidige lønudvikling.

Vi ved jo af erfaring fra bl.a. 1982–85, at indkomstpølitisk succes kan opnås, når brede befolkningsgrupper står bag. Det føler jeg er tilfældet med de aftaler, der danner grundlaget for flertallet bag finansloven i dag, som regeringen jo ikke længere har flertal for sammen med Det Radikale Venstre, hvorved det har været nødvendigt at skabe et andet flertal i Folketingssalen sammen med Socialdemokratiet. Fremskridtspartiet har derimod ikke fremvist megen ansvarsfølelse i denne sammenhæng – endnu.

Desværre medfører nogle af ændringerne i finansloven, at den linje, regeringen har holdt fast i i 5 år, bliver brudt. Loftet over totalrammerne bliver, som det fremgår af budgetoversigten, overskredet med 2,4 mia. kr. eller med andre ord 500 kr. pr. borger i det danske samfund eller ca. 2.000 kr. for en familie på fire, og det er beløb, som skal betales af skatteyderne.

For at illustrere det kan man tænke på et skib, som sejler og så bliver ramt af den ene tørbø efter den anden. Der er huller i skuden. Det betyder, at vi må sætte lænsepumpe ind for at holde skuden flydende, og det er det, der er sket med det finanslovsforlig, der er lavet. Vores totalrammer er overskredet, og vi ved jo alle sammen, at når der er hul i skroget på et skib, så

[Skrumlager Skau]

bliver det mindre manøvreedygtigt. Det er de problemer, vi har. Vi kan nemt løbe på skær, hvis vi ikke passer på i den økonomiske politik, og det er ikke ligefrem befordrende for et lave-re skattetryk, som Venstre ønsker gennemført.

De vedtagne ændringsforslag indebærer simpelt hen, at vi følger Budgetdepartementets skrækanalyse fra maj 1986. I analysen når de frem til, at skattetrykket fra 1985 til år 2000 vil stige fra 50 pct. til 55 pct. og for år 2010 nå helt op på 67 pct. Noget tyder på, at vi allerede ligger over analysen, for skattetrykket i 1988 bliver sandsynligvis på ca. 52 pct., og jeg ved, at det er Det Radikale Venstre også imod.

Venstre er betænkelig ved denne overskridelse, men vi må på den anden side erkende, at overskridelsen er blevet betydeligt decimeret i forhold til den række af krav, Socialdemokratiet stillede som ændringsforslag til finansloven – var det ikke 7,4 mia. kr.? Hertil kommer det, vi så i går, nemlig at Socialdemokratiet ved afstemningerne stemte for en række af de ændringsforslag, som var stillet af SF, en overbudspolitik, som Socialdemokratiet stemte for, og som jo nemt kunne medføre, at vi ikke talte om en overskridelse på 7,4 mia. kr., men nærmere 10-15 mia. kr. Det er jo det, som øger skattetrykket, og det er den udvikling, som vi i Venstre er imod.

Jeg kan ikke i den forbindelse lade være med at tænke på situationen i 1979, altså for 8 år siden, da Venstre var i regeringssamarbejde med Socialdemokratiet og vi i den situation, hvor olieprisstigningerne begyndte at komme, ikke kunne overbevise Socialdemokratiet om den nødvendige økonomiske politik og derfor blev nødt til at forlade samarbejdet, for vi i Venstre er et ansvarligt parti over for vore børn og deres fremtid. Det er jo dem, som skal bære, det er dem, som skal stoppe hullerne i vort skib.

Hvad er der sket? Jo, dengang fik vi en uhyggelig periode, vi fik økonomisk kaos, vi fik fallitter, vi fik stigende arbejdsløshed, menneskelige tragedier og rodløshed i perioden fra 1979 indtil 1982, da den nuværende firkloverregering kom til.

Derfor føler vi i Venstre, at vi kan gå ind for det, der ligger på bordet. Vi bider i det sure æble, som udenrigsministeren har sagt, og vi lægger os i selen for at overholde de indgåede aftaler om forbedringer af lønkonkurrenceevnen. Vi skulle jo nødig sætte de første 4-5 års gode resultater over styr.

Når jeg ser tilbage på de tidligere debatter om finansloven, kan jeg ikke lade være med at hæfte mig ved de taler, som hr. Svend Auken har holdt her fra talerstolen, og de meget skræmmende billeder af Danmark: Kraftigt stigende arbejdsløshed – nej, vi har skaffet 200.000 flere i arbejde. Dronende underskud – vi har balance på statsbudgettet. Et Overdanmark og et Underdanmark, en tendens til stigende kløfter – det er ikke det Danmark, jeg kender. Vi har et godt Danmark, vi har et Danmark, som i allerhøjeste grad gerne vil være med til at samarbejde.

Derfor er de udtryk, som hr. Svend Auken anvendte i sin ordførertale, omtalen af en forfejlet økonomisk politik i 5 år, meget forkerte. Flere arbejdspladser, det, at vi har fået renten ned, at vi har fået en stigning i vores investeringer, i vores eksport, er det modsatte af den situation, som hr. Svend Auken har udmalet.

Stigningen i antallet af arbejdspladser har vi sikkert fået på grund af, at også Det Radikale Venstre har støttet regeringens økonomiske politik. Vi har i forhold til de andre OECD-lande fået guldmedalje i antallet af nye arbejdspladser og også i stigningerne i erhvervsinvesteringer, og vi har fået sølvmedalje, altså ligger som nr. 2, når vi sammenligner os med de andre OECD-lande.

Men vi har jo også fået guld, når det vedrører forbrugsstigninger. Vi har haft en kolossal forbrugsstigning i det danske samfund. Så hr. Svend Auken maler på den ene side det hele sort og har så på den anden side ikke formået at støtte den økonomiske politik, som hr. Svend Auken inderst inde ved hele tiden har været den rigtige, nemlig en forbedring af lønkonkurrenceevnen i vort lønmodtagerejede danske samfund. En sådan støtte på dette område har vi ikke kunnet få før nu, og det er meget sent, det er i ellefte time.

Erhvervspakken skal som sagt forbedre vores lønkonkurrenceevne, og det er det, som skal give beskæftigelse, det er det, der skal give produktion, det er det, der skal give investeringer, og det er det, som skal fremme vores eksport, således at vi kan fortsætte et velstandssamfund.

Som det er nu – og det er jo den politik, som vi gerne vil fremme – vil vi danne det virkelige grundlag for en ærlig levestandard og ikke den uærlige levestandard, som i dag kun kan lade sig gøre ved, at andre låner os penge til forbrug.

[Skrunsager Skau]

Vort problem er, at vores betalingsbalancesektor er for lille og hjemmemarkedssektoren for stor. Vi spiser, før vi producerer. For hver 10.000 flere, vi får i arbejde, kan vi jo nedsætte indbetalingerne til arbejdsløhedskasserne, som hr. Preben Møller Hansen også har været inde på fra talerstolen, og vi kan også ud fra skattebetalingen spare ca. 800 kr. årligt for hver 10.000 flere, vi får i arbejde. Og så kan enhver regne ud, at hvis vi får 100.000 eller 200.000 flere i arbejde, så kan det virkelig danne grundlag for en kolossal stigning enten i vores levestandard eller til sikring af, at vi tilbagebetaler det lån, vi allerede har optaget, altså får stoppet hullerne i den skude, som vi sejler i, således at vi igen kan manøvrere uden om skærene.

Det er betydelig mere værd end stærkt stigende lønforhøjelser, der medfører øgede betalinger til de arbejdsløse og samtidig fordyrer de daglige fornødenheder og bringer vores inflation op og vores investeringer ned på et lavpunkt. Jeg har allerede omtalt vismand Christen Sørensens udtalelser, og vi kan faktisk gå tilbage i publikationerne og finde den samme indstilling hos Det Økonomiske Råd.

Til slut vil jeg sige, at jeg har store forhåbninger til den nye socialdemokratiske formand, og jeg håber ikke, at forhåbningerne til denne del, som Venstre støtter meget kraftigt, vil blive gjort til skamme.

Men Venstre vil videre. Vi ønsker en fortsat privatisering og modernisering i vort samfund, vi ønsker en aktiv familiepolitik, hvor familien støttes, i stedet for at vi støtter systemet. Vi føler, at arbejdsmarkedets parter bør tage øget hensyn til familielivet og til børnene. Vi føler i Venstre, at vi skal væk fra de stive systemer; arbejdsmarkedet skal gøres mere fleksibelt, det giver en højere levestandard.

Vi ønsker også mindre offentlig indblanding. Her tænker vi som skatteydere; det er jo skatteyderne, der skal betale for de offentlige ydelser; der er en klar sammenhæng.

Vi ønsker øget retssikkerhed, og vi ønsker også, at der fremover skal sikres bedre pensioner til alle og pensionsopsparinger for den enkelte, eventuelt i egen virksomhed.

Jeg tror ikke, vi skal tage fejl af Socialdemokratiet i dets tilslutning til finansloven. Jeg tror stadig væk, at Socialdemokratiet er det Socialdemokrati, som vi har kendt hele tiden, et Socialdemokrati, som ikke er ansvarligt i den øko-

nomiske politik, et Socialdemokrati, som vi kunne se i går stemte for en overbudspolitik, stemte for øgede skatter, stemte for, at dansk erhvervsliv holder op med at investere. De erfaringer har vi gjort tidligere. Når SF og Socialdemokratiet har haft flertal eller næsten flertal i Tinget, så er det gået tilbage for det danske samfund. Mange har sluppet tøjlerne, initiativet har man opgivet. Jeg tror derfor ikke, at vi skal tage fejl af Socialdemokratiet, heller ikke når de i dag stemmer for finansloven. Venstre vil arbejde videre for den liberale borgerlige linje, det, som har betydning for det enkelte menneske og ikke så stor betydning for statsapparatet.

(Kort bemærkning).

Berlau (FK):

Man kan jo beklage, at en række ordførere forlænger diskussionen ved at komme med så ukvalificerede indlæg, at man er nødt til at komme på talerstolen for at komme med bemærkninger til det. Men når hr. Skrunsager Skau glorificerer indkomstpolitikken på den måde, som han forsøgte at gøre det her, så for tjener det altså at få et par ord med.

Hvad har det hjulpet? I 15 år eller 20 år eller mere har man nu ført indkomstpolitik i dette land, og den har alene haft det formål at sørge for, at folk ikke havde nogen penge mellem hænderne. Hele tiden har man banket ind i hovedet på befolkningen: Livremmen skal spændes ind, det skal gøres værre og værre, og hvis ikke I gør det, så bliver det endnu værre. Hvad har det hjulpet? Har det hjulpet på arbejdsløsheden? Ikke en pind. Vi har den største arbejdsløshed, vi har haft i mange år. Sådan kan man tage sektor for sektor, hvor man hævder, at indkomstpolitikken har haft nogen værdi. Det har den overhovedet ikke haft.

Den store værdi har ligget i, at de borgerlige politikere har fået overbevist Socialdemokratiet om, at det er meget vigtigere at give borgerlige vælgere penge, altså give penge til erhvervslivet og til dem, der i øvrigt støtter de borgerlige partier, og så skal lønmodtageren holde sig tilbage. Altså overflytning af nogle penge fra dem, der arbejder, til dem, der ikke laver en pind her i samfundet.

Desværre har Socialdemokratiet jo været en af hovedhjørnestenene i denne diskussion, ja, de har ligefrem været vilde med at føre denne

[Berlau]

politik, som har ført til, at vi i dag i Danmark har store økonomiske vanskeligheder. Det er nemlig en af konsekvenserne af den indkomstpolitik, man har ført.

Folk har jo ganske enkelt ingen penge, det er jo den situation, man befinder sig i. Man klager over, at der ingen omsætning er, og at det går nedad. Jamen det tror da en vis ting, når man ikke har nogen penge. Man har jo besluttet herinde, at folk ikke må have nogen penge mellem hænderne, og så går det altså galt på et eller andet tidspunkt. Derfor er indkomstpolitik den forkerte vej, som man har fulgt i årevis.

Det, der er brug for, er, at der kommer penge ud blandt befolkningen, så der bliver et vist forbrug; så kommer der omsætning, og så kommer der gang i hjulene igen, i stedet for den måde, man har optrådt på indtil nu.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Hr. Skrumsager Skau, hr. Berlau. Jeg lyttede med interesse til Venstres politiske ordfører, idet jeg forventede, at repræsentanten for dette gamle liberale parti havde taget landbruget med i sine betragtninger. Dette parti har jo sine rødder, sine dybe rødder netop hos landboerne, men det var, ligesom om dette partis repræsentant helt forbigik landbruget, og det til trods for at landbruget er en af de økonomiske sektorer i vort samfund, der har lidt hårdest i de sidste 15 år. 10.000 landbrug er gået op i limningen, og familierne er blevet knust, fordi deres hjem er endt på tvangsauktion. Den politik, der lægges an til på nuværende tidspunkt, betyder formentlig, at yderligere 20.000 landbrug skal ende på tvangsauktion.

Jeg synes, det er ejendommeligt, at partiet Venstre ikke nævner det med et ord. Det ser ud til, at landbruget i dag i realiteten kun har ét parti, der er deres talsmænd, nemlig Fælles Kurs. Vi lægger ikke skjul på, at vi ved ændringsforslag til finansloven stillede forslag om, at man skulle bevilge 18 mia. kr. til at gældssanere landbruget. Det ville skabe tusindvis af arbejdspladser, og det er det, vi har brug for.

Samtidig vil vi ikke acceptere, at vort land har knust hele den gartnerisektor, der eksisterede. Derfor ville vi ind og hjælpe. Men Venstrefolkene havde åbenbart ikke forstået deres fortids mission og deres nutid. Det var ikke liberalt, det, man lagde frem.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Det Konservative Folkepartis politiske ordfører, hr. Kent Kirk, roste her i dag SF for at stille opklarende spørgsmål for at opklare det politiske landskab. Derfor er jeg også sikker på, at svaret på det spørgsmål, jeg nu stiller, vil interessere hr. Kent Kirk meget.

Jeg lagde mærke til, at hr. Skrumsager Skau i sin tale beskæftigede sig meget med baggrunden for, at Venstre i sin tid valgte at forlade en SV-regering. Man mente ikke, at regeringspartneren levede op til Venstres definition på, hvad det var at være ansvarlig over for økonomien.

Det er jo altid spændende at få opfrisket historien, men jeg spekulerer på, om der er en særlig anledning til, at hr. Skrumsager Skau gør det. Er det opvarmning til, at Venstre gør sig tilsvarende overvejelser over for de nuværende partnere? Jeg spørger bare.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Hvis Venstres ordfører i ordet ansvarlighed lægger, at man skal føre socialdemokratisk politik, at man skal bruge løs af penge, man låner i udlandet, at man skal kvæle landbruget, at man skal kvæle fiskeriet, at man skal forhøje skatterne ud over alle grænser, jamen så har hr. Skrumsager Skau ret i, at Fremskridtspartiet ikke er ansvarligt. Men helt ærligt, hr. Skrumsager Skau, det var vel just ikke det, Venstre gik ud og lovede sine vælgere.

Kendsgerningen er desværre, at det, hr. Skrumsager Skau og partiet Venstre her i dag står og praler af, og den politik, vi ser praktiseret både i alle de pakker, der ligger på bordet, og ved finansloven her, ikke på ét eneste område adskiller sig fra det, vi ville have oplevet, såfremt vi havde haft en socialdemokratisk regering. Det er det, vi kritiserer regeringen for, og regeringspartierne skal ikke stå heroppe og vaskes deres hænder ved at sige, at det er Fremskridtspartiets skyld.

Man har ønsket et forlig med Socialdemokraterne. Man har fået et forlig med Socialdemokraterne. Det har været regeringens politik, og det er det resultat, der ligger på bordet.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

[Jørgen Tved]

Jeg forstod på Venstres ordfører, at der skulle fortsættes en liberal udvikling her i landet. Nu kan man naturligvis lægge forskellige ting i nogle forholdsvis kendte begreber, men når jeg hører ordet liberal, så har jeg en opfattelse af, at det har noget at gøre med frihed, at man har lov til at optræde sådan nogenlunde frit, bare det sker under ansvar over for ens medmennesker. Jeg har også ved passende lejligheder hørt, at Venstre taler om det nære samfund, om, hvor nødvendigt det er, at man får lov til i de små samfund at bestemme over sig selv.

Så vil jeg godt spørge Venstres ordfører, om man mener, at det er i god overensstemmelse med disse rigtige principper, som vel stort set alle kan skrive under på, at man underkaster sig et fællesmarked, der har jaget i tusindvis af landmænd væk fra deres ejendomme, væk fra deres produktion, har jaget i tusindvis af fiskere og folk, der er beskæftiget inden for landbrugsindustri og fiskeriindustri, væk fra deres arbejdspladser.

Jeg vil godt spørge, om det har noget at gøre med selvbestemmelse, når alene denne blok, som jeg står med her, er direktivforslag, der er kommet nede fra EF, og som er behandlet her i Folketinget. Her har man dikteret fra et fremmed land; der er vel 11 eller 12 direktiver på hver eneste side. Man er kommet her og har sagt, at det skal man indføre, for det har vi besluttet nede i EF. Er det demokrati, liberalisme eller selvbestemmelse?

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

To bemærkninger til hr. Skrumtsager Skaus indlæg.

For det første håber jeg, at det var en fortalelse, at hr. Skrumtsager Skau betegnede mindre industri, småhandel og små landmænd som mindre væsentlige erhverv. Det håber jeg var en fortalelse, men det kan vi selvfølgelig få bekræftet.

Og så er det altså for let, at regeringen bliver ved med at bruge det popslogan, at man har formået at skaffe 200.000 arbejdspladser. Vil Venstre dermed påstå, at hvis der ikke havde været denne borgerlige regering, så ville man i 1988 nå 450.000 arbejdspladser? Det hænger ganske enkelt ikke sammen. 200.000 arbejdspladser – hvis det så var ægte arbejdspladser ude i den producerende del af vores industri, så var

det da noget at råbe hurra for, men fakta er jo, at alene i den offentlige sektor er der skabt det meste af 60.000 arbejdspladser, medens den borgerlige regering har siddet. Oven i det kommer så, at de arbejdspladser, der er skabt i den private sektor, hovedsagelig er i serviceerhvervene, banker, sparekasser og andre ting, som overhovedet ikke bidrager til at øge den danske eksport.

Det hænger ikke sammen, det går ikke længere at bruge det popslogan. Der skal handling til og ikke bare, at man dækker sig ind under sådan nogle løse påstande.

(Kort bemærkning).

Skrumsager Skau (V):

Hr. Berlau, hr. Preben Møller Hansen og hr. Jørgen Tved vil jeg opfordre til at tage en tur rundt i Folketingets Vandrehal og læse nogle af de sentenser, der står dér. Der er en sentens: Tomme tønder buldrer mest. Eller en anden: Ikke enhver hane, der galer, melder ny dag. Det er mine betegnelser for det, som vi har hørt fra de tre herrer.

Til hr. Dohrmann og hr. Behnke: Det er helt klart, at Venstre går ind for erhvervslivet. Erhvervslivet kan være med til at løse en del af de problemer, vi har. Og jeg mener i allerhøjeste grad, at de mindre erhvervsdrivende er en fantastisk vigtig underskov i det danske samfund, og dem vil vi være med til at sikre udviklingsmuligheder. Det er vores politik; det har altid været vores politik.

Det samme gælder landbruget. Landbruget er et væsentligt erhverv. Vi har en meget stor nettovalutaimport fra landbruget, og derfor skulle der også være et bedre flertal i Tinget, som i denne situation, hvor Folketinget har lagt ekstra byrder på landbruget, ville være med til at løse landbrugets problemer.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Det siges, at hvis man har et svagt argument, så skal man hæve stemmen. Jeg håber, mine argumenter er så stærke, at jeg kan sænke stemmen.

Da Det Radikale Venstre kom med sine bemærkninger til dette års finanslovsforslag, var det med en stærk understregning af, at det var meget vigtigt, at vi fastholdt den stramme udgiftspolitik, som har været kendetegnende for de sidste fem års samarbejde mellem regerin-

[Bilgrav-Nielsen]

gen og Det Radikale Venstre. Ikke fordi det er et princip hos os, at der ikke må være stigninger, men fordi det danske samfund i øjeblikket er nødt til at stramme op for at genskabe mulighederne for, at vi kan få ny social vækst.

Det Radikale Venstre understregede, at aktivitetsudvidelser ud over udgiftsrammerne kunne accepteres, hvis det var udgiftsposter, som var nødvendige for at fremme beskæftigelsen og øge mulighederne for, at vi får vores udlandsgæld bragt ned, altså at vi får bedre styr på vores betalingsbalance.

Det, der nu er sket, er, at udgiftsloftet er sprængt med 2,4 mia. kr. Jeg hørte godt finansministeren udlægge teksten sådan i går – det var heller ikke forkert udlagt – at i forhold til finanslovsforslaget var der tale om mindre end 1 mia. kr.'s vækst, idet man dengang, altså i august i år, skønnede, at der ville være et underskud på 1,6 mia. kr., og nu bliver det så kun på 2,5 mia. kr. Men finansministeren glemte oktober-skønnet, som viste, at der ville være et underskud på kun 0,1 mia. kr., så i forhold til oktober-skønnet er der altså tale om en overskridelse af udgiftsloftet på 2,4 mia. kr.

Det Radikale Venstre har selv stillet ændringsforslag til finanslovsforslaget, som udvider udgiftsrammen, men det er meget vigtigt, at man lægger mærke til, at samtlige radikale ændringsforslag plus den forhøjelse, også vi ønskede i henseende til regulering af dagpengesatserne, kunne have fundet sted uden nogen mærkbar overskridelse af udgiftsrammerne.

Socialdemokratiet stillede krav om vækst i pensionsudgifterne. Vi erkender, at det klinger godt i vide kredse, men man må være opmærksom på, at en holdbar vækst i pensioner og sociale udgifter kræver en benhård økonomisk disciplin, kræver, at vi er sikre på, at der er en bagved liggende vækst i den danske økonomi, at vi har råd til det, vi beslutter. Vi mener, at regeringen gik for vidt. Vi mener, at regeringen burde have undgået at imødekomme Socialdemokraternes krav om nu at øge væksten i pensionerne. Det skal være sagt rent ud. Ingen af de radikale vælgere er i tvivl om dette standpunkt, som vi i øvrigt fik accepteret.

Vi mener, at hvis ikke denne vækst kunne undgås, burde regeringen have stillet Socialdemokratiet over for krav om kompenserende besparelser. Så tror jeg, de socialdemokratiske krav om pensionsforhøjelse ville være dæmpet

yderligere ned. Regeringen gjorde ingen af delene, og derfor har vi fået overskridelsen, og det er helt regeringens ansvar.

De radikale ønsker om forbedringer slog i går igennem på en række områder. Jeg vil nævne fire af dem: boligområdet, den kollektive trafik, et nyt socialt udviklingsprogram og en ny nyskabelse på uddannelsesområdet, en voksenuddannelsesfond.

På boligområdet står der to radikale forslag tilbage efter indgåelse af finanslovaftalen, nemlig en forøgelse af aktiviteterne for byfornyelse og boligforbedring og en forøgelse af byggeriet på ungdomsboligområdet. Vi har også tilsluttet os den del af aftalen, der drejer sig om det almennyttige byggeri, men det undrer os, at regeringen accepterede denne vækst på det almennyttige boligområde uden at forsøge at få en del af denne vækst på andelsboligområdet. Det undrer os.

På den kollektive trafiksområde, som Det Radikale Venstre satser stærkt på og har gjort det igennem en årrække, fik vi en klar forbedring, nemlig på i alt 250 mio. kr. Jeg ser nu, at Socialdemokratiet i et internt dokument af 8. december 1987 forer denne forbedring for DSB på sin egen gevinstliste. Andre sager kan også udpeges, men denne er særlig bemærkelsesværdig. Socialdemokratiet har hverken i år eller i de foregående år foreslået forbedringer af nævneværdigt omfang vedrørende den kollektive trafik. I år var forslaget kun på 40 mio. kr. Man opfører på gevinstlisten 200 mio. kr. Det er oven i købet et forkert beløb. Der skulle have stået 250 mio. kr. i forbedring. Der er åbenbart ingen grænser for, hvor Socialdemokratiet ønsker at sætte sine fingeraftryk, men jeg spørger: Kunne vi ikke godt blive fri for, hvad jeg vil kalde for simpelt resultattryeri?

Vi er tilfredse med den udvikling, der sker i investeringerne i den kollektive trafik, men det er ikke nok. Vi mener, tiden er inde til, at der nu udarbejdes en konkret og bindende handlingsplan for udviklingen af den kollektive trafik, og vi opfordrer regeringen til at tage fat på denne sag og allerede gøre det i denne folketingsamling. Der er ingen tvivl om, at det vil kræve meget store udgifter at gennemføre en sådan opgave. Vort mål er, at udviklingsplanen skal tilsigte, at den kollektive trafik år for år får en større del af persontrafikken og godstrafikken. De investeringer, det vil kræve, er store, men det er

[Bilgrav-Nielsen]

for intet at regne imod, hvad vi ellers bliver udsat for af udgiftskrævende forslag til nye vejanlæg og til reparation og forstærkelse af eksisterende veje for slet ikke at tale om de miljømæssige, trafikikkerhedsmæssige og dermed sociale ulemper, som den stigende biltrafik vil påføre vort samfund. Vi håber, det vil være muligt at overbevise regeringen og Socialdemokratiet om, at tiden nu er inde til at tænke mere på forbedring af den kollektive trafik og mindre på monumentale bro- og lufthavnsbyggerier.

Det sociale område er et andet område, som Det Radikale Venstre har satset stærkt på. Vi har allerede under valgkampen fremlagt et forslag om, at der burde udarbejdes et udviklingsprogram for det sociale område, et socialt udviklingsprogram, som skal afhjælpe de problemer, der vitterlig er for en række medborgere i det danske samfund. Vi har foreslået, at der blev afsat 100 mio. kr. til denne opgave allerede i 1988. Desværre hører det til de socialdemokratiske resultater, at dette beløb blev forhandlet ned til 50 mio. kr. i 1988, men det står uantastet, at den radikale idé om et socialt udviklingsprogram vil blive gennemført.

Det betyder, at det forslag, som vi har fremlagt, bliver fulgt op. Det vil især betyde, at de administrative bånd og de sektorgrænser, der findes inden for det sociale system, brydes op. Det betyder, at der skal oprettes et socialt udviklingscenter, som har til formål at følge de mange nye initiativer. Vi mener, at sammenlagt vil dette betyde nye aktiviteter, som i høj grad vil komme til at gavne de mennesker, der i dag har det svært. Vi er sikre på, at det vil sætte en kædereaktion i gang hos den enkelte i form af, at man kommer ud af sin isolation, at man får selvilliden tilbage.

Uddannelsesområdet er et tredje punkt, som vi har satset stærkt på. Der ligger nu to meget skelsættende forslag fra Det Radikale Venstre. For det første forslag om indførelse af en orlovsordning for voksne og for det andet forslag om oprettelse af en voksenuddannelsesfond. Det er to ting, der ligger i direkte forlængelse af Det Radikale Venstres 10-punkts-program, er en opfølgning af dette program.

Jeg må sige, at det undrer os utrolig meget, at regeringen i går stemte imod begyndelsen til oprettelsen af denne fond. De 50 mio. kr., der skulle have været afsat og blev afsat, stemte regeringen imod. Vil regeringen virkelig sætte sig

uden for denne markante udvikling på det voksenuddannelsespolitiske område? Vi synes, at disse forslag sammenkædet med den radikalt inspirerede SU-reform repræsenterer en meget kontant indsats for både den almene og den faglige uddannelse, som begge er vigtige forudsætninger for den enkeltes og for vort samfunds kulturelle og økonomiske udvikling.

Herefter vil jeg gerne gøre et par bemærkninger om den anden del af den politisk-økonomiske aftale, trepartsaftalen. Gennem det sidste halve års tid i hvert fald er det blevet mere og mere klart, at der måtte gøres en indsats for, at vi kunne forbedre Danmarks konkurrenceevne. Forårets overenskomster med lønstigninger, som klart overgik udlandets, og en generel afmatning i den internationale økonomi er en klar trussel imod den meget positive udvikling i beskæftigelsen, som vi ellers har set her i landet i det seneste år. Det er og var baggrunden for, at Det Radikale Venstre allerede i september 1987 opfordrede regeringen til, at man indkaldte arbejdsmarkedets parter til trepartsforhandlinger om en flerårig økonomisk aftale.

Regeringen tog et sådant initiativ. Der foreligger nu efter vigtige radikale rettelselser et resultat, som vi kan stå bag. Jeg vil her fra aftalen fremdrage et par centrale holdningsformuleringer, hvis holdbarhed helt afhænger af en bred opbakning i Folketinget.

Det hedder bl.a. således i aftalens punkt 6: »Det må tillægges afgørende vægt, at omkostningsudviklingen her i landet ikke overstiger udlandets.«

Og det hedder i de afsluttende linjer i pkt. 7: »En bred enighed om væsentlige dele af den økonomiske politik vil være en god baggrund for de fortsatte trepartsdrøftelser og vil skabe grundlaget for en langsigtet løsning af de økonomiske problemer.«

Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at parterne bag aftalen mener, hvad de har skrevet. Jeg kan føje til, at Det Radikale Venstre er 100 pct. enig i det citerede, og at vi vil gøre, hvad vi kan til, at de formulerede mål nås.

Men hvad mener Socialdemokratiet om disse formuleringer? Er Socialdemokratiet enig med aftaleparterne om, at omkostningsudviklingen her i landet – det vil jo først og fremmest sige rente- og lønomkostningerne – ikke må overstige udlandets? Er Socialdemokratiet enig med aftaleparterne om, at en bred politisk

[Bilgrav-Nielsen]

enighed er afgørende for de fortsatte trepartsdrøftelser og for, at der kan findes langsigtede, holdbare løsninger på Danmarks økonomiske problem?

Jeg stiller disse spørgsmål til Socialdemokratiet, fordi der i den måde, Socialdemokratiet har udlagt finanslovaftalen på, og i øvrigt i de krav, Socialdemokratiet havde stillet om vækst her og nu i de offentlige udgifter, ligger en antydning af, at Socialdemokratiet fortsat vil have politisk strid, og at Socialdemokratiet i øvrigt vil tilstræbe en enighed med SF om en helt anden økonomisk politik. Hr. Svend Auken må træffe et valg. Vil hr. Svend Auken og Socialdemokratiet stille sig fuldt og helt bag en politik, som samtidig forbedrer konkurrenceevnen, beskæftigelsen og betalingsbalancen? En sådan politik forudsætter, at erhvervene får lov at tjene penge, at rente- og lønudviklingen her i landet ikke overstiger udlandets, at der sker en klar forbedring af den private opsparing, og at der fortsat føres en meget stram udgiftspolitik. Vil Socialdemokratiet stå bag en sådan politik, eller vil Socialdemokratiet, som det blev antydnet af hr. Svend Auken i Berlingske Tidende den 10. december 1987, gennem et studiekredsarbejde med SF planlægge og søge at gennemføre en politik, hvor f.eks. lønudviklingen og de offentlige udgifter får frit løb? I øvrigt kunne jeg føje til her, at disse spørgsmål er nok så aktuelle efter hr. Svend Aukens indlæg her i dag.

Den nu indgåede trepartsaftale og finanslovaftalen, hvor den første trækker meget i den rigtige retning og den sidste lidt i den forkerte retning, repræsenterer samlet en spæd begyndelse til en positiv udvikling i Danmark. Men helt, helt afgørende bliver det, om der er politisk vilje og mod til over en længere tid at holde fast og følge op. Det Radikale Venstre er parat til at holde fast og følge op, og vi anbefaler finanslovsforslaget til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Berlau (FK):

Vi er nogle stykker, der har lovet i valgkampen – og som også agter at holde dette løfte – at vi vil kæmpe til det sidste mod de forslag, der måtte komme herinde i Folketinget, som vi er modstandere af. Det løfte vil vi godt stå ved. Derfor kan det ikke være rigtigt, når folketingsmedlemmer får 330.000 kr. minimum om året for at møde herinde i 97 dage for at parlamen-

tere, at vi havner i en situation, hvor det ikke er muligt for de enkelte folketingsmedlemmer

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg må gøre opmærksom på, at vi taler om lovforslag nr. L 1. Det er finansloven, der er til debat. Hvis der er noget i vejen med proceduren, så må der ske henvendelse til præsidiets og til Udvalget for Forretningsordenen.

Berlau (FK):

Hvorfor bliver jeg afbrudt i min tale om finansloven med det her? Jeg ved godt, at formanden har sendt sin sidemand ned for at diskutere noget helt andet, men det er jo slet ikke det, jeg vil snakke om.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Det er finansloven, der er til debat. Jeg beder om at fortsætte med den debat.

Berlau (FK):

Men så lad dog være med at afbryde mig.

Det, jeg ville sige, inden jeg blev afbrudt, var, at det kan ikke være rigtigt, at der er politiske talere herinde, som henviser debatdeltagerne til at fortsætte diskussionen eller andet i Vandrehallen. Det var det, som hr. Skrumager Skau udtalte heroppefra, og det var det, jeg ville have forklaret. Når vi skal diskutere en finanslov, som skal indeholde nogle fornuftige elementer, må det være rigtigt, at højtlonnede parlamentarikere kan få lov til at parlamentere, og at det ikke skal foregå udenfor. Tak for ordet.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg skal kort kommentere det, som hr. Bilgrav-Nielsen nævnte omkring et socialt udviklingsprogram.

Der er ved at danne sig en myte her i Folketinget, nemlig den, at det kun er De Radikale, som kan lave udviklingsprogrammer, som tæller. De Radikale skal naturligvis have en stor del af æren for det udviklingsprogram, der er for folkeskolen, og ligeledes for det udviklingsprogram, der har været for folkeoplysning. Men rent faktisk har Socialdemokratiet oven i købet før De Radikale stillet et forslag om et socialt udviklingsprogram. Vi ønsker til næste år at sætte 20 mio. kr. af og de kommende år 50

[Jytte Hilden]

mio. kr. af ud fra den betragtning, at det kan være svært at nå at bruge en hel masse penge, når vi ikke har alt om indholdet på plads inden årsskiftet. Vi ønsker ikke dermed på forhånd at lægge os fast på, hvad alle pengene i et sådant udviklingsprogram skal bruges til.

Under forhandlingerne mellem regeringen og Socialdemokratiet om finansloven skete der det meget glædelige, at regeringen – og jeg går ud fra bl.a. på socialministerens opfordring – ville være med til at afsætte 50 mio. kr. til et sådant udviklingsprogram. Der er på de næste tre års budgetoverslag afsat 100 mio. kr. Det synes vi faktisk som Socialdemokrater er et ganske flot forhandlingsresultat. Vi får nemlig 2½ gange så meget, som vi selv havde bedt om. Vi har således de næste år sikret, at præcis det beløb, som De Radikale nu roser sig af og har sat som ændringsforslag nr. 743 på finansloven, også kommer de næste par år.

Derfor er Socialdemokratiets udgangspunkt, at vi glæder os til at komme i gang med at diskutere indholdet af det. Vi synes, det er en fuldstændig futill diskussion at blive ved med at diskutere, hvorvidt der nu skulle være 100 mio. kr. eller ikke 100 mio. kr. i 1988. Vi inviterer både De Radikale og SF og regeringspartierne til et samarbejde om indholdet i et socialt udviklingsprogram.

(Kort bemærkning).

J. K. Hansen (S):

Jeg mener ikke, at hr. Bilgrav-Nielsen har belæg for at beskyldte Socialdemokratiet for det, han kalder resultattyveri. Vi skal gerne give hr. Bilgrav-Nielsen æren for de ændringsforslag, han har stillet om den kollektive trafik, men hr. Bilgrav-Nielsen ved – det har han vidst i alle årene – at han altid har haft Socialdemokratiet bag sig, når han stillede disse forslag, ja, jeg tør næsten også godt tage SF med. Han ved, at regeringen har skåret ned og skåret ned på dette område. Derfor kan man også sagtens stille sådanne forslag og bagefter beskyldte andre for resultattyveri, fordi man støtter forslagene. Nu har vi i Socialdemokratiet, længe før regeringen indbød til aftaler om finansloven, gjort en hæderlig anstrengelse for at få denne finanslov til at hænge sammen både med hensyn til udgifter og indtægter.

Så kan hr. Bilgrav-Nielsen selvfølgelig bebrejde os, at vi har stillet for få penge til rådigh-

hed for den kollektive trafik. Vi ville meget gerne have stillet flere, men vi har ikke gjort det. Til gengæld har vi ikke gjort det, som hr. Bilgrav-Nielsen har gjort, og det er meget nemt: nu vil jeg ikke sige stjæle pengene, men hente pengene andre steder. 120 mio. kr. ville hr. Bilgrav-Nielsen hente i Københavns Lufthavn og hindre udbygningen, og endvidere indgik hr. Bilgrav-Nielsen en aftale om Storebæltsselskabet og ville hente andre 200 mio. kr. her, hvad han ikke fik lejlighed til.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg synes, det lød, som om Det Radikale Venstre har en række kraftige vrangforestillinger om det arbejde, der foregår i den fælles studiekreds mellem SF og Socialdemokratiet.

Det, vi diskuterer dér, er den økonomiske politik, der kan føres af et andet flertal, og som kan sikre, at vi på en helt anden måde prioriterer nedbringelse af arbejdsløsheden, fuld social genopretning – ikke kun, hvor man er nået til i dag, men også videre – styrkelse af uddannelserne, styrkelse af miljø- og erhvervs politikken og en demokratisering af erhvervslivet.

Men hr. Bilgrav-Nielsen forventer så, at der oven i købet bliver tale om, at man giver frit løb for de offentlige udgifter og for en omkostningsudvikling. Selvfølgelig er der ikke det. SF har masser af gange tilkendegivet, at den økonomiske politik, vi står for, er en politik, som skal gennemføres på en måde, så den er holdbar også i længden. Vi lægger ikke op til nogen eksplosion i de offentlige udgifter på 5, 10, 15 pct., sådan at det hele går nedenunder og hjem i løbet af kort tid og de borgerlige igen skal tage over. Vi er meget mere fornuftige end som så, så hr. Bilgrav-Nielsen kan godt spare sig den bekymring.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Det er klart, at alle i Folketinget spidser øren, når de hører den radikale ordfører sige, at nu skal der træffes et klart valg. Nu var det ganske vist i spørgsmålsform til andre politiske partier. Jeg håber, hr. Bilgrav-Nielsen også vil rette det spørgsmål til sin egen folketingsgruppe fra tid til anden og delagtiggøre offentligheden i, hvilket svar han får.

[Svend Auken]

Når jeg starter på denne lidt humoristiske måde, er det, fordi hr. Bilgrav-Nielsens spørgsmål til mig angik Socialdemokratiets stillingtagen til resultatet af trepartsforhandlingerne. Han spurgte: Står Socialdemokratiet bag det resultat, der er opnået ved trepartsforhandlingerne? Hr. Bilgrav-Nielsen kender det svar på forhånd. Jeg vil gerne gentage det: Vi står bag det resultat, der er opnået ved trepartsforhandlingerne. Men gør Det Radikale Venstre det? Står Det Radikale Venstre bag det resultat, der er opnået ved trepartsforhandlingerne? Når jeg prøver at følge, hvad hr. Bernhard Baunsgaard har sagt om den sag meget længe, er det stadig et ubesvaret spørgsmål for mig, om Det Radikale Venstre støtter det resultat. Socialdemokratiet har ikke bare på grund af trepartsforhandlingernes formuleringer, men fordi vi ved, det er en økonomisk nødvendighed, igennem de sidste mange år gjort sig til talsmand for det, vi kalder en stram, en aftalt indkomspolitik, ikke en ensidig lønpolitik, ikke løndiktater, men en aftalt indkomspolitik, der omfatter hele befolkningen. Vi har netop i dag understreget, at en af årsagerne til, at vi mener, der skal bruges flere penge til folkepensionisterne, til efterlønsmodtagere og dagpengemodtagere, er, at vi ønsker at skabe den folkelige forståelse for retfærdigheden af den stramme økonomiske politik, der er nødvendig.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Det undrer mig ikke så meget, at hr. Bilgrav-Nielsen netop tog aftalen om pensionerne frem og kritiserede den, for i valgkampen udtalte den radikale folketingskandidat, som jeg er meget sammen med, at der ikke ville være råd til selv den mindste forhøjelse af pensionerne. Det er da helt rimeligt, at Socialdemokratiet, som havde stillet en forhøjelse af pensionerne som et ultimatum i forhandlingerne, ikke opgav det krav.

Jeg vil godt spørge hr. Bilgrav-Nielsen: Hvis Socialdemokraterne nu ikke havde kunnet komme igennem med det krav og derfor, som man måtte forvente, da det var et ultimatum, havde forladt forhandlingerne, ville hr. Bilgrav-Nielsen så være gået sammen med Fremskridtspartiet for at sikre regeringens finanslov?

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Hr. Skrumsager Skau gjorde noget ud af sin replik til Fælles Kurs og de indlæg, vi har haft, og hr. Skrumsager Skau gjorde rede for, at hans opfattelse var, og jeg kan næsten citere det ordret: »at tomme tønder buldrer mest«. Vi vil give ham fuldkommen ret. Ingen skal være i tvivl om det, det er fuldkommen sandfærdigt. Det er netop baggrunden for, at Venstre uafbrudt er gået tilbage mandatmæssigt. Vælgerbefolkningen har indset, at Venstre er tomme tønder, der buldrer.

En anden, der talte, var en hr. Arne Melchior. Han gjorde opmærksom på, at Fælles Kurs nu havde været oppe 13 gange, og det fortæller os lidt om, at hr. Arne Melchior i hvert fald ikke har sovet i den tid i folketingsalen, og at han også kan tælle til 13. Det er da sådan set noget at få forstand af.

Så er der hr. Bilgrav-Nielsen. Han nævnte ikke meget om bloktilskuddet til kommuner og amter. Kommuner og amter er selvstyrende forvaltninger. Vi har stillet ændringsforslag til finansloven om at yde 4 mia. kr. til amtskommunerne, og 2,5 mia. kr. til kommunerne, netop fordi vi ønskede at sikre, at sygehusvæsenet skulle udbygges og gøres bedre og det samme med skolerne. Hvorfor kunne Det Radikale Venstre ikke gå ind for noget sådant? Det ligger jo i og for sig i den politiske målsætning, som Det Radikale Venstre giver udtryk for at de har.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Hr. Bilgrav-Nielsen omtalte problemet med pengene til socialt udviklingsarbejde i 1988. Det er i nogen grad historieskrivning, vi beskæftiger os med, og den vil jeg gerne bidrage til.

Hvis historieskrivningen skal være korrekt, er det ubestrideligt, at der kunne have været et flertal for at afsætte 100 mio. kr. til socialt udviklingsarbejde i 1988, og at de 100 mio. kr. er blevet forhandlet ned af Socialdemokratiet til 50 mio. kr. De 100 mio. kr. er blevet omtalt flere gange af Det Radikale Venstre i løbet af efteråret. Jeg skal blot nævne et enkelt eksempel.

På et møde arrangeret af Socialpolitisk Forening i København den 17. november 1987 fortalte fru Aase Olesen fra De Radikale, at man

[Agerschou]

ville stille det pågældende forslag. På mødet var der også en repræsentant fra Socialdemokratiet. Så det burde egentlig have stået lysende klart, hvad man kunne have fået flertal for, men det er på en eller anden måde alligevel ikke gået op for Socialdemokratiet.

Fru Jytte Hilden brugte som argument, at man ikke kunne nå at bruge pengene i 1988. Nu eksisterer der allerede en forsøgsordning, og så sent som i Information i går fortæller man, at projekterne hober sig op, og at man ikke har økonomi til at følge med, så der burde ikke være nogen bekymring for, at man ikke ville kunne nå at bruge pengene.

Fru Jytte Hilden kom også med et par bemærkninger, der er underlige på mindst 2 måder. Fru Jytte Hilden sagde, at man havde fået afsat 100 mio. kr. de næste tre år. Det må betyde, at fru Jytte Hilden forventer, at regeringen sidder de næste tre år. Det er dog en deprimerende udtalelse og deprimerende forventninger. Fru Jytte Hilden må stole så meget på den borgerlige regering, at man forventer, at pengene rent faktisk bliver afsat. Så meget stoler vi ikke på den borgerlige regering. Hvis pengene bliver afsat de næste tre år, er det kun af én grund, nemlig at den borgerlige regering ved, at der eksisterer et alternativt flertal, der under alle omstændigheder vil have afsat de pågældende beløb.

(Kort bemærkning).

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jamen så er jeg i den situation, at jeg nu kan overlade diskussionen om de sociale midler til fru Jytte Hilden og hr. Agerschou. Jeg takker for bekræftelsen fra hr. Agerschou.

Til hr. J. K. Hansen vil jeg blot sige, at jeg har det interne notat fra den socialdemokratiske folketingsgruppe, som jeg omtalte, og af det fremgår det jo ganske klart, at det var meningen, at der i socialdemokratiske kredse skulle være den forståelse, at det var Socialdemokratiet, der havde sikret sig disse forbedringer på den kollektive trafik.

Jeg vil gerne sige til hr. Svend Auken, at jeg noterede mig, at hr. Svend Auken står bag trepartsaftalen, som Det Radikale Venstre nu også gør det efter de radikale rettelser, der er gennemført. Men problemet med hr. Svend Auken er, at han vil forsøge at forklare, at han både står bag en økonomisk politik, som gør det mu-

ligt for parterne at fastholde den linje, der er hovedsigtet i trepartsaftalen, og samtidig vil fortsætte et studiekredsarbejde med SF og angiveligt gennemføre en politik, som vil føre i en helt anden retning. Jeg tror, det var noget af det, som hr. Svend Auken var inde på, da han talte på LO's kongres og omtalte SF's økonomiske politik.

Fru Ingerlise Koefoed spørger, hvad der vil være sket, hvis og hvis. Det er nu min vurdering, at Socialdemokratiet ikke havde besluttet sig for, at de ville stemme imod finanslovsforslaget. Jeg er ret overbevist om, at Socialdemokratiet har gjort de forskellige forsøg, der kan gøres med hensyn til dels at stemme imod, dels at undlade at stemme og dels at stemme for finanslovsforslag. Jeg er overbevist om, at de ville stemme for finanslovsforslaget også denne gang.

I anledning af de indlæg, der var fra Fælles Kurs, vil jeg citere en af Poul Henningsens aforismer, hvor han siger: »Fornuften er aldrig fuldkommen, kun vrøvl er fuldkomment«.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg forstår, at vi er inde i de korte bemærkninger tid, så vi tager den sidste omgang. Det er først fru Jytte Hilden.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg vil også gerne bidrage til historieskrivningen om det sociale udviklingsprogram. Det, der er vigtigt at fastholde, er, at Socialdemokratiet har foreslået, at vi til næste år skulle bruge 20 mio. kr. og året efter 50 mio. kr., 2½ gang så meget. Det er ren og skær overbudspolitik fra både De Radikale og SF, når det nu påstås, at man i løbet af no time kan fyre 100 mio. kr. af. For øjeblikket har Socialstyrelsens Forsøgsudvalg 2 mio. kr. til forsøg. Jeg synes, vi skylder de mennesker, der skal arbejde med disse projekter, at det er indholdsdiskussionen, vi nu går i gang med, at det skal være decentralt, at det skal være et lokalt forankret forsøgs- og udviklingsarbejde, at det skal medføre varige ændringer, og at det skal være folkeligt baseret.

Jeg synes, det ville klæde de to oppositionspartier, som hver for sig ikke er så store målt med Socialdemokratets alen, at vi gik ind i den diskussion. Ellers er både De Radikale og SF ved at blive både for sløve og for sure og for

[Jytte Hilden]

formalistiske, og det synes jeg ærlig talt ikke sagen fortjener.

Hr. Bilgrav-Nielsens påstand om, at der var et alternativt flertal for 100 mio. kr., er ikke rigtig. Socialdemokratiet har aldrig sagt, at der skal bruges 100 mio. kr. til næste år. Jeg har i en artikel i Information udtalt, at 100 mio. kr. er et beløb af den størrelsesorden, jeg synes noget sådant kræver, men også stærkt understreget, at det både drejer sig om lokale – kommunale, amtskommunale – penge og om statspenge, så det er simpelt hen ikke rigtigt.

Til gengæld vil jeg bede finansministeren her fra talerstolen bekræfte, hvad fru Aase Olesen, der er formand for Folketingets Socialudvalg, har sagt til Information den 12. december i år. Hun siger, at der mellem hr. Bilgrav-Nielsen, som er radikal, og finansministeren har været en forståelse om, at der skulle bruges 100 mio. kr. til næste år. Jeg vil bede finansministeren bekræfte eller afkræfte det, for det er vigtigt for historieskrivningen, hvad der står i aviserne af den slags, og hvilke radikale myter der altså kører rundt.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Et par ord, mens vi er ved de radikale myter, der skal punkteres åbenbart ikke én, men flere gange, for at det trænger igennem også i den radikale gruppe, hvordan det forholder sig. Det Radikale Venstre er ikke kommet igennem – specielt ikke Det Radikale Venstre som parti – med ændringer af arbejdsgiverafgiften. Det Radikale Venstre har fået lov til at være med til at lave nogle fornuftige rettelser sammen med os andre, som har været lige så optaget af problemet.

Sådan forholder det sig. Det har ikke været til særlig hjælp, den måde, De Radikale har prøvet at føre sig frem som de specielle helte i denne sag på, men de har fået lov til at være med. Vi synes, at det er landet nogenlunde rimeligt, men i forhold til den måde, De Radikale de forudgående dage har pustet sig op på i denne sag, må man sige, at det er en lille løsning, der er blevet lavet.

(Kort bemærkning).

J. K. Hansen (S):

Vi vil meget gerne give hr. Bilgrav-Nielsen

æren for de ændringsforslag, som Det Radikale Venstre har stillet om den kollektive trafik. Selv om hr. Bilgrav-Nielsen meget gerne vil gøre sig til den eneste forkæmper her i folketingssalen for den kollektive trafik, ved han jo godt, hvem der står bag hans ændringsforslag.

Kendsgernerne er jo, at da de socialdemokratiske forhandlere mødte op og forhandlede aftaler om finanslovsforslaget – det kan ikke være nogen hemmelighed på nuværende tidspunkt – blev det meddelt regeringen, at vi agtede at støtte de radikale ændringsforslag. At hr. Bilgrav-Nielsen så har jongleret lidt rundt med tallene siden den tid, gør såmænd ikke så meget. Der er jo nettostyring bl.a. i DSB. Det er kendsgernerne, der er sådan.

Tilbage er bare, at rønnebærrene er sure, og det har jeg følt både i går og i dag hos hr. Bilgrav-Nielsen.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg spurgte ikke hr. Bilgrav-Nielsen, hvad han mente om Socialdemokratiets indstilling til at stemme ja eller nej til finanslovsforslaget. Jeg spurgte hr. Bilgrav-Nielsen, hvad hans parti ville have gjort, hvis Socialdemokratiet på grund af pensionerne havde følt sig tvunget til at trække sig ud af forhandlingerne. Ville hr. Bilgrav-Nielsen da have anbefalet sit parti at bryde den højlydte afstandtagen fra at stemme sammen med Fremskridtspartiet for at redde finansloven?

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hr. Agerschou for den sidste korté bemærkning af hr. Agerschou i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Så vidt jeg kan høre, giver fru Jytte Hilden sig til at tale om noget andet end det, jeg i hvert fald forsøger at tale om. Bl.a. hævder fru Jytte Hilden, at vi i SF er formalistiske. Det føler jeg mig nu ikke særlig ramt af. For mig at se er det et forsøg på at lægge røgslør ud, for hvis vi blæser det væk, hvad står så tilbage? For os at se står tilbage, at der kunne være afsat 100 mio. kr. til socialt udviklingsarbejde i 1988, hvis Socialdemokratiet ville have været med. Vi mener, der er projekter nok, som i øjeblikket enten ik-

[Agerschou]

ke får støtte eller også får meget lidt støtte, og det er vores helt klare indtryk, at de 100 mio. kr. sagtens kunne være brugt i 1988 til sociale forsøg.

Arne Melchior (CD):

Min far plejede at give sin række af sønner det råd, at man om aftenen og om natten skulle gebærde sig sådan – det var altså, da vi var i pubertets- og storm- og drang-alderen – at man var nogenlunde glad ved gensynet, når man så sit kontrafej næste morgen ved morgentoiletet. Nu var han en meget tolerant mand, men han så måske lidt bort fra, hvor tolerant man kan være over for sig selv.

Det er jo altid rart at kunne stå ved det, man har gjort, herunder det, man har sagt, og det er sjovt, om ikke andet så en gang imellem at se, hvad andre og nogle gange man selv har sagt på et andet tidspunkt, for at se, om det holder stik, også når der er gået nogen tid og der er sket en række begivenheder.

Jeg har kigget i den ordførertale, jeg havde lejlighed til at holde for CD ved åbningsdebatten den 8. oktober 1987, og jeg kunne have lyst til at citere mangt og meget derfra, men skal nøjes med her til indledning at gengive den hilsen, som jeg i henhold til Folketingstidende 1987–88, sp. 173, gav den da just tiltrådte nye partiformand for Socialdemokratiet. Jeg sagde til hr. Svend Auken, at »den nye partiformand er særdeles velset og velkommen, også hos kolleger fra andre partier. Jeg er overbevist om, at den nye partiformand vil tilføre partiet den note, som netop nutiden og den kommende tid nødvendiggør; han har den beslutsomhed, der gør, at han også tør tale Roma midt imod, også hvis dette Roma skulle befinde sig i hans egen kreds«.

Jeg synes, jeg vil kvittere i dag efter de begivenheder, der er sket de sidste par måneder, med at sige, at hr. Svend Auken har levet op til de forventninger, som jeg ved den lejlighed stillede til ham.

Hr. Svend Auken har bragt sit parti tilbage på banen, det har jeg hr. Lykketofts ord for. I en artikel i Berlingske Tidende den 12. denne måned skriver hr. Lykketoft, at Socialdemokratiet nu er gået over sidelinjen og har indtaget midtbanen. Det synes jeg er en udmærket beskrivelse. CD vil gerne byde Socialdemokratiet velkommen dér, og vi vil også meget holde

dem dér. Vi har jo igennem alle årene af CD's eksistens kunnet både tale og spille med Socialdemokratiet – det er måske én blandt mange gode grunde til, at CD har stillet en økonomisk samarbejdsminister. Jeg tror, det er en god udvikling for stabiliteten her i Folketinget og dermed i det politiske liv, dermed i det økonomiske liv og dermed i det daglige liv for borgerne, at der er en større bredde bag beslutningerne, og at der derfor er en større holdbarhed bag beslutningerne. Som sagt vil vi gerne holde S inde omkring midtbanen i viden om, at målene jo laves helt foran.

Den socialdemokratiske holdfører har selvfølgelig sine forskellige problemer, bl.a. skal han nok holde øje med klubbens damehold, der jo indimellem tackler hinanden og laver selv-mål.

Han har også andre problemer, nemlig at holdet SF gerne vil opkøbe hans spillere – helst dem alle sammen. Der har lydt mange lokketoner – indimellem også lidt falske serenader – og mange frierier såvel før valget som nu, og både den tidligere og den nye formand for Socialdemokratiet synes jeg har vist en ganske imponerende standhaftighed over for disse lokketoner.

I stedet indkvarterede man sig for en weekend i statsministerboligen på Marienborg. Det blev der ikke nogen ægtepagt ud af, men dog en art forlovelse, og hvordan reagerede så anføreren for SF, da forlovelsen blev kundgjort? Ja, hr. Gert Petersen er jo mere end almindelig dygtig – det er ikke nogen nyhed – men han må også være mere end almindelig forelsket, altså i den røde farve og i håbet om det såkaldte arbejderflertal, som han vil skabe. Derfor reagerede han sådan, at han mente, han kunne stille op som frier en anden gang igen, og det har vi jo hørt et udslag af i debatten her i dag.

Jeg synes, facit viser, at Socialdemokratiet godt nok lader sig byde op til dans af SF, men at de så lader sig følge hjem af regeringen og regeringspartierne, og det synes jeg i og for sig er en ganske udmærket situation. I en international måling foretaget af The Economist blev Danmark for nylig udråbt til at være det næstkedeligste land i verden – det er selvfølgelig noget, jeg aldrig nogen sinde kunne drømme om at skrive under på – men det er helt klart, at de, der har lavet den undersøgelse, ikke kender de parlamentariske forhold i Danmark, for så ville de have vurderet os helt anderledes.

[Arne Melchior]

Facit er også, at der i dag er en meget betydelig politisk stabilitet her i landet, og dette er for CD meget afgørende. Det har vist sig, at der i det grumset sammensatte Folketing, som det blev kaldt i starten, har kunnet brygges en tilforladelig, stærk drik, som befolkningen udmærket kan tage til sig. Den politiske og den økonomiske balance er godt nok hårfin, men regeringen holder tungen lige i munden og går målbevidst frem på det smalle grundlag, vælgerne nu engang har givet den.

Regeringen har fastholdt sin økonomiske målsætning, og jeg vil gerne erindre om, at det lovforslag, vi i dag diskuterer, finanslovsforslaget, er og skal være et budget, det er altså en forudsigtelse om noget, der aldrig kan komme til at passe nøjagtigt.

Jeg skal minde om, at indeværende års budget, finansloven for 1987, forventede et underskud her i 1987 på 4 mia. kr., men de nyeste meldinger tyder på, at der bliver et overskud på ca. 2 mia. kr.

1988-finansloven opererer med det beskedne underskud på 2½ mia. kr., altså mindre, end der var budgetteret med for 1987, og udviklingen kan meget vel komme til at vise, at skønnet atter en gang har været en kende pessimistisk. Det er nok ikke dumt at budgettere sådan, at der også til næste år vil være mindst balance eller overskud. Dette giver absolut mange point til regeringen, herunder ikke mindst til finansministeren, fordi det er ham, der skal være den faste figur for at få dette til at lykkes.

Vi har altså balance på budgettet, og dette er sket med social ansvarlighed. Såvel i går som i dag, ja, som næsten hver dag, hører vi om nedskæringer for de svagtstillede. Jeg skal give den oplysning, at en pensionist i Danmark i 1981 til rådighed havde 50 pct. af den købekraft, som en gennemsnits-LO-arbejder havde samme år. Dette tal var i 1986 steget til 60 pct., altså en 20 pct.s forøgelse målt på den ene måde, eller 10 pct.s indhentning af det forspring, den erhvervsaktive borger havde i samme år. Her kan man vel tale om fordelingspolitik ført under denne regering, som afgjort har været i favør af dem, der har mindst og derfor har det sværest.

Derfor vil jeg stemple al tale om sociale nedskæringer – hr. Svend Auken svang sig endda op til at tale noget om, at det var baseret på en forkert ideologi – som modbevist af kendsgerningerne.

Tilbage til balancen på vort regnskab. Ved regeringens tiltræden satte den sig som mål – den lovede ikke, for det kan man ikke – at der skulle være balance på valutaregnskabet, altså vort regnskab med udlandet, i 1988, og at der skulle være balance på finansloven i 1990. Det er gået så at sige modsat, men ikke nødvendigvis af den grund ringere. Balancen på det hjemlige regnskab, altså på statsregnskabet, var opnået allerede 5 år før det var stillet i udsigt. Til gengæld halter vi som bekendt noget bagefter med balancen på det internationale regnskab, på valutabalancen. Dette kan jo udtrykkes med det gamle motto: »Hvad udad tabes, må indad vindes«. Vi har altså ikke formået at rette op udad, men des bedre gjort det indad.

Så langt så godt, men det er åbenbart for enhver – og det fremgik for øvrigt meget stærkt af statsministerens åbningstale i oktober – at det store underskud på det internationale regnskab ikke kan fortsætte. Her må jeg hævde, at det er hele befolkningen, der er skyld i, at det ikke går bedre. Det er ikke regeringen, det er ikke stat, amter og kommuner især og slet ikke alene, der bruger for meget, det er faktisk hvermand. Det er hver enkelt familie eller i hvert fald de 90 pct. af borgerne, af familierne her i landet, der bruger for meget og bruger det – og det er det, jeg vil understrege – forkert.

Jeg var forleden dag i et stormagasin for at købe nogle varer inden for tekstilsektoren. Jeg kiggede mig om inden for det fremlagte udvalg og så, at noget var fra Sverige, noget var fra Tyskland, noget var fra Schweiz, noget var fra Frankrig, og så var der selvfølgelig en del fra de fjernøstlige lande. Dér sagde jeg til damen, der ekspederede mig: Har vi slet ikke noget dansk? Vi eksporterer jo tekstil for milliarder, så der må da være andre end os, der synes, at det, vi fremstiller, er brugbart. Har I slet ikke noget? Så førte hun mig hen til en disk, hvor jeg kunne finde det, jeg søgte, af dansk fabrikat. Da hun pakkede varen ind til mig, sagde hun: Det er mærkeligt; nu har jeg ekspederet i mange år, men jeg har aldrig hørt et spørgsmål som Deres før. Jeg har aldrig hørt nogen kunde, der har interesseret sig for, om den vare, vedkommende var i færd med at købe, var produceret her i landet.

Det er her, jeg vil ind med medskylden. Hvis vi borgere var os en lille smule mere bevidst, hvor let det er for os at gøre noget både for va-

[Arne Melchior]

lutabalancen og for beskæftigelsen samtidig, hvis vi bare købte nogle ganske få procent mere af de varer, vi indkøber til os selv og hinanden, af dansk oprindelse, så ville disse problemer kunne løses.

Jeg skal om dette emne bringe et citat, som jeg saksede for nylig i Berlingske Tidende. Det er af den noksom bekendte lektor Mette Koefoed Bjørnsen, der skriver følgende:

»Gennem en lang årrække har det danske samfund haft et alvorligt økonomisk problem: Vi bruger mere, end vi præsterer, eller sagt på en anden måde: vi lader andre præstere en del af det, vi forbruger, og det sker på kredit. Disse andre arbejder i udlandet. En del af den beskæftigelse, der er knyttet til danskernes forbrug, har vi således skabt i udlandet. Dette forhold har givet os et ubehageligt dobbeltproblem – ledighed for op mod 10 pct. af den danske arbejdsstyrke kombineret med en stor og stigende gæld til udlandet.«

Jeg har villet anføre denne autoritet for denne betragtning. Det er en uimodsigelig sandhed, at det forholder sig sådan, og vi har alle – jeg håber, det kan nå uden for dette hus' mure – et medansvar for, at vi får rettet op på disse forhold, således at mere af den beskæftigelse bliver dansk, og således at vor valutabalance, der jo for de fleste er en landsby et fjernt sted i Sibirien, bliver borgerne mere nærværende, altså hvor vigtigt det er, at vi samlet ikke skylder mere, end vi kan producere.

Men danskerne mangler her en indfølelse, en forståelse, som svenskerne, japanerne og tyskerne har, nemlig den, at den enkelte families økonomi er en del af hele landets økonomi. De fleste siger: Det, jeg køber, har jeg selv tjent til, eller jeg har lånt til det, og det må være en sag mellem mig og skattevæsenet og mellem mig og min kone og mine kreditorer. Hvis man har tjent godt, og hvis man har betalt sine offentlige ydelser i henhold til loven, lyder det jo meget logisk at sige, at det kan jeg tillade mig, men dér ser man altså bort fra, at den enkelte borgers og families og virksomheds økonomi er en del af hele landets økonomi, som vi før eller senere i fællesskab bliver stillet til regnskab for. Vi slipper ikke for dette, for vi kan ikke blive ved med at forøge vor udenlandske gæld. Hermed være intet ringeagtende sagt om importører af varer eller om mennesker, der forelsker sig i et bestemt mønster eller en bestemt smag

og derfor skal købe noget udenlandsk. Selvfølgelig skal vi have frie grænser, selvfølgelig skal vi ikke have tredivernes tilstande genindført, men det er på høje tid, at hele Danmark bliver bevidst om sit medansvar og sin mulighed for at rette op på dette meget væsentlige problem.

I denne forbindelse er det af afgørende betydning, at regeringens erhvervsfremmeplan, som nu er gået igennem Tinget, satser meget bevidst på eksport. Det har generet mange, at den satser stærkt på store virksomheder, for vi plejer jo at citere med en vis tilfredshed, fordi det naturgivent passer os, når amerikanerne siger: Small is beautiful. Men det er en kendsgerning, at det ikke er de små virksomheder – i hvert fald ikke før de bliver større – som skaber den eksport, der er aldeles nødvendig for balance i den danske husholdning.

Jeg skal i denne forbindelse heller ikke denne gang undlade at nævne turismen. Der er mange forskellige forudsigelser om, hvordan det vil gå med vor eksport, det være sig af industrivarer, af landbrugsvarer, af fiskerivarer etc. Jeg håber, det vil gå godt for dem alle, men samtlige prognoselæggere i samtlige lande er enige om, at i hvert fald turisterhvervet har en meget betydelig stigningstakt, altså en meget betydelig udvikling, hvad antallet af turister angår, længden af deres turisme og altså de økonomiske følger, den får.

Dér kan jeg ikke helt finde det svar, som turistminister Nils Wilhjelm har givet hr. Jimmy Stahr forleden dag om, hvilke midler der vil være til rådighed for dette afgørende vigtige erhverv, og jeg håber, vi i løbet af samlingen kan få drøftet dette nærmere.

Lad mig slutte af med at sige, at der også efter den økonomiske aftale, der har ført frem til finanslovsforslaget, har blæst vrede toner fra den yderste højrefløj. Jeg tænker bl.a. på dagbladet Børsen, som dagen efter indgåelsen af disse aftaler, ligesom det skete tidligere i samlingen, begyndte at trompetere meget stærkt imod det, der her var på vej til at blive skabt, og som nu færdiggøres.

Det er nødvendigt at erindre sig, at »politik er læren om det mulige« – sådan hedder nemlig det originale citat – og det har ikke været muligt og derfor heller ikke ønskeligt at forsøge på anden måde, end som tingene er blevet grebet an. Enhver anden løsning ville have været ringere for eksporten og for stabiliteten, både den økonomiske og den politiske.

[Arne Melchior]

Derfor skal jeg slutte af med at gratulere til det opnåede og tilsige, at de foranstaltninger, der nu sættes i værk, skal blive fulgt op – det er ikke noget, jeg kan tilsige, men jeg kan tilsige støtte til det – i det kommende finans- og kalenderår på en måde, som vil være helt resultatorienteret.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Jeg har to spørgsmål til CD's ordfører. Jeg er helt sikker på, at hr. Arne Melchior er enig med os i Fælles Kurs om, at noget af det mest modbydelige, man har på denne Jord, er at forfølge folk på grund af deres race, på grund af deres hudfarve eller på grund af deres overbevisning. Det er noget af det mest modbydelige, og vi har netop i fjernsynet igen fået præsenteret nogle film, der fortæller om, hvordan man i Sydafrika skyder, tæver og brænder mennesker, fordi de har en anden hudfarve end den, som de hvide mener er den rigtige i dette område.

I går oplevede vi, at hr. Arne Melchior åbenbart ikke mente, det var en rigtig måde at få afskaffet apartheidsystemet i Sydafrika på at understøtte de politiske bestræbelser for oplysning, som de bl.a. udøver i dette land. Jeg vil derfor gerne spørge hr. Arne Melchior, da jeg går ud fra som givet, at han ligesom vi ønsker, at der skal ske en ændring af styret i Sydafrika: Hvordan skal det foregå? Vil hr. Arne Melchior ikke give os nogle anvisninger på, hvordan vi kan understøtte det sorte Afrikas kamp, når det åbenbart ikke kan ske over deres egen organisation, ANC?

Desuden har jeg et yderligere spørgsmål til hr. Arne Melchior. Jeg var ved at blive helt rørt til tårer, da hr. Arne Melchior stod her og fortalte om, hvor vigtigt det var, at vi købte dansk, at vi alle sammen i forretningerne forlangte danske produkter. Hvordan kan det dog forenes med den opfattelse, hr. Arne Melchior har givet udtryk for, at vi skal være medlem af Fællesmarkedet og underlagt de store monopoler i Bruxelles?

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Hr. Arne Melchior sluttede af med at sige, at indgåelsen af forliget er det mest ansvarlige, der er sket, og at alt andet ville være uansvarligt set i en samfundsmæssig sammenhæng.

Jeg vil gerne spørge hr. Arne Melchior, om han dermed konkluderer, at det udspil, der kom fra regeringen i august måned, var totalt uansvarligt, og at det ville have kørt regeringen i sæk; man har jo hævdet, at der nu var opnået et betydelig gunstigere resultat end det, der blev forelagt i første omgang.

Så vil jeg også godt spørge, hvorfor hr. Arne Melchior står her på talerstolen og fortæller os – og dermed også befolkningen – at han suser rundt og køber et eller andet i stormagasinerne. Er det for at oplyse befolkningen om, at netop hr. Arne Melchior har en så stor gage, at han har råd til at købe det bedste af det bedste, hvorimod andre, der ikke har den samme økonomi, er tvunget til at købe det billigste af det billigste? Det ville være rart at få en forklaring på det.

Så kom hr. Arne Melchior ind på forholdene for vores pensionister og gav udtryk for, at deres indkomst fra 1981 til 1986 var steget i forhold til en LO-arbejderindkomst fra 50 til 60 pct. Det er muligt, det er rigtigt, idet dette Folketing jo har medvirket til, at LO-arbejderen ikke får udbetalt det overenskomstmæssige dyrtidstillæg, der var sikret dem, og jeg vil da gerne vide, om man har kalkuleret med noget sådant.

Samtidig vil jeg gerne spørge, da vi nu er i gang med disse beregninger, om hr. Arne Melchior har prøvet at regne ud, hvor meget folketingsmedlemmernes løn er steget procentuelt fra 1981 til 1986 i forhold til en LO-arbejders. Det ville være interessant at få en sådan oplysning.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Hr. Arne Melchior stod her og fortalte os så rørende om regeringens forlovelse med Socialdemokratiet. Et rigtigt ægteskab var det godt nok ikke blevet til, men det var godt, sagde han, for, hvad der videre skal ske.

Det er blot synd for det borgerlige flertal, som der rent faktisk er her i Folketinget, men det er endnu mere synd for hele det danske folk, for nu er det sikkert, at det bliver dyrere at være dansker, og det er jo ikke helt det, regeringen ellers har gået og sagt det ville blive. Med den finanslov, som foreligger her, vil det også være meget synd for alle de små erhvervsdrivende i Danmark. Og hvor vover – undskyld

[Annette Just]

udtrykket – hr. Arne Melchior egentlig at stå her og sige, at det er den enkelte borgers skyld, at økonomien i landet er gået så galt? Det er dog denne forsamling, som har vedtaget al den lovgivning, som har været ødelæggende for det danske statssamfund. Det er her, det er besluttet, at der skulle være et overforbrug af statsfinanserne, og at alle lånene skulle tages hjem til staten. Det er ikke den enkelte mand, der kun har en fair chance en gang hvert andet eller fjerde år, når han skal sætte sit kryds. Det er denne forsamling, der har skylden.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg skal hermed bebude et snarligt forslag om ændring af Folketingets Forretningsorden. Partiet Fælles Kurs har nu haft 23 eller 24 korte bemærkninger og derved holdt ca. 2½ ekstra ordførertale, og to af dets medlemmer har nu i løbet af hver deres to minutter stillet mig i alt fem spørgsmål.

Jeg skal fortælle om Sydafrika og apartheid, om EF-monopoler, om hvorvidt finanslovsforslaget i august var uansvarligt, om hvad jeg køber privat, og om folketingsmedlemmers løn, og så var der desuden en stribe spørgsmål fra fru Annette Just. Alt det skal jeg altså svare på på to minutter, og det lader sig selvfølgelig ikke gøre. Derfor må vi i fællesskab og i fælles interesse se på reglerne i forretningsordenen.

Må jeg sige, at CD betragter og altid har betragtet apartheid som en forbrydelse. Om det lige er ANC, vi skal støtte, kan jeg ikke stå her og forklare kort. Det kommer lidt an på, hvad de laver, og de tager jo medansvar for ret mange voldshandlinger farvede mennesker imellem – ja, vi har alle sammen en farve, men altså mørkfarvede mennesker imellem. CD har som gæst haft hr. Butholezi, som også er en slags leder i Sydafrika, og vi har en fortrinlig samvittighed i den retning. I øvrigt står vi bag den politik, som den regering, vi er medlemmer af, fører.

Jeg mener ikke, at EF giver os vanskeligheder. Jeg tror i hvert fald, at EF giver os flere muligheder, end det giver os vanskeligheder, og det er helt uimodsigeligt, at Danmark ville være væsentlig ringere stillet, også økonomisk, uden EF's eksistens.

Hvad jeg køber ind privat, skylder jeg i hvert tilfælde ikke nogen regnskab for.

Jeg mener ikke, at finanslovsforslaget i august var uansvarligt på nogen måde. Det er ganske normalt for mindretalsregeringer, at et finanslovsforslag må undergå ret mange ændringer, inden det når frem til vedtagelse.

Fru Annette Just må jeg skyldes svar til senere.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hr. Jørgen Tved for sin sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Jeg skal meget gerne medgive hr. Arne Melchior, at når man får en endog meget fin løn, har man også pligt til at arbejde for den, så jeg føler mig ikke ramt, men nærmest rost af hr. Arne Melchior, fordi vi har stillet mange spørgsmål.

For at gøre tingene meget enkle, hr. Arne Melchior: Statsministeren oplyste for et par dage siden, at den danske ambassadør ville være til stede på ANC's kongres, og derfor vil jeg godt vide, om det var i fuld overensstemmelse med regeringspartiet CD, at man på denne måde sluttede op bag ANC, eller om der er en forskel på den politik, CD fører, og den, regeringen fører på dette område.

Behnke (FP):

Det danske folk blev jo sendt til stemmeurnerne den 8. september i år, og den borgerlige regering skulle ved den lejlighed til eksamen for hele fire års arbejde. Der var vel næppe nogen tvivl hos censorerne, altså vælgerne: karakteren blev »dumpet«. regeringen trådte tilbage, og det var mildt sagt en helt klar melding fra vælgerne om, at man ønskede en anden politik her i Danmark.

Det kan selvfølgelig så diskuteres, hvordan den anden politik skal være, men ser man på valgets øvrige resultater og de efterfølgende mange meningsmålinger, er vælgerne ønske en politik, der er mindre socialistisk og mere liberal, og derfor har Fremskridtspartiet lige siden valget ventet på, at regeringen skulle tage initiativ til et tættere samarbejde med os. Men desværre har vi indtil videre måttet vente forgæves.

[Behnke]

Der har været stribevis af sager i dette Folketings siden valget, hvor et sådant ikke-socialistisk samarbejde mellem regeringen, Det Radikale Venstre og Fremskridtspartiet kunne være blevet en realitet. Det er selvfølgelig foreløbig en påstand fra min side, og derfor skal jeg underbygge påstanden med et par eksempler.

Fremskridtspartiet rejste f.eks. en forespørgselsdebat om forholdene på Christiania, og debatten kunne være endt med en dagsorden, hvor regeringen og Fremskridtspartiet stemte sammen. Men Det Konservative Folkeparti havde moralske nykker og ville ikke være med på en dagsorden fra det, de betragter som det ekstreme Fremskridtsparti; man ville hellere stemme imod sin egen overbevisning.

Regeringens indsats siden valget har udadtil alt i alt været præget af afmagt. På et tidspunkt var der lige ved at være almindelig enighed blandt landets avisdebattører om, at regeringen var på vej til helt at ville opgive, men bag den opgivende facade lå der en nøje gennemtænkt plan. I det daglige så man kun sporadiske krusninger på det, jeg vil betragte som »the big deal«, som var undervejs i form af tekniske og taktiske afstemninger her i salen, som alle havde det fælles mål, at regeringen og Socialdemokratiet endelig ikke måtte træde hinanden over tæerne. Hvad »the big deal« gik ud på, gik op for alle, da man i løbet af få timers møde på Marienborg tilsyneladende formåede at rydde alle tvistigheder mellem Socialdemokratiet og regeringen af vejen. Pludselig var valgkampens mange hidsige angreb væk; det store forsoningsshow blev oprullet for en undrende befolkning.

Og befolkningen havde god grund til at undre sig. Hvorfor blev der ikke noget ud af forhandlingerne mellem regeringen og Fremskridtspartiet, spurgte man hen over aftensmadsbordet i de danske hjem. Hvorfor ville regeringen ikke udnytte det ikke-socialistiske flertal til at få startet en reel opretning af landet? Spørgsmålene er endnu flere og meget berettigede, for hvorfor ønskede regeringen kun at forhandle i sammenlagt to timer med Fremskridtspartiet?

I går kunne vi høre, hvordan repræsentanter for regeringen stod i kø for at komme på talerstolen og give Fremskridtspartiet skylden for, at man måtte gå sammen med Socialdemokratiet. Fremskridtspartiet er jo så urealistisk og så

politisk umodent, at det tillod sig at stille med krav under forhandlingerne – ganske vist ikke ultimative krav, men vi stillede med krav. Det ville regeringen ikke finde sig i. Man forlanger nu bagefter, at Fremskridtspartiet blot skulle have tilsluttet sig finansloven helt og aldeles betingelsesløst.

Havde vi forlangt noget lignende af et af regeringspartierne, var vi givet blevet mødt med hån og latter.

I det politiske arbejde har man selvfølgelig nogle krav forud for nogle forhandlinger, ellers er der jo ingen grund til at forhandle, men Fremskridtspartiet er ikke sart, så vi fortsatte med at udtale ønske om at komme i realitetsforhandlinger med regeringen om finansloven.

Vi ved nu, at regeringen og Socialdemokratiet længe har haft en langsigtet plan om at indgå en finanslovsforståelse. Det, hele planen gik ud på, var så at bruge Fremskridtspartiet som påskuddet fra både regeringen og Socialdemokratiet. Regeringen kan som resultat af skinforhandlingerne sige, at Fremskridtspartiet kom med så urealistiske forslag, at man var nødt til at henvende sig til det gode, gamle og såkaldt ansvarlige Socialdemokrati, og Socialdemokratiet kunne på deres side sige, at hvis de ikke indgik et forlig med regeringen, ville regeringen gå til det skrækelige Fremskridtsparti.

Men det er ikke kun her i Folketinget, der pludselig er opstået den store enighed. Kun få uger efter, at LO havde kongres og havde brugt to dage på at skælde ud på den borgerlige regering, indgik LO en trepartsaftale med regeringen. Arbejdsgiverforeningerne gik minsandten også med, og så fik man også politisk Socialdemokratiet med. Alt er nu samlet i én stor fælles enighed. Det eneste, der mangler, er, at statsministeren inden for det næste halve års tid går en tur til dronningen og anmoder om en flertalsregering, en flertalsregering mellem De Konservative og måske nogle andre partier og så Socialdemokratiet. Den forudsigtelse kan vi føre til referat, og så kan vi inden for det næste halve år vende tilbage og se, om ikke min påstand om det, jeg kalder den store aftale, er rigtig.

Det eneste gode ved den forståelse, der er opnået mellem regeringen og Socialdemokratiet, er for Fremskridtspartiet at se, at Det Radikale Venstre ikke længere er det afgørende parti her i folketingsalen.

[Behnke]

Der er selvfølgelig dem, der mener, at en sådan stor regeringsaftale om en flertalsregering ville være et gode for Danmark, og det er jo svært at spå om fremtiden, men for at få et indtryk af, hvordan sådan en flertalsregering vil arbejde, er man nødt til at kigge lidt på fortiden.

Hvad har de partier, en sådan flertalsregering skulle bestå af, egentlig bibragt Danmark? Den såkaldte borgerlige regering har jo brugt meget tid på at påstå, at alle de økonomiske problemer, som man ikke selv har kunnet klare, skyldtes, at det var Socialdemokraterne, der sad i regering før. Det er selvfølgelig rigtigt, og de har bestemt også misregeret landet, men rigtigt er det da også, at frem til og med 1982 stemte de nuværende regeringspartier for stort set hver eneste finanslov og for alverdens politiske forlig.

De såkaldte gamle partier har altså et kæmpeansvar for i fællesskab at have gjort Danmark til verdens mest forgældede land, landet med verdens højeste skattetryk, landet med 250.000 arbejdsløse, landet med flest selvmord pr. indbygger.

Der er, som det hedder ude i den store verden, »something rotten in the state of Denmark«. Man har bestemt ikke formået at varetage sin opgave seriøst.

Fremskridtspartiet bliver ofte bebrejdet, at vi ikke tager et ansvar. Er det så svært, at vi ikke vil tage ansvar for alle de ulykker, landet er blevet udsat for? Hvis Fremskridtspartiet skal tage et ansvar, bliver det for gode tiltag, så bliver det ikke mindst for en bedring af landets økonomi, og så bliver det ikke mindst for en bedring af landets befolknings forhold. Den dag regeringen lever op til sin parole om, at det skal være lettere at være dansker, har man Fremskridtspartiets 100 pct.s opbakning til den politik.

Finansministeren har til lejligheden lavet en budgetoversigt for december 1987 udarbejdet her op til den tredje behandling. Der er i sribetvis af argumenter i den, som dokumenterer vores påstand om, at økonomien har det dårligt.

Der startes i stor stil med, at det proklameres, at statsfinanserne er blevet forbedret med 6 mia. kr., og det giver så et overskud på 1,8 mia. kr. Man erkender, at den væsentligste årsag til de bedrede statsfinanser er, at kildeskatteindtægterne er blevet forøget.

Man er oven i købet også villig til at indrømme, at udgiftsrammerne er blevet overskredet med en hel milliard kroner, så regeringen har bestemt ikke noget at prale af. Man har brugt 1 mia. kr. mere end forudset, altså er den offentlige sektor blevet større, og så har man flået endnu flere gange i danskernes lommer for at forsøge at rive endnu mere lommeuld op og forøge skatteindtægterne.

Jo, det er blevet lettere at være dansker! Danskerne har ikke længere de samme problemer med at finde ud af, hvad de skal bruge deres penge til; dem har regeringen disponeret over. Derfor er vi rygende uenige med finansministeren, når han praler af, at Danmark er det OECD-land, som har sikret overskud på finanserne. Der er en helt præcis sammenhæng mellem dette overskud på finanserne og så det, at vi er det land i verden, der har det højeste skattetryk.

Regnestykket ser jo da også således ud, at i august måned regnede man med 1,6 mia. kr. i underskud. Omlægningen af arbejdsgiverafgifterne, den såkaldte eksportpakke II, kostede 2,6 mia. kr. Forståelsen – efter vores mening misforståelsen – med Socialdemokratiet har kostet 2,7 mia. kr., altså alt i alt 6,9 mia. kr.

Når man nu regner med 2½ mia. kr. i underskud og der måske hentes en ekstra milliard kroner på dagpengene, hvis forudsigelserne om den faldende arbejdsløshed holder, har vi stadig væk 3,4 mia. kr., som der ikke er redegjort for. Vi forstår da godt, at man ikke ønsker at redegøre for de 3,4 mia. kr., for de stammer fra det ekstra skattetryk på befolkningen, og da befolkningen ikke vokser i samme takt som de udgifter, regeringen ønsker at afholde, er der stadig væk kun ca. 5,1 million danskere til at betale skatteregningen. Og dér siger vi: God fornøjelse!

Finansredegørelsen, som også foreligger nu, er også fyldt med interessant læsestof.

For det første regner regeringen nu med, at økonomien først vender i slutningen af 1988. Det bliver ganske enkelt mere og mere pinligt for regeringen. Hver gang der kommer finansredegørelser, budgetredegørelser og andre udspil fra regeringen, udskyder man det tidspunkt, hvor alt bliver godt. Det er ligesom med indførelsen af kommunismen i Sovjetunionen. Foreløbig har man brugt over 70 år på at indføre kommunisme, men de har ikke opnået det

[Behnke]

endnu; man er stadig væk på vej, og vejen er som bekendt temmelig trang.

Vejen er også trang her i Danmark.

Hvor længe skal vi vente, inden det borgerlige paradys bliver opnået? Bliver det overhovedet det i dette årtusind?

I den forbindelse tænker jeg på, at statsministeren tidligere har udtalt, at der ikke bliver råd til skattelettelser de første 40 år. Hvis det fortsat er regeringens opfattelse, kan jeg hermed meddele, at det ikke bliver den borgerlige regering, der kommer til at nedsætte skatterne, for så har Fremskridtspartiet for længst fået flertal. Så længe gider befolkningen nemlig ikke vente på, at der kommer skattelettelser. Den er allerede nu træt af at vente. Danmark har brug for at få de skattelettelser, og derfor skal det ske meget hurtigere.

Finansredegørelsen fortæller, at de kraftige stigninger i lønomkostningerne i 1987 har ødelagt konkurrenceevnen. Det er selvfølgelig helt rigtigt set, men hvis er skylden? Ja, for 900.000 offentligt ansattes vedkommende er det regeringen, der har stået for hovedparten af forhandlingerne, så den har selv skylden for, at lønomkostningerne er steget.

OECD peger i sine seneste udtalelser på, at hvis danskerne ville gøre noget fornuftigt, skulle vi alle sammen arbejde fem timer mere om ugen uden at få lønforhøjelse, så ville man for alvor kunne få sat gang i produktionen. Fremskridtspartiets medicin, som flere gange er blevet efterlyst af forskellige ordførere både i går og i dag, er ganske enkel: arbejdskraften gøres billigere, samtidig med at reallønnen forhøjes, samtidig med at den offentlige sektor reduceres, samtidig med at konkurrenceevnen forbedres, samtidig med at arbejdsløsheden afskaffes. Alt det kan man gøre på én gang ved at starte afviklingen af indkomstskatten, og jo før Folketinget indser det, jo hurtigere kan man komme i gang med at få rettet økonomien op. Det tager ikke 40 år med Z-modellen, men derimod kun seks år.

Det erhvervsliv, som regeringen ved festlige lejligheder påstår at den støtter, har over kun tre år fået reduceret sine investeringer fra 16,4 pct. til minus 6,5 pct., altså en netto reduktion på 22,9 pct. Det skal jo gå galt med eksporten, når man arbejder i så erhvervsfjendsk et klima.

Venstres ordfører var tidligere på dagen inde på det samme, og jeg håber, at Venstre vil tage

det ad notam, når man i regeringen skal søge at komme med lovforslag, der bedrer erhvervslivets forhold.

Desværre er det jo ikke kun industrierhvervene, som har det dårligt. Landbruget, som regeringen helt glemte i den store forståelse med Socialdemokratiet, har det også meget skidt. Man fristes til at tro, at partiet Venstre allerede er trådt ud af regeringen, eller at de har glemt deres oprindelse i landbruget, for det er ladt fuldstændig i stikken. Regeringen har trådt i spinaten, og så er der ikke engang tale om en biodynamisk spinat.

Den miljøvenlige vandhandlingsplan, som er ved at blive gennemført, vil ganske enkelt kvæle dansk landbrug definitivt, og det har man så småt erkendt i regeringen. Og hvad gør man så? Ja, så udlover man nogle flere tilskud. Men hvor kommer de penge fra? Ja, de kommer fra naboen, som så skal betale endnu mere i skat og derfor får det dårligere, for ikke nok med at man opkræver skatten og udbetaler den til ham, der bor ved siden af, men det store offentlige administrationsapparat tager sin del af skattepengene, og derfor går det selvfølgelig så dårligt.

Så lovede man større adgang til at låne penge, og jeg kunne faktisk godt tænke mig at se den landmand, som har brug for at låne flere penge. Det er en hån mod landbruget. Landbruget har brug for realiteter, og derfor har Fremskridtspartiet taget initiativer gennem fremsættelse af flere lovforslag. Forslagene er blevet anbefalet af store kredse uden for huset her, men regeringen kunne altså, som afstemningerne tidligere på dagen viste, ikke tage sig sammen til at stemme for dem.

Vores spørgsmål må derfor efterhånden være: Hvor mange af de nuværende 90.000 landmænd skal gå ned, før man tager sig sammen? Jeg spørger, og jeg håber på et svar, ikke af hensyn til mig selv eller af hensyn til Fremskridtspartiet, men af hensyn til de landmænd, som i dag har det slemt.

Der er selvfølgelig dem, der mener, at al pesten kommer fra EF, men det passer ikke. Som den finanslov, vi har til behandling nu, viser, tjener Danmark stadig væk ganske gode penge på EF-medlemskabet, og her er det selvfølgelig ikke mindst landbruget, som opnår gevinsten.

Derimod har fiskerne grund til at være utilfredse med EF-medlemskabet. De er ganske

[Behnke]

enkelt helt til grin ved den måde, den danske regering underdanigt accepterer afgnavede sildebønnen, som de andre EF-lande tillader den danske fiskerflåde at få. Vi skal slå i EF-forhandlingsbordet og forlange større kvoter til Danmark, alt andet er at holde dansk fiskeri for nar.

De små butik drivende har det også svært, for dem er det heller ikke blevet lettere at være dansker på grund af regeringens manglende evner. Hvis ikke det er grænsehandelen eller den manglende tilladelse til at holde åbent, der slår dem ihjel, skal regeringen med sin eksportpakke II nok sørge for at dreje nøglen om.

I den første halvleg af samlingen har der vist sig flere situationer, hvor det ikke er regeringen, som har haft det politiske initiativ, og fakta er jo, at en lang række af de love, som regeringen fik vedtaget sammen med De Radikale i perioden op til det afholdte valg, er der ikke flertal for her i salen længere. En smagsprøve på den situation fik vi, da Socialdemokratiet havde mod til at foreslå kartoffelkuren lempet. Vi hilste forslaget velkommen og gav tilsagn om støtte, men som før omtalt var vores mandatflerhed ikke en del af »the big deal«, og derfor blev Socialdemokraterne bange for deres egen skygge og trak forslaget. I Fremskridtspartiet mener vi imidlertid, at kartoffelkuren fortsat er en kartoffelpest for landet, og derfor vil vi fremsætte et lovforslag om helt at få afskaffet kartoffelkuren.

Fremskridtspartiet mener, at den foreliggende finanslov er noget bras, og derfor vil vi stemme imod den. Men det er desværre ikke nok. Finansloven bliver vedtaget i dag, og så må befolkningen leve i endnu et år, hvor skatterne stiger, hvor det offentlige frådseri fortsætter, hvor friheden begrænses, hvor gælden vokser, og hvor fremtiden bliver mere og mere usikker. Men befolkningen har jo selv bedt om det, og så må den desværre tage konsekvenserne.

Fremskridtspartiet vil uførtrodt kæmpe videre imod den dårlige udvikling, og i den forbindelse savner vi et nytårsløfte fra regeringen, et løfte om, at man i 1988 vil tage fat om ondets rod. Hvis det løfte bliver afgivet, skal vi nok fra Fremskridtspartiets side medvirke til at få tingene på plads i 1988.

Glønborg (KRF):

Den finanslov, vi vedtager i dag, er noget

ganske særligt, for vi kan i dag konstatere, at ordsproget om de mange kokke og maden ikke gælder i alle sager. Tværtimod. I dag bevises det, at mange partier kan lave en god finanslov.

Kristeligt Folkeparti er tilfreds med resultatet af de seks eller måske rettere syv partiers arbejde. Vi ønsker ikke at skjule vore fingeraftryk på finansloven, tværtimod.

Desværre har Kristeligt Folkeparti for tiden kun fire fingre at trykke med, til gengæld er to af dem ministerfingre, og de har sat gode mærker hver inden for deres område.

Jeg glæder mig over den anerkendelse, boligministeren ved finanslovbehandlingen har fået fra folk uden for vort eget parti.

Jeg vil i dag holde mig til nogle principielle betragtninger. Enkelthederne talte jeg om i går.

Mange har rystet på hovedet over, at Kristeligt Folkeparti som et stærkt idébetonet parti har turdet gå ind som det mindste parti i en 4-parti-mindretalsregering, men vi har også arbejdet med finansloven oplevet et loyal samarbejde mellem de fire partier med respekt for, at regeringens politik præges af hvert af de fire partiers ideer. Det ligger imidlertid i sagens natur, at det, vi lægger frem, står vi sammen om, og så kan vi ikke hver for sig gå og prale af det, der er vor egen indsats, og heller ikke skælde ud over de sager, hvor vi har måttet bøje os for de andre.

Vi lægger dog ikke skjul på, at det passer fint med Kristeligt Folkepartis politiske mål, at både Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet tog imod statsministerens indbydelse i åbningstalen til at gå ind i et samarbejde om at få tingene til at lykkes.

Vi har mærket os, at det ikke blev det, man kalder et forlig, men at det blev en forståelse. Vi har oplevet, at de to partier, som regeringen har talt med, loyal har overholdt det, som vi har talt sammen om, når det skulle udmøntes i praksis, og vi håber, det er noget, som kan fortsætte, ligesom vi håber, at vi kan nå frem til større og større områder, hvor vi i fællesskab kan sætte præg på resultaterne, for så tror vi, det bliver bedst.

Vi ønsker klart, at afgørelserne skal træffes af så stor en del af Folketinget som muligt, og det er ganske naturligt, at det er partierne omkring midten, som kan mødes. Så må vi lade yderfløjene råbe op, som de nu har lyst til, indtil de har været her så længe, at der måske kan

[Glønborg]

ske det samme med dem, som er sket med andre partier: at de ganske langsomt bevæger sig ind mod midten, fordi det nu engang er sådan, at man ikke kan holde ud at blive ved med bare at sidde og råbe. Man bevæger sig ind mod midten, fordi det trods alt er dér, man oplever, at beslutningerne træffes, det er dér, der arbejdes, og dér er Kristeligt Folkeparti. Vi har altid været dér, hvor der blev arbejdet, og vi vil fortsat indbyde hvert eneste parti til at være med, men så skal man også bevæge sig derhen, hvor arbejdet kan gøres.

Det er umuligt at tale finanslov uden at tale om trepartsforhandlinger og det lovkompleks, som er knyttet til finansloven, og det bekommer mig også særdeles vel at tale om disse ting under ét. For det er da klart, at alle de gode ønsker, vi har om at gøre det godt for hinanden og for alle mennesker, aldrig kan opfyldes, hvis ikke vi fra lovgivningsmagts side i samarbejde med arbejdsmarkedets organisationer og andre gode folk sørger for at skabe rimelige og gode vilkår for erhvervslivet.

Kristeligt Folkeparti er ikke knyttet til bestemte branche- eller erhvervsorganisationer. Vi har altid set på erhvervslivet som en helhed. Og når jeg siger erhvervslivet, så tænker jeg simpelt hen på alle former for arbejde i dette samfund, såvel den offentlige som den private sektor. Vi skal have det hele til at fungere, og vi skal have så mange som muligt i arbejde, og vi synes, at vi med den pakke, der er lavet her, har hjulpet godt med til, at flere kan komme i arbejde.

Vi glæder os over, at den regering, hvor vi har været med i nogle år, har skabt utrolig mange nye arbejdspladser. Det er ikke lykkedes helt at holde trit med tilvæksten til arbejdsmarkedet, men vi har trods alt fået flyttet mange over i de produktive erhverv.

Derfor er det en ganske naturlig ting, at vi i forbindelse med finansloven har medvirket til, at noget mere af det, vi laver, kan blive eksporteret. Det er kun ved at levere noget mere til udlandet, vi kan handle ansvarsbevidst over for den omgivende verden. Det nytter jo ikke noget, at vi selv spiser og bruger alt det, vi laver.

Det glæder os også, at finansloven, og hvad der hænger sammen med den, uden tvivl vil fremme den private opsparing. Vi glæder os også over, at det efter al sandsynlighed vil føre til et fald i renten, sådan at vi kan bevæge os væk

fra den uansvarlighed, som desværre har præget en stor del af vores gøren og låden i de sidste mange år, nemlig at man vil have tingene, før man er klar til at betale dem, og at man helst vil have lidt mere, end man egentlig har tjent til ved sit arbejde.

Derfor står vi i den situation, at vi har en kæmpe stor fælles opgave: at skulle nedbringe betalingsbalanceunderskuddet. Det kræver, jeg vil ikke sige blod, sved og tårer, men i det mindste sved og arbejdsvilje. Og så håber jeg, at vi kan undgå tårerne, at vi kan smile lidt til hinanden, mens vi sveder lidt.

Naturligvis er vi også i forbindelse med en finanslovsudarbejdelse udsat for pression fra alle mulige og umulige sider. Nogle af de pressionsgrupper, der melder sig, er det svært at afvise. Jeg vil da godt sige meget ligeud, at det har været svært at sige til pensionistorganisationerne og til invalideorganisationerne, at der ikke er så meget at dele ud af, som vi egentlig gerne ville.

Det er også en kendsgerning, at nogle af disse grupper vil vi aldrig nogen sinde kunne stille tilfreds. De har den uskik, som også er udbredt i andre dele af befolkningen, at de bliver bare ved med at kræve ind og gør sig egentlig ikke nogen forestillinger om, hvor pengene skal komme fra.

Jeg tror, at der også blandt pensionisterne findes mange, som har den gode indstilling, at man skal have orden i sit bo, inden man er klar til at forlade denne verden, at vi kan fremme den holdning, at vi må have vores betalingsbalanceproblem i orden, inden vi kan give store generelle forhøjelser.

Vi ved godt, at den gruppe, der nu har nået pensionsalderen, har slidt i det og har været med til at bygge det velfærdssamfund op, vi har, men vi må erkende, at vi har alle sammen, også pensionisterne, været med til at spise lidt mere, end vi har lavet. Derfor må vi altså også hjælpes ad alle sammen med at rebe sejlene og få tingene bragt i orden igen.

Vi tror også, at der er mange, som vil indse, at vi ikke kan give vores børn og unge en stor gæld som arv. Det kan vi simpelt hen ikke være bekendt. Hvis vi yderligere har opdraget dem til hele tiden at forlange lidt mere, end de egentlig selv har ydet, så har vi bragt dem ind i en ond cirkel, som gør, at samfundet stadig væk vil køre længere og længere nedad. Så vil den

[Glønborg]

kommande generation ikke kunne opretholde det udmærkede samfund, vi har.

Dette kald til ansvarsbevidsthed håber jeg at så mange partier som muligt kan hjælpes ad med at lade gå ud. Jeg ved godt, at det er mere populært at give en masse af pressionsorganisationerne ret og sige: Det er også synd for jer, I bliver også helt urimeligt behandlet, navnlig i forhold til alle de andre. Men kendsgerningen er, at i vort land har vi det godt alle sammen, at der er nogle, der har det bedre end andre, og så er der naturligvis også grupper, der har det mindre godt end andre. Det vil vi gerne være med til at rette op på og synes også, at finansloven med, hvad dertil hører, har været med til at rette op på nogle af de tilfælde, hvor mindre grupper er kommet i klemme.

Jeg vil gerne sige tak til de to partier, som har stået sammen med regeringen om at få det her til at hænge sammen. Jeg vil da godt sige ligeud, at set under min synsvinkel bliver Socialdemokratiet ikke suspækt ved at lave studiekreds sammen med SF, for vi respekterer da Socialdemokratiets identitet, og vi respekterer også SF's identitet. Vi tror ikke på, at SF's økonomiske politik kan bruges til at styre et land med, men det forhindrer ikke partiet i at have nogle fornuftige og medmenneskelige og ansvarsbevidste holdninger til en lang række andre sager, og vi glæder os da til den dag, hvor SF tør træde lidt nærmere til arbejdsstedet. Det kommer nok.

Når jeg sagde, at jeg håbede, at vi kunne hjælpes ad med at stå imod presset fra de stærke pressionsorganisationer, hænger det naturligvis sammen med, at vi i Kristeligt Folkeparti ikke har lovet bestemte grupper noget som helst. Vi har endda – selv om nogle ville tro, at vi var en pressionsorganisation for de kirkelige interesser – altid sagt, at vi ikke specielt skal varetage de kirkelige organisationers interesser. Vi ønsker at varetage helheden.

På den anden side vil jeg gerne sige, at vi kender de folk, som arbejder i kirkelige foretagender ud fra en kristen holdning, inden for socialt omsorgsarbejde, undervisning m.m., og vi vil naturligvis fortsat arbejde for, at de kommer med ind i billedet, når der skal deles tilskud ud, når opgaver skal løses på den ene og på den anden måde. Vi interesserer os altså ikke kun for det kirkelige.

Også andre mennesker, som finder sammen i foretagender, der vil være med til at løse vore fælles opgaver, kan regne med, at vi er samarbejdsvillige. Vi er ikke så samarbejdsvillige, når man bare kommer og vil have til sig selv, men vi er samarbejdsvillige, når man kommer og beder om hjælp til at gøre et stykke arbejde for andre.

Jeg lovede ikke at gå i enkeltheder i dag, men jeg vil da lige have lov at pege på, at vi også i samarbejdet om denne finanslov, og hvad dertil hører, har oplevet, at vi i mange partier har kunnet hjælpe hinanden med at finde de steder, der var værd at dele penge ud til, og foretagender, som var værd at give en ordentlig behandling.

Så alt i alt er vi tilfredse. Vi kan klart anbefale så mange partier, som overhovedet har samvittighed til det, at stemme for finansloven. Vi tror, at den er til gavn for helheden, og med helheden mener jeg ikke bare danskerne, men også folk uden for dette lands grænser, og også til gavn for dem udefra, som er kommet hertil og har ønsket at slå sig ned her hos os. De er også omfattet af det gode menneskelige fællesskab.

Preben Møller Hansen (FK):

Gennem et utroligt slid på de danske arbejdspladser lykkedes det her i vort land at skabe fremgang på fremgang. Det skete fra 1950'erne og fremover. På alle samfundslivets områder lykkedes det arbejderne gennem deres organisationer og partier at nå nogle fremskridt, som man over den ganske verden kiggede på med misundelse, men også med erkendtlighed for den indsats, der var ydet, og de resultater, der var nået. Det var ikke fuldendte resultater, men det var mærkbare forandringer i positiv retning.

I 1960'erne havde vi en statsminister, der hed Jens Otto Krag, der på baggrund af denne enorme udvikling proklamerede, at Danmark nu var et velfærdssamfund. Vi var nogle, der ikke var tilfredse, idet vi stadig væk mente, at byrdefordelingen var ulige. Vi mente, at de brede skuldre skulle bære en større del af læsset.

Men hvorom alting var, skete der forbedringer, og den sociale tryghed indtog i højere og højere grad plads i de mange tusind hjem. Ingen kunne vel være utilfreds med en sådan udvikling. Alle måtte erkende, at det alene blev skabt på baggrund af den aktivitetsudfoldelse

[Preben Møller Hansen]

og nye teknik, der kom ud i arbejdslivet og blev udført dér.

Imidlertid sker der nogle forandringer. De kommer i 1970'erne. Dér begynder det sådan set at vende, idet der nu opstår en helt ny situation for vort land: Vi bliver nu underlagt beslutningsprocesser i andre hovedstæder. Danmark bliver medlem af EF.

Den lovgivning, vi på daværende tidspunkt havde bygget op med bistandsloven og dens skønsprincip, blev erstattet af andet, og vores socialpolitik blev undermineret og ødelagt, og boligpolitikken fortsatte ikke mere i samme tempo. En del af sikringen for arbejderne, nemlig arbejdsløshedsunderstøttelsen, blev også undermineret, og der var nu ikke mere tale om en erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Der blev tale om, at man fik nogle krummer fra de riges bord.

Det betød naturligvis, at indsatsen og aktiviteten tog til på arbejdspladserne, idet man ikke ønskede at miste de goder, man havde tilkæmpet sig, man ønskede at udbygge samfundet, sikre den sociale tryghed, sikre, at mennesket uafladeligt var i centrum.

Det betød, at man på arbejdsmarkedet nu begyndte på en nedrig politik, støttet af Socialdemokratiet. Den gik ud på trepartsforhandlinger, hvor regering og fagbevægelsens top indledte forhandlinger om aftaler om, hvordan man skulle underminere de opnåede goder.

Det er selvfølgelig beklageligt, at vi kommer ind i en sådan udvikling. På den anden side forstår de, der beskæftiger sig med politik, udmærket udviklingens vej. I det øjeblik man anerkender andres ret til at træffe beslutninger over vort land og vort folk, er det klart, at man også må acceptere, at de træffer beslutninger med skadevirkninger langt ud over det, man i sin vildeste fantasi havde forestillet sig.

Sådan er udviklingen, og derfor har vi truffet den beslutning, at vi vil prøve på at skabe en stærk, bred dansk bevægelse med det ene formål for øje at sikre, at udviklingen ændres i positiv retning for de 1,5 millioner, der lever af overførselsløn og lever på eksistensminimum. Vi vil ikke acceptere, at de mennesker, der har slidt og slæbt gennem et langt liv, og hvor mange af dem er invaliderede, i dag lever under de trange kår, som er kendsgerningerne. Det kan ikke være rigtigt, at de bliver solgt som en ret linser.

Det, det drejer sig om, er, at vi er menneskelige, vi er aktive og sætter ind på at fordele de værdier, som mennesket alene skaber ved sin aktive indsats på landets titusinder og atter titusinder af arbejdspladser.

På baggrund af det traf vi beslutningen om, at det parti, der i dag er repræsenteret med fire mandater, skulle opstille til Folketinget. Det lykkedes for os på relativt kort tid, 3½ måned, at sikre, at 73.000 danskere ændrede deres tidligere beslutninger og stemte på det nye arbejderparti her i landet. De vidste, at nu var der kommet en ny politisk kraft, der ikke gav op, der uafladeligt kæmpede for at sikre, at de landvindinger, der var gået tabt, blev genvundet, og nye sejre skulle vinke forude.

Vi har ikke lagt skjul på, hvad det er, vi vil. Vi ønsker at vælte den regering, vi har, den regering, der har misregeret dette land i de sidste fem år.

Derfor gjorde vi det, der var nødvendigt i den givne situation. Vi stillede et motiveret dagsordensforslag den 8. oktober 1987 alene med henblik på at afsløre, at Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre ikke mente en døjt med det, de havde sagt forud i valgkampen. De ønskede ikke denne regering væk. De ønskede blot at være med til at fordele goderne på en sådan måde, at de blev tilgodeset, ikke dem, de repræsenterede, men dem selv på de poster, hvor de sidder rundt omkring.

Det var udmærket, at befolkningen fik kendskab til noget sådant, og dette kendskab er blevet bestyrket endnu en gang, idet Socialdemokratiet nu har indledt forhandlinger med borgerskabet og har indgået en aftale om den finanslov, som vi i dag skal stemme om, og jeg vil håbe, at den bliver forkastet.

Arbejderbevægelsen har overalt i landet, på generalforsamling efter generalforsamling, forlangt, at arbejderpartierne i dette land stemte nej til finansloven, og nu vil det blive afsløret for hver eneste arbejder, hver eneste pensionist, hver eneste uddannelsessøgende, at Socialdemokratiet ingen planer har om at stemme nej til denne finanslov. De vil logre med halen, og de vil trykke på knappen, således at borgerskabet kan fortsætte deres misregimente over den danske befolkning.

Det, der imidlertid er ærgerligt, er, at de også i hele denne debat afslører noget andet, som vi ikke havde forventet, og det er der vel ingen der

[Preben Møller Hansen]

er mere ked af end netop os, der kommer fra det nye arbejderparti, Fælles Kurs. Vi gjorde det på den måde, at vi stillede 35 ændringsforslag til det fremsatte finanslovsforslag, der betød en ændring af fordelingsprocessen her i landet, således at alle havde social tryghed.

Vi gjorde det konkret således, og vi forlangte afstemninger med det ene formål for øje at få de folk ud af busken, som bag nedrullede gardiner går med til at gennemføre ting, der skader hovedparten af dette lands befolkning. Vi ville konstatere, hvad de egentlig mener, når de i valgkampen går ind for det ene eller det andet, eller når de på deres landsmøder eller kongresser vedtager flotte resolutioner, der forklarer, hvor fantastisk gode de er til at varetage arbejderbefolkningens interesser.

Derfor stillede vi disse forslag, men måtte desværre konstatere, at det parti, vi satte vor største lid til i denne sammenhæng, nemlig SF, bag nedrullede gardiner stemte nøjagtig som de andre. Det er naturligvis beklageligt, at noget sådant sker.

Hvad var det så? Var der tale om overbudspolitik, som hr. Jes Lunde gav udtryk for, eller var der tale om noget, som man gang på gang har udtalt at man ville bekæmpe og at man ville gå ind for? Det var sådan set det sidste.

Vi stillede f.eks. forslag om, at man afskaffede Arbejdsretten. Man har vedtaget på tusindvis af møder, at denne klassesdomstol skulle afskaffes, men hvad så vi i går? Vi så netop, at SF, i håb om at ingen mennesker kunne konstatere det, stemte for, at Arbejdsretten skulle bevares. Klassesdomstolen skal have lov til at dømme titusinder af arbejdere, når de kæmper for deres rettigheder. Vi synes, det er frygteligt, at SF har indtaget holdninger af denne art.

Vi så også noget andet. Vi stillede forslag om, at vi skulle afvikle vores militære engagement på Cypern. Vi har et tilgodehavende for dette militære engagement i FN. Men hvad oplevede vi? Vi oplevede, at det parti, der alene blev stiftet på, at Danmark skulle være et totalt afrustet samfund, ikke kunne stemme for, at vi afviklede det militære engagement på Cypern og sparede 1,7 mio. kr.

Det er dog fantastisk, at et parti, der påstår, at man går ind for fred og går ind for total afrustning, vil medvirke til et militært engagement langt fra Danmarks grænser til et beløb af 1,7 mio. kr. Men nuvel, sådan kan det være.

Vi stillede også et forslag om, at arbejdsanvisningen skulle tilbage til fagbevægelsen. Vi anerkender ikke skrankepavernes skalten og valten med danske lønmodtagere på arbejdsanvisningskontorerne. Arbejderne har deres faglige organisationer. De har vist ned gennem årene, at de har haft evnen til at anvise arbejde til arbejdspladserne.

Men hvad oplevede vi? Vi oplevede, at SF ikke kunne stemme for noget sådant, og det er naturligvis kedeligt, idet det er fagbevægelsens højeste ønske at få arbejdsanvisningen og kontrollen tilbage til deres organisationer.

Vi så også noget andet. Vi har stillet forslag om, at man skulle bevilge yderligere 500 mio. kr. til fritidsundervisningen og 500 mio. kr. til høj- og efterskolevirksomhed. Vi mener, det er afgørende, at vores unge får adgang til dygtiggøre sig. Det drejer sig om skide – undskyld, det drejer sig om blot 500 mio. kr. Men SF kunne ikke stemme for et sådant forslag.

For os er det forfærdeligt at opleve, at gode klassekampkammerater i den grad ligger på maven for Socialdemokratiet og den borgerlige regering og går ind for det, de gerne vil have her i landet.

Vi har også stillet andre forslag. Det blev betragtet som overbud. Vi stillede forslag om, at man ikke skulle bruge 13,5 mia. kr. til noget så idiotisk som et militært apparat. Har arbejderne brug for kanoner, tanks, raketter, ubåde og andet? Det har arbejderne ikke brug for. Så lang tid der er social uretfærdighed i dette land, skal alle de penge, man har i overskud, bruges til at sikre social retfærdighed, således at ingen mennesker skal gå til grunde.

Vi stillede også andre forslag. Heller ikke de kunne nyde fremme. Vi stillede forslag om, at vi ville finansiere det, vi havde fremlagt. Vi stillede forslag om, at man øgede statens indtægter ved at beskatte formuerne med 10 pct. Det var en særskat, det drejede sig om. De har milliarder af kroner, som de har tilegnet sig alene i kraft af, at de har plyndret arbejderklassen her i landet.

Er det overbud, at man forlanger, at forsikringsselskaber, banker, kreditforeninger, som ejer milliarder af kroner, blot skulle betale 10 pct. i særskat til samfundshusholdningen? Hvis Danmark er så langt ude økonomisk, så må det være rimeligt, at de mennesker, som har tilegnet sig milliarder og atter milliarder af kroner i

[Preben Møller Hansen]

formuer, også kommer til at betale en ekstra del til samfundshusholdningen.

Men man kunne ikke gå med til sådan noget i SF. Det strider jo imod sund fornuft, at man lader kapitalen betale. Nej, det strider ikke mod sund fornuft. Det, der ligger her, betyder, at man fortsat plyndrer arbejderklassen. 51 pct. af indtjeningerne går til skatter, mens kapitalen får skattefrie gevinster, så de ophober milliarder og atter milliarder af kroner i deres formuer.

Det kan ikke være rigtigt, at det er SF's politik. Man må have mig meget undskyldt, at jeg siger noget sådant, men jeg er dybt rystet over, at SF ikke vil gribe ind over for finanskapitalen. Man accepterer, at det er arbejdsgiverne, der får hele molevitten, medens arbejderne må betale.

Vi har netop i dette Folketing – det danner baggrund for den finanslov, der skal vedtages her i dag – bevilget yderligere 3 mia. kr. til arbejdsgiverne. Nu får de 30 mia. kr. direkte ind i kassen, og vi har ingen garanti for, hvad disse penge bruges til. De griner jo deres bagdel i laser over, at der er et Folketing, der optræder på den måde, som tilfældet er.

Hvis et samfund er ude i økonomisk uføre, så er det de folkevalgtes pligt og ret at gribe ind og tage pengene dér, hvor pengene er. Men det er åbenbart ikke det, der er SF's opfattelse af tingene. Man glider udenom, for så kan man ikke blive betragtet som realpolitisk. Nej, så er man ude på overdrevet, eller man er for venstreorienteret.

Vi ligger ikke under for hverken det ene eller det andet argument af den art. Vi fremfører præcis de ting, der skal fremføres i dette Folketing, og alt sammen er noget, der kan realiseres.

En anden ting, der undrer, er den ulykke, der har ramt bestemte grupper. Vi har vores landmænd, vi har vores gartnere, og vi har vores fiskere. Der er tusindvis af mennesker, der har levet af disse erhverv. De har været med til at sikre enorm rigdom til vort land. De har været en af hovedhjørnestenene i det danske samfunds økonomi. Nu knuser man koldt og kynisk disse tre erhvervsgræne med det resultat, at tusindvis af mennesker ender på bistandskontoret og deres hjem ender på tvangsauktion.

Det er det, man priser sig lykkelig over at man kan vedtage i dette Folketing. Der er ingen grund til glæde, venner. Der er grund til sorg over, at noget sådant sker.

Vi har stillet forslag om, at man bruger 18 mia. kr. til at gældssanere landbruget, til at sikre, at dette land har gartneridrft, der kan sikre os, at vi får de fornødne grøntsager, og vi har samtidig stillet forslag om, at man bjærger fiskerne i dette land.

Men det er ikke det, man bruger her i Folketinget. Nej, her snakker man om, at vi skal op hugge fiskerflåden. Hvad sker der ved det? Det betyder, at den fiskekvote vi får tilladelse til at fange, bliver mindre, og at de, der får fjernet deres arbejdsplads, bliver arbejdsløse.

Der er ikke meget socialpolitik i noget sådant. Det, det drejer sig om, er at gældssanere hele denne fiskerflåde og lade fiskerne få lov til at fange deres fisk, lade dem få lov til at leve og ernære sig selv. Det er den vej, man skal gå, og ikke den anden.

Det samme gør sig gældende med landbruget. Vi ved alle i dette Ting, hvad der sker. Vi ved, at 10.000 familier ude på landet er jaget fra hus og hjem. Alle ved det herinde. Ingen kan bagefter dække sig og sige, at de var uvidende. Vi ved også, at op imod 20.000 familier yderligere skal jages fra hus og hjem. Og til det sidder man blot og siger: Nåh ja, vi skal jo alle sammen erkende, at vi har det jo godt, at nogle har det mindre godt, og hvad man ellers som kristent budskab kan komme med. Men det hjælper altså ikke noget, at vi får noget i himlen. Det, det drejer sig om, er, at vi får noget, mens vi lever på denne Jord. Derfor har vi stillet sådan et forslag. Men det er overbudspolitik. Er det overbudspolitik at hjælpe mennesker, der er i nød? Så fatter jeg ikke ret meget af, at man kalder sig socialdemokrat eller Socialistisk Folkeparti.

Det, der er vores opgave som socialt tænkende mennesker, er at rejse en protest mod den underminering af købekraften hos arbejderne, der har fundet sted, rejse en protest mod denne ødelæggelse af pensionisternes tilværelse, men samtidig stille krav om at forbedre deres tilværelse, og det er kun i dette forum, at noget sådant kan ske. Det er kun her og ingen andre steder, man kan træffe en sådan beslutning, men det vil man altså ikke.

En ting står klippefast: Fælles Kurs kunne ikke drømme om at stemme for denne finanslov. I dag er der en AIM-analyse, og ifølge den går det lille parti, som jeg repræsenterer, mandatmæssigt frem, og på toppen af det hele bety-

[Preben Møller Hansen]

der det, at dette lille parti ville være tungen på vægtskålen, hvis man dannede en trepartiregering. Det ville det være, og det viser en lille smule om, at til trods for at vi kun har været her i 2 måneder, så er der allerede begyndt at gro en forståelse op i befolkningen for, at skal de have tals- og tillidsmænd, der vil slås for deres interesser, så finder de dem hos Fælles Kurs.

Vi kan i hvert fald sige helt klart, at vi havde ikke forventet, at vores ændringsforslag blev vedtaget, men vi havde heller ikke forventet, at SF stemte imod dem. Det beklager vi dybt.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Hr. Preben Møller Hansen er jo god til at betjene sig af en hel masse floskler, som han tror har gennemslag i den politiske diskussion. En af disse floskler er den med de nedrullede gardiner. Det er noget, man sådan siger, når man vil mistænkeliggøre sine modstandere. Jeg vil godt spørge hr. Preben Møller Hansen: Hvor var de nedrullede gardiner henne, som SF aftalte sine onde anslag imod finansloven bag? Så vidt jeg ved, stemte vi frit og åbent her i salen. Så vidt jeg ved, vil vore afstemninger blive offentliggjort. Alle, der ønsker at vide, hvordan SF stemte, kan få det at vide, naturligvis. Der er ingen nedrullede gardiner hos os. Alle, der ønsker yderligere uddybning, kan spørge SF. Vi skal gerne uddybe, og vi skal gerne gøre det offentligt, hvorfor vi stemte, som vi gjorde.

Jeg skal ikke gå ind på alle de ting, som hr. Preben Møller Hansen har fremhævet, men sige, at jeg mærkede mig også, at hr. Preben Møller Hansen og Fælles Kurs havde nogle forslag om at forhøje beløbet til folkehøjskolerne med 500 mio. kr. og til fritidsundervisningen med 500 mio. kr. Jeg ved ikke, hvad det var, man ville bruge de penge til. Jeg vidste, hvad man ville bruge de penge til, der stod som et ændringsforslag om 20 mio. kr. yderligere til udviklingsprogrammet for folkeoplysning. Det udviklingsprogram har virket glimrende, og det vil vi gerne støtte, og vi vil gerne støtte med flere penge til det udviklingsprogram.

For tiden er det med folkehøjskolerne sådan, at det kniber for dem med at få elever. Vi går gerne ind og finder ud af, hvorfor det kniber. Vi støtter gerne folkehøjskolerne, men vi vil vide, hvad man skal bruge pengene til, før vi stemmer for dem.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg har også bemærket den meningsundersøgelse, som hr. Preben Møller Hansen er så stolt over, og som altså peger på, at Fælles Kurs bliver tungen på vægtskålen. Den viser den formidable fremgang fra valget på 2,1 pct. til helt op til 2,2 pct. af stemmerne. Til lykke med det!

Så må jeg korrigere igen. Det har jeg gjort tidligere. SF stemte ikke imod Fælles Kurs' ændringsforslag om Arbejdsrettens afskaffelse; vi undlod at stemme. Der er en forskel. Det er, fordi vi er tilhængere af, at den skal afskaffes, men den kan ikke bare afskaffes sådan med et pennestrøg.

Af samme grund stemte vi ikke imod forslaget om totalafskaffelse af militærudgifterne; vi undlod at stemme, fordi vi er enige i sigtet, men er kommet til den opfattelse, at vi må nærme os det gradvis. Jeg bemærkede da også, at hr. Jørgen Tved tidligere appellerede til Socialdemokraterne og beklagede sig over, at de ikke havde stemt for SF's forslag om minus 10 pct. Hvis der skal være mening i det, så må det jo betyde, at det her i første omgang er sådan noget, vi slås for. Men altså, vi stemte ikke imod Fælles Kurs' ændringsforslag.

Med hensyn til Cypern kan jeg sige, at i 1963, da styrken blev udstationeret første gang, støttede SF udstationeringen, og vi har gjort det lige siden. Vi har altid stemt for bevillingen til Cypern, fordi vi mener, at De Forenede Nationer har en forpligtelse, og vi vil gerne hjælpe dem til at opretholde fred rundt omkring i verden.

Så vil jeg til sidst sige, at vi i SF foreslog forhøjelser på budgettet sammenlagt til ca. 10 mia. kr., og vi anviste også dækning sammenlagt til ca. 10 mia. kr. Jeg har ikke talt Fælles Kurs' forhøjelser sammen, men dækningen er jo bl. a. finansieret ved sådan noget som en 80 mia. kr.s indtægt på tvungen opsparing af renteindtægter på obligationsformuer på over 100.000 kr. Mellem vores økonomer i SF diskuteres det, om det sande tal på indtægten er 15 mia. kr., eller det er 10 mia. kr. eller det er 0 kr., for det er nemlig også sandsynligt. Det er matadorpenge og gas, I opererer med – intet som helst andet.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

[Preben Møller Hansen]

Jeg har hæftet mig ved fru Ingerlise Koefoeds bemærkning om, at hver gang man stiller et krav om at forbedre vilkårene for andre mennesker, så er der tale om flokler. Det er selvfølgelig en holdning, man kan indtage, men det er nu ikke en holdning, vi indtager i Fælles Kurs. Der betragter vi det ikke som flokler, når vi vil forbedre vilkårene for vores pensionister, uddannelsessøgende eller andre. Men det er det åbenbart for fru Ingerlise Koefoed, og det er da også betegnende, at man ved afstemningerne i går ikke kunne gå ind for de ændringsforslag, som vi havde stillet.

Fru Ingerlise Koefoed siger også, at SF ikke stemte for de to gange 500 mio. kr., fordi man ikke vidste, hvad pengene skulle bruges til. Det var dog ejendommeligt, for det var en forhøjelse af det, som hun netop sagde at hun kunne gå ind for, så der står i bemærkningerne til ændringsforslaget, hvad de skal bruges til.

Hvis fru Ingerlise Koefoed vil vide noget om høj- og efterskoler – og det kan jeg jo tale med om, da jeg er bestyrelsesformand for sådan nogle – så er forholdet det, at man har frataget forældrene mulighed for at kunne betale, idet man har forhøjet priserne eller mindsket tilskuddet. Her ville det være en fordel, om vi kunne gå ind for at lempe de økonomiske vilkår, når forældre sender deres børn på efterskoler, og også når man sender arbejdsløse på højskoler. Men det har fru Ingerlise Koefoed åbenbart ikke forstået så meget af.

Så var der hr. Gert Petersen. Det er muligt, at man altid har stemt for bevillinger til militæret og vores militære engagement på Cypern, det ved jeg jo ikke noget om. Men for mig at se er det stadig væk lige dårligt, for det er ikke rimeligt og rigtigt, når man fastslår, at man er et parti, der går ind for en afvikling af militæret, at man så går med til at bevilge 1,7 mio. kr. til dette militære engagement.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Det var da interessant at høre, at der er noget, hr. Preben Møller Hansen ikke ved noget om. Jeg har endda tidligere hørt ham i denne sal sige, at han i hvert fald vidste noget om, hvordan SF altid havde stemt til finansloven og ændringsforslagene, i 1960'erne og 1970'erne, for det havde de studeret i Fælles Kurs, og de havde tilrettelagt deres forslag ud fra det. Nu viser

det sig altså, at der alligevel er noget, hr. Preben Møller Hansen har overset.

Det gælder for øvrigt også det om Arbejdsretten, for dér har vi også i årevis, når forslaget har været fremme ved finansloven, undladt at stemme. Det er der ikke noget nyt i.

Men jeg mærkede mig, at jeg ikke rigtig fik nogen forklaring på finansieringen. Jeg vil godt sige til hr. Preben Møller Hansen, at der altså er noget, der hedder troværdighed. Jeg synes, det er fint, at vi i fællesskab kan slås for de små i samfundet, men den kamp skulle også helst være så troværdig, at vi for det første kan få flertal for det og for det andet kan føre det ud i livet, uden at det går galt.

Fælles Kurs vil finansiere alle de gode ting med 80 mia. kr. fra en tvungen opsparing af renteindtægter på obligationsformuer på over 100.000 kr., hvor det er 1.000 pct. sikkert, at i det øjeblik der er udsigt til, at Fælles Kurs får magt, som de har agt, vil alle mennesker styrte hen og sælge deres obligationer, sådan at den eneste, der til sin tid kan købe dem ind, er staten selv – med det resultat, at staten altså med den ene hånd kan afgive 80 mia. kr. til den anden hånd, og at der ikke bliver en øre at tage hjem ude fra befolkningen. Når det er hovedfinansieringsforslaget, så er alle jeres udgiftsforslag ikke troværdige. Det er det, der er sagen, hr. Preben Møller Hansen.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Det er muligt, at det er utroværdigt efter hr. Gert Petersens opfattelse, men nu er der altså forskel på obligationer. Der er både statsobligationer og kreditforeningsobligationer, og i det øjeblik man vil tage renten og der er nogle der vil sælge dem, så er der ikke nogen, der vil købe dem, og de, der skal betale til de lån, der ligger bag obligationerne, skal stadig væk betale den rente, der er anført på obligationen. Derfor kommer rentegevinsten naturligvis hjem. Men det skal jeg belære hr. Gert Petersen om ved en senere lejlighed, så skal jeg give ham et kursus i økonomi.

Med hensyn til spørgsmålet om formuerne ved vi helt konkret, hvilke formuer der er her i landet, og det er vel ikke noget kunststykke at udskrive en særskat på formuerne på 10 pct., men det er det åbenbart for SF og hr. Gert Petersen. Men det er det altså ikke for Fælles

[Preben Møller Hansen]

Kurs. Vi vil beskatte disse enorme formuer med 10 pct.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Der er tre problemer, hr. Preben Møller Hansen. Det ene er, at man indretter sig med en undergrænse på 100.000 kr., som er fri, og så er det dem derover, der får problemet og skal ud at sælge. Det vil sige, at der er en mulighed for at sælge og sprede det på forskellige konstruktioner, så man kan komme uden om Fælles Kurs' forslag.

Det andet problem er, at vi har fri kapitalbevægelse, så udlandet kan købe dem, og det kan hr. Preben Møller Hansen ikke gøre noget ved på denne måde.

Det tredje problem – som måske er det mest interessante i denne forbindelse – er, at hvis hr. Preben Møller Hansens betragtninger om, at der pludselig ikke er nogen købere til obligationer overhovedet, holder stik, er det meget spændende at se, hvad der så sker med byggeriet her i landet. Boligbyggeriet er jo faktisk finansieret ved salg af obligationer på børsen, og hvis der ikke er nogen købere til dem, se, så kommer der til at ske interessante ting på boligmarkedet. Så bryder det nemlig fuldstændig sammen, og så hjælper det ikke meget, hvad Fælles Kurs har af forslag. Så bliver det hele undermineret.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Den eneste her i landet, der godkender hr. Jes Lunde som en god økonom, er statsminister Poul Schlüter, og det fortæller en hel del om det hele.

Det er rigtigt, at de obligationer, der er, kan sælges, hvis man har for under 100.000 kr. Men forslaget gælder de obligationer, der er på private hænder. Vi ved nøjagtigt, hvad obligationsmængden her i landet er. Obligationsmængden er på 1.025 mia. kr., og den indbringer i rentegevinst med den rente, der er påført – ikke med kursgevinsten – 100 mia. kr., og de renter betaler alle de mennesker, der i dag betaler deres afdrag på de lån, de har fået som obligationslån. Men jeg skal også en dag lære hr. Jes Lunde, at man ikke skal lægge øre til borgerskabets økonomer. Man skal lytte til fornufte, til arbejdernes økonomer.

Formanden:

Der bliver travlt i julepausen.

Rosing (S):

Nu vil jeg beskæftige mig med noget andet end den diskussion, som Tinget har hørt på. Det er naturligvis Grønland, og jeg vil gerne først udtrykke min glæde over, at bloktilskudet til Grønland for 1988 nu er faldet på plads ved tredjebehandlingen her i formiddags.

Jeg vil ikke sige, at vi er 100 pct. tilfredse med det bloktilskud, som vi har forhandlet os frem til. Vi har selvfølgelig stået i hver sin lejr, da vi påbegyndte forhandlingerne. Det er, om ikke andet, et resultat, som både regeringen og landsstyret i Grønland er blevet enige om.

Det er jo svært, når man skal forhandle om Grønland med den danske regering, for der er to forskellige synspunkter og to forskellige holdninger og en meget forskellig grad af kendskab til de faktiske forhold i Grønland. Jeg ser det – som jeg også sagde ved åbningsdebatten – som en af mine roller her at bidrage til en større forståelse for de grønlandske forhold.

Der har været tre ministre i Grønland her i efteråret. Både statsministeren, energiministeren og sundhedsministeren har været i Grønland på meget, meget korte besøg. Jeg tror, det er vanskeligt, eller rettere: Jeg ved af erfaring, at det er næsten umuligt at danne sig et realistisk indtryk af Grønland og de forhold, vi lever under, og de mennesker, der bor deroppe, på disse korte ture. Men lad det være. Jeg håber, at vi også næste år kan bibringe Folketinget lidt mere forståelse for og fornemmelse af, hvorfor vi stiller disse krav, og hvorfor vi har de synspunkter om disse spørgsmål, som vi har. Jeg mener, det er et spørgsmål om en større grad af gensidig forståelse mellem Grønland og Danmark og en større grad af ligeværdighed mellem Grønland og Danmark.

Statsministeren sagde under sin korte tur til Nuuk her i efteråret i en tale, han holdt, bl.a., at Grønland som en del af Danmark betyder meget for Danmark internationalt. Det er en form for prestige, Danmark har i kraft af at have Grønland som en del af det danske rige. Det er helt rigtigt. Jeg har i hvert fald fået den fornemmelse, når jeg har været rundt om i verden uden for det danske rige, at der er et meget lille kendskab til Danmark – vi har alle sammen hørt det med, at Danmark er hovedstaden i Sverige –

[Rosing]

hvorimod der rundt omkring i verden faktisk er meget stor interesse for og et meget stort kendskab til Grønland, og jeg mener også, at disse ting må veje med i det forhold, vi har til hinanden. Grønland er faktisk ud over at være 52 gange større end Danmark et væsentligt bidrag til det danske rige.

Jeg vil tale lidt om sundhedsvæsenet, hvor der bliver skrevet meget, primært i de grønlandske aviser, om den utrolig dårlige forfatning, vores sundhedsvæsen befinder sig i. F.eks. er 10 ud af 37 lægestillinger ubesatte, og hvis man sætter det i forhold til Danmark og tænker sig, at en tredjedel af lægebehovet ikke var dækket her i Danmark, ville jeg nok tro, at der ville komme et vældigt ramaskrig.

Vi har ikke tradition for at råbe vældig meget op i Grønland, vi er vant til at finde os i de fleste ting, men det er klart, at det er ganske uholdbart. Derfor har vi også sagt, at medmindre regeringen og Folketinget er villige til at gøre en ekstra indsats for det grønlandske sundhedsvæsen, vil vi gerne overveje overtagelsestidspunktet for sundhedsvæsenet i Grønland.

Der er blevet sagt nydelige ting fra sundhedsministerens side om sundhedsvæsenet, og hvad regeringen agter at gøre ved sundhedsvæsenets forbedring, men foreløbig har vi ikke fået noget bud på, på hvilke områder man vil forbedre. Men helt sikkert må der sættes ind på personaleområdet og på serviceområdet. På sundhedsområdet sakker vi vældig langt bagud i forhold til Danmark, og jeg mener også, at Danmark internationalt ikke kan bære, at vi har et så nedslidt sundhedsvæsen, som vi har i Grønland.

I den forbindelse har vi også fra Grønlands side anmodet om, at vi kunne få bidrag til en AIDS-oplysning i Grønland. Den tidligere minister for Grønland, Tom Høyem, har sagt, at Grønland var specielt udsat som AIDS-område. Heldigvis er vi blevet nogenlunde forskånet for denne sygdom, men med de kræfter, der lægges i oplysningsarbejdet i Danmark, har vi meget svært ved at forstå, hvorfor man ikke fra dansk side også yder bistand, en hjælpende hånd, til det samme arbejde i Grønland som en del af riget.

Vi har fået at vide, at vi må tage af det beløb, som vi i øvrigt får til sundhedsområdet, og det vil sige, at vi yderligere udhuler de midler, som vi har til sundhedsområdet, der som sagt er i en frygtelig dårlig forfatning. Jeg vil derfor i det

nye år tage initiativ til, at vi presser på for at få ekstra midler til oplysning om AIDS.

Til energiministeren vil jeg godt sige – og det har jo også i høj grad potentielt noget med økonomi at gøre og med finanserne i Grønland – at vi ser meget frem til de møder, der skal være i det nye år om råstofforvaltningens placering og om hele spørgsmålet om undergrunden i Grønland, om indtægtsfordelingsprincippet, altså hvor meget Danmark skal have ud af olien eller mineralerne, hvis der er noget, og hvor meget Grønland skal have ud af det. Vi har den basale holdning, at undergrunden tilhører Grønland og grønlænderne, og at de indtægter, der måtte være i undergrunden, i ressourcerne i Grønland, skal tilfalde Grønland. Det er selvfølgelig en politisk forhandling, men vi ser meget frem til, at regeringen stiller sig positivt over for de synspunkter, vi har her, og vi er i hvert fald meget åbne over for at tale om disse ting.

Den generelle økonomiske situation i Grønland har været genstand for megen omtale, også i pressen hernede, også omtale af meget forskellig observans, lige fra det helt firkantede til det mere idérige, men ganske kort vil jeg sige, at vi selvfølgelig ikke har den tradition, som Folketinget har, som det danske samfund har, på disse store ansvarsområder, som vi har fået i løbet af de sidste 8 år. Vi har i modsætning til det danske samfund kun haft 8 år, sølle 8 år, til at begynde at lære parlamentarisme og lære at forvalte de områder med eget ansvar, så derfor er det ikke så underligt, hvis der en gang imellem bliver begået fejltagelser. Det er vist ikke for meget sagt, at der også en gang imellem her i salen bliver begået fejltagelser.

Generelt vil jeg sige, at vi i Grønland har et forholdsvis uplettet samfund, også økonomisk set, hvor vi selv står med ansvaret og også står med et ønske om øget ansvar for vore egne anliggender. Den måde, man ser det på hernede, fuldstændig udefra, er altså utrolig unuanceret, og jeg vil også håbe, at vi på det plan kan få lidt mere forståelse for hinanden.

Endelig sådan en lille uges tid før jul skete der det, at vi i går aftes under afstemningerne om ændringsforslagene til finanslovsforslaget vedtog med meget stort flertal her i salen at yde et bidrag til det miljøarbejde, som foregår i det arktiske område – selv om der i visse papirer har stået, at det er miljøarbejde i Antarktis; jeg skal gøre Tinget opmærksomt på, at Grønland

[Rosing]

faktisk ligger i det arktiske område. Det er en arktisk miljøstrategi, som vi arbejder på sammen med de andre arktiske områder, Canada og Alaska, og det er baseret på en verdensmiljøstrategi, som er blevet godkendt af FN. Det er efter min mening et meget vigtigt arbejde, og jeg er meget taknemlig for, at det danske Folketing nu også er gået med ind i støtten til dette arbejde, som også er af betydning for Danmark og for det nordiske område.

Som jeg også tidligere har sagt herfra, er det arktiske område geografisk og klimatisk meget væsentligt i det nordlige område, for Skandinavien og i det hele taget for Europa og Nordamerika. Derfor er det et meget stort arbejde, vi gør i Grønland med støtte fra Grønlands hjemmestyre og med støtte fra den canadiske regering. Det er en stor glæde for mig, at også det danske Folketing vil være med til at støtte det. Jeg mener, det grundlæggende er et spørgsmål om udsyn og fremsyn, at man støtter et sådant arbejde, og at man med de meget store miljøproblemer, man taler om, også mere internationalt begynder at snakke om miljøsamarbejde.

I øvrigt vil jeg godt give den tanke videre til Folketinget måske at iværksætte et nordisk miljøstrategiarbejde, et skandinavisk miljøstrategiarbejde, måske også et nordatlantisk miljøstrategiarbejde, sådan at alle disse niches i miljøarbejdet internationalt kan begynde at hænge sammen.

I den forbindelse vil jeg også godt foreslå – uden i øvrigt at ville reklamere – at vi, før vi ser hinanden i fjernsynet i aften under udsendelsen fra finanslovdebatten, ser den udsendelse, der kommer lige før. Det vil give forståelse, tror jeg, for de ting, som jeg taler om her.

Endelig vil jeg sige, at jeg igen vil håbe, at vi får et yderligere ligeværdigt samarbejde i 1988 og i årene fremover.

Steenholdt (Grønland):

For det første er jeg mægtig glad for endnu en gang at høre, at hr. Rosing som repræsentant for det nuværende landsstyre siger, at det måske er ubetænksomt at overtage sundhedsområdet allerede i 1989. Det lyder, som om det skal udskydes efter de anvisninger, vi så mange gange er kommet med; det er jeg meget glad for.

Normalt blander jeg mig ikke i behandlingen af årets finanslovsforslag, i hvert fald ikke her

fra talerstolen. Jeg synes imidlertid, at situationen i Grønland i disse efterårsmåneder har været så broget i samfundsøkonomisk sammenhæng, at jeg føler trang til at sige et par ord i denne omgang.

Lovforslaget om bloktilskud til Grønlands hjemmestyre er blevet behandlet i Tinget på normal måde, og forslaget blev vedtaget nu til morgen; det synes jeg er så dejligt og så glædeligt. Det er muligt, at grupper i det grønlandske samfund har stærke indvendinger. De regerende partier havde i hvert fald lagt op til bevilling af større bloktilskud fra Danmark.

Jeg og mit parti, Atassut, har ikke stærke indvendinger. Det havde da selvfølgelig været dejligt, hvis det havde været muligt at få bevilget væsentligt større bidrag til Grønlands slunkne kasse, men efter min mening levner den økonomiske situation i Danmark vist ikke plads til stigende forbrug. Det må vi konstatere som et faktum, hvis vi ønsker reelt medansvar her i Folketinget.

Det er min opfattelse, at Grønland også denne gang er blevet behandlet fair af den danske befolkning. Det er altså min overbevisning.

Den økonomiske misere i Grønland, som Siumut og Inuit Ataqaqtiit, landsstyret, alene har ansvaret for, og som nok derfor søges bagatelliseret ikke mindst fra partiets stemme i Tinget i en situation, som vi fra partiet Atassut har kritiseret i stærke vendinger, har ikke haft indflydelse ved behandlingen af finanslovsforslaget, ej heller den specielle lov om bloktilskud til Grønlands hjemmestyre.

Det er jeg i princippet tilfreds med og glad for, men hvad jeg er endnu mere glad for, er, at den danske regering på anden måde har bidraget til og vist positiv interesse for de bestræbelser, der er blevet udfoldet for at afhjælpe Grønlands alvorlige økonomiske situation, uden at fratage det grønlandske landsstyre hovedansvaret for miseren. Den holdning fra den danske regering tager jeg som en loyalitetserklæring. Det er da også mit håb, at landsstyret, skal vi sige med tiden, kommer til at vise Danmark lignende loyalitet.

Trods min tilfredshed med tilskuddet har jeg dog et hjertesuk, og det er, at jeg er meget bekymret for, at den frygtede sygdom AIDS for alvor kommer til den grønlandske befolkning. Her i Danmark er der taget forskellige initiativer for at bekæmpe sygdommen eller på utradi-

[Steenholdt]

tionel måde give de nødvendige oplysninger for at undgå sygdommen. Alle ved, at sådanne initiativer koster mange penge. Nogle af de initiativrige personer i Grønland havde ellers startet en kampagne for at give de nødvendige oplysninger om sygdommen, men jeg er bange for, at de er nødsaget til at indstille deres arbejde på grund af økonomiske problemer.

Sådan skulle det ikke være. På den baggrund vil jeg kraftigt opfordre den danske regering og Folketinget til at være på vagt og være parat til at give de nødvendige økonomiske midler for at forhindre den frygtede sygdom i den grønlandske befolkning.

Lindenskov (S):

Hr. formand. Jeg vil gerne benytte lejligheden til nu under forhandlingerne at fremkomme med nogle bemærkninger om de ting, der rører sig på Færøerne, om sagsområder, som regeringen har forhandlet eller genforhandlet med landsstyret, og ting, som vi meget gerne ser at der kommer en løsning på i nær fremtid.

Forhandlingerne om reformerne om bloktilskud til Færøerne blev gennemført, må vi nok sige, under et vist tidspres. Der var ikke altid den nødvendige tid til at finpudse aftalen, og derfor er der muligvis områder, der nok ikke blev så nøje gennemdrøftet, som de faktisk burde have været.

Det kan derfor blive nødvendigt med justeringer, som hensigten var med den egentlige genforhandling, hvis nærmere beregninger viser, at de faktiske tal, man har brugt, ikke rigtig holder stik. Det drejer sig bl.a. om udgifter til administration af bloktilskudsreformen, der pr. definition giver besparelser på finansloven, men samtidig betyder en udgiftsforøgelse for den færøske administration.

Men trods bloktilskudsreformen er der stadig væk områder, der fremdeles hører under betegnelsen fællesanliggender, bl.a. de sociale pensioner, hvor vi har bibeholdt refusionsprincippet.

I årene op til refusionsordningens gennemførelse har vi kunnet konstatere et betydeligt efterslæb, specielt i forbindelse med den sociale tryghed for de færøske pensionister, men også i andre dele af det sociale system, således som det også blev fremført under forhandlingerne vedrørende tilskudsreformen, men vi sætter vor lid til, at fremtidige reguleringer og juste-

ringer i Danmark også kommer til at omfatte Færøerne i et hurtigere tempo, end det har været tilfældet hidtil.

Jeg vil gerne foreslå regeringen, at der optages drøftelser eller i hvert fald tages højde for, at ændringer i sociale ydelser i Danmark på en eller anden måde automatisk vil komme til at gælde for færøske pensionister, da det vil være uholdbart i fremtiden at køre med så store forskelle, som man rent faktisk har gjort i årene 1981-87. Jeg håber, at det vil være muligt at gennemføre en automatisk reguleringsreform.

Jeg vil gerne udtrykke min tilfredshed med den aftale om brugen af Rigshospitalet, der er indgået. Aftalen er udfærdiget således, at der ikke skulle herske tvivl om, at patienterne bliver behandlet tilfredsstillende, således at forstå, at de behandlinger, der lige så godt kan gennemføres på Færøerne, foretages på Færøerne.

Vi er i det store og hele godt tilfreds med den aftale, der er indgået med refusionsreformen, men vi ser også frem til, at en mulig genforhandling ligesom vil rette på, at de mulige om ikke fejltagelser så misforståelser kan komme på det rene.

Den forholdsvis store udvidelse af sygehusområdet på Færøerne er en af de ting, som vi nok gerne vil komme tilbage til. Her er der afsat 3 mio. kr. pr. år til udbygning, men vi ved allerede nu, at dette beløb aldeles ikke står i noget forhold til de egentlige behov og de forpligtelser, som regeringen faktisk forinden havde påtaget sig. Men dette er vel det, der kommer under begrebet detaljer, som vi forhåbentlig kan komme tilbage til, når udbygningen af sygehuse er gennemført.

Færøernes økonomiske situation er fremdeles anstrengt på grund af de meget store omlægninger, som Færøerne er blevet tvunget ud i i forbindelse med omlægningerne af fiskerierhvervet efter udvidelsen af fiskerigrænserne i sin tid.

Vi går ud fra, at regeringen fortsat vil tjene de færøske interesser alle vegne, hvor disse kommer på tale, og at regeringen vil bistå Færøerne med at løse påtrængende opgaver. Vi tænker ikke her direkte på økonomiske midler, men ved at skaffe støtte i et nødvendigt og rimeligt omfang, således at det færøske erhvervsliv har rimelig mulighed for at arbejde sig ud af vanskelighederne.

[Lindenskov]

Som bekendt er væksten af udlandslån faldet en del, men det er stadig sådan, at handelsunderskuddet er meget tyngende for den færøske økonomi. Dette har også en negativ indvirkning på mulighederne for at udvikle og stabilisere det færøske samfund og gennemføre samfundsmæssige reformer, som det ville være ønskeligt at foretage i et samfund, der trods høj standard på mange områder har adskillige opgaver, der skal løses i forbindelse med overgangen fra et tilbagestående feudalsamfund til et moderne samfund.

Jeg har med interesse fulgt med i debatten om det danske forsvar. Jeg skal ikke blande mig i dansk forsvarspolitik, men jeg har noteret mig, at en af de store udgiftsposter i forbindelse med forsvarsbudgettet er bygningen af fire store fiskeriinspektionsskibe. Fiskeriinspektionen har været til absolut gavn og nytte for Færøerne og også for Grønland, og sådan vil det nok forblive fremover, men det er nu engang således, at skibene foruden deres opgave som inspektionsskibe også har militære formål. I tråd med den officielle færøske politik skal jeg her specielt påpege det behov, vi har for disse skibe. Det er ikke nødvendigt at bygge skibe i den planlagte størrelsesorden og i denne prisklasse for specielt at dække det færøske behov.

Jeg skal minde om, at lagmanden adskillige gange over for regeringen har understreget, at de enkelte fiskeriinspektionsmæssige opgaver sagtens kunne udføres for betydelig mindre beløb. Dette vil også være i overensstemmelse med det officielle færøske standpunkt til de militære blokke og forsvarspolitikken i det hele taget. Det er på sin plads, at jeg understreger dette, men jeg håber ikke, at jeg bliver misforstået derhen, at vi blander os i, hvilke skibe den danske inspektion bygger til de formål, den har, bl.a. at røgte uddannelsesmæssige formål og militære overvågningsformål.

Jeg vil ligeledes påpege den finansielle og finanspolitiske interesse, som en løsning af spørgsmålet om forvaltningen af den færøske undergrund har for det samlede rige. Uanset under hvilke omstændigheder kompetencen bliver overført til Færøerne, er det klart, at det i alle tilfælde vil være af interesse for det danske erhvervsliv, at spørgsmålet bliver afklaret, således som det også er blevet fremført her i Tinget nu i efteråret.

Der er en klar vilje fra færøsk side til at tilgode danske erhvervspolitiske og beskæftigelsesmæssige forhold i denne sammenhæng, således at både værftsindustri og anden industri og dansk teknologi og anden dansk ekspertise får gavn af det, der kommer til at ske på dette område. Men jeg må understrege, at der er en stærk modvilje fra færøsk side mod, at der sker noget, før de politiske forhold er afklaret.

Det er vel også på sin plads endnu en gang at minde om de færøske interesser i forbindelse med den omsiggribende integrering af dansk samfundsliv i EF-sammenhæng. Vi går ud fra, at de skiftende regeringer er opmærksomme, når færøske interesser skal varetages, f.eks. i forbindelse med toldordninger i tilknytning til opbygningen af det såkaldte indre marked i Fællesmarkedet. Vi er meget stærkt handicappede af forskellige toldsatser på varer, som vi naturligt kunne eksportere til EF til fordel for EF og for os. Det forekommer os ikke at være rimeligt, at det store marked, som vi på så mange andre områder føler os som en del af, kulturelt som historisk, og som man forlanger udstrakt også til os politisk og militærpolitisk, pålægger os så store toldhindringer som 18 pct. og i visse tilfælde mere.

Hr. formand. Jeg vil meget gerne takke for den indsats, der hidtil er gjort over for Færøerne, og den tak må jeg selvfølgelig rette til regeringen.

Breckmann (Fær.):

Dette er den første finanslov med mesteparten af statsudgifterne til Færøerne samlet på ét sted. Man ser så beløbets størrelse, 650 mio. kr. Det er dog ikke mere end halvdelen af det grønlandske bloktilskud, men dér tæller 650 mio. kr. ikke for hele historien. Der er nemlig nogle refusioner tilbage, især på det sociale område, hvor landsstyret ikke turde springe på blokken. Jeg noterede mig ellers hr. Lindenskovs meget detaljerede ønskeliste, der dog står i ret så grel kontrast til den sorgløshed og rundhændethed, der prægede tredjebehandlingen i Lagtinget i går af den færøske finanslov. De samlede bevilninger til Færøerne på ca. 850 mio. kr. svarer kun til 4 promille af hele denne finanslov, og når man tænker på, at i hvert fald det dobbelte beløb strømmer tilbage til danske banker og til leverandører af varer og tjenester, er Færøerne nok ikke så dårlig en forretning, som især fremskridtsfolk påstår, for andre end os selv.

[Breckmann]

Hvis alle dele af riget havde ydet lige så mange eksportværdier forholdsvis som Færøerne, havde ingen her i huset og heller ikke Fremskridtspartiet, der stemte imod blokken, behøvet at bekymre sig om rigets økonomiske stilling. Færøerne er nemlig – desværre for os selv – så kolonialt stillet, og det bør gentages, hver gang en færing holder tale her, at vi sælger hele vores produktion i DM, pund, franc og i dollars, mens vi køber al vores import i danske kroner. Dette er sagt til oplysning for Tinget, og det skyldes desværre vor egen lille størrelse og manglende dygtighed til at hævde vores stilling som selvstændigt importmarked.

Den nye bevillingsordning er jeg regeringen meget taknemmelig for. Følgelovene er kommet i hus med stort flertal her i salen. Regeringens fleksibilitet og forståelse medvirker til at skabe større ansvarserfaring på Færøerne og er et godt udgangspunkt for kommende forhandlinger i samme retning. På det uformelle plan er regeringens ledelse gjort opmærksom på Folkeflokkens oplæg til videremodernisering af vore mellemværender. Dette oplæg har været fremlagt for Lagtinget og fik en blandet modtagelse, men der kommer en valgperiode efter denne.

Ud fra et NATO-synspunkt er det glædeligt, at vores fælles forsvar skal erstatte nogle af de gamle inspektionsskibe med nye. Men på Færøerne overvejer man alligevel selvfølgelig at købe nyt bevogtnings- og bjærgningskib for bedre at kunne passe på vore egne fiskeinteresser.

Lagtinget behandlede vor finanslov i går og afslørede et så nedkørt flertal, at oppositionens forslag et par gange blev vedtaget i bare forvirring. Der kan ikke længere føres konstruktiv politik, kun laves ideologiske ulykker. Landsstyreparterne hænger i tovene rystet af selvpåførte knubs, de kører kun på reflekser og instinkt og holdes sammen af skræk for Folkeflokkens tilbagevenden fra neutralt ringhjørne i udhilet og styrket tilstand, og det glæder vi os til. Men jeg henstiller alligevel til regeringen om at modtage med den største venlighed en mulig færøsk delegation, der klarer at samle sig op af det politiske kanvas her i fjerde og sidste runde før valget med et nyt forsøg på at overtage undergrunden. Det spørgsmål står stadig væk foran sin løsning.

Færøernes økonomi har det strengt for tiden, det har hr. Lindenskov fuldstændig ret i, for en del af vort indtægtsgrundlag er blevet borte, eftersom landsstyret har drevet vor nye flåde af specialskibe ud af øerne og ind under fremmed flag. Her kan I glæde jer, måske især Sømandsforbundet, at disse før-færøske skibe nu sælger valuta ind til dobbelte fragtrater til jeres Nationalbank og sikrer danske arbejdspladser. Vor eksport i år falder på grund af landsstyrets fejlslagne investeringspolitik ifølge dets ideologiske ønskedrømme. Spørgsmålet er så bare, om det rene politiske fordærv er godt nok klister til at holde sammen på landsstyrets stumper, når disse i sig selv er fuldstændig modne.

Hvis det ellers lykkes Folkeflokken at komme ind i landsstyret efter den 8. november, formoder jeg, at denne danske regerings ledelse er rede til at optage nye forhandlinger om en styrkelse af færøsk økonomi på et sundere grundlag, end vort økonomiske samarbejde tidligere har gjort muligt. I skal få én stor kompliment fra mig: I har en fantastisk livslyst, og det glæder mig.

Lad mig ellers takke fagministrene, der har hjulpet med de sager, jeg har forelagt dem. Det var betryggende for færingene at få bekendtgjort først meddelelsesvis på min skriftlige foranledning og senere formaliseret af sundhedsministeren, at Righospitalet stadig står beredt til at tage imod færøske patienter med et særligt behandlingsbehov.

Justits-, trafik-, social-, fiskeri-, arbejds- og skatteministrene har været særlig belemret med mine henvendelser siden valget. Tak for jeres opmærksomhed! Andre ministre står for tur, I skal ikke blive glemt.

Dog vil jeg tillade mig at klage over nogle modsigelser, der ofte er i fortolkningen af Færøerne som udland og indland i forhold til Danmark alt efter bekvemmelige hensyn til dansk beskatning af folk, der flytter tilbage til Færøerne efter at have boet i Danmark i mange år, hvor de f.eks. har sparet penge op, men bliver brandskattet efter hjemkomsten. Jeg håber, at der sker en afklaring, om Færøerne er udland eller ikke.

Det var ellers en lettelse at høre om arbejdsmarkedsaftalen forleden, der styrkede regeringens prestige især efter EF-mødets fiasko og dermed banede vej for dette her finansforlig. Tak til Socialdemokratiet, at I så fornuften i det.

[Breckmann]

Fra Folkeflokket får regeringen de bedste ønsker om den nødvendige sejhed til at overtale, fægte og bokse jer vej til en så frisindet politik, som et mindretal på mange områder gør mulig. For Færøerne anses det for livsvigtigt, at Danmark har en lav inflation, lav rente, stabil økonomisk vækst og en stærk krone. På disse områder ville et tilbagefald til elendigheden for 1982 være lige så ulykkeligt for os som for jer.

Lad mig ellers benytte lejligheden her til at udtrykke, hvor mindelig og glædelig lejligheden var at kunne se den modtagelse, som Israels præsident fik både fra regeringen og især i mit tilfælde her, hvor jeg var til stede, fra formandskabet. Det var en frydefuld forandring fra den prioritering, der tillod PLO-lederen at sidde til højbordet sammen med Nordens socialdemokratiske ledere for blot få år siden. Desværre – for man har desværre ikke det udenrigspolitiske flertal – bliver man stadig væk nødt til at lefle lidt for f.eks. SWAPO's og ANC's terroristledere, som om de var statsmænd.

Apropos ANC må man nok gratulere regeringen med Danmarks tidobling af eksporten af højteknologi til de afrikanske frontlinjestater efter boykotten af Sydafrika her i huset, vel sagtens et resultat af hr. Riishejs dikterede udenrigspolitik imod Afrika, hvorved Danmarks andel på den sorte børs med det hvide mindretalsstyre er vokset direkte proportionalt med hykleriet her og i andre europæiske lande imod Sydafrika.

Endelig har Røde Kors og selveste Nobelstræberen Geldorf fattet, at gentagne hungerkatastrofer i Etiopien ikke er et resultat af ugunstigt vejr så meget som af endnu et sindsygt forsøg på at indføre socialistisk planøkonomi i Eritrea. Velbekomme, hvis regeringen har været med til at finansiere de festlige militærparader i det marxistiske lighus Addis Ababa, og det kunne faktisk være interessant at vide, om regeringen i lige så høj grad støttede operation Moses, da Israel reddede 25.000 Falashajøder hjem til et anstændigt liv i Israel.

Godt at Danmark ikke har en våbenindustri, tænker jeg ofte, ellers havde man måske været fristet til at følge svenske socialisters og øvrige vestlandes dobbeltmoraliske eksempel, mens man nu nøjes med at sælge ost til Teherans præstestyre og overlader til amerikanerne at forsvare ikke deres egne, men vore olietransporter i Den Persiske Golf.

(273)

Med INF-aftalerne er Vesteuropa blevet endnu mere svækket og forsvarsløst end før, og når Reagan bliver hyldet af øststatsdemokrater, er det vel parallelt med, at regeringen her blev hyldet af SF for sin forsvarspolitik, men man kan jo blive tvunget til alle mulige former for en midtsøgende politik, når man er i mindretal. Vore mange nyttige idioter får vel endnu en gang alle deres inderste ønsker om selvbedrag opfyldt.

Jovist virker glasnost om end kun her i Vesten. En betagende genopførelse af Potemkins kulisser 200 år efter deres premiere. De virker hver gang til at lokke gunstige lån og højteknologi fra Vesten for at holde socialismens undertrykkelsesmekanismer i Øst ved lige.

Og husk – husk – at perestrojka ingen ændring har medført i Sovjet, der ikke kan tilintetgøres med ét eneste njet i Kreml. Det er det sørgelige, men vi hopper med, fordi vi vil det så gerne.

Af gode nyheder – og lad os tage dem med – lød der om Roh Tae Woos demokratiske valg til sydkoreansk præsident. Det var et vældigt fremskridt, og jeg håber, at Danmark gør sit til at hjælpe dette lands nye folkevalgte, ja, den er folkevalgt, regering til at føle sig velkommen blandt verdens demokratiserende samfund. Det har de fortjent.

Ellers plages andre end jeg af usikkerhed, om regeringens midtsøgende politik er et foreløbigt og nødvendigt onde dikteret af venstrefløjens talstyrke, eller om det er en selvvalgt kurs, der også vil blive fulgt i tilfælde af en kommende borgerlig flertalsregering. Husk på, at den danske befolkning i sin helhed deler nogle grundlæggende fælles livsværdier, som på ingen måde må blandes sammen med os politikeres midtsøgende kompromiser.

Socialismens evige skubben og søgen efter nye erobringer i samfundslivet og økonomien gør den til en meget ulige partner i udarbejdelsen af forlig omkring midtbanen af det politiske spektrum. En midtsøgende politik bør aldrig blive socialisternes laveste fællesnævner. Venstrefløjen vil altid presse på for at etablere midtbanen imellem det borgerlige centrum på den ene side og den socialistiske yderfløj på den anden.

Socialismen tager nemlig altid sit udgangspunkt i status quo, og jo længere til venstre socialisternes midte ligger, jo kraftigere og jo me-

[Breckmann]

re yderliggående er venstrefløjens krav og midtspillet's placering i det hele spekter.

De borgerlige forvaltere i regeringen – ikke ved magten, for man har næsten aldrig magten – forvalter en regering og forsvarer status quo, men da magten er i socialisternes hænder, trækkes hele udviklingen pr. definition til venstre. Derfor er midtsøgen et luftigt holdepunkt og et håbløst fodfæste at trække fra, i hvert fald ud imod højre. Midtsøgen giver kun mening, hvis den beskriver borgerlige politikeres målbevidste kamp om befolkningens hjerter og hjerner. Socialismen som system har spillet fallit. Hvorfor har den dog sådan en enorm prestige i vores medier? Der er ingen grund til at være bange for denne fallerede samfundsfilosofi, den er vraggods fra fortiden. Hr. Lasse Budtz er overhalet højre om af selveste Gorbatsjov. Problemet er borgerlige politikeres vægelsindethed. Man gengiver de meninger, man tror at flertallet har, ud fra de synspunkter, som de venstredominerede medier tilkendegiver. Imens forfægter de venstreorienterede deres egen ideologiske selvretfærdighed som den eviggyldige sandhed, og vi borgerlige er altid i defensiven i vor midtsøgen. På Færøerne er vi kommet så vidt, at det ene af de store borgerlige partier har opnået samme stemmeandel, som det danske Socialdemokrati har i Danmark, og det har været på en hård ideologisk linje med en direkte appel til borgerne, der tænker borgerligt i deres hjerter.

En gang til: I må prøve på at arbejde henimod en sænkning af skattetrykket, ellers er der næsten ingen af jer borgerlige tilbage her i salen, når I får jeres næste chance engang i næste århundrede. Glem aldrig det!

Ganske almindelige livsværdier, omkring hvis midte det store flertal samler sig, må være denne regerings holdningsgrundlag. Ting som gældfrihed, sparsommelighed, frihed for offentlig tvang, lav skat, lige muligheder til uddannelse, lav inflation og rente, kurssikkerhed, flid, næstekærlighed, lovlighed, handlefrihed osv. Kort sagt, de gode kristne livsværdier. Det er deres politik, I fører, så forfægt dog de synspunkter offentligt og højt. Brug dem dog! Råb dem ud i jeres midtsøgen, så ender venstrefløjen her i Tinget snart dér, hvor den engelske venstrefløj nu befinder sig, nemlig dér, som englænderne selv kalder »the lunatic flinge«.

Formanden:

Måske har nogle medlemmer følt, at dette indlæg gik lidt langt omkring i betragtning af, at det er finansloven, vi har til debat, men vi plejer at give en ekstra spændvidde for vore færøske og grønlandske medlemmer. Hr. Lindenskov en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Lindenskov (S):

Engang i mine unge dage har jeg oplevet kejser Haile Selassie i egen ikke høje person, men i egen person, og den sidste del af hr. Breckmanns tale mindede mig sådan set om det. Man fik at vide, hvad der var det gældende i det samfund, som den kejser levede i. Det var nemlig ikke virkeligheden, sådan som vi ser på den, og jeg synes ikke, den tale, hr. Breckmann fører her i dag, direkte er til nogen ære for Færøerne. Men lad det ligge.

Det, jeg gerne ville tilbagevise, var hans påstand om, at det siddende landsstyre og Lagtinget var den direkte årsag til, at den færøske specialskibsflåde desværre gik os af hænde. Jeg vil sige lige det omvendte. Det var netop de partier, som hr. Breckmann støttede, der har den mulige ære, fordi det var dem, der gennemførte tilskudsordninger, på trods af at man vidste, det var noget meget vanskeligt at gå i gang med, og noget som vi, Socialdemokratiet, advarede mod at man gik i gang med på den måde, som det daværende landsstyre gjorde, fordi fundamentet ikke var holdbart, og det viste tiden det ikke var.

(Kort bemærkning).

Breckmann (Fær.):

Jeg vil ikke spille Tingets tid på dette spørgsmål, men blot henvise til, at fragtraterne, siden den færøske specialflåde blev sendt ud af landet ind under fremmede flag, er fordoblet og i dag kunne have forsvaret investeringer på over de beløb, som hvert skib for sig stod i for et lille år siden.

Poulsgaard (FP):

Vi har så få modige mennesker i dette land. Man vil altid hyle med den store flok, og den store flok har altid ret. Hvad der er ret og uret, afgøres i Danmarks fjernsyn. Danmarks fjernsyn afgør også, hvad der skal diskuteres; det,

[Poulsgaard]

Danmarks fjernsyn finder væsentligt, diskuterer vi og lovgiver vi efter.

På den baggrund er det forfriskende at høre en mand, der tør stå ved sine meninger. Jeg synes, der var mange konservative og Venstrefolk, der skulle tage de ord, hr. Breckmann her sagde, til sig i stedet for at sidde og grine ad ham, for manden har jo ret.

Jeg står her med en af regeringens støttede avis, B.T., hvorfra jeg gerne vil citere en lille smule. Der står: »Med statsminister Poul Schlüter som chauffør sidder Danmark uhjælpeligt fast med to forhjul over kanten af den økonomiske afgrund.

Og det er vel og mærke en forhjulstrucken vogn«.

Det er jo sandheden. Denne regering kom til, fordi man nu skulle redde land og rige. Man havde optimismen, der skulle privatiseres, der var ikke grænser for, hvad der skulle ske, og regeringen skulle i hvert fald gøre én god gerning hver dag. Men hvad er sandheden? Sandheden er, at skattetryk, udenlandsgæld og alle andre dårligheder er steget under denne regering. Jeg kan heller ikke forstå denne regering. Statsministeren og jeg er næsten på alder – det er muligt, statsministeren er lidt kønnere, men lad det nu ligge – men da vi var unge og smukke i 1960 – og vi er mange herinde, der kan huske 1960 – var kongeriget da ikke et godt land at leve i? Jeg kan i hvert fald huske det som et godt land. Men da var det offentlige forbrug 25 pct. Nu er det offentlige forbrug 60 pct. Dér har vi miseren.

Men vælgerne er jo nogle utaknemlige bæster; det er nemmere i de socialistiske lande, for dér behøver man ikke at spørge dem. Jamen vi arbejder jo hen imod at afskaffe demokratiet og indføre røde tilstande, det er det, regeringen er der for – vælgerne er nogle forbistrede nogle. Som hr. Gert Petersen har været inde på det, viser opinionsundersøgelser, at var der valg i dag, havde vi et rødt flertal. Hvem kan vi takke for det? Det kan vi takke denne regering for, fordi den har glemt at føre borgerlig politik. Bare for at blive siddende og hæve de store ministerlønninger med tilhørende fordele, administrerer man gerne det røde Danmarks ønske. Nej, der skal nogle holdninger og ideologier til, frem for bare at sidde passivt.

Det er også uretfærdigt af vælgerne, det vil jeg gerne medgive statsministeren. Nu var

statsministeren så venlig, godt hjulpet af finansministeren, ved overenskomsterne. Han sagde: Hvorfor skulle I sidde mange døgn og timer og drikke whisky og ryge store cigarer og alt det dér? Der er ingen grund til at bruge en hel masse timer på det. Vi giver dem bare en ordentlig lønstigning. Så er alle tilfredse, og så bevarer jeg taburetten.

Men hvad gjorde vælgerne? De svigtede. De stemte jo ikke på hr. Poul Schlüter, altså statsministeren. Nej, de stemte på hr. Gert Petersen. Sådan er de. Det er meget nemmere i diktaturer, for dér skal man ikke ud at spørge vælgerne; det kan jeg godt se.

Hr. Niels Helveg Petersen var også så god til at give kloge råd. Man skulle i hvert fald ikke stemme på Fremskridtspartiet. Jamen hvad gjorde vælgerne? De styrkede Fremskridtspartiet, fordi de var trætte af al den gåen på kompromis frem og tilbage, den mangel på hår på brystet og den mangel på mod. Sagen er jo, at man mangler mod. Så snart én pressionsgruppe skriger op, så skal der, hù hej, vilde dyr, laves noget.

Hvis jeg var finansminister eller statsminister og kaldte mig borgerlig – for nu kan man kun sige, at man kalder sig det, man er det ikke – så ville jeg få gåsehud. Vi har jo hørt hr. Svend Auken heroppefra stå og rose regeringen. Han stod og roste finanslovsforslaget, hvorimod et af regeringspartierne, nemlig Venstre, siger, at det er noget makværk. Jamen, det er jo den omvendte verden. I de 14 år, jeg har siddet herinde, har det altid været oppositionen, der skældte ud, og regeringen, der roste. Nu har vi lige det stik modsatte.

Men der var visse ting, som hr. Svend Auken var nervøs for. Hr. Svend Auken var nervøs for, at arbejdsløsheden skal stige. Jamen det gør den. Lige så sikkert som amen i kirken; det har hr. Svend Auken ret i. For hvad er det, der sker nu? Ja, nu har vi sat understøttelsen op igen, og den danske befolkning er jo dejlig kreativ. Der var en udsendelse i fjernsynet – tak for den – om sort arbejde. Dér så vi, at danskerne i simpelt selvforsvar arbejder sort som aldrig før, og det er da klart, for med den høje understøttelse kan man da leve fedt og godt, så med chance for sort arbejde skulle da ... havde jeg nær sagt. Derfor får hr. Svend Auken ret i, at arbejdsløsheden stiger, men om hr. Svend Auken også får ret i, at det er, fordi der ikke er arbejde at få,

[Poulsgaard]

eller fordi man finder ud af det på anden måde, er et stort spørgsmål.

Til hr. Preben Møller Hansen har jeg faktisk ikke lyst til at sige ret meget, ud over at »fælles konkurs« kan vi hurtigt blive trætte af at høre på. Undskyld!

Jeg ville egentlig gerne have at vide, hvordan et borgerskab ser ud. Jeg har en forestilling om, at et medlem af borgerskabet er en person med en millionærvilla i Dragør. Jeg regner med, det er sådan, borgerskabet lever, men der er måske noget, jeg har misforstået.

Jeg har spurgt statsministeren, hvordan han har det med hensyn til prioriteringen, men det venter jeg ikke at få svar på her, for det er nok helt gået i stå.

Men så har jeg et par ord til justitsministeren. Nu har jeg til min skræk set, at justitsministeren har tanker om, at der skal mere politi til for at jage ganske lovlydige mennesker, der måske kører 2-3 kilometer for stærkt, eller hvad ved jeg, og som skal slæbes for domstolene og alt muligt. Men Christiania og alle de andre lovløsheder får derimod lov til at passere uantastet. Jamen, det er også sådan, man nedbryder borgerlige retsbegreber og værdier i dette land. Man bruger politiet til noget fuldstændig forkert, men jeg har intet håb om, at justitsministeren vil lade sig påvirke.

Nu har Fremskridtspartiet foranlediget, at vi skal have en kulturdebat – jeg tror, den er sat på til den 14. januar – og det trænges der til, for samtidig med at man laver miljølove, forbyder fiskere at fiske og jager fiskere og bønder fra hus og hjem, strør man om sig med hædersgaver til velbærgede politikere. F.eks. er det jo ikke småting, Danmarks Radio, den store mastodont, har lavet af ulykker. Man har simpelt hen kørt frem med asbest, og jeg ved ikke hvad, og de tre døde sild ude i Kattégat fik man også lavet en forfærdelig masse ud af. Og nu får vi så glasuld! Nu er glasuld det store dyr i åbenbaringen. Åh, det er så farligt – vi dør alle sammen af glasuld! Jamen, hvad skal man tro?

Jeg har lige læst en artikel, hvor der også er en klog mand – det er desværre en sundhedsorganisation – der siger, at glasuld er mindre farlig end det sand, der er i vore børns sandkasser. Jeg ved ikke, om man skal tilbage til Thy-lejren og sådan nogle steder og vi skal til at bo i lerklinede hytter.

Hvad er det, man vil? Man vil simpelt hen slå alt erhvervsliv i stykker med regeringen i spidsen – og den kalder sig borgerlig – godt trukket rundt af fjernsynet. Denne store mastodont starter jo også godt. Jeg ser, at man har tilbudt 400 medarbejdere over 59 år at gå af med fuld løn. De skal ingenting lave – det har de nu aldrig gjort, så det kan ikke gøre den store forskel – men det er en lidt farlig udvikling. Hvis man nu sætter pensionsalderen ned til 59 år i Danmarks Radio, kunne mange andre offentlige institutioner med lige så god ret sige til deres medarbejdere: Når I er 59 år, får I lov til at gå, og I får fuld løn.

Jeg synes, regeringen har andet at tænke på end bare at blive siddende på taburetterne. Jeg er enig med mit partis ordfører – om end ikke helt. Hr. Behnke forudsatte, at regeringen og Socialdemokratiet i løbet af et halvt års tid ville danne regering sammen. Nej, så stærkt går det heller ikke . . . jeg ser, at hr. Svend Auken ryster på hovedet. Men der er én ting, jeg kan forudsige: Hvis Venstre vil overleve næste valg – det ved jeg ikke om de har lyst til – så bliver de nødt til at forlade denne regering ret hurtigt, og jeg tror også, at nogle af De Konservative godt kunne tænke sig, at de kristelige sagde farvel og tak ved samme lejlighed. Og så kan statsministeren fortsætte med at støtte hr. Erhard Jakobsen, som jeg vil rose for det lille ministerium; han har 3 medarbejdere, og det er da til at leve med. Så sker der det, at statsministeren fortsætter i forståelsen med Socialdemokratiet, og om 4-5 år danner de to partier en alliance. Men det er ikke Socialdemokratiet, der . . .

Formanden:

Taletiden er udløbet for længe siden.

(Kort bemærkning).

Svend Åge Petersen (KF):

Nu har hr. Poulsgaard jo sørget for en del af dagens underholdning, og det skal vi ikke være så kede af, for dagen er jo lang nok, men det gjorde vel ikke noget, om hr. Poulsgaard lod sig distrahere en anelse af de fakta, som faktisk er til at få frem i dag.

Det begyndte med, at hr. Poulsgaard fortalte, hvor dårligt det er at være dansker, og der var noget om, at det var meget bedre i 1960'erne. Jamen det passer jo ikke. Jeg har tilfældigvis gættet, hvad der ville komme af skuespil her fra

[Svend Åge Petersen]

talerstolen, og derfor har jeg fået lavet en lille sød tabel, der fortæller noget om, hvor mange minutter der skal arbejdes for at tjene til nogle dagligvarer.

Det er egentlig interessant at se, at det, der for den faglærte arbejder i 1970 var 4½ minut for noget så elementært og vigtigt som rugbrød, er nu 3,6 minutter. Så vidt jeg kan regne ud, er det altså blevet lidt nemmere at få denne vare. Altså modsat det, hr. Poulsgaard og Fremskridtspartiet udtaler. For sødmælk er der nøjagtig den samme tendens: 4 minutter, mod nu 3,4 minutter. Er det ikke interessant, hr. Poulsgaard, eller ødelægger det Fremskridtspartiets hele talestrøm om, hvor dårligt det er at være dansker i dag?

Lad mig tage noget andet, hvor der er en væsentlig reduktion – jeg ser, at hr. Stavad åbenbart gerne vil hjælpe hr. Poulsgaard; det er jo en ny alliance – og det er noget så interessant som øl. I 1970 tog det 5,1 minutter at tjene til en øl; det er i dag reduceret til 2,8 minutter. Det er måske ikke det allervigtigste, men det viser, at det heller ikke på dette område er blevet svære- re at være dansker.

Lad mig nævne en sidste ting: rejser. Der var tidligere for sammenlignelige rejser 61 timers arbejde bag en rejse. Dette er reduceret til 23 timer. Og det er vel at mærke, når der er taget hensyn til de skattemæssige forhold.

Formanden:

Hr. Poulsgaard har ordet for en kort bemærkning, og så vender vil tilbage til finanslovsforslaget.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Nu er finanslovsforslaget jo mange ting ... Jeg er ked af, hvis man har misforstået mig. Jeg troede, vi var jyder begge to – ja, vi er alle sammen jyder for Vorherre, og det kan vi så glæde os over. Men jeg har da ikke sagt, det var dårligt at være dansker. Når hr. Svend Åge Petersen får referatet af min tale at se, vil han ikke kunne finde det ét sted. Jeg sagde bare: I 1960, da vi havde den offentlige sektor, der stjal 25 pct. af bruttonationalproduktet, var det da så dårligt at være dansker? Jeg har jo lige brugt hele min taletid til at angribe den klynkementalitet, der er, og dette, at vi skal have Big Brother-staten til at klare det hele for os. Så hr. Svend Åge Petersen har misforstået mig totalt.

Jens Thoft (SF):

Jeg skal holde mig til finanslovsforslaget, men vil til gengæld ikke love, at underholdningsværdien bliver lige så stor som de foregående indlægs.

Når vi nu skal stemme om finanslovsforslaget, ville det være rart at vide, hvad det indeholder. Man leder forgæves i finanslovsforslaget efter efterretningstjenesterne. Hvor er Politiets Efterretningstjeneste? Hvor er Forsvarets Efterretningstjeneste? Hvor mange er ansat dér? Hvor mange årsværk, som det hedder på folketingsk, har vi bevilget, når vi i aften har stemt finansloven igennem? Det ved Folketingets medlemmer ikke, og det ved Finansudvalget ikke. Men det var da rimeligt, om dette Folketing, som skal styre, blev orienteret om, hvor mange ansatte og hvor store bevillinger til efterretningstjenesterne der er gemt i finanslovsforslaget.

Jeg synes, den tilstand, vi har, er fuldstændig uacceptabel. Jeg har forstået, at Socialdemokratiet er villig til at skabe større åbenhed om disse forhold, men jeg efterlyser alligevel initiativer fra Socialdemokratiet. Jeg har forstået, de var på vej, og jeg håber, de kommer straks i den nye samling.

SF har jo fremsat et forslag, som jeg forstod på den socialdemokratiske ordfører dengang var godt. Men jeg kan forstå, det ikke var godt nok, og at det er årsagen til, at Socialdemokratiet selv vil fremsætte et forslag. Det skal de være velkommen til, men jeg vil gerne vide, hvornår det kommer, så vi kan få større åbenhed om disse spørgsmål.

Jeg efterlyser også initiativer fra Det Radikale Venstre. Hver gang der har været en efterretningsskandale i dagspressen – og det kommer der jo usvigeligt sikkert med regelmæssige mellemrum – ser vi De Radikale stryge ud i pressen og lave en vældig mediatur angående kontrollen med efterretningstjenesterne. Men der sker aldrig rigtig noget – der kommer aldrig radikale forslag frem – og når vi andre så fremsætter et, skal det i hvert tilfælde ikke lige være på den måde og ikke lige nu og helst på en anden måde. Men hvilken?

Jeg efterlyser også, at De Radikale gør noget ved den åbenhed om efterretningstjenesterne, de har talt om. Jeg synes fortsat ikke, det er acceptabelt, at vi i aften skal stemme om et finanslovsforslag, hvor vi ikke aner, hvor meget der er bevilget til efterretningstjenesterne.

[Jens Thott]

Men for at Folketingets medlemmer nu ikke skal være helt uvidende om området, vil jeg gerne fremlægge et lille regnestykke. Adskillige sædvanligvis velinformede kilder fremhæver, at efterretningstjenestens bemanning ligger på ca. 1.000 mennesker eller 1.000 årsværk, som det hedder, når vi taler finanslov. Hvad koster så løn, pension, skæg og blå briller, telefon, porto, kuverter, husleje og varme osv. til 1.000 mennesker? Ja, det er næppe urimeligt at antage, at prisen er et sted mellem 300.000 og 400.000 kr. pr. snude; det er i hvert fald omtrent det, det koster at have en folketingssekretær ansat, og i det tilfælde skal der jo ikke medregnes nogen husleje. Det bliver noget, der ligner 400 mio. kr., som er gemt i finansloven alene til efterretningstjenesten.

Men dermed er det såmænd ikke slut. Det er nemlig sådan – og det ved vi også fra udtalelser til dagspressen – at Forsvarets Efterretningstjeneste ud over udgifterne til den ordinære løn, skæg og blå briller osv. har en hemmelig kasse til skjulte operationer. Hvor stor er den konto? Ja, vi ved fra en udtalelse fra Jens Otto Krag, at denne konto i hans statsministertid i 1960'erne udgjorde 25 mio. kr. Hvis vi nu pristalsregulerer disse 25 mio. kr., bliver det i dagens tal til ca. 100 mio. kr. Så har vi altså gemt noget, der ligner ½ mia. kr. alene til Forsvarets Efterretningstjeneste i finansloven. Men det var da rart at vide, hvor meget drejer det sig om. Hvor stort er tallet? Hvor mange er der ansat? Hvad er det, vi bevilger pengene til? Får vi overhovedet noget for den halve million kroner? Det synes jeg alt sammen det kunne være rimeligt at få oplyst.

Den sidste konto, denne konto for »dirty tricks«, revideres end ikke af Rigsrevisionen. Efter flere uafhængige udtalelser i dagspressen er det fremgået, at en særlig betroet medarbejder i efterretningstjenesten over for en særlig betroet medarbejder i Rigsrevisionen attesterer, at han ikke har hugget pengene selv. Denne særlig betroede medarbejder i Rigsrevisionen har i øvrigt tidligere været ansat i firmaet, så forbindelsen, cirklen, er sluttet, kontrollen er nul og niks. Men det er altså ca. 100 mio. kr., man på den måde kontrollerer ved, at én medarbejder over for en anden medarbejder siger: Jeg har ikke hugget af penge-kassen. Det er efter min opfattelse ikke en rimelig måde at kontrollere det på.

Denne totale mangel på kontrol kan jeg ikke lade være med at se i lyset af al den ballade, der var om en forhenværende trafikministers dokumenterede repræsentative middage eller den nuværende kirkeministers bøl med dokumenterede middage for sine embedsmænd ovre i Snapstinget, når møderne her i salen har trukket ud.

Jeg skal på denne baggrund anmode justitsministeren og forsvarsministeren om at oplyse, hvor store bevillingerne til de hemmelige tjenester er, og hvor mange årsværk Folketinget bevilger, når vi i aften stemmer om finanslovfor-slaget og det bliver vedtaget.

Niels Helveg Petersen (RV):

Hr. Svend Auken sagde i sit indlæg i formiddags, at Socialdemokratiet udnyttede en gunstig forhandlingssituation, og det synes jeg han har ret i.

Hvori bestod Socialdemokratiets gunstige forhandlingssituation her inden for de sidste par uger? Den bestod for det første i, at LO's tilslutning var helt nødvendig til omlægning af arbejdsgiverafgifterne, og LO's tilslutning kunne ikke opnås, medmindre Socialdemokratiet her i huset fik indflydelse på finanslovens udformning. LO og Socialdemokratiet havde så at sige hinanden i hånden i disse forhandlinger; det var ret åbenbart og ligetil.

Den anden årsag var, at Socialdemokratiet spillede på – og kunne gøre det – at der her i Folketinget mellem Socialdemokratiet, SF og Fremskridtspartiet og Fælles Kurs var et flertal for forhøjelse af folkepensionen. Socialdemokratiet spillede på netop Fremskridtspartiets og Fælles Kurs' stemmer i den sag.

Det var en gunstig forhandlingsposition, ja, vel, men jeg synes også, det er nødvendigt at pege på, hvori den netop bestod, fordi den netop sætter Fremskridtspartiets rolle i dette her i relief. Den virkelige virkning af Fremskridtspartiets rolle under finanslovsforhandlingerne var at blive brugt til at øge de offentlige udgifter og dermed øge skattetrykket.

En tredje faktor var i øvrigt også, at regeringen efter vores vurdering ikke udnyttede sine egne muligheder fuldt ud.

Ud fra en samlet vurdering finder vi i Det Radikale Venstre, at 1987 med de aftaler, der er indgået, klinger politisk ud med et resultat, der er langt bedre, end hvis vi var endt i krise, lam-

[Niels Helveg Petersen]

mende uenighed, eventuelt sammenbrud for ikke at sige folketingsvalg i den nuværende situation.

Vi glæder os over denne udvikling. Der er i det Folketing, der blev sammensat i september, intet alternativ til et bredt samarbejde. Men lad os så, samtidig med at vi glæder os over det, ikke glemme, at der i realiteten er tale om et julegaveforlig. Der er tale om, at en række grupper får mere at gøre godt med. Man kan have forskellig mening om det, men det er i hvert fald en kendsgerning. Pensionister får lettelser, dagpengemodtagere får det, byggeriet bliver bedre stille, og arbejdsgiverne lettes samlet for betydelige beløb i arbejds giverafgifter.

Vejen til at opnå en varig forbedring af Danmarks økonomi, betalingsbalance og beskæftigelse vil ikke være brolagt i fremtiden med mange populære beslutninger, og prøvestenen på, om dette her bliver indledningen til noget positivt eller bare en parentes, bliver, om der også er mulighed for at finde det brede samarbejde, når det begynder at koste – når det koster andet end de populære beslutninger.

I øvrigt har jeg lyst til at fremhæve hr. Lykke-tofts indlæg lige før frokostpausen. Hr. Lykke-toft sagde med stor skarphed – og det er citat efter erindringen, men det, jeg siger her, er i hvert fald ikke værre end det, hr. Lykke-toft sagde – at Fælles Kurs er et kynisk sammenrend af vrangforestillinger og fordomme, og at Fælles Kurs ikke tæller med på venstrefløjen.

Jeg synes, hr. Lykke-tofts udtalelser var behageligt klare og tydelige. De efterlod ingen tvivl. Det var helt klart, at hr. Lykke-toft ikke fandt, at nogen regering, heller ikke en eventuelt kommende socialdemokratisk, kan basere sig på politisk støtte fra Fælles Kurs. Det synes jeg er en vigtig del af den politiske situation her og nu.

Hr. Gert Petersen var i sit indlæg inde på nogle spekulationer om, hvorvidt man nu også kunne bruge Fælles Kurs til noget som helst. Medens hr. Gert Petersen ikke var nær afklaret nok, synes jeg, hr. Lykke-toft til gengæld afviste det fuldstændig, og jeg mener, det er en vigtig afklaring på en lang dags debat.

¼ af Fælles Kurs' folketingsgruppe er jo tre af de mest talende medlemmer her i salen. Der er desværre et skærende misforhold mellem talelysten på den ene side og den politiske indsigt og de konstruktive evner på den anden side.

Disse ting står ikke i noget rimeligt forhold til hinanden; det er demonstreret ustandselig og aldrig tydeligere end i dagens løb.

Det fjerde medlem af Fælles Kurs' folketingsgruppe, hr. Kurt Frederiksen, tror jeg er den klogeste. Han taler ikke højt og kun sjældent, og som følge deraf afslører han heller ikke hvert andet øjeblik sin helt åbenbare mangel på indsigt. Hver gang en af de 75 pct. tager ordet, lægger hr. Kurt Frederiksen en alen til sin vækst.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er tydeligt at høre – og det har vi kunnet høre, lige siden valgkampen var overstået – at chokket endnu ikke har lagt sig efter valget for hr. Niels Helveg Petersen. Det grumsede flertal, som hr. Niels Helveg Petersen talte om i valgkampen, blev en realitet efter valget den 8. september. Men jeg vil vove at påstå, at vi har et grumset flertal, fordi vi beklageligvis også fik Det Radikale Venstre ind i det flertal, der skulle udgøre de såkaldte antisocialistiske partier.

Jeg vil godt spørge hr. Niels Helveg Petersen, om ikke det er rimeligt, at et parti som Fremskridtspartiet, som gik frem ved valget, og som ydermere fik mulighed for at få den afgørende indflydelse, som hr. Niels Helveg Petersen har siddet med i flere år, også får noget til gengæld, får noget af sin politik igennem, hvis det skal lægge stemmer til f.eks. den finanslov, som vi diskuterer i dag. Fremskridtspartiet ønskede rent faktisk en forøgelse af folkepensionen, og det gør vi fortsat. I hele vores tid i Folketinget er vi gået ind for en forøgelse af folkepensionen, og det var et af de punkter, vi gerne ville have diskuteret med regeringen og Det Radikale Venstre, men Det Radikale Venstre ønskede ikke, at der blev skabt et flertal af regeringspartierne, Fremskridtspartiet og Det Radikale Venstre. Nu forsøger Det Radikale Venstre så at flygte, at finde en syndebug, og det er for dårligt, hr. Niels Helveg Petersen, at man skal sige den slags, når der rent faktisk er et flertal bestående af antisocialistiske partier, som burde have sat sig ned og diskuteret sagerne igennem og fået gennemført nogle besparelser, så vi f.eks. kunne have fået en forhøjelse af folkepensionen.

Hr. Niels Helveg Petersen ved udmærket godt, at Fremskridtspartiet er kommet med

[Pia Kjærsgaard]

nogle forslag, men Det Radikale Venstre ville ikke være med.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Hr. Niels Helveg Petersen har for vane at tale om et grumset flertal. Det er udtryk for foragt for vælgerbefolkningen. Det er vælgerbefolkningen, der har sin legitime ret til at vælge de repræsentanter, de ønsker, og ingen skal omtales som grumsede. Det er hæderlige danske folk, der ud fra en politisk overbevisning vælger de mennesker til Folketinget, som de ønsker. Jeg ved godt, at en hr. Niels Helveg Petersen hellere så, at dette folk ikke havde den ret, men den har de nu engang, det må man sige.

Så kom han med en bemærkning om, at Fælles Kurs optager en hel del af taletiden, og jeg må sige, at hr. Niels Helveg Petersen må have nogle gode meddelere, for han har været tre gange i denne folketingssal i de tre måneder, der har været åbent. Ellers optræder han alle mulige andre steder. Hvordan kan du så vide, hvad Fælles Kurs tager ordet til, og hvad de debatterer? Der må være nogen, der har fortalt det. Men én ting er sikkert: det er rigtigt, at Fælles Kurs er i denne sal, og at vi deltager livligt i enhver form for debat, fordi vi er valgt til at være med i den diskussion, som drejer sig om samfundsproblemerne. Vi vil ikke bare fise et eller andet sted hen og så få vores løn. Vi har den opfattelse, at det er i denne sal, man diskuterer og også former den politik, der skal gennemføres, men det har hr. Niels Helveg Petersen ikke forstået noget af endnu. Han er tilfreds med den position, han har, og så mener han, at han kan blive væk og bare komme i salen, når der er fjernsyn på.

Bjørn Westh (S):

Hr. Niels Helveg Petersen kritiserede, at man eventuelt ville gennemføre en forhøjelse af folkepensionen ved hjælp af Fremskridtspartiets stemmer her i salen. Jeg synes, han skal huske på, at den regering, vi har, er bragt til veje ved hjælp af Det Radikale Venstres og Fremskridtspartiets stemmer. Det er altså hr. Niels Helveg Petersen og fru Pia Kjærsgaard tilsammen, der har ansvaret for den regering, vi har, og det synes jeg hr. Niels Helveg Petersen skulde huske på.

I øvrigt vil jeg sige, at det var interessant, at statsministeren forleden dag fandt det nødvendigt at udsende en pressemeddelelse om, at regeringen vil nedsætte et udvalg, der skal se på landbrugets alvorlige problemer. Landbruget er ude i tovene, kunne man læse i statsministerens meddelelse.

Det var interessant, at Venstre ikke fandt anledning til overhovedet at omtale denne meddelelse fra Statsministeriet. Sandheden er jo, at vi har haft en borgerlig regering i godt fem år, og nu konstaterer regeringen altså, at landbruget er ude i tovene, og at der må gøres noget ved det nu.

Vi har i løbet af de fem år haft tre forskellige landbrugsministre fra partiet Venstre, og man skulle tro, at Venstre havde stor interesse for landbrugets forhold og vidste, hvad der skulle til, men hver gang der er kommet en ny landbrugsminister fra Venstre, har han eller hun efter få måneders arbejde besluttet sig for at nedsætte et embedsmandsudvalg til at finde ud af, hvad man dog skulle gøre ved dette landbrug.

Hr. Niels Anker Kofoed nedsatte i sin tid en landbokommission, der arbejdede i to år med alle de problemer, der opregnes i statsministerens pressemeddelelse af 15. december 1987.

Fru Britta Schall Holberg nedsatte som landbrugsminister et strategiudvalg, der arbejdede inderligt med landbrugets problemer for at løse dem.

Så har vi nu fået den tredje Venstrelandbrugsminister i løbet af disse fem år, og nu har han så også fået nedsat sit udvalg, der skal kulegrave landbrugets problemer og komme med forslag til den borgerlige regering om, hvad man kan gøre for at løse problemerne i det landbrug, som man havde så meget forstand på, da der var en anden regering her i landet.

Jeg er enig i, at der er store problemer i landbruget, og det er ikke nogle problemer, vi skal kimse ad. Der er store gældsproblemer. Landbruget opgør det selv til, at de har 35 mia. kr. for meget i gæld, der er højt forrentet, og det er ikke nogen let opgave at løse det problem. Det er en stor opgave. Det er derfor ærgerligt, at regeringen i 1983 indædt modarbejdede et forslag, der lå på regeringens bord, om en jordbankordning, der kunne have løst mange af disse problemer.

Jeg var forleden dag til et møde i Landbrugsraadet, og da var der medlemmer af Land-

[Bjørn Westh]

brugsraadet, der sagde til mig: Hvad tror du egentlig, vi havde tjent på i 1983 at have lavet jordbankordningen? Hvordan tror du så, landbruget havde set ud i dag? Vi havde da været fri for den gæld, vi i dag ikke kan magte. Det siger medlemmer af Landbrugsraadet i dag. Det var meget ærgerligt, at regeringen dengang spændte ben for denne ordning. Jeg håber, at regeringen i det udvalgsarbejde, der nu skal i gang, vil tage det med ind i overvejelserne, som lå i jordbankrapporten. Det ved jeg at man i Landbrugsraadet er helt åben over for.

Vi har fået jordbrugslovene, som blev presset igennem af oppositionen, og det er et positivt skridt på vejen, men det er ikke nok.

Vi vil i Socialdemokratiet gerne være med til at gennemføre reformer, også i landbruget. Vi vil gerne gennemføre en reform, der giver landbruget en lav rente, mod at det afgiver sin værditilvækst. Vi vil også gerne gennemføre en reform af ejerformerne. Vi vil gerne se på gruppe-landbrug, på andelslandbrug og på andre ting. Men vi vil gerne sige, at vi betragter ikke en gennemførelse af aktieselskabsformen som en reform til løsningen af landbrugets nuværende problemer. Vi betragter det heller ikke som en god idé at omdanne sparekasser og kreditforeninger, der har et alment indhold, til aktieselskaber. Det er ikke det, vi forstår ved reformer. Men vi vil gerne være med til et frugtbart reformarbejde, også inden for landbruget, fordi det er så vigtigt et erhverv i Danmark.

Vi vil også gerne gennemføre reformer inden for andre områder, og da kunne en reform i retning af økonomisk demokrati inden for erhvervslivet i øvrigt være meget interessant. Og der kunne jo være et perspektiv i i fællesskab og med åbent sind at gennemføre en stor reform inden for landbruget, samtidig med at vi også gennemførte en ordentlig økonomisk demokrati-ordning.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Det er rigtigt, at vi i landbruget har problemer, der stammer tilbage fra slutningen af 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne, da vi havde en højrentepolitik i dette land og landbruget måtte optage lån til denne højrente. Det er den, erhvervet kæmper med i dag. Havde landmændene fået lån til den fornuftige rente, som det er lykkedes denne regering at skabe, havde de haft meget større muligheder.

Det er selvfølgelig også baggrunden for, at vi er meget betænkelige ved en jordbankordning. Det kan jo ikke være sådan, at en socialdemokratisk regering først gældsætter landbruget og bagefter socialiserer det gennem jordbanklån. Det kan jeg godt se en socialdemokratisk politik i, men det er ikke konservativ politik, og derfor må vi tage afstand fra det.

Men man kunne lave mange andre ting for at lette landbrugets omkostninger. Vi har fremsat et forslag om at lette beskatningen for dem, men hvem siger nej til det? Det gør Socialdemokratiet.

Inden vi fik den nye skatteordning, pegede vi gang på gang på en resultatudligningskonto, som ville have hjulpet landmændene ved, at deres indtægt blev udlignet noget mere, så man fra de gode år havde noget at overføre til de dårlige år. Det ville også have hjulpet landbruget, men hvem sagde nej til det? Det gjorde Socialdemokratiet.

Vi har gang på gang peget på, at vi gerne ville være med til at lette generationsskiftet, bl.a. ved at se på beskatningen af landbruget. Hvem siger nej til det? Det gør Socialdemokratiet.

Vi er meget åbne, og vi vil gerne have Socialdemokratiet med i en bred løsning af landbrugets problemer, men det kan ikke være blot på Socialdemokratiets betingelser. Det skal være sådan, at vi får en mulighed for at lade, skal vi sige de selvejede landbrug overleve i stedet for at omdanne dem til kollektiver.

Formanden:

Der er endnu et par korte bemærkninger i landbrugsdebatten.

(Kort bemærkning).

Povl Brøndsted (V):

Hr. Bjørn Westh taler mod bedre vidende, hvis han mener, at landbrugets vanskeligheder i øjeblikket skyldes noget, der er sket inden for de sidste fem år. Hr. Bjørn Westh ved udmærket, at de, der har det hårde slæb, er dem, der udbyggede og investerede, og som i dag står for den største del af dansk landbrugs produktion. Det er de landmænd, der fulgte regeringens opfordring i slutningen af 1970'erne til at udbygge og investere i deres produktionsapparat på det tidspunkt, da vi havde højrentesituationen, og denne højrentesituation var vitterlig skabt, ikke af den nuværende regering inden for de sidste

[Povl Brøndsted]

fem år, men af tidligere regeringer, socialdemokratiske og andre før den tid. Det er det, der er landbrugets problem her og nu. Det er omkostningsniveauet, bl.a. skatterne, der gør, at landbruget i dag har det vanskeligt. Landbruget ville kunne klare sig, hvis de fik lov til at følge markedspriserne og ikke var tyngt af de mange byrder, der er blevet lagt på dansk landbrug for mere end fem år siden.

Derfor er det naturligt, at vi, bl.a. gennem et kommissionsarbejde eller et udvalgsarbejde, prøver at finde ud af, om der er nogle ting, vi kan gøre for at rette op på landbruget.

Noget er da også nået. Vi har fået forbedret forældningslovene, og vi har fået en landbrugslov, som vi kan være enige eller uenige om er helt tilstrækkelig i dag; der er derfor også grund til at se på, om vi skal have ændret igen.

Jeg synes ikke, det er rimeligt at sige hverken, at problemerne for landbruget er skabt i denne regerings tid, eller at de landbrugsministre, regeringen har haft, ikke på mange måder har været med til at gavne landbruget, og det, at man stadig væk arbejder med problemerne, er et udtryk for, at man også vil gavne det fremover.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg kunne for den sags skyld godt give hr. Bjørn Westh ret. På den anden side ville jeg, hvis jeg gjorde det så enkelt, også være med til at vaske hr. Bjørn Wesths hænder, og det er jo en kendsgerning, at den ulykke, der har ramt landbruget, ikke alene skyldes den regering, vi har. Den har ganske vist ikke formået i de fem år, den har siddet, at bedre vilkårene for landbruget, men kendsgerningen er, at man i 1973 opfordrede landmændene til at gå over til animalsk produktion. Landmændene optog vældige lån for at kunne bygge alt det, der var nødvendigt hertil, og da de så endelig havde fået opbygget en animalsk produktion, fik de besked på fra EF's side, at nu kunne de godt knalde 75.000 køer på panden. Nu måtte man ikke producere det, og nu måtte man ikke producere det; derfor er de ude i den voldsomme økonomiske krise.

Vi burde jo sætte os ned og prøve at komme med ideer til løsning af landbrugets krise, og da ville det have været rart, hvis hr. Niels Helveg Petersen – han er her jo kun ganske kort tid, jeg

kan se, at han igen er smuttet ud af salen – havde været her og deltaget.

Det Radikale Venstre har jo påstået gennem længere tid – nu kommer han susende – at de repræsenterer husmandsinteresser, og så ville det jo også have været rart, om Det Radikale Venstre i denne debat om finansloven var kommet med nogle forslag til bedring af vilkårene for de små landmænd her i landet. Men det er ikke tilfældet, og det ser ud til, at hr. Niels Helveg Petersen heller ikke interesserer sig en døjt for noget sådant.

Og nu vi er ved det, ville det vel også være klogt, om hr. Niels Helveg Petersen rettede henvendelse til Fælles Kurs for at drøfte skoleuddannelserne her i landet. Vi er i realiteten det eneste parti, der har stillet forslag om en forbedring af kommunernes og amternes økonomi ved øgede bloktilskud netop på den baggrund. Men Det Radikale Venstre har ingen ønsker i den retning.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Det, der får mig på talerstolen, er den ordveksling om det landbrugspolitiske, der pludselig kom i gang mellem Det Konservative Folkeparti og Socialdemokratiet. Jeg tænker på, at når man nu har haft disse forhandlinger om finansloven, kunne man da have taget landbrugsproblemerne med, hvis det er problemer, der ligger de to partier så meget på sinde. I stedet for at stå her i salen og anklage hinanden for ikke at gøre nok for landbruget, kunne man have taget det med i de overvejelser, man har gjort sig.

Og så vil jeg godt sige til hr. Povl Brøndsted, at det største problem, landbruget har i dag, rent faktisk er den miljøhandlingsplan, som hr. Povl Brøndsted selv har stemt for.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Det var interessant at høre hr. Povl Brøndsted og hr. Grove så stærkt afvise den tankegang og det udspil, der vel sådan set lå i det, hr. Bjørn Westh sagde. Jeg har forstået, at regeringens redningsplan for dansk landbrug hedder, at nu skal grundskylden væk. Det er vel dér, vi står. Så er dansk landbrug reddet!

[Gade]

Jeg vil godt spørge hr. Povl Brøndsted og hr. Grove, om de virkelig mener, der er nogen i landbruget, i denne sal eller nogen andre steder, der tror på, at det er redningen for dansk landbrug. Det er fup, det er simpelt hen fup og fidus!

Nej, der er langt mere grundlæggende problemer i forbindelse med finansieringen af landbruget, og så er det da noget pjat at gøre det til et spørgsmål om den ene regering eller den anden regering. Nu har vi altså haft en borgerlig regering i fem år. Vi havde en diskussion om en jordbank, og hvis vi havde haft den jordbank, havde vi stået i en betydelig bedre situation.

Derfor vil jeg konstatere, at den invitation, som jeg i hvert fald følte lå i det, hr. Bjørn Westh sagde til regeringspartierne, sandelig blev afpareret ganske voldsomt, og jeg må konstatere, at dem, som det nok er interessant at der føres en landbrugsdebat mellem i de kommende måneder, er Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Socialdemokratiet, for vi ved da i hvert fald, hvor de alvorlige problemer ligger vedrørende finansiering og nye ejerformer, hvor vi afviser aktieselskabsformen; det forstod jeg også at hr. Bjørn Westh gjorde. Det er i hvert fald, hvad jeg fik ud af den meningsudveksling, at det er dér, det sker, og tilsyneladende har regeringen ikke forstået ret meget af det hele.

Formanden:

Jeg konstaterer, at ingen af deltagerne i landbrugsdebatten forsøger at drage nogen parallel til finansloven. Derfor slutter den med de to sidst indtegnede, først hr. Larsen-Ledet for en kort bemærkning og derefter hr. Bjørn Westh, og så vender vil tilbage til finansloven.

(Kort bemærkning).

Larsen-Ledet (RV):

Det er helt klart, at højrenteproblematikken i landbruget knuger mange i knæ, og derfor er det også nødvendigt, at der træffes foranstaltninger her i Tinget. Man kan beklage, at vi ikke i højere grad har fat på det, end tilfældet er. Derfor må jeg beklage hr. Groves udtalelser før, hvori han næsten tog afstand fra overhovedet at diskutere en jordbankreform og kaldte det en form for socialisme. Kan det virkelig være derfor, det har været så utrolig svært at for-

må landbrugsministeren til at give tilsagn om, at der kunne handles i denne samling med hensyn til at komme med et forslag om en anden og en bedre finansiering?

Der er også mange ting i forbindelse med strukturen, der står på spil her. 100.000 familier er forsvundet, og vi er ude for et voldsomt pres både politisk og rundt omkring fra, for at få os til at løsne tøjlerne. Vi skal lade jorden søge hen til dem, der kan betale, og det er i hvert fald efter radikal opfattelse en farlig udvikling.

Jeg kan godt se formandens problemer her, men det er jo sådan, at man ligesom accepterer det, der bliver sagt fra denne talerstol, hvis man ikke reagerer.

Jeg er enig i, at der er udført udvalgsarbejde nok, og at der er masser at tage fat på på baggrund af det materiale, der allerede foreligger på nuværende tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Formanden må undskylde, men jeg fik ikke sagt i mit første indlæg, at de 75 mio. kr., regeringen har sat af som lovreserve, tror jeg ikke kan løse den opgave, som er omtalt i statsministerens pressemeddelelse fra den 15. december, en pressemeddelelse, der altså kom, efter at forhandlingerne med Socialdemokratiet var afsluttet. Regeringen havde altså ikke noget ønske om at bringe landbruget op og følte det ikke som et presserende problem. Men det er i relation til finansloven, der ikke er overensstemmelse, synes jeg, mellem de store forventninger, der er til det omtalte udvalgsarbejde, og så de midler, regeringen har sat af til det.

Til hr. Povl Brøndsted vil jeg blot sige, at det var lidt pauvert efter fem års arbejde at skulle henvise til nogle forædlingslove, der ikke er noticeret i EF endnu, og en landbrugslov, der bliver stærkt kritiseret, og som man efter to år skal have ændret.

Så forstod jeg, at hr. Povl Brøndsted manglede markedspriser. Det er ikke det, vi normalt hører fra landbrugets og fra Venstres side, når vi diskuterer f.eks. EF-priserne, at det er de markedsorienterede priser, man ønsker frem. Men det kan da godt være, at det, som nogle har sagt, bliver mellem Det Radikale Venstre, SF og Socialdemokratiet, der skal findes en løsning, hvis der skal gennemføres en egentlig reform på dette område.

Jørgen Tved (FK):

Jeg er måske ikke så overrasket over, at hr. Niels Helveg Petersen ikke rigtig kan lide, at vi er her, men nu er vi her jo engang, og det må hr. Niels Helveg Petersen så affinde sig med.

Jeg kan godt forstå, at der er nogle, der er lidt utilfreds. Nu havde man sådan fået friseret SF'erne, de optrådte parlamentarisk helt korrekt, de kendte tonen og vidste, hvordan der skulle danses, og når nu man har fået dresseret dem, så kommer vi, og vi er ikke villige til at gå ind under åget og opføre os lige så parlamentarisk rigtigt, som hr. Niels Helveg Petersen mener man skal. Det må han som sagt leve med, og det må andre også. Vi er i hvert tilfælde af den faste overbevisning, at vi optræder, som vi har lovet vælgerne at vi vil gøre. Vi har nogle formodninger om, at flokken, der kommer til at sidde dernede, bliver større, og det kunne vi godt dokumentere på forskellig vis.

Så vil jeg sige, at det kan godt være lidt frustrerende at overvære en sådan debat. Man oplever nogle pæne, venlige mennesker, som har været ude i en valgkamp, hvor de har lovet vælgerne en lang række ting, og så kommer man herind i folketingssalen og skal vedtage en finanslov. Dels er der ikke så mange af medlemmerne, der interesserer sig for debatten, der er betydelig flere, når der er fjernsyn på, så mange, at Folketinget åbenbart har måttet bevilge 700.000 kr. for at fremme det image, som Folketinget har.

Jeg sad i dag og læste et af de blade, som vi får så mange af, og heri kunne man læse, at det nu er nødvendigt, at der sker noget, for når fjernsynet er på, viser det en halvtom sal. Jeg skal skynde mig at tilføje, at her er to eller tre gange så mange i øjeblikket, som der normalt er; når der ikke er fjernsyn på, er salen nærmest helt tom. Vores gruppe kunne flere gange have fået flertal, hvis det var kommet til afstemninger om mange af de sager, der har været til behandling. Men man må altså ofre 700.000 kr. på at fremstille video- og diasserier, så man kan forklare folk, at de mennesker, der er valgt til at regere landet og til at vedtage landets love, er alvorlige og travlt optagne mennesker. Jeg ved ikke, om jeg må påkalde de højere magter, for jeg ved ikke, hvad de har så travlt med.

Jeg spurgte en dag et af de lidt ældre og erfarne folketingsmedlemmer her i salen, da vi sad nogle ganske få stykker: Hvorfor sidder du

her? Ja, han ville gerne følge med og være orienteret. Han ville gerne kunne gå ud og fortælle, hvad det var, man diskuterede her i salen. Jamen hvorfor siger dine partifæller ikke det samme? Hvorfor fortæller de, at de er til udvalgmøder? Så sagde han: Du kan gå ud og kigge på det opslag, der er uden for døren; dér kan du se, hvor mange der er til udvalgmøde lige netop nu.

Nå ja, der er åbenbart nogle, der tjener deres penge lidt lettere end andre, og det er åbenbart nødvendigt at bruge et forholdsvis stort beløb, for at Folketingets image kan blive et andet; man skal åbenbart give et vrangbillede af, hvordan situationen er. Det er beklageligt, og derfor kan det godt virke lidt frustrerende at deltage i en debat om en så afgørende ting, som vi er i gang med nu, nemlig det budget, landet skal leve under det kommende år.

Det er klart, at vi har nogle holdninger, der gør, at vi måske ikke bliver modtaget så vel på bjerget. Jeg har gennem mange år – med Socialdemokratiets tilladelse, forhåbentlig – deltaget i politisk arbejde. Jeg har også fulgt Socialdemokratiet meget tæt, og derfor kan det undre mig en lille smule, at jeg i formiddags hørte hr. Svend Auken sige, at der er sket en væsentlig forbedring med det finanslovsforslag, som nu er ved at blive vedtaget, i forhold til det, der oprindeligt var fremsat. Jeg har nogle af de få gange, jeg har haft ordet her i dag, sagt, at der er sket en fordeling, der giver juleboller til nogle få og krummer af pebernødder til nogle andre, og det er måske derfor, hr. Lykketoft er så vred på os. Hvis nu hr. Lykketoft gik en lille smule tilbage i Socialdemokratiets historie – og den er interessant – ville han nå tilbage til et program, der hedder Gimleprogrammet fra for mange, mange år siden; det er vel efterhånden mere end 80 år siden, det blev vedtaget. I dette program hedder det bl.a., at det er Socialdemokratiets erklærede mål, at pensionister – aldersrentnydere kaldte man det vel dengang, i hvert tilfælde ældre arbejdere – skulle have en pension på en tredjedel af, hvad en arbejder havde. Det var meget dengang.

Socialdemokratiet har så i mange perioder haft regeringsmagten, og nu siger hr. Svend Auken: Vi har stillet krav, og vi har fået, hvad vi har stillet krav om. Jamen så må kravene, man har stillet, være meget beskedne, og jeg vil godt referere, hvad hr. Svend Auken sagde, nemlig

[Jørgen Tved]

at når der i dag afsættes 10 pct. til efterlønsmodtagere, modtagere af arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge, barselhjælp osv., var det en opfyldelse af de krav, Socialdemokratiet stillede.

Nu er jeg ikke matematiker, men der sidder sikkert i nogle af partisekretariatene, måske også i denne sal, nogle, som ved hjælp af en lille lommeregner kan finde ud af, hvornår vi er nået dertil, at hverken arbejdsløshedsdagpengene eller folkepensionen består af noget som helst beløb, at vi har nået et nulpunkt. Vi ved, at f.eks. arbejdsløshedsunderstøttelsen i de seneste år i reel købekraft har sat næsten 20 pct. til, og nu kommer man efter at have sat 20 pct. til og siger: Vi har forlangt og fået 10 pct. Jamen inflationen og andet udvikler sig, og jeg er helt sikker på, at hr. Lykketoft, når han tager kuglerammen til hjælp, kan finde ud af, hvornår nulpunktet er nået.

Det kan godt være, at det er irriterende for hr. Lykketoft, at vi kommer og siger den slags, men også her kommer jeg til at bedrøve hr. Lykketoft: Vi agter at fortsætte.

Der er nogle, der antyder, at vi er sådan en døgnflue, men vi har naturligvis fremført de synspunkter, som vi er valgt til at fremføre.

Der udkommer her i landet et udmærket ugeblad, som jeg kan anbefale til medlemmerne; det hedder AB Weekend, og det er et ugeblad, der bliver udgivet af Fælles Kurs. I dette ugeblad er der i dag en stor annonce fra en pensionistklub, der har indsamlet 4.000 kr. til bladets fortsatte drift.

Jeg ved godt, at 4.000 kr. intet betyder for denne forsamling eller disse mennesker, men det kunne måske være skriften på væggen for hr. Lykketoft og andre, for det fortæller noget om, at Socialdemokratiets kernevælgere er i skred. Det fortæller noget om, at de mennesker, som føler sig bedraget og snydt, først og fremmest af Socialdemokratiet, er på flugt fra dette parti. Når så mange pensionister vil bidrage til vores virksomhed, så må det være, fordi de ved og kan mærke på kroppen, at de løfter, de har fået, ikke på nogen måde er indfriet. Tværtimod, man har prøvet at narre dem.

I den forbindelse kunne man måske citere Bertolt Brecht, der i sin tid sagde, at man kan narre hele folket en del af tiden, men man kan ikke narre hele folket hele tiden ... (*Undervisningsministeren* [Bertel Haarder]: Det er Abra-

ham Lincoln!) Ja, ja, men det har også været brugt af Brecht. Det bliver det ikke mindre rigtigt af. Jeg er meget glad for, at undervisningsministeren vil belære mig, men citatet er rigtigt, uanset hvem der er kommet med det første gang. Brecht har brugt det, og det er vel nok det væsentligste.

Heller ikke Socialdemokratiet kan vedblive at narre hele folket og påstå, at de imødekommer de krav med noget så elendigt som halvdel af det, f.eks. de arbejdsløse har sat til.

Berlau (FK):

Ja, det er jo lidt ærgerligt at komme efter en så begavet taler.

Der må være to ting, det har været svært at være i lang tid, og det er at være journalist og at være træ. Journalister har vredet deres hjerne med politiske spekulationer, prøvet at finde ud af: Hvad sker der dog inde i dette Folketing? Og så har de skrevet og skrevet, og for alle disse ord, de har skrevet, er der blevet fældet en masse træer, som har måttet lade livet for at skrive disse spekulationer ned.

I virkeligheden var det slet ikke så svært, for det skuespil, vi har oplevet siden valget, har en drejebogsforfatter, som hedder hr. Poul Schlüter ... og som også er statsminister, bliver jeg belært om. Det havde faktisk ikke været så svært, hvis man havde sat sig ned og analyseret situationen og sagt: Hvad er det egentlig, der sker?

Men, nuvel, noget skal der jo skrives om, og det kunne være, at det ville give problemer, hvis sandheden blev skrevet alt for tit. Alt, hvad der er blevet foretaget i dette Folketing siden valget, alt hvad der er blevet foretaget i mange år før dette, har haft ét eneste målsigte, nemlig at sikre, at Danmark får den endelige harmoniseringsproces gennemført som et af de fineste og et af de bedste lande i Fællesmarkedet.

Man kunne f.eks. have prøvet at tage bestik af overenskomstsituationen i foråret. Da ville man have set, at Socialdemokratiets folk i fagbevægelsen var kulrede efter at få 4-årige overenskomster. Hvorfor nu det? Hvorfor skulle fagbevægelsen pludselig have 4-årige overenskomster? De har altid haft 2-årige overenskomster, medmindre man går meget langt tilbage i historien. Men 4-årige overenskomster, uden at det var blevet rejst som et krav nogen steder overhovedet!

[Berlau]

Man må unægtelig stille sig selv spørgsmålet: Var det et led i en langsigtet plan, der er aftalt i kulissen, den kulisse, hvor drejebogen – som statsministeren har skrevet – ligger? Man kunne også udmærket godt have forudset, at denne finanslov nok skulle falde på plads. Det er ikke særlig sandsynligt, at det skuespil, man opfører over for offentligheden, i virkeligheden er reelt. Det er langt mere sandsynligt, at den mistanke, som hele befolkningen har om, at det er aftalt i porten alt sammen, er rigtig.

Nu har vi været igennem diskussioner siden valget op til nu, hvor bl.a. det parti, jeg er medlem af, har stillet en masse forslag. Undervisningsministeren viftede på et tidspunkt med en lang række af dem herinde og kaldte os for vanvittige. Der var én, der forleden dag sagde til mig, at vi rent faktisk har lavet dobbelt så meget, som noget andet parti har produceret i den tid, vi har siddet i Folketinget. Det tager vi selvfølgelig til indtægt for, at det, vi laver, er godt og sobert.

Finansloven og drejebogen til finansloven er som sagt skrevet på et langt tidligere tidspunkt, og det har man da også set, når f.eks. Fremskridtspartiet har leget kispus med Socialdemokratiet. Da forslaget om lønmodtagerfonde kom frem, var der pludselig et flertal, og pludselig havde Socialdemokratiet meget svært ved at forklare, at det flertal agtede de i hvert fald ikke at benytte sig af. Det var selvfølgelig drilleri fra Fremskridtspartiets side, men det kom på tværs af de planer – det kom også på tværs af drejebogen, formodentlig – Socialdemokratiet havde.

Vi har jo set, at der har været stillet forslag, hvor vi har ønsket at få en prioritering af omkostningerne i vores samfund. Der bliver fremført ønske om at prioritere sygehussektoren højere, landbruget højere, de unges uddannelse højere, pensionisterne højere. Og hver gang har man fået forklaret, at det var der ikke råd til, og hver gang har vi sagt: Jamen inden vi vedtager denne finanslov, var det så ikke rimeligt og rigtigt, at vi prioriterede udgifterne således, at vi fandt ud af, hvad vi syntes var vigtigst? Og hver gang har svaret været nej. Så derfor har drejebogen ligget i kulissen, og der er blevet læst i den.

Nu kunne man jo altså ikke vedtage en finanslov, uden at Socialdemokratiet skulle have et lille alibi for det, de gjorde. Derfor har man

pustet disse ændringer af finansloven voldsomt op. Man skrev i en avis, at det ikke længere var et fingeraftryk, der var blevet sat på finansloven – det var hele håndtrykket, der var blevet givet.

Socialdemokratiet har labbet rosen i sig fra alle de borgerlige partier og alle de borgerlige aviser, som har forklaret, at Socialdemokratiet er noget nær det mest geniale, man nogen sinde har haft. Og man har rost dem, men det burde nu nok være sådan i Socialdemokratiet, at når man bliver rost af sin fjende, så skal man tage og passe gevaldig meget på.

Jeg ville ønske, at Socialdemokratiet og for den sags skyld også SF ville komme hjem, ville fremføre ikke alene de synspunkter, de har fremført i valgkampen, men også dem, de pr. tradition burde stå for, frem for at ligge i med de borgerlige stort set den ene gang efter den anden.

Hvad er det for nogle forbedringer? Jeg har omtalt dem tidligere. Der er givet 15 kr. om dagen til de arbejdsløse. Det er altså, hvad der er blevet. To knækpølser, kaldte jeg det. Og så er der givet 3 kr. til pensionisterne. De kan så købe brødet, som hører til. Det er, hvad der er blevet, og det er det, man kalder for fingeraftryk eller social genopretning. Det er nede i den afdeling, hvor det stort set er til grin at snakke om det.

Hr. Niels Helveg Petersen har haft nogle bekymringer om vores parti. Det har hr. Lykke-toft også. Hr. Niels Helveg Petersens kendte vi godt på forhånd. Dem udtalte han allerede på valgnatten med et stort og højlydt »føj«.

Jeg var lidt mere bekymret over, at hr. Lykke-toft begyndte at snakke om vrangforestillinger. Det kan nu ikke være vrangforestillinger at gå op og dels minde Socialdemokratiet om deres egen politik, dels forsøge at forbedre den. Det burde man da være noget mere interesseret i. Men når man bliver afsløret med bukserne ikke alene nede om knæene, men måske endnu længere nede, så er man nødt til at reagere på det, og derfor er det vel endt sådan.

Men jeg synes ikke, at man skal være så bange. En grim ælling kan blive til en smuk svane på et tidspunkt, og som det er blevet sagt heroppefra, forventer Fælles Kurs at blive et stort parti.

Jeg mener, at når hr. Niels Helveg Petersen så voldsomt roser Socialdemokratiet, så er det

[Berlau]

en understregning af den glidebane, Socialdemokratiet har været ude på i mange år. Den går længere og længere til højre.

Og nu viser det sig klart og tydeligt med finanslovens vedtagelse, med udtalelserne hele tiden fra Socialdemokratiet om, at nu har de fået, hvad de ville have, at det samarbejde hen over midten, som de borgerlige har ønsket at få i årevis, og som har været i det skjulte, nu må siges at være endeligt formaliseret. Socialdemokratiet er blevet et støtteparti til regeringen. De ønsker at støtte gennemførelsen af en finanslov med alle de uhyggeligheder, der ligger i den. Og de opnåede kun det, statsministeren på et langt tidligere tidspunkt sagde: I får ingen forbedringer, hverken 2, 4, 6, 8 eller 10 mia. kr. Men han sagde også: I kan få op til 2 mia. kr., og det er vel stort set det, der er blevet givet.

Så drejebogen, der blev skrevet på et tidligere tidspunkt, har Socialdemokratiet spillet efter, og de kendte deres roller og deres replikker, og det er i og for sig synd.

Vi vil bruge al den kraft, vi har, til at forsøge at få dette Folketing til at fungere. Det vil sige, at vi også vil forsøge at få medlemmerne til at deltage. Vi vil forsøge at få politikerne ind i en dialog. Det er nu engang et parlament, vi sidder i, og det må være sådan, at vi alle kan fremføre vore synspunkter og se, om vi kan påvirke hinanden, således at vi undgår drejebøger og for meget korridorpolitik. Vi mener, at det danske folk fortjener at have et Folketing, der fungerer åbent og ærligt og ikke som et lukket Folketing med drejebøger skrevet helt andre steder.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 19.15.

Mødet udsat kl. 18.11

Mødet genoptaget kl. 19.15

Forhandlingen genoptoges.

Finansministeren (Palle Simonsen):

Finanslovdebatten giver jo meget vide rammer, hvad angår temaer. Man kan vel nok sige, at efter de mange timer, vi i dag har været igennem, har disse rammer været udnyttet til det optimale. Man kan heller ikke påstå, at der ikke

har været indlæg indimellem, som har bidraget til at gøre debatten fornøjelig.

Man kan måske stille det spørgsmål, hvor meget længere vi er kommet, hvad angår politiske resultater, efter en debat som den, vi har haft i dag. Jeg kan ikke helt afstå fra at sige, at jeg synes da i hvert fald, det er godt, at der er partier i dette Folketing, der er parate til at tage et ansvar for løsningen af problemerne. Mange af de indlæg, der har været i dag, har i virkeligheden været udtryk for politiske markeringer, som ikke giver basis for at skabe politiske resultater.

Jeg havde i går efter debatten om ændringsforslagene lejlighed til at konkludere vedrørende selve finanslovsforslaget, hvad angår udgifter, hvad angår rammer osv. Jeg måtte på det tidspunkt gøre det med forbehold af, hvad der kunne ske ved afstemningerne.

Jeg kan nu bekræfte over for Folketinget, at afstemningerne i går så marginalt ændrede det resultat, vi forestillede os, at den budgetoversigt, der blev udsendt i mandags, stadig væk er gældende, når man skal vurdere indtægter, udgifter, statens finansielle situation osv. Så vi er stadig væk i forhold til dette på rette spor.

Jeg skal derfor ikke i dag gå meget ind i detaljer i finanslovsforslaget, men der er nogle bemærkninger fra ordførerne, jeg gerne vil kommentere.

Jeg vil gerne sige til både hr. Rosing og hr. Steenholdt, at regeringen er meget glad for de indlæg, der kom på de grønlandske repræsentanters vegne i dag. Vi har noteret os de forskellige bemærkninger. Det, jeg især vil præcisere, er tilfredsheden med, at det lykkedes at nå frem til et resultat i forhandlingerne om bloktilskuddene med Grønlands landsstyre. Og jeg har også forstået det sådan, at det er et resultat, begge parter kan være tilfredse med.

Jeg synes, det var glædeligt at høre hr. Steenholdt sige, at han opfattede det sådan, at grønlænderne var blevet behandlet fair af den danske regering og af den danske befolkning.

Over for hr. Lindenskov og hr. Breckmann vil jeg også godt kvittere for bemærkningerne om bloktilskuddene. Også her har vi nået resultater. Det er klart, at man på Færøerne kunne ønske sig nogle ting bedre end det, der blev resultatet af forhandlingerne.

Når hr. Lindenskov nævner pensionsniveauet, må jeg for en ordens skyld sige, at det er jo

[Finansministeren]

også sådan, at Færøerne selv må prioritere inden for deres egne rammer, så selv om man kan have ønske om et højere niveau og ét tættere på det danske, står tilbage, at Færøerne naturligvis også selv har forpligtelse til at foretage en prioritering. Men det er lykkeligt, at vi har nået et resultat omkring bloktilskuddene også i forhold til Færøerne.

Så kan jeg i øvrigt bekræfte over for hr. Breckmann, at det er korrekt, at livslysten i regeringen fortsat er på højdepunktet. Det er ikke bare livslysten. Det er også både arbejdslyst og initiativlyst.

Hvad angår finanslovsforslaget i almindelighed, har der jo været en diskussion en række ordførere imellem om, hvem der nu har pateriniteten til de respektive ændringsforslag. Den skal jeg naturligvis ikke blande mig i, kun sige, at når vi gør resultatet op, er der en række forslag, hvorom det er svært at sige, om det er Socialdemokratiet, der har førsteretten, eller det er Det Radikale Venstre, der har førsteretten. Det tror jeg lige så godt vi kan erkende, at sådan er det.

Jeg er heller ikke indstillet på at svare på de mange spørgsmål om, hvem der var lovet hvad på hvilket tidspunkt, for det har været en lang og vanskelig proces at nå frem til bred opbakning om det finanslovsforslag, vi i løbet af aftenen skal stemme om.

Hr. Bilgrav-Nielsen sagde, at han havde svært ved at forstå, at regeringen ikke havde krævet kompenserende besparelser af Socialdemokratiet i forhold til de indrømmelser, Socialdemokratiet har fået. Den tankegang forstår jeg naturligvis vel, for det er på den måde, at Det Radikale Venstre og regeringen har handlet gennem de senere år, og derfor er det berettiget at stille et sådant spørgsmål. Jeg tror, det er vigtigt, at vi noterer os, at Socialdemokratiet har en anden holdning til niveauet for de offentlige udgifter end regeringen og Det Radikale Venstre. Derfor kan man ikke uden videre sige, at man krone for krone skal skaffe kompenserende besparelser. Sådan virker det desværre ikke.

Hr. Svend Auken brystede sig meget af resultaterne i forbindelse med drøftelserne omkring finanslovsforslaget. Jeg vil bare stilfærdigt sige, at det er da altid rart, når modparten føler sig tilfreds.

Jeg havde lejlighed til i går at gøre op i forhold til klumperne omkring finanslovsforslaget, hvordan tingene egentlig hænger sammen. Det synes jeg ikke rigtig det er rimeligt at gentage i dag. Men ét tema vil jeg godt tage op, bare som eksempel. Hr. Svend Auken sagde bl.a.: Vi krævede i foråret en forhøjelse af dagpengene på 10 pct., også forhøjelse af efterløn osv. Vi fik 10 pct.

Det er korrekt, at dagpengene forøges med 10 pct., men som jeg sagde i går: Der var under alle omstændigheder i finanslovsforslaget indbygget en forhøjelse på de første 3 pct. efter den lovgivning om regulering i forhold til priser, der blev gennemført for et år siden. Det fremgik også klart af Det Radikale Venstres ændringsforslag til finansloven, at man ønskede en regulering herudover i forhold til lønudviklingen. Det er lige så klart, at det var en aftale mellem regeringen og Det Radikale Venstre, og det er i hvert fald en procent, der ligger et eller andet stykke over de tre.

Derfor skal jeg bare stilfærdigt sige, at Socialdemokratiet ikke har fået 10 pct., men dagpengene forhøjes med 10 pct. Det er mere for at sætte det, der er sket, ind i det rette perspektiv.

Så vil jeg også godt sige til hr. Svend Auken, at nu har regeringen og Det Radikale Venstre i fællesskab i fem år kørt en meget stram offentlig udgiftspolitik, som har været et væsentligt bidrag til, at vi har fået balance på de statslige finanser på baggrund af et rekordstort underskud i 1982. Så kan det naturligvis godt virke lidt ubehageligt, at man uden videre kan få nogle udgiftsforhøjelser igennem. Der er ingen tvivl om, hvorfor det er gået sådan: Folketingets sammensætning er naturligvis forklaringen herpå, men at det vækker irritation hos andre partier, er faktisk ganske forståeligt.

Til gengæld vil jeg, ligesom jeg gjorde i går, sige, at så er der også gjort op med begrebet social genopretning. Det er jeg i øvrigt heller ikke blevet imødegået på, og jeg har også forstået det sådan, og det synes jeg er glædeligt, at Socialdemokratiet nu også erkender, at forhøjelser herudover er der ikke råd til. Det er i hvert fald ikke uinteressant.

I øvrigt er det jo ingen kunst at øge de offentlige udgifter. Jeg vil godt om det sige, fordi det er flot at stå her på talerstolen og sige, at de offentlige udgifter skal skæres ned, at jeg kender ikke noget politisk parti i dette Folketing, der

[Finansministeren]

ikke er parat til at øge de offentlige udgifter, hvis det i øvrigt tjener det pågældende partis interesser. Sådan er det jo.

Fremskridtspartiet er et godt eksempel på det, for Fremskridtspartiet gør sig til martyr, hvad angår reduktion af de offentlige udgifter. Og hvad gør Fremskridtspartiet? Det stiller forslag om forbedring af folkepensionen fra 7 til 8 mia. kr. Fremskridtspartiet gør sig til talsmand for at øge sundhedsudgifterne betydeligt. Det eneste ændringsforslag, hvor udfaldet blev anderledes i går ved afstemningen end forventet, var det, hvor Fremskridtspartiet pludselig stemte for øgede udgifter.

Derfor vil jeg meget klart sige, at jeg er den første, som er parat til at acceptere besparelser, når der er et flertal, men jeg har meget svært ved at finde flertallet, og ethvert parti i dette Folketing er jo parat til at øge udgifterne, hvis de synes, det er politisk fornuftigt og det passer ind i deres partiprogram.

Jeg blev for nylig gjort bekendt med en tale, som Edvard Brandes holdt her i Folketinget i forbindelse med behandlingen af finansloven i 1909. Den stammer fra Kristian Hvidts bog om Edvard Brandes, og jeg tillader mig at citere fra Edvard Brandes' tale og dermed fra Kristian Hvidts bog:

»Jeg vil yderligere sige til de mange ærede medlemmer, som har rettet henvendelse, klager og ønsker til mig, at jeg vil vise mig uendelig hård, grusom og ubønhørlig over for sådanne krav. Enten må man gå med til den samme finanspolitik, som hidtil har været ført, dvs. at ærede medlemmer kommer med deres krav, bytter dem indbyrdes, sørger for deres valgkreds' interesser ... eller også må man følge den politik at lukke af; og da jeg lukker af, må d'herrer vide, at de må vise resignation og trøste sig med, at de andre heller ikke får noget.«

Se, den tale har lige så stor aktualitet i 1987. Det er klart, at som Folketinget er sammensat, bliver det vanskeligt for mig at efterleve dens målsætning, men Folketinget skal bare vide, at det er min målsætning. Jeg beder om støtte fra Folketingets partier til, at vi fortsat kan forhindre ny vækst i de offentlige udgifter, men det kræver, at partierne er parate hertil, og jeg synes, at hvert enkelt parti i dette Folketing skal tænke disse ting meget nøje igennem.

Det, der er resultatet af den finanslov, som nu snart bliver vedtaget, er da gudskelov, at den

er udtryk for en fortsat stram finanspolitik, at den statsfinansielle situation er sådan, at der fortsat stort set er balance, hvad der er meget afgørende for regeringen at holde fast i.

Finanslovsforslaget er jo et vigtigt element i den samlede økonomiske politik. Mange andre temaer omkring økonomien er til debat i Folketinget i disse dage.

Jeg lagde mærke til, at hr. Svend Auken brugte en meget stor del af sin tale til at fortælle om de gunstige resultater på finansloven. Hr. Svend Auken sagde dernæst: Vi er jo også enige i, at konkurrenceevnen skal forbedres. Det har vi faktisk sagt til regeringen helt tilbage i foråret.

Ja, hr. Svend Auken, det har jeg godt hørt, og jeg kan godt huske det, men det, som undrer mig, er, at der i realiteten ikke har været konkrete forslag fra Socialdemokratiet til at forbedre konkurrenceevnen her og nu.

Jeg har igen studeret forslag til folketingsbeslutning fra Socialdemokratiet til genopretning af økonomien, der blev fremsat, da Folketinget startede i oktober. Her var forslagene til forbedring af konkurrenceevnen først og fremmest øgede bevillinger til forskning, til teknologi og til uddannelse, og det er vigtigt.

Her vil jeg godt i en parentes sige, at den øvelse, regeringen har haft bl.a. med Socialdemokratiet omkring finanslovsforslaget, tror jeg, har givet Socialdemokratiet en større viden om, hvor mange initiativer regeringen allerede har taget hos erhvervsministrene, hos undervisningsministeren og hos arbejdsministeren for gennem større indsats på forsknings- og teknologiområdet og større indsats på uddannelsesområdet at bidrage til at forbedre vores konkurrenceevne på det lange sigt.

Men der er ingen af disse forslag, der hjælper os her og nu. Uanset hvor mange hundrede millioner, vi afsætter til forskning, får vi jo ikke løst vores betalingsbalanceproblemer hverken i dag eller i morgen. Det er den langsigtede indsats, og den er væsentlig. Her er vi faktisk nået meget langt i opklaringen, og så er der oven i købet kommet lidt ekstra bevillinger på disse områder. Så jeg mener, at vi faktisk står meget godt rustet, hvad angår det langsigtede.

Hvis vi ser på det kortsigtede, så er det jo regeringens forslag, der danner baggrund for den indsats, der nu skal ske. Det er omlægningen af arbejdsgiverafgifterne, det er eksportpakken,

[Finansministeren]

hvor der nu bliver tale om en konkurrenceevneforbedring i størrelsesordenen 8-9 pct.

Det er egentlig utrolig markant. Når man tænker på den lange debat, vi har haft om finanslovsforslaget i dag, kan man godt være lidt skuffet og måske også lidt ærgerlig over, hvor lidt man i virkeligheden hæfter sig ved disse markante initiativer, som der er bred opbakning bag i dette Folketing – og det er jo det glædelige – og som der også er opbakning til fra arbejdsmarkedets parter; det er en anden vigtig facet.

Jeg er helt opmærksom på, at hr. Svend Auken allerede i foråret sagde, at man skulle drøfte tingene med arbejdsmarkedets parter. Det har Det Radikale Venstre også sagt. Og det har vi jo gjort.

Når hr. Svend Auken i dag siger, at det kommer lidt sent, så synes jeg, at det er en urimelig kritik. Enhver vidste jo, og ikke mindst hr. Svend Auken, at det ikke var muligt at gennemføre realistiske forhandlinger, før LO havde overstået sin kongres. Det er jo sandheden. Så er det til gengæld gået utrolig stærkt, fra den kongres var overstået og frem til jul.

Jeg synes, der er grund til at komplimentere arbejdsmarkedets parter. Det mener jeg at de partier her i Folketinget, som tager opgaven omkring løsning af de økonomiske problemer alvorligt, skal være med til at kvittere for. Hvornår har vi sidst set, at en regering har indgået en aftale med arbejdsmarkedets parter som den, vi har set her på det seneste?

Hr. Bilgrav-Nielsen, synes jeg, havde nogle meget væsentlige betragtninger om nogle afsnit i den erklæring, som er blevet resultatet af forhandlingerne med arbejdsmarkedets parter. Jeg skal for en ordens skyld gentage dem. Det er ikke, fordi jeg ikke mener, at de ikke står stærkt nok, når hr. Bilgrav-Nielsen har citeret dem, men det er, fordi jeg mener, at de er så afgørende, at de faktisk bør nævnes én gang til.

Jeg citerer:

»Regeringen og parterne har vurderet den danske omkostningsudvikling i forhold til udlandet, og der er enighed om, at omlægningen af arbejdsgiverafgifterne ikke vil fremkalde en forstærket løn- og prisstigning.« Det har flere ordførere, bl.a. hr. Svend Auken, været inde på. »Der er endvidere enighed om, at det må tillægges afgørende vægt, at omkostningsudviklingen her i landet ikke overstiger udlandets.«

Man siger til sidst – det citerede hr. Bilgrav-Nielsen også: »En bred enighed om væsentlige dele af den økonomiske politik vil være en god baggrund for de fortsatte trepartsdrøftelser og vil skabe grundlaget for en langsigtet løsning af de økonomiske problemer.«

Det er da et håndslag til de partier her i Folketinget, som er parat til at være ansvarlige i den økonomiske politik. Men jeg føjer til: Det forpligter også disse partier; det forpligter også hr. Svend Auken og Socialdemokratiet, og jeg har med glæde i dag noteret mig hr. Svend Aukens udtalelse om, at man føler sig forpligtet af denne erklæring. Det kan vi ikke uden videre se bort fra.

Arbejdsmarkedets parter forventer, at regeringen, Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre fortsat fører en politik, som bidrager til at løse vores økonomiske problemer, og hvortil man i disse drøftelser her i virkeligheden har lagt grundstenen. Det er noget meget, meget afgørende.

Jeg er helt enig med hr. Svend Auken i, at den forståelse, som det så smukt hedder, der er etableret mellem regeringen, Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, knytter sig først og fremmest til finansloven og de lovforslag, der i øvrigt bliver vedtaget her i Folketinget inden jul omkring den økonomiske politik. Men hvis vi tager det sidste afsnit, så forpligter det også Socialdemokratiet længere frem, og stadig væk citerer jeg med glæde fra hr. Svend Aukens bemærkninger herom tidligere på dagen. Derfor har vi i realiteten, til trods for alt, hvad der er sagt om dette Folketing siden valget den 8. september, en mulighed for en lang periode med stabilitet.

Der bliver givet en kæmpechance til de danske virksomheder. Derfor vil jeg også gerne komme med en meget markant opfordring til de danske virksomheder om nu at bruge denne chance, en forbedring af konkurrenceevnen, som stort set retter op i forhold til det tabte inden for de sidste 1½ år. Det er en meget stor chance.

Der tales i denne sammenhæng meget om, hvorvidt man nu med baggrund i den økonomiske situation i øvrigt og de internationale konjunkturer skal være pessimist eller optimist. Mit bud er, at ingen af delene i virkeligheden hjælper på nuværende tidspunkt, for vi er i en meget vanskelig økonomisk situation, og der-

[Finansministeren]

for skal vi selvfølgelig ikke tro, at vi har løst alle problemer.

Men vi skal også passe meget på, at vi nu ikke giver det danske samfund et indtryk af, at vores problemer er u løselige. Det, det handler om, er, at vi er realister, at der nu gives et tilbud til danske virksomheder om at øge produktionen og dermed eksport og beskæftigelse. Og tages det op – og det er jeg overbevist om at det vil blive – så har vi også chancen for efterhånden at få løst både arbejdsløsheds- og betalingsbalanceunderskudsproblemerne.

Hr. Gert Petersen sagde tidligere på dagen, at resultatet af regeringens økonomiske politik jo bare var en kæmpearbejdsløshed. Jeg vil gerne sige til hr. Gert Petersen, at en sådan udtalelse kan man jo komme med ude i forsamlingshuse, men det går jo ikke rigtig de steder, hvor man skal stå til ansvar for, hvad det egentlig handler om.

Hvad er det, der er sket omkring beskæftigelsen? Ja, denne regering har i samarbejde med Det Radikale Venstre gennemført en politik, som i de foregående år gav op mod 200.000 nye arbejdspladser, men på grund af en forringelse af konkurrenceevnen, på grund af en forringelse af de internationale konjunkturer kom der pludselig prognoser om en betydelig vækst i arbejdsløsheden. Men det gik jo ikke så galt i 1987, som man spåede. Der er jo ikke blevet større arbejdsløshed i 1987 i realiteten, end der var i 1986.

Nu kommer der en indsats, som har mulighed for at forhindre den nye store vækst i arbejdsløsheden, og derfor er der ingen rimelighed i at påstå, at politikken er mislykkedes. Den økonomiske politik er altid påvirket af mange forskellige faktorer.

Lige så vel som jeg ikke tror, at hr. Svend Auken ville gribe ind i indgåede overenskomster, tror jeg da slet ikke, at hr. Gert Petersen ville gøre det. Derfor er den eneste metode til at bringe os tilbage på sporet naturligvis at gennemføre de forslag, som Folketinget forhåbentlig og formentlig vedtager i morgen.

Hvad angår betalingsbalanceunderskuddet, har vi jo også set en betydelig tendens til bedring. Når vi ser finansredøgørelsen, kan vi konstatere, at der i 1987 forventes et underskud i størrelsesordenen 19 mia. kr., næste år i størrelsesordenen 15 mia. kr. Ja, det er meget, men vi er i en situation, gør jeg opmærksom på, hvor

en række af dem, der har god forstand på disse ting, faktisk mener, at det måske bliver lidt lavere end det, regeringen skønner. Man skønner ikke, det bliver mere.

Forudsætningen for, at vi får løst vores betalingsbalanceunderskudsproblem, er, at den private opsparing fortsat går i vejret. Det viser finansredøgørelsens bemærkninger og analyser meget klart. Det er også derfor, at det har været så afgørende for regeringen at sikre, at der ikke blev rørt ved de grundlæggende principper i kartoffelkuren.

Der er ingen tvivl om, at kombinationen af skattereform, kartoffelkur og lavinflation er det, der har ændret på situationen omkring opsparingen i dette samfund. Mens vi i 1985 og 1986 oplevede et kolossalt fald i opsparingskvoten, ser vi nu opsparingskvoten på vej op igen. Det er den tendens, der skal yderligere forstærkes. Derfor er det glædeligt, at vi er enige med Socialdemokratiet om, at vi, der har gennemført kartoffelkuren – regeringen og Det Radikale Venstre – skal foretage en række tekniske ændringer, men ikke indføre principper, som skulle virke imod øget opsparing, eller som skulle ændre på straffen for gældsætning.

Her ser vi så igen et af de mange eksempler på, at Fremskridtspartiet kunne være på vej til at trække tæppet væk under vores økonomiske politik. Havde vi ikke fået denne aftale, som et bredt flertal i Folketinget stod bag, så var kartoffelkuren blevet lemlæstet. Det var det, Fremskridtspartiet var parat til med det resultat, at løsningen af vores betalingsbalanceunderskudsproblemer ville være rykket endnu længere ud i fremtiden.

Jeg mener, vi har lov til at sige, at når Folketinget tager på juleferie, så har vi vedtaget en lovgivning omkring den økonomiske politik, som ikke løser alle vores problemer – det ville være en illusion at fastslå det – men som bringer os tilbage på sporet, som giver os muligheder for at forhindre en betydelig vækst i arbejdsløsheden, som giver os øgede muligheder for at løse vores betalingsbalanceunderskudsproblem, og det synes jeg er glædeligt. Så kan vi diskutere til dommedag, om folkepensionisterne skulle have haft 100 kr. mere eller mindre om måneden. Det, der står tilbage, er: Hvad er linjerne i den samlede økonomiske politik? Det opfatter jeg som det helt centrale. Derfor er regeringen tilfreds med, at det er lykkedes at nå

[Finansministeren]

til et resultat omkring denne politik i et samarbejde med både Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet.

Der har under debatten i dag været mange ordførere, som har kommenteret forholdet mellem Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti; det skal jeg fuldstændig afstå fra at kommentere. Det vil jeg overhovedet ikke blande mig i. Jeg vil kun stilfærdigt sige, at jeg har nydt debatten. Jeg synes, den har været spændende, jeg synes, det har været interessant at se, hvordan en SF'er er fulgt efter en socialdemokrat på talerstolen osv. for at bekræfte hinanden i forskellige ting. Men nuvel, det er et spørgsmål om det indbyrdes forhold mellem Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti. Jeg tror dog alligevel, man har lov til at sige, at tingene er ikke helt nøjagtig på samme måde, som de var for en måned siden, uanset hvad der er blevet sagt i dagens løb.

Jeg vil også godt sige til fru Ingerlise Koefoed, at jeg var meget tilfreds med bemærkningen om, at det alligevel ikke endte med, at det blev Folketingets finanslov. Det er jeg enig med fru Ingerlise Koefoed i; det gjorde det nemlig ikke. Jeg har aldrig helt forstået udtrykket, det skal jeg erkende, men jeg har selvfølgelig godt forstået, hvad der lå bag det. Men det er en finanslov, der bliver vedtaget på samme måde som tidligere i forhandling med en række partier i Folketinget; denne gang med et parti mere end sidste år. Men at kalde den Folketingets finanslov, hvis man dermed forstår, at man bare stemmer på kryds og tværs, uden at der er aftalt noget på forhånd, det er vi i hvert fald ikke nået til. Tingene er også på dette område, som de hele tiden har været.

Hr. Svend Auken – det skal så være mine afsluttende bemærkninger – har talt meget om fingeraftryk, og vi har jo alle set, at på bagsiden af hr. Svend Aukens manuskript i dag var der et stort fingeraftryk. Det ser meget imponerende ud, og jeg forstår godt, Socialdemokratiet gerne vil forklare, hvad de har fået ud af drøftelserne. Men jeg vil også godt sige til hr. Svend Auken, at det jo ikke er nok blot at tale om de fingeraftryk, man har fået sat. Fingeraftryk har jo en betydning. Fingeraftryk betyder også, at man ikke kan løbe fra sine gerninger, og det synes jeg hører med i vurderingen af de ting, der er sket.

Hr. Svend Auken kan ikke løbe fra sine gerninger, og det synes jeg er godt, og det er kun en cementering af en politisk stabilitet i den kommende tid, som nogle i Folketinget vil være utilfredse med, men som samfundet som helhed vil være tilfreds med. Det er det, det handler om. Det er det, der er afgørende for den fremtidige udvikling.

Jeg vil gerne tillade mig at konstatere, at nu er der blevet enighed om meget, og i realiteten er der ikke noget bæredygtigt alternativ i dette Folketing til den økonomiske politik, som føres igennem med de sidste lovforslag i morgen. Det er jo sandheden. Der bliver en højere grad af stabilitet, som vi kan glæde os over, og jeg håber og tror på, at vi så også når de resultater med de initiativer, vi tager inden jul, som vi forventer.

Svend Auken (S):

Jeg har høstet og Socialdemokratiet har høstet megen ufortjent ros i dag for, at vi skulle have hjulpet den konservative regering. Vi har efter min bedste overbevisning ved de aftaler, der er indgået, ikke hjulpet den konservative regering. Vi er derimod trængt igennem med de synspunkter, vi havde før valget, og som vi fremførte efter valget. Det er de synspunkter, der nu er slået igennem med det flertal, der nu kunne skaffes herinde.

Kun på ét punkt har vi vist hensyn over for regeringen, og det indrømmer jeg blankt, det har været et menneskeligt hensyn. Det er, at vi ikke har ofret ét ord på den for alle andre åbenbare konflikt, der eksisterer mellem Venstre og Det Konservative Folkeparti i regeringen. Det menneskelige hensyn har vi vist.

Vi har noteret os, at Venstres formand overhovedet ikke har været til stede under debatten i Folketinget i dag om Folketingets finanslov. Ja, han passer sit arbejde, siger undervisningsministeren, men det er altså ikke i folketingssalen ved afslutningen af behandlingen af finansloven. Vi har lagt mærke til, at Venstres ordfører har brugt al sin taletid til at løfte pegefingre mod den finanslov, der nu vedtages. Vi har hørt Venstres ordfører tale om et skib, der er sprunget læk, og at det nu er nødvendigt at sætte flere mand til pumperne.

En hel masse udtryk af tilsvarende art har vi ikke boret i undervejs i debatten, men vi synes nok, at der er grund til at notere sig, at selv om

[Svend Auken]

der kan være enkelte nuancer mellem eksempelvis medlemmer af Socialistisk Folkepartis folketingsgruppe og medlemmer af den socialdemokratiske folketingsgruppe, så er der dog betydelig større afstand mellem de synspunkter, som ministre fra det ene parti har givet udtryk for før finanslovsaftalerne, og hvad der er blevet givet udtryk for af andre ministre fra andre partier.

Det er tydeligt, at der er en markant og klar forskel i opfattelsen mellem de forskellige regeringsmedlemmer; men det er regeringens anliggende. Vi har forhandlet med regeringen og har spurgt regeringen: Har regeringen mandat, har ministrene mandat til at indgå aftale med os? Vi har fået et bekræftende svar, og det er det, der er afgørende for os. Men jeg tror nok, at offentligheden skal hæfte sig mere ved den trods alt for vores forfatningssystem ukarakteristiske situation, at der har været betydelig uenighed i regeringen, inden dette resultat er blevet nået.

Må jeg i øvrigt sige, at den politiske situation, som den tegner sig her efter tredjebehandlingen, er, som den tegnede sig umiddelbart efter folketingsvalget. Der er desværre fortsat 90 mandater, der ønsker, at firkloverregeringen skal fortsætte.

Socialdemokratiet ønsker en anden regering og vil samarbejde med alle de partier, som vil skaffe landet en anden regering, men i mellemtiden vil vi ikke sidde med hænderne i skødet. Vi vil gerne opnå resultater for vor egen politik.

Derfor har vi arbejdet for at sikre en forbedring af konkurrenceevnen. Det har vi talt om i årevis. Derfor har vi arbejdet for at få en forbedret støtte til konkurrencevirksomhederne. Det har vi talt om i årevis. Og derfor har vi ønsket at sætte vort præg på den finanslov, der nu vedtages. Og vi er stadig godt tilfredse med, at det er lykkedes at skaffe folkepensionisterne, dagpengemodtagerne, efterlønsmodtagerne, de unge under uddannelse og de langtidsledige håndgribelige, kontante resultater, som de har hårdt brug for, selv nu i en anstrengt økonomisk situation.

Jeg skal slutte med at sige, at der er én ting, man ikke skal gøre, og det er at indbilde sig selv, at man med vedtagelsen af denne finanslov og med denne forbedring af konkurrenceevnen har forhindret den katastrofe, der venter danske virksomheder til vinter. Det har man desværre ikke.

Vi ved fra amt efter amt, fra arbejdsmarkedsnævn efter arbejdsmarkedsnævn, at antallet af virksomhedslukninger er stærkt stigende. Vi ved, at der er et større antal lønmodtagere end på noget tidspunkt tidligere i mange år, der går rundt med en fyreseddel i lommen, og som ikke har noget arbejde, når vi kommer et stykke ind i vintermånederne. Vi ved, at de trykkesbestemmelser, de har, er helt utilstrækkelige. Vi ved derfor også, at mange lokale samfund, foruden mange familier, vil stå over for meget store problemer.

Vi mener, at vi fra Socialdemokratiets side i dag har ydet så meget bidrag, som vi kan, men vi kan naturligvis ikke tage ansvaret for den politik, der har været ført de sidste 5 år, og som jo er den væsentligste årsag til, at det står så skralt til med dansk økonomi, og som desværre alt for mange mennesker vil få et levende indtryk af i de kommende måneder i deres egen situation. Den politik, der har været ført, er fortsat regeringens ansvar. Det ansvar kan man ikke løbe fra.

Finansministeren var meget optaget af at overfortolke min udtalelse om den udtalelse, parterne i enighed har afgivet ved afslutningen af trepartsforhandlingerne. Det, jeg har sagt, er, at vi er enige i det sigte, der lægges op til fra parternes side, det svarer nøje til den socialdemokratiske politik. Men vi forbeholder os naturligvis retten til selv at fortolke, hvordan man bedst fremmer konkurrenceevnen, hvordan man bedst fremmer erhvervsudviklingen i Danmark, hvilke reformer det er, der skal gennemføres med så bred tilslutning som muligt.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at vi mener, at det dagsværk, der er blevet udført, er godt. Det er et godt dagsværk, der er blevet lavet, noget, som Folketinget kan være bekendt. Vi mener, det er Folketingets finanslov. Det er en finanslov, der adskiller sig milevidt fra den finanslov, regeringen oprindeligt lagde frem, og derfor er vi glade for den finanslov, som nu foreligger. Den er så god, som den kan blive i det nuværende Folketing, men den løser ikke problemerne. Der er stadig masser af uløste problemer i dette samfund; dem kan vi desværre ikke klare i forbindelse med finansloven.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Hr. Preben Møller Hansen har ordet for en kort bemærkning. Det er praktisk, hvis man er så tæt på talerstolen som muligt.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg vil gerne have lov til at takke finansministeren for den fuldkomne krystalklare redegørelse, der kom angående det forlig, der er indgået sammen med Socialdemokratiet. Her lades ingen tvivl tilbage. Den aftale, der er indgået, som man gerne vil fremstille som en forståelsesaftale, er en aftale, der er bindende også år frem, og anderledes har vi andre heller ikke opfattet det.

Samtidig vil jeg gerne spørge ministeren, hvad han mener med, at der er indgået en aftale mellem arbejdsmarkedets parter, som indgår i bedømmelsen af denne finanslov. Mig bekendt er forholdet det, at man på arbejdsmarkedet har indgået en overenskomst af 4 års varighed, dog med den passus, at man kan forhandle løn i 1989. Det vil sige, at det eneste, arbejdsmarkedets parter kan have drøftet med regeringen, er den lønmulighed, der er i 1989. Jeg vil gerne have at vide af ministeren, om der er tale om en aftale, der går ud på, at man laver en pensionsreform, hvor de muligheder, der gives for lønforhøjelse, indgår ved beregningen.

Jeg vil også gerne spørge ministeren, om der er indgået en aftale om, at der skal bygges nogle såkaldte fiskeriinspektionsskibe. Er udgiften til disse skibe placeret i forsvarsbudgettet på de 13,5 mia. kr., eller er de placeret andetsteds på finansloven?

(Kort bemærkning).

Berlau (FK):

Det er såmænd ikke for at forlænge rosen af finansministeren, men han burde næsten have en medalje, for klarere og tydeligere kunne det jo næsten ikke siges, hvad det er for en aftale, der er indgået. Man skal jo næsten være masochist, hvis man skal stå for den omgang spanking, som finansministeren lige netop har givet Socialdemokratiet.

De dagpenge, om hvilke hr. Svend Auken tidligere i dag sagde: Vi foreslog 10 pct., og vi fik 10 pct., dem har finansministeren jo netop skåret ud i pap. Der var 3 pct. fra regeringen i forvejen, og der var 3 yderligere pct. fra den aftale, der ligger mellem regeringen og De Radikale om udviklingen på det private lønmarked. Med den beregning, som jeg tidligere har omtalt i dag, og som er rigtig, er fingeraftrykket fra

Socialdemokratiet til de arbejdsløse 6 kr. om dagen. Det er det, man kalder for et fingeraftryk, og så må jeg sige, at jeg har gjort Socialdemokratiet uret. Jeg har tidligere sagt, at jeres fingeraftryk var lig 2 knækpølser. Nu er der ikke engang til en almindelig rød med håndtag.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Ja, sproget er mangfoldigt.

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Hr. Svend Auken traditionelt polemiske facon har jo heller ikke fornægtet sig her i dag. Højdepunktet nåede vi for lidt siden, da hr. Svend Auken bebrejdede, at Venstres formand, hr. Ellemann-Jensen, ikke har været til stede under debatten her i dag.

Udenrigsministeren har jo oven i købet sin stedfortræder indkaldt. Det er der gode grunde til på grund af de opgaver, regeringen har haft i forhold til EF de sidste 14 dage, og så vidt jeg ved, er der i øvrigt også besøg af en udenlandsk statsleder her i landet i dag, så der er gode grunde til, hr. Svend Auken, at udenrigsministeren ikke er til stede. Ved overhovedet at tillade sig at bringe noget sådant ind i debatten er jeg ked af at skulle sige, at hr. Svend Auken nærmer sig i betænkelig grad hr. Preben Møller Hansens niveau.

Så én ting til. Når hr. Svend Auken her i dag har tilladt sig at bryste sig med, at det har været, skal vi sige rimelig forsvarligt at hæve de offentlige udgifter på en række områder i forbindelse med det kommende års finanslov, så hænger det jo sammen med, som det tidligere er blevet anført bl.a. af finansministeren, at regeringspartierne og Det Radikale Venstre i en år-række har taget ansvaret for at føre en ganske stram økonomisk politik. Det er jo det, der er baggrunden for, at der er bare en nogenlunde rimelig baggrund for at kunne stemme om den finanslov, vi om lidt siger ja til.

Så forsøger hr. Svend Auken sig her på slutningen af debatten med, om det skulle være muligt at drive en kile ind mellem regeringspartierne. Jeg vil overhovedet ikke lægge skjul på – og det har vi ikke gjort i de 5 år, dette regerings-samarbejde har været – at der kunne være nuancer i opfattelsen mellem de fire partier, men jeg kan garantere hr. Svend Auken for, at det kommer ikke til at lykkes at drive en kile ind i dette

[Ivar Hansen]

regeringssamarbejde, ej heller mellem Venstre og Det Konservative Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Nu synes jeg, at debatten er ved at blive interessant, for nu er der nogle, der lyver.

I formiddags sagde hr. Svend Auken: Vi foreslog 10 pct. mere til efterløns- og dagpenge-modtagerne; det blev 10 pct. Nu har vi lige fået at vide af finansministeren, at de 3 pct. var altså aftalt i forvejen, at de næste 3 pct. var en følge af den lønudvikling, der havde været på det private arbejdsmarked. Nu vil jeg godt vide, hvem det er, der lyver. Er det finansministeren, som ikke blev stillet over for kravet om, at Socialdemokratiet skulle have 10 pct., eller er det hr. Svend Auken, som kom og stillede krav om 3 eller 4 pct., fordi han vidste, at de første 5-6 pct. var givet i forvejen?

Jeg kan godt forstå, at Socialdemokratiet er i vanskeligheder, og der skal et figenblad til at skjule den nøgenhed, som man efterhånden står i i forbindelse med dette finanslovsforslag og den behandling, det har fået. Men det kan ikke være rimeligt, at hr. Svend Auken og Socialdemokratiet skal gå ud til befolkningen og sige, at man krævede nøjagtig det, som kommer til udtryk i loven, når vi har hørt finansministeren oplyse, at godt halvdelen havde man altså aftalt med nogle andre, inden hr. Svend Auken kom til.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Vi foreslog 10 pct., og det blev 10 pct. Finansministeren foreslog 3 pct., og det blev 10 pct.

Jeg vil sige til hr. Ivar Hansen, at jeg i mit første indlæg ikke havde ét ord om Venstre og Konservative, ikke ét ord. Jeg har heller ikke i løbet af dagen i dag gjort nogen bemærkning om det, men finansministeren brugte en stor del af sin taletid til at tale om nogle meget små nuancer i de udtalelser, der er kommet fra S og SF. Derefter sagde jeg, at jeg havde vist det menneskelige hensyn over for regeringen ikke at omtale den store afstand, der er mellem Venstre og Konservative. Men således provokeret deltager jeg naturligvis gerne i den diskussion og gerne med et citat af hr. Ivar Hansen fra den selv samme dag, hvor vi i realiteten indgik en

aftale om forbedringer af finansloven. Den dag udtalte hr. Ivar Hansen til Politiken, at der skulle ikke gives andet end nogle ganske få millioner kroner i forhandlingerne, og at i øvrigt burde man forhandle med Fremskridtspartiet og ikke med Socialdemokratiet.

Heldigvis var det ikke Venstres opfattelse, der slog igennem. Heldigvis var det fornuftige og mere realitetsbetonede kræfter, der sejrede i regeringen. Det er regeringens anliggende. Det er regeringen, der selv træffer beslutning om, hvad dens holdning er.

Så vil jeg gerne sige til hr. Ivar Hansen, at jeg bare sagde, at jeg synes, det er interessant, at Venstres leder ikke er til stede under debatten i dag. Jeg tror aldrig, det er sket før under tredjebehandlingen af finansloven, at et af landets største partiers leder ikke har været til stede under forhandlingen. Jeg kan ikke huske noget fortilfælde. Måske kender hr. Ivar Hansen et fortilfælde. Forklaringen er sikkert udmærket, men den politiske prioritering bliver alligevel tilbage.

I øvrigt vil jeg gøre hr. Ivar Hansen opmærksom på, at udenrigsministeren var her i starten. Jeg anfægter ikke, at han passer sine embedsopgaver, som er meget vigtige. Jeg siger, at det siger bare noget om den politiske prioritering.

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Af hensyn til hr. Svend Auken skal jeg ikke fortsætte debatten om, hvorfor udenrigsministeren ikke er til stede her i salen, men må jeg så ikke godt gentage over for hr. Svend Auken, at jeg står ved hvert ord, jeg har sagt i de sidste par måneder om, hvad der er behov for i den økonomiske politik. Hvad jeg har sagt, er i øvrigt i fuld overensstemmelse med, hvad statsministeren sagde på regeringens vegne ved Folketingets åbning. Men det er jo en mindretalsregering, vi har, og regeringen skal ikke klandres for det resultat, der er opnået. Vi kunne have ønsket det bedre på en række områder. Det er vi enige om i regeringssamarbejdet, men regeringen skal ikke klandres for det resultat, der er nået, for jeg er grundlæggende enig i, at der er en række elementer i den aftale, der er nået, specielt det, der vender mod arbejdsmarkedet. Hvis aftalen bliver opfyldt og efterlevet, som finansministeren sagde, kan vi være på rette vej igen, men hr. Svend Auken skal ikke glemme,

[Ivar Hansen]

at denne lange dags debat ligesom en række tidligere, lignende debatter i det væsentlige har været opfyldt af en lang, ørkesløs forklaringskrig og stridigheder mellem Socialdemokratiet, SF og Fælles Kurs. Det har i sandhed været ørkesløst.

Formanden:

Jeg minder om, at vi er i gang med anden omgang, og ordførerne har stadig væk chance for at tage ordet.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er frygtelig svært, fordi jeg godt ved, hr. Ivar Hansen har det meget svært, men det kan være, der er en befolkning, der får det endnu sværere, end hr. Ivar Hansen har det i øjeblikket, fordi regeringen har indgået dette finanslovforlig.

Når hr. Ivar Hansen siger, at han står ved hvert ord, han har sagt, skal jeg minde om, at det er ikke ret lang tid siden, hr. Ivar Hansen udtalte, at Socialdemokratiet fik ikke én krone, og små 3 mia. kr. er faktisk temmelig mange kroner. Hvordan kan det gå til, hr. Ivar Hansen? Hvordan har den borgerlige regering kunnet gå med til dette forlig? Det er simpelt hen fortvivlende. Det er ikke et fingeraftryk. Det er en kæmpehånd, der er sat på dette forlig, som Socialdemokratiet har sin største andel i. Hvordan i alverden kan den borgerlige regering gå med til det og ikke alene Venstre, men Konservative? Hvordan i alverden kan man gøre det? Lad være med at komme med den, at man er en mindretalsregering. Hvad har regeringen fået igennem i dette forlig, hvis statsministeren vil høre efter? Jeg vil godt have et svar fra hr. Ivar Hansen, for det er ikke ret mange måneder siden, at hr. Ivar Hansen sagde, Socialdemokratiet ikke fik én krone.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Jeg fik ikke noget svar fra hr. Svend Auken. Derfor vil jeg godt spørge finansministeren: Er den udlægning af teksten rigtig, som hr. Svend Auken kom med i morges, at Socialdemokratiet kom til forhandlingerne og forlangte 10 pct. og fik de 10 pct.? Eller var finansministerens udlægning af teksten rigtig, da han sagde, at de

første 3 pct. var aftalt på forhånd, de næste blev givet på baggrund af lønudviklingen inden for det private område, og at hr. Svend Auken kun fik, hvad der yderligere er inden for rammen på de 10 pct. Jeg vil godt vide, hvem der taler rigtigt i denne sag, for jeg har forstået, at nogle har svært ved at skjule deres nøgenhed eller skam.

Ingerlise Koefoed (SF):

Finansministeren sagde i sin tale, at det, der ikke bandt så forfærdelig meget – jeg citerer efter hukommelsen – var de aftaler, der nu var indgået mellem regeringen og Socialdemokratiet, men det, der bandt meget, var aftalerne i forbindelse med trepartsforhandlingerne. Det ville jeg godt bede om at få opklaret noget nærmere, hvad det var, finansministeren sagde med det.

Finansministeren startede med at sige, at om det nu var Det Radikale Venstre eller Socialdemokratiet eller SF – han sagde nu ikke SF, men det kunne han have sagt – der var initiativtager til nogle af de ændringsforslag, der blev vedtaget i går, var ham i og for sig ligegyldigt. Det lød, som om han syntes, at den debat, der havde været mellem partierne om fadderskabet til dit og dat, var lidt latterlig. Men derefter tog finansministeren roligt og stille ansvaret for de udvidelser, der er sket på finansloven, alene på sin og på Det Radikale Venstres kappe. Det skulle alene være De Radikale og regeringen, der havde sikret en udvidelse af dagpengene, efterlønnen og andre sociale forbedringer, der er kommet på finansloven.

Det tror jeg faktisk ikke helt på. Hvis det var sandheden, hvorfor har vi så i alle de år, vi har haft regeringen og De Radikale i samarbejde, ikke kunnet se sporet af sociale forbedringer, af forbedringer af dagpenge osv.? Jeg tror faktisk, at Socialdemokratiet og Socialdemokratiets medvirken til det har haft betydning for, at vi i dag står med en finanslov, som desværre bliver vedtaget, men som man dog kan vedtage med fornemmelsen af er bedre end det finanslovforslag, vi så i august måned. Der er kommet nogle sociale forbedringer ind, fortrinsvis, tror jeg, på grund af Socialdemokratiets medvirken. Der er kommet forbedringer ind inden for uddannelse, kultur og miljø på grund af initiativer fra Socialdemokratiet, SF og Det Radikale Venstre og på grund af sammenhold på disse områder inden for det alternative flertal.

[Ingerlise Koefoed]

Folketingets finanslov blev det ikke, og Folketingets finanslov kunne det naturligvis heller ikke blive, for hvilken regering ville kunne overleve, at det blev Folketingets finanslov, der blev vedtaget? Jeg ønsker stadig, at det var Folketingets finanslov, vi havde, men jeg kan da godt se, at vi så havde været i en helt anden situation, der for os var bedre, for andre vanskeligere.

Vi stemmer imod denne finanslov trods de forbedringer, der er kommet ind i den. Det gør vi, fordi en finanslovaftstemning for os er principiel. Den drejer sig om, om man har tillid eller ikke tillid til de mennesker og de partier, der sidder i regeringen. Vi har ikke tillid til denne regering, og derfor må vi stemme imod finansloven.

Denne dag har ikke været præget så meget af diskussioner mellem Socialdemokratiet og SF, som hr. Ivar Hansen sagde. Naturligvis må vi diskutere, naturligvis er der nuancer, vi er uenige om, og naturligvis må vi stille spørgsmål. Det gør man, og det gør man også til sine venner. Men diskussionen har været stærkt præget af Fælles Kurs' nye interesse og iver for at markere sig i Folketinget. Hr. Jes Lunde spurgte i går: Hvem er hovedfjenden for Fælles Kurs? Jeg har fundet ud af det nu. Fælles Kurs har tre hovedfjender. Det er NATO – det forstår jeg godt – det er EF – det forstår jeg også godt – og så er det altså SF. Det synes jeg er en underlig måde at føre politik og at bruge sine aggressioner på. Hvorfor i alverden ikke bruge den vrede, man har i sig, på de mange ting, der går dårligt i dette samfund, og på, at der er mange mennesker, der ikke har det godt nok, og på, at der er strukturer, der forhindrer, at de har det godt nok? Hvorfor ikke bruge sin vrede til at forbedre det i stedet for at bruge sine aggressioner til at skælde ud på nogle mennesker, som man sidder i Folketing sammen med?

Jeg tror også, at det var hr. Preben Møller Hansen eller hr. Berlau, der sagde, at det er meget vigtigt, for det er herinde, det sker. Nej, det er ikke herinde, det sker; det er ude i verden, det sker; det er ude blandt de mennesker, som vi snakker med, som vi er ude hos, når vi ikke sidder herinde og fører ørkesløse debatter, hvis udfald vi kender i forvejen. Det er derude, vi møder de mennesker, der inspirerer os til det arbejde, vi laver herinde, også mennesker, der måske ikke er helt så højlydte som dem, som hr.

Preben Møller Hansen, hr. Berlau, hr. Jørgen Tved og hr. Kurt Frederiksen repræsenterer, når de er herinde.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg er lidt ked af det, fordi jeg fornemmer faktisk, at fru Ingerlise Koefoed lider lidt af paranoia, for det er jo ikke så godt, når man beskæftiger sig med politik, at man har den slags fornemmelser. Vi er ikke af den opfattelse, at SF er hovedfjenden for os. Hovedfjenden er de mennesker, der i Folketinget beslutter nedskæringer, der åbenbart også får SF's stempel.

Jeg kunne godt tænke mig at få at vide konkret, hvori det gode ligger i finansloven, som fru Ingerlise Koefoed gav udtryk for; hvis der er noget gode, hvorfor kan man så ikke stemme for finansloven? Efter min opfattelse er det en tvetydig holdning. Jeg vil sige for vort vedkommende, at vi lægger os ikke fast på, at vi til tid og evighed ikke kan stemme for en finanslov. Det ville sgu da være helt – undskyld – det ville være helt uhyrligt.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg vil gerne sige tak til finansministeren for en, synes jeg, meget klar tale. Jeg mener, finansministeren afklarede en række ting. Når finansministeren kan holde den tale, han holdt, uden på nogen måde at antyde, at der havde været andre muligheder end en finanslovaftale med Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, må det være, fordi finansministeren har haft nogle oplevelser i de to møder, han holdt med Fremskridtspartiet, som – vil jeg uden videre gå ud fra – bekræfter det, som vi andre mener er situationen vedrørende Fremskridtspartiet. Det er komplet uanvendeligt, når det drejer sig om at strikke en finanslov sammen. Dermed er vi ovre i det, som er situationen, at finansloven kun kan vedtages, hvis der er andre partier end regeringens og Det Radikale Venstre, der stemmer for. Derfor var det nødvendigt at føre samtaler med Socialdemokratiet. Så vidt, så godt.

Det glædede mig, at finansministeren citerede en tidligere markant Radikaler – Brandes, som var grusom ubønhørlig og hård. Jeg kunne have ønsket, at finansministeren måske havde levet en lille smule mere op til denne karakteristik. Men jeg tror, at finansministeren samtidig må have forstået lidt af, hvad der er grunden til,

[Bilgrav-Nielsen]

at vi Radikale også i denne situation har været en smule hårde. Det har noget at gøre med, at vi siden 1982 har været med til at bringe en synkende skude på ret køl, og vi har absolut ikke lyst til, at vi i løbet af et eller to finansår sætter alt det over styr, som vi har slidt og slæbt for i de sidste fem år. Det betyder også, at vi er nødt til at sige nej tak til forbedringer på det sociale område, pensioner og andre ting, som vi meget gerne så gennemført her og nu. Men det er altså baggrunden.

Så kan man altid sætte spørgsmålstegn ved, om dette finanslovsforlig kunne have været indgået med Socialdemokratiet til en lavere pris, om jeg så må sige. Det er muligt, at det ikke lod sig gøre. Men jeg er ret overbevist om, navnlig efter jeg har overværet Socialdemokratiets deltagelse i debatten i dag, at de er ikke gået ind i denne aftale, fordi de helhjertet står bag det, som jeg er enig med finansministeren om er det allervæsentligste i denne aftale, nemlig trepartsaftalen.

Jeg kan ikke komme til andet resultat, når jeg har lyttet til dagens debat og de socialdemokratiske indlæg, end at Socialdemokratiet er gået ind i dette for at redde sig selv over denne finanslovsafstemning. Der er intet, der tyder på, at Socialdemokratiet er parat til fuldt og helhjertet at bakke op bag det, som er den næste politiske nødvendighed, nemlig at trepartsaftalen kan realiseres, og det kan den kun, hvis vi 1, 2 eller 3 år står fast og sikrer, at der ikke kommer rente- og lønudvikling i Danmark, som ligger over udlandets, at det kommer til en større privat opsparing, at det kommer til en større indtjening i de danske erhverv, og at vi fortsat samtidig holder fast ved, at de offentlige udgifter skal holdes i ro. Det er den nødvendige forudsætning for, at trepartsaftalen kan føre til noget godt. Det var derfor, jeg tillod mig at sige, at dette er godt nok. Det er en spæd begyndelse, nu afhænger det helt af, om den politiske vilje til at bakke op og holde fast over en årrække er til stede. Jeg tvivler på den socialdemokratiske vilje.

Jeg vil til sidst sige, at jeg skal ikke anklage statsministeren for ikke at ville lytte til radikale råd. Det ville være helt forkert at komme med en sådan anklage, men under finanslovdebatten sidste år gav jeg faktisk det råd til statsministeren, at nu skulle det samme hold, regeringen og Det Radikale Venstre, også udarbejde fi-

nansloven for 1988, så ville det passe fint, om statsministeren efter afstemningen om finanslov 1988, det vil sige om få minutter, tog ordet og udskrev folketingsvalg.

Vel, det skal han nu ikke gøre, for han har gjort det lidt for tidligt. Det kostede et par mandater, og derfor er Folketinget i den situation, det er i nu. Det Radikale Venstre vil, uanset at Folketingets sammensætning er blevet besværlig, meget kraftigt opfordre ikke mindst Socialdemokratiet til, at man nu træffer det valg, som jeg tidligere på dagen opfordrede hr. Svend Auken til at træffe. Man kan ikke på én og samme tid gå ind i denne aftale og føre forhandlinger til anden side om en helt anden politik, som helt sikkert ikke vil betyde, at aftalen kan fastholdes over en flerårig periode.

Formanden:

Jeg har to noteret til korte bemærkninger, men jeg tager først de to ordførere, der har indtegnet sig. Så skal vi nok få korte bemærkninger bagefter.

Behnke (FP):

Den tale, som finansministeren holdt, var lige ved at være talen af den mand, der ønsker at blive statsminister for en flertalsregering med Socialdemokratiet. Der var ikke grænser for, hvor mange roser Socialdemokratiet skulle have for deres ansvarlighed og deres medvirken til både finanslovsforliget og andre forlig – nej, det hedder det jo ikke, det hedder forståelser.

Finansministeren havde en masse bemærkninger om, at man har været i stand til at holde igen, og at det var vigtigt, at man holdt igen. Det er den samme finansminister, som har givet hele den offentlige sektor et kæmpelønhop, som resulterer i, at man er nødt til at opkræve højere skatter og til at tage større lån for at være i stand til at finansiere de ekstra lønudgifter. De ting hænger altså ikke sammen, at man på den ene side påstår, at man vil holde igen, og samtidig køber sig til velvilje hos 900.000 offentligt ansatte.

På spørgsmålet om, hvorvidt der overhovedet har været tale om besparelser i den offentlige sektor, passer det jo ikke. Der er nogle små justeringer hist og pist, men i al den tid, den borgerlige regering har siddet, har der været tale om, at de offentlige udgiftsbudgetter er steget og steget og steget. Man kan selvfølgelig sag-

[Behnke]

tens komme med en bemærkning om, at hvis ikke den borgerlige regering havde holdt igen, var det gået meget værre. Det er nøjagtig de samme argumenter, man bruger til at påstå, at hvis ikke den borgerlige regering havde siddet, havde det der været flere end 250.000 arbejdsløse. Den slags argumenter duer ikke, for der er ingen, der har mulighed for at efterprøve dem.

Så var der spørgsmålet om, hvorvidt Fremskridtspartiet ønsker offentlig tilbageholdenhed og besparelser, og samtidig ønsker ekstra udgifter til sundhedssektoren og folkepensionisterne. Det kan næppe komme som nogen overraskelse for finansministeren, for det har nu engang været Fremskridtspartiets politik lige siden 1973. Hvis det først er nu, det er gået op for finansministeren, er det lidt sent.

Det, Fremskridtspartiet hele tiden har gjort opmærksom på, er, at de offentlige budgetter, vi har, rummer mange udgiftskonti, som det er muligt at spare på. Hvorfor skulle vi bruge 275 mio. kr. på at forny Det Kongelige Teater? Hvorfor skal vi i den finanslov, vi har til behandling nu, bruge 5 mia. kr. på ulandsbistand og bistand til terroristorganisationer ude omkring i verden, når vi samtidig ikke engang vil afvikle ventelisterne på vore sygehuse, ikke engang vil forhøje folkepensionen til vores egne pensionister? Fremskridtspartiet ønsker at få sammenhæng i tingene ved, at de penge, den offentlige sektor bruger, bliver brugt på vores egne statsborgere og specielt på dem, der er syge, og på dem, der er ældre.

Den politik, regeringen har ført og ønsker at føre videre, er det jo ikke kun Fremskridtspartiet der påstår går galt. Budgetreguleringer, finansredegørelser, OECD-rapporter, vismandsrapporter, alle peger samstemmende på, at i 1988 og årene fremover vil det gå galt økonomisk, hvis ikke man gør noget ved tingene.

Så bebrejder finansministeren minsandten Fremskridtspartiet, at vi tillader os den frækhed at give tilsagn om at ville støtte forslag, som Socialdemokratiet og SF fremsætter. Hvis regeringen ikke ønsker noget samarbejde med Fremskridtspartiet om regeringens politik, er der da intet mere naturligt, end at Fremskridtspartiet benytter sig af det flertal, der måtte være for ting, der trækker i den rigtige retning for Fremskridtspartiet, og da specielt på områder som kartoffelkuren, som alle er enige om er en kartoffelpest for landet. Det kan godt være, at

man håber på, at den har nogle gode effekter for betalingsbalancen, men hvad hjælper det, når det betyder ekstra udgifter og ekstra skatter for hver eneste skatteplaget dansker?

Ville finansministeren gerne have, at Folketinget tog ad notam, at det var helt centralt for regeringen, at man fortsætter den linje, som man hidtil har kørt, og som man også nu ønsker at fortsætte fremover, i en samlet økonomisk politik? Det er jo en økonomisk politik, der har ført til højere skatter, større gæld, flere arbejdsløse, massevis af virksomhedslukninger. Hvis det er det, regeringen ønsker at fortsætte også fremover, mener vi bestemt ikke, regeringen har noget som helst at være stolt af.

Der er et alternativt flertal her for mange mærkelige ting. Der er også et alternativt flertal om det økonomiske, som kunne bestå af regeringen, Fremskridtspartiet og De Radikale. Det undrer os egentlig, at man denne gang ved finanslovforhandlingerne ikke forsøgte at få et fællesmøde, hvor man f.eks. kunne få afprøvet de holdninger, De Radikale og Fremskridtspartiet har til offentlige besparelser. Det går efterhånden op for os, hvorfor man ikke ønsker sådan et fællesmøde. Det er måske mere regeringen, der ikke ønsker det fællesmøde end De Radikale, der ikke vil have noget med Fremskridtspartiet at gøre.

For sandheden er, at De Radikale og Fremskridtspartiet sagtens kunne blive enige om offentlige besparelser på anlægsudgifterne. Regeringen har på de møder, vi har haft, fortalt, at De Radikale ikke vil være med til de besparelser, som Fremskridtspartiet foreslår. Omvendt har man sikkert på møder med De Radikale sagt, at de besparelser, som De Radikale kan gå ind for, vil Fremskridtspartiet ikke være med til. Den går bare ikke. Derfor kunne det være interessant, hvis man havde forsøgt at få flertal ved hjælp af regeringen, De Radikale og Fremskridtspartiet, men det har man tilsyneladende desværre ikke ønsket.

Derfor var jeg også en lille smule ked af hr. Bilgrav-Nielsens bemærkninger om, at Fremskridtspartiet var urealistisk. På mange områder kan Fremskridtspartiet og De Radikale, hr. Bilgrav-Nielsen, blive enige om at spare på finansloven. Vi skulle have fået en ærlig chance denne gang, frem for at der blev lavet en dårlig finanslov sammen med Socialdemokraterne.

[Behnke]

Der har også været andre tegn på, at regeringen ikke ønsker et flertal mellem regeringen, De Radikale og Fremskridtspartiet, f.eks. det, der er blevet kaldt eksportpakke 1. Man var lige ved at skulle skrive betænkning i Skatte- og Afgiftsudvalget, men så blev hele arbejdet bremset. Man ønskede i stedet at lave et forlig med Socialdemokratiet vel vidende, at det blev dårligere end det oprindelige lovforslag fra regeringen. Det kan vi ikke forstå, det kan vælgerne ikke forstå, men det vil regeringen forstå næste gang, der er folketingsvalg.

Fremskridtspartiet vil fortsat stemme imod finansloven, og vi håber så på, at vi hurtigst muligt kan få regeringen til at indse, at den kun har en chance, hvis den ønsker at føre borgerlig politik.

Glønborg (KRF):

Jeg ønsker ikke at forlænge debatten, for den trænger allermost til at blive afsluttet. Den har fået en ubehagelig tone, og så kan vi gætte på, hvor den kommer fra.

Jeg beder blot i al stilfærdighed om, at de mange mere eller mindre klodsede forsøg på at så splid imellem partier hurtigst muligt må blive glemt og ikke få lov til at præge det daglige arbejde, hvor vi skal prøve at realisere den i øvrigt udmærkede finanslov.

Preben Møller Hansen (FK):

Når man som ny i Folketinget står ved vejs ende, hvor man skal vedtage en finanslov, har man i realiteten indhøstet ikke så få erfaringer. Nogle af de erfaringer, man har indhøstet, er den strid, der findes mellem partier og personer. Det er nærmest uhyggeligt at høre, hvordan folk, der påstår, at de repræsenterer ditten og datten, er de eneste ansvarlige til at regere dette land, hvordan de bruger ordet til at svine hinanden til. (*Uro i salen*).

Det er dog fantastisk, hvordan en hr. Svend Auken kan trække Venstre ind i billedet. Vi hørte bagefter, at de skulle undskyldte sig over for hinanden, og vi hørte også, hvordan finansminister hr. Palle Simonsen på en meget fornuftig og smart måde hudflettede Socialdemokratiet til det yderste og klargjorde over for Folketinget, at der var indgået bindende aftaler et par år frem i tiden i spørgsmålet om finansloven. Det blev også helt klart fastslået, at det, man gav udtryk for, var aftaleforståelse. Det er

bare et ord, man anvender, idet det var helt klart, at man var fuldkommen overtydet om, hvordan det skulle flikkes sammen, hvordan man i fællesskab skulle agere rollerne, således at det så ud til, at der var splid mellem parterne.

Et af de steder, hvor man så det mest tydeligt, var ved afstemningen i går i Folketinget om ændringsforslag til finansloven. Det var interessant for et nyt parti, der lige er kommet i Folketinget, at registrere, hvordan formanden for Folketinget på en meget klog måde gjorde opmærksom på, når de gamle partiers repræsentanter ikke stemte, som de skulle. Det vakte morskab i forsamlingen, men stemmetallene blev ændret, og det afslørede, at formanden for Folketinget helt nøjagtig vidste, hvordan denne finanslov blev sammenflettet i slutfasen.

Dermed vil jeg kun sige til SF, at de burde kunne indse, at de bare blev brugt som marionetdukke i et politisk spil. Jeg har ikke fornemmet, at den akademikerflok, der repræsenterer SF, har fattet noget som helst om, hvordan man spiller poker ved det store grønne klæde, og hvordan man placerer sine brikker for at hvide gevinsterne hjem i slutfasen.

Det har naturligvis medført, at det parti, jeg repræsenterer, gentagne gange har påpeget de naive handlinger, der ligger bag SF's beslutninger. Det kan man så udlægge som skænderi. Det er noget, man selv må afgøre, men vi mener ikke, der er tale om skænderi. Det, vi gør opmærksom på, er, at ingen i Folketinget, fordi de repræsenterer et bestemt politisk parti, kan gøre præcis, hvad der passer dem. Vi har en politisk mening, og vi vil naturligvis forfægte denne mening og afsløre, hvis der er nogen, der gør noget, som vi mener de tidligere har givet udtryk for at de ikke ville.

Noget af det, vi har peget på, var spørgsmålet om militæret. Det er vel rimeligt, at vi over for offentligheden gør gældende, at SF har været med til at stemme for, at man bruger 1,4 mia. kr. til bygning af såkaldte fiskeriinspektionsskibe, der påmonteres kanoner og dybvandsbomber, og som skal være under militær kommando. Det er vel rimeligt at antage, at der så er tale om militære fartøjer. Jeg ved godt, at SF's sømand ikke er til stede, men jeg kan da gøre opmærksom på, at fiskeriinspektionsskibe tidligere har haft overenskomster med organisationerne i land, men det har de militære fartøjer ikke.

[Preben Møller Hansen]

Det er SF utilfreds med at vi afslører. De er også utilfredse med, at vi afslører, at SF ikke kunne stemme for, at man fjernede Arbejdsretten. De er utilfredse med, at vi afslører, at SF ikke kunne stemme for, at arbejdsanvisningen skulle overgå til fagbevægelsen, hvad man tidligere har erklæret sig indforstået med.

Så kan man kalde det skænderi nok så mange gange. Det kan vi ikke tage os af; for os er der ikke tale om skænderi. Der er ikke tale om det samme skænderi, som vi har oplevet mellem regeringspartierne, Socialdemokratiet og De Radikale. Her har der bare været brugt andre ord, men kniven har været skarp, og den har været slebet på begge sider.

Men jeg vil gerne stille et spørgsmål – jeg har stillet det tidligere, men har ikke fået svar på det. Jeg vil først spørge Socialdemokratiet: Hvad er det, man har opnået med denne aftale med regeringen, som man ikke kunne have opnået med et andet flertal her i Folketinget?

Det er en nøgtern kendsgerning, at der her i Folketinget er et flertal, der f.eks. er indstillet på at give vores pensionister betydelig mere end det, Socialdemokratiet har opnået i forhandling med borgerskabet. Det er en kendsgerning, efter at finansministeren har redegjort for, at det, de i det hele taget har fået – og de har ikke fået noget – er 4 pct., idet de tre pct. var noget, regeringen alligevel ville have givet, og de tre pct. kan tilskrives Det Radikale Venstre.

Det, der står tilbage, er, at man vil nulstille dyrtidsreguleringsordningen fra 1. januar 1988, og det betyder, sådan som jeg ser forslaget til finansloven, at pensionisterne ikke får den dyrtidsportion, der skulle udløses ved den næste pristalsregulering. Det vil sige, at de 900 kr. skal fratrækkes. Så er der faktisk kun et minus. Jeg ved ikke, om det er rigtigt, eller om det er forkert, men sådan læser vi forslaget til finanslov. Der har man ikke medregnet den yderligere prisstigning på toppen af det, man sagde de har fået.

Der er også et andet spørgsmål, nemlig hvor meget staten får ind. Det har vi ikke hørt noget om, men vi er selvfølgelig interesseret i at få at vide, hvilke beregninger der ligger bag ministerens udregninger af indtægterne til finansloven, når man nu øger udgiften til vores pensionister med det beløb, der har været omtalt. Vi har forstået det sådan, at der er tale om et brutobeløb; som følge deraf må der foreligge et

netto-beløb, og differencen mellem de to går ind i statskassen. Vi er interesseret i at vide, hvor mange millioner kroner det drejer sig om.

Det samme gør sig gældende for a-kassernes vedkommende. Vi har lige fået at vide, at bidraget til arbejdsløshedskasserne stiger med små 10 kr. fra 1. januar, og vi ved, at der sker en automatisk regulering, en prisstigningsmekanisme, der får bidraget til a-kasserne til at stige, når understøttelsen går i vejret. Vi vil meget gerne vide, hvor meget regeringen får hjem på den konto, for det skal jo modregnes i den gevinst, Socialdemokratiet påstår de har opnået ved disse forhandlinger.

Vi kan under ingen omstændigheder forstå, at SF's ordfører i denne sag kan give udtryk for, at det er et godt finanslovsforslag, men at de ikke kan stemme for det. Jeg stillede det spørgsmål, men svaret udeblev. Hvor er det, dette finanslovsforslag er godt efter SF's mening? Jeg tror, befolkningen er interesseret i at høre svaret. Under alle omstændigheder er vi interesseret i at vide det, idet vi selvfølgelig gerne vil give befolkningen disse oplysninger, hvis der findes nogen gode ting i finansloven. Nu kan jeg se, der reageres. Vi kan altså få svar på de spørgsmål, vi stiller, hvis vi bare stiller dem tilstrækkelig mange gange.

Lykketoft (S):

Jeg mener, at hr. Preben Møller Hansen kan være glad for, at retspraksis for injurier er væsentlig mildere for udtalelser i Folketinget end ude i det virkelige liv. Det er vel en af grundene til, at hr. Preben Møller Hansen stadig er på fri fod.

Derudover vil jeg bare sige, at det er decideret løgn eller 100 pct. usandt, at pensionisterne ikke får deres dyrtidsportion efter de gamle regler til 1. juli 1988. Det kunne hr. Preben Møller Hansen have forvisset sig om, hvis han havde gidet læse de papirer, der er udkommet om sagen.

Derudover mener jeg faktisk ikke, at Folketinget behøver at beskæftige sig med alle hr. Preben Møller Hansens usandheder. Jeg ville egentlig hellere beskæftige mig med et parti, der har været og formentlig i fremtiden vil blive interessant her i Folketinget, nemlig Det Radikale Venstre. Hr. Bilgrav-Nielsen var heroppe i flere omgange i dag og luften sin bitterhed over, at regeringen og Det Radikale Venstre har mis-

[Lykketoft]

tet deres fælles flertal ved folketingsvalget den 8. september 1987. Jeg kan selvfølgelig godt forstå, at hr. Bilgrav-Nielsen og Det Radikale Venstre må føle en vis bitterhed over, at en række af de sociale nedskæringer, de har lagt ryg til sammen med regeringen i de foregående fem år, er blevet strøget med det finanslovsforslag, vi vedtager om et øjeblik.

Men jeg spørger mig selv, om Det Radikale Venstre i forhold til sine egne vælgere og i forhold til befolkningen som helhed står sig ved at blive ved med at brokke sig over, at pensionerne bliver forbedret, at efterlønnen bliver forbedret, og at dagpengene bliver forbedret. Jeg spørger mig selv, hvilket formål det tjener for Det Radikale Venstre. Men det er selvfølgelig interessant, at hr. Bilgrav-Nielsen har det mod, den uforsærdethed, den selvmordstrang, at han vil blive ved med at brokke sig over det. Det var det, vi var vidne til, og det noterer vi os så bare.

Men vi ærgres os selvfølgelig over, at hr. Bilgrav-Nielsen under debatten i dag ikke har villet forstå karakteren af den forståelse, der er mellem Socialdemokratiet og regeringen om finanslovsforslaget, for hvis hr. Bilgrav-Nielsen havde villet forstå karakteren af denne forståelse, havde det også været muligt at skaffe flertal for en lang række af de forslag, Socialdemokratiet har stillet, og som der ikke var nogen forståelse for med regeringen; det gælder f.eks. de syge børn, og man kunne nævne en lang række andre spørgsmål.

Men det, som egentlig undrer mig allermost ved hr. Bilgrav-Nielsens seneste indlæg, og som oprindeligt bragte mig herop – men så skete der så meget interessant i mellemtiden, som der også skulle knyttes en kommentar til – var hr. Bilgrav-Nielsens meget bastante udtalelse om, at det vigtigste af det hele var trepartsaftalen og konkurrenceevneforbedringen. Ja, vi er enige om, at det er noget meget vigtigt og helt centralt, men det er ikke noget, nogen har fået af andre; det er noget, alle har vundet.

Derfor kan man godt undre sig noget over, at det meste af det, vi har hørt til Det Radikale Venstre i de foregående to-tre døgn, har været udtalelser af fru Aase Olesen og hr. Bernhard Baunsgaard om, hvor forkert konkurrenceevneforbedringen var skruet sammen, for derefter at ende med nogle forholdsvis beskedne rettelser af bundfradraget i den ordning, som vi alle sammen var enige om, og som Det Radika-

le Venstre i øvrigt ikke ydede noget konstruktivt bidrag til at udforme.

Jens Thoft (SF):

Jeg undskylder, at jeg må forfølge en enkelt sag, men jeg synes ikke, vi kan gå til afstemning uden at få oplyst, hvad det er, vi stemmer om. Og vi har ikke fået oplyst, hvor stor bevillingen er til efterretningstjenesterne. Hvor meget er det, vi bevilger til efterretningstjenesterne, når vi nu stemmer om finanslovsforslaget? Hvor stor er bevillingen? Hvor mange ansatte er der? Det synes jeg vi har krav på at få besked om.

Jeg spurgte tidligere justitsministeren, og jeg spurgte forsvarsministeren, men jeg har nu forstået, at det kun er finansministeren, der tager ordet. Jeg vil derfor gerne spørge finansministeren, og da jeg ser, han har både justitsminister og forsvarsminister siddende, kan vi vel få et slag på tasken. Jeg synes, det er skandaløst, at Folketingets medlemmer skal stemme om finanslovsforslaget uden at vide, hvad der er gemt i det, og her er ungefær ½ mia. kr., som er holdt udenfor, som er gemt, som er manipuleret, eller hvad der nu er tale om; det fremgår i hvert fald ikke af finanslovsforslaget. Hvis man slår op under Justitsministeriets og under Forsvarsministeriets konti, er man ikke i stand til at se, hvor tjenesterne figurerer. Jeg tror – men jeg ved det ikke – at man kan finde Politiets Efterretningstjeneste under rigspolitichefen. Men hvor meget drejer det sig om? Det ville da være rart at få at vide. Jeg tror, man kan finde Forsvarets Efterretningstjeneste gemt under kontoen for forsvarskommandoen og værnene, men slår man op under underkontiene, har man ingen anelse om, hvad det dækker sig under, og ingen anelse om størrelsen.

Jeg vil derfor gerne spørge finansministeren, hvor meget der gemmer sig for så vidt angår efterretningstjenesterne i det finanslovsforslag, vi skal gå til afstemning om om et øjeblik.

Gert Petersen (SF):

Nu har vi jo hørt meget om denne konkurrenceevne, og naturligvis er vi alle interesseret i, at Danmark kan sælge flest mulige varer til udlandet, sådan at vi kan få noget udenlandsk valuta hjem og betale af på den kolossale gæld, som det er lykkedes denne regering at fordoble i sin 5-årige periode. Så det er vi ikke spor uenige om, men spørgsmålet er, hvordan det gøres.

[Gert Petersen]

Jeg mener ikke, at den omstændighed, at man er tilhænger af en konkurrenceevneforbedring, tilsiger et samarbejde med den borgerlige regering, sådan som finansministeren fortolkede udtalelsen fra trepartsforhandlingerne. Hvis jeg var LO, ville jeg i hvert fald være meget betænkelig ved på længere sigt at gennemføre en forbedring af konkurrenceevnen i samarbejde med den borgerlige regering, en regering, hvis finansminister under denne debat udtaler, at der nu ikke er flere sociale genoprettingsproblemer i Danmark, og at den sociale genopretning er fuldført med den 10 pct.s forhøjelse af folkepensionen, som er gennemført. Jeg kan ikke forestille mig, at de fagorganiserede arbejdere vil skrive under på den opfattelse, eller at man vil have synderlig tillid til et samarbejde med politikere, der tænker sådan om en forbedring af konkurrenceevnen.

Nu ved vi godt, at man ovre i Finansministeriet er i stand til at forbedre konkurrenceevnen, oven i købet meget radikalt, ikke spor konservativt. Det er jo sluppet ud, at den beregning af den forringede konkurrenceevne, som indgår i finansredegørelsen, slet ikke svarer til den beregning, som Finansministeriet foretog for nogle måneder siden. Da stod det nøjagtig dobbelt så slet til med den, som det gør nu. Den er faktisk blevet forbedret med 50 pct. i løbet af de to sidste måneder. Jeg ved ikke, om Folketinget er klar over det, fordi man har fundet ud af en anden måde at regne konkurrenceevnen ud på. Man har puttet noget nyt ind i ADAM, og så har man selvfølgelig også fået et nyt resultat.

Jeg synes også, det er værd at tænke på, når vi taler konkurrenceevne, at tilliden til økonomer somme tider kan være på et temmelig lille sted. Det er meget betænkeligt, at diskussionen føres på det grundlag, den føres på, når Finansministeriet i løbet af et par måneder må ændre sin beregning af den forringede konkurrenceevne så voldsomt, at forringelsen nu kun er halvt så slem, som den var for to måneder siden. Man kunne have lyst til at sige: Kunne I ikke tage og regne videre derovre, for så er konkurrenceevnen vel helt i orden i løbet af et par måneder?

Det tror jeg ikke selv på, og vi er fra SF's side også indtillet på at arbejde med det problem, men vi er ikke indstillet på at arbejde på det problem sammen med en regering, som finder, at den sociale genopretning nu er gennemført i

Danmark, for det er den så sandelig ikke. Jeg håber også, at de fagorganiserede arbejdere vil forstå, at det ikke er sammen med den regering, vi genopretter konkurrenceevnen. Det må ske på en helt anden måde; et andet flertal herinde må gøre det i samarbejde med fagbevægelsen og på basis af en virkelig social genopretning og social retfærdighed.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Hr. Preben Møller Hansen kunne godt gøre os den tjeneste, når han nu alligevel sætter så stor pris på, at man sidder her i salen hele tiden, at høre efter, hvad det er, der bliver sagt heroppefra. Jeg har forklaret hr. Preben Møller Hansen og andre med ham, hvad vi synes er en forbedring af finanslovsforslaget i forhold til, hvordan det så ud, da vi fik det i august. Jeg har aldrig sagt, at det var blevet et godt finanslovsforslag, men jeg har sagt, at der er sket visse forbedringer.

Jeg har yderligere forklaret hr. Preben Møller Hansen og andre, der måtte høre efter, hvorfor vi ikke kan stemme for et finanslovsforslag, når vi ikke har tillid til den regering, der skal føre finanslovens indhold ud i livet.

Det er ikke rigtigt, at vi har den overbevisning, at vi aldrig stemmer for finanslovsforslag. Det har vi gjort, når vi har haft en form for indflydelse på dem, når vi har haft tillid til, at den regering, der sad her i landet, ville føre finansloven videre i den rigtige retning til gavn for de mennesker, vi synes finansloven og andre ting skal gavne.

(Kort bemærkning).

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg vil gerne sige til hr. Lykketoft, at SF, finansministeren og vel også Det Radikale Venstre i dagens løb har kunnet gøre op med en række af de vimpler, Socialdemokratiet har rejst i kølvandet på aftalen om finanslovsforslaget. Det drejer sig om en række vimpler med millionbeløb på: den kollektive trafik, SU, det sociale udviklingsprogram og finansministerens bemærkning om dagpengene. Derfor kan jeg godt forstå, at hr. Lykketoft føler, det efterhånden er lidt svært at forsvare sig over for det, der oprindeligt var den socialdemokratiske udlægning af disse aftaler.

[Bilgrav-Nielsen]

Jeg skal nøjes med at sige til hr. Lykketoft, at Det Radikale Venstre aldrig har haft problemer med at forsvare det, som vi føler er den nødvendige politik, og det er det, vi har deltaget i igennem de sidste fem år. Da Socialdemokratiet slap, var vi inde i en udvikling, hvor virksomhederne lukkede, og hvor arbejdsløsheden steg meget voldsomt. Det er trods alt vendt i løbet af disse fem år.

Det afgørende bliver nu, om Socialdemokratiet er parat til at bakke op om det, der er det helt centrale i det, som er aftalt, nemlig trepartsaftalen. Det er en aftale, der kun får lødighed, hvis den politiske opbakning i Folketinget er til stede i ikke bare ét, men to, ja, sandsynligvis flere år.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg spurgte Socialdemokratiet, om de ikke kunne redegøre for, hvilke fordele de har fået ved forhandling med de borgerlige, som de ikke kunne have opnået med et andet flertal i denne sal. Hr. Lykketoft svarede ikke på dette spørgsmål, og dette kan alene begrundes i den omstændighed, at Socialdemokratiet udmærket ved, at de kunne have opnået betydelig bedre resultater ved at bruge et andet flertal i folketingsalen.

Det, vi fik ud af det i stedet for, var, at hr. Lykketoft sagde, der ingen grund var til at diskutere med Fælles Kurs; så er spørgsmålet selvfølgelig, hvorfor han alligevel gjorde det. Men samtidig sagde han, at det var, fordi vi løj, og at vi løj i en sådan grad, at jeg, hvis der blev anlagt en injuriersag, kunne få en fængselsstraf. Nu vil jeg overlade hele referatet til vores advokat og bede ham gennemgå det, for jeg ønsker ikke, at man fra denne talerstol skal insinuere, at jeg har foretaget en handling, som kan bringe mig i fængsel. Det vil jeg gerne have dementeret, og man skal ikke være i tvivl om, at jeg har både magt og midler til at gennemføre noget sådant.

Men det er unægtelig et spørgsmål, hvem det egentlig er, der lyver. Hvis man kan nævne ét sted, hvor jeg har gjort det, vil jeg meget gerne have det dokumenteret. Hr. Svend Auken meddeler – og det er der andre der gør med ham i aviserne – at man krævede 10 pct. til vores folkepensionister, men det, vi har fået at vide her, er, at de har fået 3 pct., som regeringen selv ville have lagt på, og 3 pct., som De Radikale ønske-

de. Tilbage er kun 4 pct., og det vil sige, at en eller anden må lyve i den sammenhæng. Jeg vil gerne vide, hvem det er. Det er i hvert tilfælde ikke os.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 109 stemmer (S, KF, V, RV, CD og KRF) mod 33 (SF, FP og FK).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Skatte- og Afgiftsudvalget (16/12 87):

Udtræder: Jes Lunde (SF)

Ny stedf.: Aage Frandsen (SF)

Miljø- og Planlægningsudvalget (16/12 87):

Udtræder: Pernille Sams (KF)

Nyt medl.: Svend Åge Petersen (KF)

Socialudvalget (16/12 87):

Udtræder: Glistrup (FP)

Ny stedf.: Pia Dahl (FP)

Socialudvalget (16/12 87):

Udtræder: Pia Dahl (FP)

Ny stedf.: Glistrup (FP)

Udvalget for Forretningsordenen (17/12 87):

Udtræder: Glønborg (KRF)

Nyt medl.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Indfødsretsudvalget (17/12 87):

Udtræder: Kristian R. Kristensen (KRF)

Nyt medl.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Kirkeudvalget (17/12 87):

Udtræder: Kristian R. Kristensen (KRF)

[Formanden]

Nyt medl.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Erhvervsudvalget (17/12 87):

Udtræder: Kristian R. Kristensen (KRF)

Ny stedf.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Forsvarsudvalget (17/12 87):

Udtræder: Kristian R. Kristensen (KRF)

Ny stedf.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Kulturudvalget (17/12 87):

Udtræder: Kristian R. Kristensen (KRF)

Ny stedf.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Udvalget om Offentlige Arbejder (17/12 87):

Udtræder: Kristian R. Kristensen (KRF)

Ny stedf.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Retsudvalget (17/12 87):

Udtræder: Kristian R. Kristensen (KRF)

Ny stedf.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Socialudvalget (17/12 87):

Udtræder: Kristian R. Kristensen (KRF)

Ny stedf.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Uddannelsesudvalget (17/12 87):

Udtræder: Kristian R. Kristensen (KRF)

Ny stedf.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Udenrigspolitisk Nævn (17/12 87):

Udtræder: Kristian R. Kristensen (KRF)

Ny stedf.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Nordisk Råd (17/12 87):

Udtræder: Kristian R. Kristensen (KRF)

Ny stedf.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Sikkerhedspolitisk Udvalg (17/12 87):

Udtræder: Kristian R. Kristensen (KRF)

Ny stedf.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Sundhedsudvalget (17/12 87):

Udtræder: Kristian R. Kristensen (KRF)

Ny stedf.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Udvalget ang. Grønlandslove (17/12 87):

Udtræder: Kristian R. Kristensen (KRF)

Ny stedf.: Inger Stilling Pedersen (KRF)

Socialudvalget (17/12 87):

Udtræder: Pia Dahl (FP)

Ny stedf.: Glistrup (FP)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 18. december 1987, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 20.55